સત્ય પ્રકાશ

ઈમામશાહી / પીરાણા સતપંથનો ઇતિહાસ
અને તેનો હિંદુ ક.ક.પા. જ્ઞાતિ પર પ્રભાવ
ગુજરાતી ભાષામાં

વર્ષ ૨૦૧૧ આવૃત્તિ ૨

પીરાણા સતપંથના સ્થાપક - ઇમામુદ્દીન અબ્દુર રહીમ સૈય્યદ / ઈમામ શાહ બાવા / ઈમામ શાહ મહારાજ હાજર બેગ સાથે મોહમ્મદ બેગડાના દરબારમાં

ઇસ્લામના શિયા પંથનો એક ફાંટો નીઝારી અને નીઝારી પંથનો એક પેટા ફાંટો ગણાતો પીરાણા સતપંથનો ટૂંકમાં પણ વ્યાપક ઇતિહાસ તથા કચ્છ કડવા પાટીદારોના સામાજિક અને ધાર્મિક ઇતિહાસનું એક પડખું પણ દર્શાવે છે.
આ પુસ્તક સરકારી દસ્તાવેજો અને અન્ય મજબુત પુરાવાઓ પર આધારિત છે.

સત્ય પ્રકાશ

ઈમામશાહી / પીરાણા સતપંથનો ઇતિહાસ
અને તેનો હિંદુ ક.ક.પા. જ્ઞાતિ પર પ્રભાવ
ગુજરાતી ભાષામાં

વર્ષ ૨૦૧૧ આવૃત્તિ ૨

પીરાણા સતપંથના સ્થાપક - ઇમામુદ્દીન અબ્દુર રહીમ સૈય્યદ / ઈમામ શાહ બાવા / ઈમામ શાહ મહારાજ હાજર બેગ સાથે મોહમ્મદ બેગડાના દરબારમાં

ઇસ્લામના શિયા પંથનો એક ફાંટો નીઝારી અને નીઝારી પંથનો એક પેટા ફાંટો ગણાતો પીરાણા સતપંથનો ટૂંકમાં પણ વ્યાપક ઇતિહાસ તથા કચ્છ કડવા પાટીદારોના સામાજિક અને ધાર્મિક ઇતિહાસનું એક પડખું પણ દર્શાવે છે.
આ પુસ્તક સરકારી દસ્તાવેજો અને અન્ય મજબુત પુરાવાઓ પર આધારિત છે.

This page is intentionally left blank

પ્રેરણા શ્રોત...
Source of Inspiration….

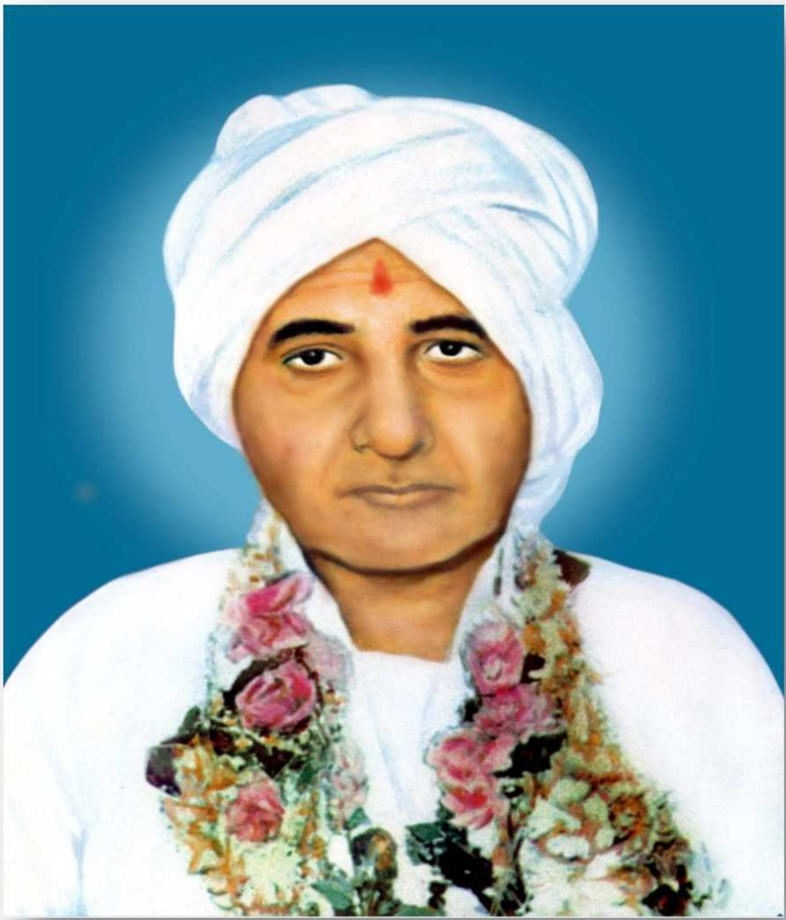
This image is very special. Its very inspirational. The image depicts the mighty strength of Lord Vishnu and the blessings of Maa Laxmi.
The expression on the face of Lord Vishnu gives inner strength to me.

આ ચિત્રનું મારા માટે એક ખાસ મહત્વ છે. એ પ્રેરણા દાયક છે. આ ચિત્ર આપણને ભગવાન વિષ્ણુની મહાશક્તિઓનું દર્શન કરાવે છે. તેમજ આપણને માતા લક્ષ્મીના આશીર્વાદની પણ પ્રતીતી કરાવે છે.
ભગવાન વિષ્ણુના ચેહરાના ભાવોથી મને આંતરિક શક્તિ મળે છે.

This page is intentionally left blank

આ ગ્રંથ સમર્પિત છે...
This book is dedicated to…

સંત શ્રી ઓધવરામજી મહારાજ
Sant Shri Odhavramji Maharaj

A true saint, a heavenly soul.
His unselfish work for the cause of Sanatan Dharm, brings blissful tears in the eyes of people.
He was the person who gave the strategy and the idea to break free from the strong shackles of Satpanth religion.
Our Samaj is heavily indebted to this great and true saint.
As if he was born only for the upliftment of our community.

એક સાચા સંત અને દૈવી આત્મા.
તેઓશ્રીના સનાતન ધર્મ માટે નિસ્વાર્થ સેવાભાવની સ્મૃતિ માત્રથી લોકોની આંખો લાગણીથી ભરાઈ આવે છે.
સતપંથ ધર્મની મજબુત પકડ તોડીને જ્ઞાતિને સનાતન ધર્મ તરફ વાળવાની રણનીતિ આપનાર આજ મહાન સંત છે.
આપણો સમાજ આ મહાન સંતનો સદાયમાટે ઋણી રહશે.
જાણે આપણી જ્ઞાતિની સેવા કાજે જ આ મહાન સંતશ્રીએ જન્મ લીધો હતો.

This page is intentionally left blank

સમાજના આદ્ય સુધારક, શ્રી નારાયણજી રામજી લીંબાણી

Aadhya Sudhark of Samaj, Shri Narayanji Ramji Limbani

A great visionary and socio-religious activist.
Thanks to his efforts that we realised about our great Sanatan (Hindu) religion and the history of our Community.
He was the pioneer of the religio-socio-economic revolution in our community.

એક મહાન દૂરદર્શી તેમજ મહાન સમાજ અને ધર્મ સેવક.
જેઓશ્રીના અથાગ પ્રયત્નોના કારણેજ આપણને આપણો મહાન સનાતન ધર્મ અને જ્ઞાતિના ઇતિહાસની પ્રતીતિ થઈ.
જ્ઞાતિમાં ધાર્મિક, સામાજિક અને આર્થીક ક્રાંતિ લાવવાવાળા પ્રથમ અગ્રણી.

This page is intentionally left blank

વીર જ્ઞાતિ સેવક, શ્રી રતનશી ખીમજી ખેતાણી
Veer Gnati Sevak, Shri Ratanshi Khimji Khetani

The most dedicated and a great person, who sacrified his life and wealth, for the noble cause of our Community and Santan Dharm.
By his work, he was responsible for ensuring that the Community sucessfully re-embraces Sanatan Hindu Religion and returns to the roots of its ancestors.
Without him we would not have come back to our original Sanatan religion.

સનાતન ધર્મ અને જ્ઞાતિ માટે પોતાનું જીવન અને મિલકતોનો ભોગ આપવાવાળા એક સાચા અર્થમાં સમર્પિત અને મહાન વ્યક્તિ.
પોતાના કર્મ દ્વારા, જ્ઞાતિ સફળતા પૂર્વક સનાતન હિંદુ ધર્મનો અંગીકાર કરી અને પોતાના પૂર્વજોના મૂળ સમજી શકે તેવું, સુનિશ્ચિત કરનાર મહા માનવ.
જો આપશ્રી ન હોત તો કદાચ આજે આપણે સનાતની બની શક્યા ન હોત.

This page is intentionally left blank

સત્ય પ્રકાશ

ઈમામશાહી / પીરાણા સતપંથનો ઇતિહાસ
અને તેનો હિંદુ ક.ક.પા. જ્ઞાતિ પર પ્રભાવ

તા. ૦૬-સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૧
આવૃત્તિ ૨

ISBN 978-93-5067-168-9
9 789350 671689 >

Real Patidar Books

a "Real Patidar Movement" initiative

Satya Prakash
(The True Light)
History of Pirana Satpanth or Imamshahis
and its influence on Hindu K.K.P. Community
Release Date: 06-Sep-2011
Edition: 2

Second edition: 06-Sep-2011
(Supersedes first edition dated 20-Apr-2011)
Published by: www.realpatidar.com
mail@realpatidar.com

CAUTION: As part of Taqiyaa and further as expected with intention to bring disrepute to this people's movement, some people have conspired and created online ids with the aim of confusing and fooling people. Some of these ids are realpatidarr@gmail.com, realpatidaar@gmail.com, real-patidar@googlegroups.com. This movement does not have any connection with the email ids mentioned here above.

નિવેદન

દરેક વ્યક્તિ ક્યારેક ને ક્યારેક તો પોતાનો અને પોતાની સમાજનો ઇતિહાસ જાણવા ઉત્સુક થતો હોયજ છે. ભણતર દરમ્યાન તો ફક્ત દેશ અને સામાન્ય ઇતિહાસનું જ્ઞાન મળે છે. આપણી જ્ઞાતિ અને સમાજના ઇતિહાસ વિષે મારૂં જ્ઞાન બહું સીમિત હતું.

આપણી જ્ઞાતિ એટલે, શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ. આપણી જ્ઞાતિએ પોતાના લોકોને સાચો ઇતિહાસ સમજાવવાનું મહત્વ ક્યારેય ધયાનમાં લીધું નથી. નાનપણથી જેમ મોટો થયો, ત્યારથી ઇતિહાસના બારામાં મને એટલુંજ સાંભળવામાં મળ્યું હતું કે આપણી જ્ઞાતિ, જેનો મૂળ ધર્મ સનાતન ધર્મ હતો, તે ઈરાન દેશથી આવેલ, ધર્મે મુસલમાન, ઈમામ શાહ બાવા દ્વારા બતાવેલ, શિયા મુસલમાન ધર્મનો એક ફાંટો ગણાતા નીઝારી ઈસ્માઈલી ધર્મનો પેટા ફાંટો ગણાતો સતપંથ ધર્મ પાળતી હતી. જેને ઈમામશાહી કે પીરાણા સતપંથ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. જ્ઞાતિ જનો, અમુક દાયકા પહેલાં, પાછો સનાતન ધર્મ અંગીકાર કરીને, પાછા હિંદુ બની ગયા છે. સમાજનો/જ્ઞાતિનો સાચો ધાર્મિક ઇતિહાસ જાણવાવાળા લોકોનો વર્ગ સીમિત હતો.

હું હંમેશા એમજ ધારતો હતો કે જ્ઞાતિ અને સમાજ એકજ ગણાય. બીજી બાજુ, આપણી જ્ઞાતિમાં, સનાતન સમાજ અને સતપંથ સમાજ, એમ બે સમાજોના બારામાં પણ વાતો સંભળાતી હતી. પણ કોઈ દિવસ એ વાત પાછળની છણાવટ જાણવાનો મેં પ્રયત્ન ના કર્યો. જ્ઞાતિ અને સમાજ એકજ વસ્તુના બે નામ સમજી એના પર ધ્યાન ના આપ્યું. ત્યારે સતપંથીઓ દ્વારા સનાતન સમાજના લોકોને, એક ઊંડી યોજના પૂર્વક, ષડયંત્ર મારફત, ખોટી રીતે હેરાન કરવાના બનાવો સાંભળવામાં આવતા રહેતા. આ બનાવો એટલા વધતા ગયા કે લગભગ કચ્છના દરેક ગામોમાંથી આવા બનાવો વિષે સાંભળવામાં આવતું. નિર્દોષ લોકોને, તદ્દન અને હડહડળતા જુઠાણા ધરાવતા ખોટા પોલીસ અને કોર્ટ કેસોમાં ફસાવીને, સનાતન ધર્મના કર્યકર્તાઓને ડરાવવાનું ષડયંત્ર રચેલું દેખાવા લાગ્યું. આવા કિસ્સાઓ ધીરેધીરે વધતા ગયા. છેલ્લે અતિ દુઃખ સાથે જાણવા મળ્યું કે આપણી જ્ઞાતિમાં ભાગલા છે અને તેમાં બે સમાજો છે અને બીજો સમાજ હતો સતપંથ સમાજ, જે ઈમામ શાહ બાવા દ્વારા બતાવેલ સતપંથ ધર્મ પાળતો હતો.

આપણી સમાજ, એટલે શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, ના ૫૦ વર્ષ પૂર્ણ થવાની પૂર્વ સંધ્યા દરમ્યાન, સતપંથીઓ દ્વારા થતી કનડગતના ઘણા કિસ્સાઓ સામે આવવા લાગ્યા. આવી કનડગતના કારણે સામાન્ય લોકોની લાગણીઓ દુભાવા લાગી. લોકોમાં ખુબ મોટો રોષ જાગ્યો. ધાર્મિક

ઇતિહાસ જાણવાની ઉત્કંઠા એટલી વધતી ગઈ કે મને સતપંથ ધર્મ અને તેના મૂળ સિધાંતો અને મૂલ્યો પર સંશોધન કરવા મજબૂર થવું પડ્યું.

જયારે મને ખબર પડી કે પીરાણા સતપંથ, ઇસ્લામનું એક બહું અસરકારક અને ઘાતક હથિયાર, જેણે “તાકિયા” કહેવામાં આવે છે, એ વાપરે છે, ત્યારે મને બહું મોટો આઘાત લાગ્યો કે, તાકિયા એટલે લોકોને ભરમાવવા, ભાગલા કરવા, પોતાની જાતને છુપાવવા, અન્ય ધર્મીઓને છેતરવા અને બેવકૂફ બનાવીને સતપંથ, હિંદુ ધર્મનો ફાંટો છે એમ ખોટી રીતે ઠસાવી, પોતાનો ધર્મ વધારવો. બીજી બાજુ સતપંથ ધર્મમાં દસોન્દ, એટલે વાર્ષિક આવકનો દસમો ભાગ, ને તેમના ધર્મ નેતાઓને આપવાનું કહે છે. તે પૈસાનો હિસાબ માંગવાનો કોઈને અધિકાર નથી. સ્વાભાવિક છે કે જેટલા વધુ અનુયાયીઓ એટલા વધુ પૈસા તેમના નેતાઓને મળે. <u>તેમનો છુપો હેતું ચોખ્ખો દેખાઇ આવે છે, કે પોતાના અનુયાયીઓની ઘટતી સંખ્યા અટકાવવા, જ્ઞાતિના અન્ય લોકોને તાકિયા વડે બેવકૂફ બનાવીને, હિંદુ ધર્મ છે એવું ખોટું સમજાવીને, તેમણે સતપંથના અનુયાયીઓ બનાવવા</u>. આમ કરવાથી સામાજિક અને આર્થિક વ્યવહારમાં વગર તકલીફે પોતાનો ફાયદો સુનિશ્ચિત કરી લેવાતો. જ્ઞાતિનો મોટો વર્ગ ઇતિહાસથી બેખબર હોવાના કારણે, તાકિયાનો ઉપયોગ ખુબ સફળ થયો. જ્ઞાતિનો ધાર્મિક ઇતિહાસ કહે છે કે વર્ષ ૧૯૬૦માં પીરાણા સતપંથ થી અલગ થઈ, એક સનાતની ઓળખ ધરાવતી, નવી વિધિવત સમાજ ઊભી કરવામાં આવી. તે વાત જાણે સર્વે ભૂલી ગયા હતા. આ પ્રસંગે નોંધ લેવા જેવી બીજી વાત એ પણ છે કે વર્ષ ૧૯૩૦ અને ૧૯૪૦ દરમ્યાન સનાતની સમાજના અસ્તિત્વના દસ્તાવેજો જોવા મળે છે, જેણે આગળ વધતા ૧૯૬૦માં કાયદાકીય રૂપ દેવામાં આવ્યું.

આ સમયે, ઘણા સમ વિચાર ધરાવતા લોકો, કે જેઓના મનમાં સનાતન ધર્મ માટે ચિંતા હતી, ભેગા થયા અને સતપંથી દ્વારા થતી કનડગત અને અત્યાચાર સામે આવાજ ઉઠાવવા લાગ્યા. તાકિયાના વપરાશના એક દાખલા રૂપે, આવી કનડગતની મદદથી લોકો સતપંથ ધર્મના ઇસ્લામી મૂળ વિષે સવાલો ના કરે, તેવાં પ્રયાસો કરવામાં આવતા. સતપંથીઓના ઊંડા ષડયંત્ર અને પ્રપંચનો અભ્યાસ કર્યા પછી, વ્યક્તિગત રીતે હું, બહું બેચૈન રહવા લાગ્યો. સમાજની શાંતિ અને એક્વાયકતાને, આવા લોકોનું ગ્રહણ લાગ્યું હતું.

આપણી સમાજ વચ્ચે રહીને સનાતન ધર્મના હિત માટે કામ કરવું એટલે સતપંથીઓના વિરુધનું કામ ગણાતું. એનો મતલબ સતપંથ સમાજના લોકો દ્વારા થતી તકલીફને આમંત્રણ આપવું. આ હકીકતથી મારા વિચારોને સહેજ રોક લાગી અને મને થયું કે કોઈ સારા બહાનાની આડ લઈ, આમાંથી છૂટી જઉં. પછી બહાનું કોઈ પણ કેમ ના હોય, જેમ કે સમયનો અભાવ, બીજો કોઈક વ્યક્તિ કરશે, મારેજ શુ કામ કરવું... વગેરે. પણ સમાજ માટે અને સામાન્ય લોકોના હિત માટે કંઈ કરી છૂટવાની તીવ્ર ઈચ્છા હમેશા

મારી અંદર સળગતી રહી. મારા અંદરના વિચારોએ મને શાંતિથી બેસવા ન દીધો. બીજી બાજુ સનાતન ધર્મના અન્ય કાર્યકર્તાઓને, ખોટી રીતે હેરાન કરવાની વાતો જાણીને મને લાગ્યું, કે મારે પહેલાં પોતાને આવી ખોટી કનડગતથી બચવું પડશે. તેમજ સમાજની સાધારણ વ્યક્તિ હોવાના કારણે અને સમાજના નેતાઓના પીઠબળના અભાવે સનાતન ધર્મના હિત માટે ખુલ્લે આમ કાર્ય કરવું એ એક મૂર્ખતા ભર્યું કાર્ય ગણાશે.

આવા સંજોગોમાં મને એક યુક્તિ સુઝી. જે મારા માટે એકદમ ઉપયુક્ત હતી. મારી સાચી ઓળખ છતી ન કરીને સનાતન ધર્મના હિત માટે કામ કરવાનો એક સાચો માર્ગ મને દેખાયો. ઈન્ટરનેટ જેવી આધુનિક વ્યવસ્થાનો સદઉપયોગ કરવાનો વિચાર આવ્યો. "Real Patidar" ("રીયલ પાટીદાર")નું ઉપનામ અપનાવીને એક ઓનલાઈન ઓળખ ઉભી કરી. સમાજના લોકોને, સાચા ઇતહાસની જાણકારી આપતા ઈમેલો મોકલીને, જાગૃત કરવાનું કામ શરુ કર્યું. શરૂઆતમાં realpatidar@gmail.com ના ઇમેલ એડ્રેસનો ઉપયોગ લીધો પણ પછી ઇમેલ વધવા લાગ્યા એટલે mail@realpatidar.com ઇમેલ અડ્રેસ વાપરવાનું શરુ કર્યું. મારી માટે ઈન્ટરનેટ વાળો આ ઉપાય એકદમ સચોટ અને ઉપયુક્ત સાબિત થવા લાગ્યો. કારણકે મારી મેળે, ઘર બેઠા, સનાતની સમાજના લોકોને જાગૃત કરવાનું કામ થઈ શકતું હતું.

આ ઉપાય પ્રમાણે, જાણકારી આપતા ઇમેલો મોકલવાનું ચાલુ કર્યું અને આ પ્રક્રિયામાં જ્ઞાતિના ઇતિહાસ અને ધર્મ પર સંશોધનનું પણ કામ શરુ કર્યું. મારા સંશોધનના ફળસ્વરૂપે મળતી માહિતીઓને ઇમેલ દ્વારા સમાજના લોકો સુધી, આધાર અને પુરાવા સહીત, રજુ કરવાનું શરૂ કર્યું. ધીરેધીરે લોકો મારા કાર્યની નોંધ લેવાં લાગ્યા અને પસંદ કરવા લાગ્યા. ઘણા લોકોનો સાથ મળવા લાગ્યો. ત્યાર બાદ એક ઓનલાઈન ગ્રુપ (realpatidar@googlegroups.com) ચાલું કર્યું, જેનાથી તેમાં સામાન્ય લોકો પણ ભાગ લઈ શકે. લોકોએ એટલા મોટા પ્રમાણમાં ભાગ લીધો કે આ કાર્યને એક "જન અંદોલનનું" સ્વરૂપ કહી શકાય. આ અંદોલનને **"રીયલ પાટીદાર અંદોલન"** તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. આજે હજારો લોકો ભારે ઉત્સુક્તાથી રીયલ પરીદાર અને ઓનલાઈન ગ્રુપ પરથી આવનાર ઇમેલની રાહ જોતા હોય છે.

લોકો તરફથી મળેલ પ્રતિસાદમાં, મને મુખ્ય બે વસ્તુ જણાઈ આવી. એક એ કે આપણી સમાજના લોકોને એટલી તો ખબર છે કે સતપંથ એક મુસલમાન ધર્મ છે. પણ તેના મૂળમાં શું છે? આપણી જ્ઞાતિને કેવી રીતે છેતરવામાં આવી?... વગેરે વિષે તેઓને વિશેષ ખબર નોહતી. બીજી વાત એ હતી કે સમાજથી બહારના લોકોને સતપંથ વિષે કંઇક સમજાવવાની જો જરૂર પડે તો, એક મજબુત પુરાવા સાથે, પદ્ધતિ સર વાત રજુ કરતાં કોઈ વ્યવસ્થિત પુસ્તકની આવશ્યકતા જણાઈ. તેથી થોડા સમય પહેલાં, તા. ૨૦-એપ્રિલ-૨૦૧૧ના, સ્લાઈડ ફોર્મમાં, મે એક પ્રસ્તુતિ (કોમ્પુટરમાં કે વિડિઓમાં ચાલે એવી) તૈયાર કરી હતી. આ પ્રસ્તુતિને ધારવા કરતા ખુબ સારો પ્રતિસાદ મળ્યો. પ્રતિસાદ એટલો સારો

મળવા લાગ્યો, કે લોકો આ પ્રસ્તુતિને પુસ્તક આકારમાં છપાવવાની માગણી કરવા લાગ્યા. એટલે મે એ પ્રસુતિની સ્લાઈડને લઈને આ પુસ્તક તૈયાર કરવાનું નક્કી કર્યું અને તમારી સમક્ષ મૂકી રહ્યો છું.

કોઈનું નામ લીધા વગર હું, દરેક વ્યક્તિનો આભારી છું, કે જેમણે ઓનલાઈન ગ્રુપમાં ભાગ લીધો, જેમણે પોતાના મંતવ્યો રજુ કર્યા, મને સંશોધન માટે સામગ્રી મોકલાવી અને ધર્મના આ ભગીરથ કાર્યમાં મને સાથ આપ્યો. સમાજના સાધારણ લોકોના હિત માટે કાર્ય કરવાવાળા દરેક લોકોનો આભાર વ્યક્ત કરું છું. આવા દરેક વર્ગના લોકોના સાથ વગર આ અંદોલનને આટલી મોટી સફળતા ન મળી હોત. આના કારણે, આજે આપણે આ અંદોલનને “રીયલ પરીદાર આંદોલન” તરીકે ઓળખીયે છીએ.

મને ખુબજ ખુશી થાય છે, કે મારી મહેનત અને પ્રયાસના કારણે લોકોને અને સમાજના નેતાઓને સાચા માર્ગે પગલાં લેવામાં મદદ મળી છે. તેમજ હિમ્મત અને પ્રેરણાની અનુભૂતિ થઈ છે. તેમજ આજના આધુનિક યુગની આધુનિક તકનીકનો સમાજ માટે સદ્દુપયોગ કરી શક્યો છું. ઘણા લોકો જેઓને કોમ્પુટર કે ઈન્ટરનેટની જાણકારી નોહતી, તેવા લોકો ઈમેલ વાંચતા થઈ ગયા. તેમાંથી અમુક લોકોતો ઈમેલ લખતાં પણ થઈ ગયા. આવા નાના મોટા ઘણા ફાયદાઓ, ધીરેધીરે, સમય જતા, આપણી સમક્ષ આવશે, તેમાં બેમત નથી. મને અંતઃકરણ પૂર્વક ખાતરી છે કે આ ભગીરથ કાર્ય માટે લોકોનો સાથ, સહકાર અને પ્રોત્સાહન મળતાં રહેશે. એમજ મને ખાતરી છે કે આ આંદોલનમાં હજી ઘણા લોકો શામેલ થશે અને એક બીજાના સંપર્કમાં આવાનો ફાયદો જરૂર લેશે.

છેલ્લે આપણે એક વાત ધ્યાનમાં રાખીએ કે... આ સંઘર્ષ પુરો નથી થયો. સંઘર્ષ ચાલું છે અને બહું લાંબા સમય સુધી ચાલશે.

|| જય સનાતન ધર્મ || || જય લક્ષ્મીનારાયણ ભગવાન ||

૦૬-૦૯-૨૦૧૧

રીયલ પાટીદાર

www.realpatidar.com
mail@realpatidar.com

ડાઉનલોડ - અદ્યતન આવૃત્તિ: http://www.realpatidar.com/satyaprakash

Contents / વિષય

મૂળ અંગ્રેજી પ્રસ્તુતિનો (Presentation) ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ

સતપંથ અથવા ભારતીય ઈસ્માઈલીઝમ નો ઇતિહાસ

અને તેનો હિંદુ ક.ક.પા. જ્ઞાતિ પર પ્રભાવ

ઈમામશાહી પંથ
જેને
પીરાણા સતપંથ અથવા કાકા પંથ
પણ કહેવામાં આવે છે.

www.realpatidar.com
mail@realpatidar.com

આવૃત્તિ: ૨
દિવસ: ૦૬-સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૧

સામાન્ય

આ પ્રસ્તુતિ (Presentation) એવા લોકોને ધ્યાનમાં રાખીને બનાવવામાં આવ્યું છે, કે જેમની પાસે સતપંથ વિષય પર પુરતી માહિતી નથી. અને જેઓ ટૂંકમાં સતપંથ ધર્મનો ઇતિહાસ, સિદ્ધાંત, સાહિત્ય, માન્યતા વગેરેની માહિતી મેળવવાની ઈચ્છા ધરાવતા હોય.

- ફક્ત માહિતી અને અભ્યાસ માટે.
- નિખાલસ ચર્ચા અને વિચાર માટે.
- કોઈ પણ જાતનો ધાર્મિક અને રાજકીય પ્રચાર કે વિવાદને સ્થાન નથી.
- આ પ્રસ્તુતિને મજબુત આધાર વાળા દસ્તાવેજો, માહિતીઓ અને સુવિખ્યાત સંશોધનકારો અને લેખકોના કામ પર આધારિત બનાવવામાં આવેલ છે.
- ફક્ત કોઈકજ જગ્યાએ, ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં મૌખિક પરંપરા દ્વારા સચવાયેલી માહિતીનો પણ ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે.
- પોતાની સમજ અને વિવેક બુદ્ધિ વાપરીને આ વિષય પર પોતાના મંતવ્યો તૈયાર કરવા વિનંતી.
- સાચા સતપંથ ધર્મને અપમાનિત કરવાનો કોઈ હેતુ નથી.
- છતાંય કોઈક જગ્યાએ કંઈ વિરોધાભાષી દેખાય તો તેને કોઈ પણ ધર્મ કે સંપ્રદાય વિરુદ્ધ ન ગણી લેવું.
- આ પ્રસ્તુતિનો હેતુ સરકારી દસ્તાવેજો, સંશોધનકારો અને લેખકોના કામ પર આધાર રાખીને ફક્ત ઐતિહાસિક સચ્ચાઇઓને લોકો સામે મૂકવાનો છે.
- “સતપંથ” અને “સતપંથી” શબ્દોને એક બીજાના બદલે વાપરવામાં આવ્યા છે. જ્યાં “સતપંથ” લખ્યું હોય તેનો અર્થ “સતપંથી” થતો હોય છે.
- તેવીજ રીતે “હિંદુ” અને “સનાતન” શબ્દોને પણ એક બીજાની બદલે વાપરવામાં આવ્યા છે.
- તરીકો “DD-MM-YYYY” ફોર્મેટ માં આપવામાં આવેલ છે.

2

ચરણ

આ પ્રસ્તુતિને નીચે પ્રમાણે વિભાગોમાં વિભાજીત કરવામાં આવેલ છે;

1. ચરણ ૧: ઇમામ શાહ સુધીનો કાળ
2. સરકારી દસ્તાવેજ અને સંશોધનકારોનો નિષ્કર્ષ
3. તાકિયા
4. ચરણ ૨: ઇમામ શાહ પછીનો કાળ

3

1. ચરણ ૧

ઇમામ શાહ સુધીનો કાળ

4

મુદ્દાઓ

ચરણ ૧માં નીચે મુજબના મુદ્દાઓને આવરી લેવામાં આવેલ છે;

1. સતપંથનું મૂળ
2. ઈમામ શાહની ભૂમિકા
3. સતપંથ ધર્મનો પ્રચાર
4. ધર્મ પરિવર્તનની પદ્ધતિ
5. ઇમામ અને અખંડ જ્યોત
6. સૂફી આવરણ
7. સૂફી ભાવ
8. સતપંથ ધર્મનો સિદ્ધાંત
9. દસ અવતાર – હિંદુઓના દસ અવતારથી કેટલો વેગળો છે?
10. સતપંથના સાહિત્યો – ગીનાન અને દુઆ / કલમા

5

1.1 સતપંથનું મૂળ

એક ટૂંકી નોંધ...

6

સતપંથનું મૂળ ...

- ઇસ્લામના સ્થાપક એટલે મોહમ્મદ પેગંબરના મૃત્યુ પછી ઇસ્લામ ધર્મના બે મુખ્ય પંથ/સંપ્રદાય ઉભા થયા... શિયા અને સુન્ની.
- શિયા ધર્મ પાળવાવાળા, શિયાઓ, મોહમ્મદ પેગંબરના જમાઈ એટલે અલીને ભગવાનનો અવતાર માને છે. આ બ્રહ્માંડને બનાવનાર, અખંડ જ્યોતનો, તેમનામાં વાસ છે એવું તેવા લોકો માને છે.
- આ અખંડ જ્યોત અલૌકિક રીતે પિતાથી પુત્રમાં વંશવાર ઉતરતી આવે છે. એટલે અલીના વંશજોમાં (સીધા વંશવેલામાં) એક વ્યક્તિ પાસે આ અખંડ જ્યોત દર વખતે હોય છે.
- જે વ્યક્તિને અખંડ જ્યોતના ધારક તરીકે માનવામાં આવે છે, તેને તેવા સમયના "ઈમામ" અને તેના કારણે અલીનો જીવતા અવતાર તરીકે માનવામાં આવે છે.
- અલીના વંશમાંજ, પેઢી દર પેઢી, આ અખંડ જ્યોત ઊતરતી આવે છે.
- ધીરે ધીરે જેમ સમય પસાર થતો ગયો અને આંતરિક ઝગડાઓ, મતભેદો, ખુન જેવાં કારણોના લીધે શિયા પંથમાં ફાટફૂટ પડી.

7

... સતપંથનું મૂળ

- ઇસ્લામ -> શિયા -> ઈસ્માઈલી -> નિઝાર પંથની સ્થાપના વર્ષ ૧૦૯૪માં અલામત (હાલ ઈરાન)માં એક ઈસ્માઈલી દાઈ (પ્રચારક) હસન-ઈ સબ્બાહ દ્વારા કરવામાં આવેલ છે. હસન-ઈ સબ્બાહ ઈમામ "નિઝાર" માટે દાઈનું કામ કરતા હતા. એટલે તેના કારણે "નિઝાર" કે "નિઝારી" શબ્દનો પ્રયોગ આ પંથના નામમાં કરવામાં આવેલ છે.
- સતપંથ એ નિઝારી પંથનો એક પેટા ફાંટો કે પંથ છે.
- સતપંથની બે મુખ્ય શાખાઓ છે;
  - ખોજા -- જેઓ આગા ખાનને ઈમામ તરીકે માને છે, અને
  - ઈમામશાહી -- કે જેઓ ઈમામ શાહના વંશજોને ઈમામ તરીકે માને છે. આ પંથને "પીરાણા પંથ", "ઈમામશાહી પંથ", "કાકા પંથ", "મતિયા પંથ" અથવા "મુમના પંથ" તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

8

કાર્ય પ્રણાલી

- ધ્યાન પૂર્વક કાળજીથી નિમાયેલા "પીર" અને "દાઈ" મારફત ઈમામ તેનું કામ કરે છે.
- ઈમામ પોતે પીરને નિમે છે. પીરને અમુક ભૌગોલિક જગ્યા આપવામાં આવે છે, જેમાં તેણે ધર્મ પ્રચાર કરવાનો હોય છે અને નવા અનુયાયી શોધીને લાવવાના હોય છે. પીરે, ઈમામને સમય સમય પર પોતાના કાર્યની પ્રગતિની જાણકારી આપવાની હોય છે.
- સરળ ભાષામાં સમજવા માટે, ઈમામની એક રાષ્ટ્રપતિની જેમ કેન્દ્રિય સત્તા હોય છે, ત્યારે પીર તેની નીચે અલગ અલગ પ્રાંતોના કલેકટરની સત્તા ભોગવે છે. અને છેવટે ઈમામને જવાબદાર હોય છે.
- બીજી બાજુ દાઈનું કામ હરી ફરી ધર્મ પ્રચાર કરી પીરની મદદ કરવાનું હોય છે.
- આવી રીતે, ઈમામ પોતાનું ઘર છોડ્યા વિના, પોતાના કામ પર પુરો કંટ્રોલ/પક્કડ રાખી શકે છે. કારણકે તેની પાસે એક વ્યવસ્થિત સંસ્થાકીય માળખું તૈયાર છે.

9

સ્થાપના – એક આછી રૂપરેખા ...

- પીર શમ્સનો પ્રપૌત્ર, પીર સદરૂદ્દીન, સતપંથના સાચા સ્થાપક હતા. પીર સદરૂદ્દીનની કબર ઉચ, પાકિસ્તાનમાં છે.
- એમના દીકરા અને ઉત્તરાધિકારી પીર કબીરુદ્દીને (અબુ કલંદર હસન કબીરુદ્દીન) તેમના પિતાના કામને આગળ વધાર્યું. તેમની કબર પણ ઉચ, પાકિસ્તાનમાં છે.
- પીર કબીરુદ્દીનના દીકરા, ઈમામ શાહ, પીરાણા સતપંથના સ્થાપક છે.

10

… સ્થાપના -એક આછી રૂપ રેખા

- સતપંથની સ્થાપના પાછળની હિલચાલ ૧૪મી સદીમાં ઈસ્માઈલી ધર્મ પ્રચારકો, કે જેઓ ઈરાન (પર્શિયા / ફારસ)થી આવ્યા હતા, તેમના દ્વારા કરવામાં આવી.
- હોંશિયાર અને ભણેલા ધર્મ પ્રચારકોએ સહુથી પહેલાં સ્થાનિક ભાષા અને ખાસ કરીને સંસ્કૃત ભાષાનો અભ્યાસ શરુ કર્યો. સાથે સાથે હિંદુ ધર્મના સાહિત્યો પર પ્રભુત્વ હાંસિલ કર્યું.
- હિંદુ ધર્મ અને ઇસ્લામ ધર્મના સિદ્ધાંતોને યુક્તિ પૂર્વક ભેળવીને, અનુયાયીઓને ઇસ્લામ તરફ લઈ જવાનો એવો રસ્તો તૈયાર કર્યો, કે જેથી ધર્મ પરિવર્તન કરવાના કાર્યમાં સરળતા રહે.
- હિંદુ ધર્મની રચના અને સિદ્ધાંતોને વર્ણવતા નવાજ પણ નકલી વ્યાખ્યાઓ તૈયાર કર્યા અને સંસ્કૃત ભાષાના શ્લોકોના ઢાળોને સ્થાનિક ભાષામાં ઢાળીને પ્રચાર કરવાનું શરુ કર્યું.
- શુદ્ધ સૂફીવાદથી લઈને શુદ્ધ હિંદુવાદના વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો.

11

1.2 ઈમામ શાહની ભૂમિકા

ઈમામ શાહ કોણ હતા?
શું તેમને “ઈમામ” તરીકે નીમવામાં આવેલ હતા?
તેમનો ભારત આવવા પાછળ મકસદ શું હતો?

12

ઈમામ શાહની ભૂમિકા ...

- ઈમામ શાહના નામમાં "ઈમામ" શબ્દ એ કંઈ પદવી સૂચક નથી. તેમને "ઈમામ" તરીકે નીમવામાં આવેલ છે એવું પણ નથી દર્શાવતું. તેમના માટે "ઈમામ" શબ્દ તો ફક્ત તેમનું પૂરું નામ "ઇમામુદ્દીન" નું સંક્ષિપ્ત રૂપ છે.
- સૈય્યદ ઈમામ શાહનો (પૂર્ણ નામ ઇમામુદ્દીન અબ્દુર રહીમ સૈય્યદ) જન્મ ઉચમાં (પાકિસ્તાનમાં) થયો હતો અને તેમની ૧૯ વર્ષની ઉંમરમાં, તેમના પિતા, પીર કબીરુદ્દીનનો, દેહાંત થઈ ગયો.

<u>લોકવાયકા પ્રમાણે, નીચે જણાવેલ વાતો મુખ્ય છે.</u>

- તેમના પિતાના મૃત્યુ વખતે ઈમામ શાહ ઉચમાં હાજર નોહતા પણ ચમત્કારિક રીતે તેમને પિતાના મૃત્યુની માહિતી મળી અને તેમની ઠાઠડીને લઈ જવાની ઘડીએ ઈમામ શાહ પહોંચી ગયા.
- ત્યાં તેમને ખબર પડી કે તેમના ૧૭ ભાઈઓએ પિતાની મિલકત વેંચી લીધી છે અને પોતાના માટે કંઈજ રાખ્યું નથી.
- તેમને એ પણ ખબર પડી કે તેમના કાકા તાજુદ્દીનને પીરની ગાદીના ઉત્તરાધિકારી તરીકે નીમવામાં આવ્યા છે.

13

... ઈમામ શાહની ભૂમિકા ...

- ઠાઠડીને આગળ વધતાં અટકાવીને ઈમામ શાહ તેમના પિતાની મિલકતમાં પોતાનો ભાગ, તેમના ૧૭ ભાઈઓ પાસેથી માંગવા લાગ્યા.
- જ્યારે તેમના ભાઈઓએ ઈમામ શાહની વાત ન માની ત્યારે ઠાઠડીમાથી એક "માળા" અને "સાકર" સાથે એક હાથ બહાર આવ્યો.
- સાથે એક આવાજ બહાર આવ્યો અને ઈમામ શાહને ઈરાન જઈને તેમના કાકા પાસેથી પોતાનો હક્ક માંગવાનું કહ્યું.
- ઈમામ શાહ તરતજ ઈરાન માટે રવાના થયા અને ત્યાં જઈને ગાદીપતિ "ઈમામ"ને મળ્યા પણ પોતાને "પીર" તરીકે ઈમામ પાસેથી નીમાવવામાં સફળ ન થયા.

14

… ઈમામ શાહની ભૂમિકા

- ઈમામ શાહ ભારત પાછા વળ્યા અને ગુજરાત તરફ રવાના થયા.
- ઈમામ શાહ અમદાવાદની બાજુમાં ગીરમાથા ગામની બહાર "પીરાણા"માં (મતલબ "પીર કા આના") આવીને સ્થાયી થયા. આ જગ્યાને ઈમામપુરા / ઈમામપૂરી પણ કહેવામાં આવે છે.
- ભારત આવીને તેમના પિતા અને દાદાનું અધૂરું રહેલું કામ આગળ વધારવાનું ચાલુ રાખ્યું.
- ચમત્કારિક શક્તિની મદદથી, ઘણા હિંદુઓને સતપંથ ધર્મ તરફ વટલાવ્યા.
- ૬૩ વર્ષની ઉંમરમાં તેઓ ગુજરી ગયા અને તેમને પીરાણાની દરગાહમાં દફન કરવામાં આવ્યા છે.
- તેમની ગાદીના ઉત્તરાધિકારી તરીકે, તેમના દીકરા, નૂર મુહમ્મદ શાહને નીમવામાં આવેલ છે. તેમના નામ આગળ "નૂર" શબ્દ (Eternal Light/અખંડ જ્યોત) એ દર્શાવે છે કે, પીરાણા પંથીઓ (પીરાણા સતપંથીઓ) માટે તેઓ "ઈમામ" હતા.

15

1.3 પ્રચાર પદ્ધતિ
(પ્રોપગંડા/Propaganda)

ઈસ્માઈલી ધર્મ પ્રચારકોની સફળતા પાછળની…
એક અસરકારક રણનીતિ

16

શિયા ધર્મ પ્રચારકોને ભારતમાં મોટી સફળતા મળવા પાછળ મૂળભૂત પ્રચાર પદ્ધતિ અથવા અંગ્રેજીમાં **પ્રોપગંડા**

(Propaganda)

17

પ્રોપગંડા (પ્રચાર) -પૃષ્ઠભૂમિ

- ઇસ્લામ હમેશાં ધર્મ પરિવર્તન કરાવનાર રહ્યો છે અને આજે પણ એ પ્રવૃત્તિ ચાલુ છે.
- જે ગતિથી અન્ય દેશોમાં તેનો ફેલાવો થયો તે ઇતિહાસમાં અજોડ છે.
- યહૂદી, હિબ્રૂ અને અરબી ભાષી લોકોના દેશોમાં ઇસ્લામને ખૂબ સફળતા મળી.
- પણ જે દેશોમાં અલગ સાંસ્કૃતિક વિચાર ધારા ચાલતી હતી, જેમ કે યુરોપ, ભારત, ચીન વગેરે, તેમાં ઇસ્લામને ખાસ સફળતા ન મળી. પરંતુ સેંકડો વર્ષોના સમયગાળા પછીજ ધીરે ધીરે ઇસ્લામની પ્રગતિ થઈ.

18

પ્રોપગંડામાં નડતર (વિઘ્નો)

- અરબી સંસ્કૃતિ ન ધરાવતા દેશોમાં ઇસ્લામને કેવા વિઘ્નોનો સામનો કરવો પડ્યો, તેના પર નજર નાખીએ;
  1. બિન-અરબી અનુયાયી માટે વિદેશી ભાષામાં દર્શાવેલ ધાર્મિક વિચારો તેમજ વિદેશી ધાર્મિક માપ-દંડ (Standards) ને અપનાવવાં એ બધું જરૂરી હતું.
  2. વર્ણ આધારિત સામાજિક વ્યવસ્થા, જેવી કે ભારતમાં પ્રચલિત છે, તેમાં એક સમાજ વિહોણી વ્યક્તિ કે જ્ઞાતિથી અલગ થયેલ વ્યક્તિનું કોઈ અસ્તિત્વજ નથી. તેવા સંજોગોમાં સામુહિક ધર્મ પરિવર્તનજ કામ કરી શકે. એક વ્યક્તિ નહિ પણ પૂરી જ્ઞાતિ કે સમાજનું ધર્મ પરિવર્તન કરવું જરૂરી છે.
- આ વિચાર ન અપનાવાના કારણે અન્ય દેશોની તુલનામાં, ઇસ્લામને, ભારતમાં ઓછો પ્રતિસાદ મળ્યો.
- કુશળ અને ઠોસ રણનીતિ અપનાવીને, નિઝારી ધર્મ પ્રચારકોએ એવી પદ્ધતિ અપનાવી કે જેના કારણે ઉપર જણાવેલ વિઘ્નોનો ઉપાય શોધી શક્યા.

19

પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –નડતરનો ઉપાય ...

- આવા સંજોગોમાં ધર્મ પરિવર્તન બે મુખ્ય સિદ્ધાંતો પર નિર્ભર કરે છે;
  1. ***ઇસ્લામનો મતલબ અને સંદેશને કડક અરબી આવરણથી જુદું પાડવાની*** સાહસિક વ્યૂહરચના.
  2. અમુક ***ખાસ જ્ઞાતિને લક્ષ બનાવીને*** ધર્મ પરિવર્તનના ***પ્રયાસો કેન્દ્રિત કરવા.*** ખાસ કરીને પછાત વર્ગ ઉપર ધ્યાન આપવું, કારણ કે અન્ય વર્ગની તુલનામાં આવા વર્ગના લોકો પર સમાજ કે જ્ઞાતિની પકડ ઓછી હોય છે.
- *ઇસ્લામના ધર્મ પ્રચારકોએ ઇસ્લામના ઉચ્ચ આદર્શોને અનુયાયીઓના પૂર્વજોના ધર્મ (એટલે હિંદુ ધર્મ) ની પરિભાષા અને સંસ્કૃતિ અનુરૂપ સમજાવ્યા.*
- હિંદુ ધર્મના પ્રચલિત અને સુંદર આદર્શો, સંસ્કારો, રીત રિવાજો, માન્યતાઓ, બંધનો વગેરેને ઇસ્લામ ધર્મના ઉપદેશોને કેન્દ્રમાં રાખી તેની આસ પાસ જોડવામાં આવ્યા.

20

… પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –નડતરનો ઉપાય …

- વ્યક્તિગત ધર્મ પરિવર્તન અને સામુહિક ધર્મ પરિવર્તન, આ બન્નેમાં ફરક, ધર્મ પરિવર્તન કરનાર વ્યક્તિ માટેની સૂગમતાનો હોય છે. સામુહિક ધર્મ પરિવર્તનથી લોકોને ઘણીજ સરળતા થઈ પડે છે. તેમજ સાથ સોબત, સંગતની અસર અને પ્રભાવ થકી ધર્મ પરિવર્તન સહેલું થઈ જાય છે.
- સામુહિક રીતે ધર્મ પરિવર્તન થઈ શકે તે માટે ધર્મ પ્રચારકો તેમના ઈસ્માઈલી ધર્મના સંતોની ચમત્કારિક વાર્તાઓ કહી અને તેની અલૌકિક શક્તિની વાતોમાં લોકોને આંજી દે. અને પરિવર્તનનો રસ્તો સરળ બનાવતા.
- આ રીતે નવા અનુંયાયીઓ પોતાના *ગમા અણગમા અને વિરોધ છોડીને* સતપંથ ધર્મના *સનિષ્ઠ અને ચુસ્ત અનુયાયી બની* ધર્મ પ્રચારકની વાતો પાળવા તૈયાર થઈ જાય.

21

… પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –નડતરનો ઉપાય …

- "અલૌકિક શક્તિ" અને "પરચાઓ" વાળી વાર્તાઓની મદદથી નવા અનુયાયીઓ જલદીથી નવો ધર્મ અપનાવી લે અને પોતાના અણગમા અને શંકાઓ છોડી દે તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.
- *ઇસ્લામને, છેલ્લા યુગ, એટલે કલિયુગનો ધર્મ* તરીકે લોકો સમક્ષ મુકવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.
- હિંદુ ધર્મના સિદ્ધાંતોને ઇસ્લામમાં ભેળવવાના પ્રચાર સિદ્ધાંત મુજબ, "પહેલા ઈમામ, અલી તાલિબ"ને ભગવાન વિષ્ણુનો દસમો અવતાર તરીકે, લોકો સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યા.
- તેવીજ રીતે, ઈસ્માઈલી સંબંધ જાળવીને ઈમામને (શરૂઆતથી જ) ભગવાન વિષ્ણુનો અવતાર બતાવામાં આવ્યો છે અને ઈમામને નારાયણ અને નકલંક (નિષ્કલંકી) અવતાર તરીકે નામ આપી ઓળખાવવામાં આવે છે.

22

… પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –નડતરનો ઉપાય

- કુરાનને આખરી વેદ (અથર્વ વેદ) તરીકે જાહેર કરવામાં આવેલ છે. અન્ય ધાર્મિક પુસ્તકો અને સાહિત્યોને રદ્દ કરવામાં આવ્યા છે, તેવું જાહેર કર્યું છે.
- બીજી બાજુ ભગવાનના અવતારની હિંદુ પરંપરા ચાલુ રાખી છે.
- ખોટી વાર્તા આગળ વધારવા એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે અલી તાલિબ, જે ૧૦મો અવતાર છે, એ કોઈ સાધારણ ધાર્મિક નાયક નહોતો, કે જે ઇતિહાસમાં પ્રગટ થઇ પોતાના ચમત્કાર બતાવીને અનંતમાં ગાયબ થઈ ગયો.
- અલીની દૈવી શક્તિ, તેનાં ઉત્તરાધિકારી ઈમામમાં, કહેવાતા ***"નિરંતર"*** રૂપે, અવતાર લીધા રાખે છે.

23

પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –રૂઢિવાદી ઇસ્લામ સાથે સંલગ્ન

શું ઉપર જણાવેલ પ્રચારના કારણે, નવો ધર્મ સ્થાપ્યો છે?

આ પ્રોપગંડા રૂઢિવાદી ઇસ્લામ સાથે કેવી રીતે સંલગ્ન છે, તે જોઈશું.

24

પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –રૂઢિવાદી ઇસ્લામ સાથે સંલગ્ન ...

આગાઉ જણાવેલ પ્રોપગંડા સંપૂર્ણ રીતે ઇસ્લામના સિદ્ધાંતો સાથે સંલગ્ન છે.

- આપણે જાણીએ છીએ કે ઇસ્લામ હંમેશા, દૈવી અવતારને ઐતિહાસિક અને ફિલોસોફિક્ સિદ્ધાંત સાથે જોડીને, ભગવાનની *અવતાર ધારણ કરવાની એકજ પ્રક્રિયા* છે, તેવું માનવાનું પસંદ કરતો આવ્યો છે.
- આ બધું, પહેલા આદિ માનવ, બાબા આદમ, સાથે શરૂ થયું. જેને ભગવાનનો એક મહાન પેગંબર અને પ્રચારક છે તેવું બતાવવામાં આવ્યું.
- સ્થાનિક વિચારધારા અને પરિસ્થિતિ સાથે અડચણ થવાની હાલતમાં, *એવા સિદ્ધાંતને આગળ કરવામાં આવે કે, જેના પ્રમાણે હિંદુ ધર્મના દેવો અને મહાન સંતો તો ભગવાન દ્વારા "ફક્ત ધર્મ પ્રચાર" કરવા માટે, આ દેશમાં મોકલવામાં આવ્યા છે.*

25

... પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –રૂઢિવાદી ઇસ્લામ સાથે સંલગ્ન ...

- વિષયને એક કદમ આગળ વધારતા... હિંદુ ધર્મના વિકાસ ચક્રના આખરી ચરણમાં ઇસ્લામને ઘુસાડેલ છે. અને તેવો પ્રચાર કરવામાં આવ્યો.
- કુરાન, છેલ્લો અને નિર્ણાયક વેદ (અથર્વ વેદ) છે તેવું બતાવવા લાગ્યા અને તે માટે અથર્વ વેદની ઋચાઓનું અર્થ ઘટન કુરાનની આયાતોને અનુરૂપ કર્યું.
- જેના કારણે, હિંદુઓના ભગવાનના, આથી આગાઉ થયેલ અવતારોની અવગણના કરી, છેલ્લા એટલેકે દસમા અવતારને સાચો અવતાર જાહેર કરી, તેને અગાઉના બધાજ અવતારોની ઉપરવટ છે એમ કહેવામાં આવ્યું. આ રીતે ભગવાનના અવતાર ચક્રને પૂર્ણ થયાનું જાહેર કર્યું.
- *સતપંથ એજ "સાચો ધર્મ", આવું ઠોકી બેસાડવા માટેની પ્રક્રિયામાં એવો સિદ્ધાંત રજુ કરવામાં આવ્યો કે, ઈસાઈ, યહૂદી જેવાં અન્ય ધર્મની જેમ, હિંદુ ધર્મને પણ, આ પ્રક્રિયામાં પ્રારંભિક ચરણ અથવા પૂર્વ-તૈયારી રૂપે રજુ કરવામાં આવ્યું.*

26

... પ્રોપગંડા (પ્રચાર) –રૂઢિવાદી ઇસ્લામ સાથે સંલગ્ન

- આ રીતે, શુદ્ધ ઇસ્લામની નજરથી જોઈએ તો, ઇસ્લામ અને હિંદુ ધર્મ વચ્ચેનું અંતર ઓછું કરવા માટે, ઈસ્માઈલી ધર્મ પ્રચારકોએ એક આગવી પદ્ધતિ અપનાવેલી હતી, જે ઇસ્લામના રૂઢિવાદી સિદ્ધાંતો અને વિચાર ધારા સાથે ક્યાંય ટકરાતી નથી. તેથી આવા સિદ્ધાંતો સાથે સુમેળ ધરાવે છે.
- ટૂંકમાં, પ્રોપગંડા એવી રીતે તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના થકી હિંદુઓના ધર્મના મૂલ્યો, સિદ્ધાંતો અને આચાર-વિચારોને ભ્રષ્ટ કરી, હિંદુઓનો પોતાના ધર્મ પર વિશ્વાસ છૂટી જાય અને સતપંથને સાચો માને.
- આ રીતે, હિંદુઓને આખરે ઇસ્લામ તરફ દોરી જતા રસ્તા પર ચાલતા કરી દેવામાં આવ્યા.

27

સંદર્ભ ...

- ઈશ્તીઆક હુસૈન કુરેશી, "ધી મુસ્લિમ કમ્યૂનિટી ઓફ ધી ઇન્ડો-પાક સબકોંટિનેંટ" (કરાચી, 1977, pp. 41-2)નામના પુસ્તકમાં લેખે છે કે,

  "દસ્તાવેજોમાં એવા ઘણા દાખલાઓ જોવા મળે છે કે જેમાં ઈસ્માઈલી ધર્મ પ્રચારકો એક બ્રાહ્મણ કે હિંદુ પુરોહિતનું રૂપ અપનાવીને જાહેર હિંદુ સિદ્ધાંતોનો વિરોધ ન કરતાં, હિંદુ ધર્મના પાયાની ધારણાઓને માન્ય રાખી ઈસ્માઈલી માન્યતાઓ પરોક્ષ અને છુપી રીતે ઘુસાડીને, ધીરે-ધીરે ધર્મ પરિવર્તન માટે રસ્તો તૈયાર કરતા."
- સંપૂર્ણ અને સખત પાલનના અભાવથી ઈસ્માઈલીઓ ક્યારેય ચિંતિત ન હતાં કારણ કે તેઓને પૂરી ખાતરી હતી કે આખરે અનુયાયીઓ સતપંથ ધર્મને સંપૂર્ણ રીતે અપનાવી લેશે જ.

28

... સંદર્ભ

અલી અહમદ બ્રોહી "હિસ્ટરી ઓફ ટોંબસ્ટોન્સ" (હૈદરાબાદ, 1987, pp. 133-4) માં કહે છે,

> "ઈસ્માઈલી ધર્મ અપનાવનાર કોઈ પણ વ્યક્તિ ઈમામ ઉપર શ્રદ્ધા રાખી, પીર અને અલીના વંશજોને પૂજ્ય ગણી, પોતાના પરંપરાગત રીત રિવાજો, નામો, જ્ઞાતિ, ઓળખ રાખી શકે છે. આવી ઉદાર નીતિના કારણે લોહાણા, સુમરા, લંગા જેવી ઘણી જ્ઞાતિઓના લોકો ઈસ્માઈલી સતપંથ તરફ આકર્ષાયા."

29

1.4 ધર્મ પરિવર્તનની પદ્ધતિ

સતપંથના સ્થાપક... પીર સદરૂદ્દીન દ્વારા...
ધર્મ પરિવર્તન કરાવવા માટે અપનાવેલી પદ્ધતિ કેવી હતી?

30

પીર સદરૂદ્દીનની પદ્ધતિ

- "ઇસ્લામ ઇન નોર્થન ઈન્ડિયા" (અલીગઢ, 1993, p. 371) માં લેખક મુહમ્મદ ઉમર લખે છે કે,

  "હિંદુઓમાં ઇસ્લામ લોકપ્રિય થવા પાછળનું મુખ્ય કારણ એ હોઈ શકે કે, મુસ્લિમ પ્રચારકો દ્વારા નવા હિંદુ અનુયાયીઓ પર પોતાના પરંપરાગત રીત રિવાજ છોડી દેવા માટે મજબૂર ન કરવામાં આવ્યા. તેઓએ એવી પરિકલ્પના કરી કે અનુયાયીઓ પોતાની મેળે ધીરે-ધીરે બિન-ઇસ્લામી રીત રિવાજો છોડી દેશે. આના કારણે હિંદુ દ્વારા ઇસ્લામ ધર્મ અપનાવ્યા બાદ પણ પોતાના પરંપરાગત રીત રિવાજો પાળતા હોવાના ઉલ્લેખો મળે છે."

- તેવીજ રીતે, ગીનાનોના, સાહિત્યોના અને પરંપરાના મૂળ સાર પરથી સમજાઈ આવશે કે પીર સદરૂદ્દીનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ લોકોનો ધીરે-ધીરે, ત્રણ (૩) ચરણમાં, ધર્મ પરિવર્તન કરાવવો હતો. જે પદ્ધતિ તેમણે અપનાવી હતી તે ખાસ પ્રકારના ધર્મ પ્રચારના ઢાંચા ઉપર આધારિત હતી.

31

પીર સદરૂદ્દીનની પદ્ધતિ
ચરણ ૧: ગર્ભાવસ્થા

- શિષ્યોને, નૈતિક અને સૈદ્ધાંતિક મૂલ્યોની મદદ દ્વારા, સતપંથ ધર્મનો સરળ બોધ આપવામાં આવતો. પ્રવચનો, ગીનાનો અને સાહિત્યોમાં, લોકોની ભાષા અને બોલીનો ઉપયોગ કરી, સ્થાનિક સાંકેતિક પરિભાષા, જેમકે અલખ નિરંજન (અવર્ણનીય), ગુરુ બ્રહ્મા (મોહમ્મદ), નર નકલંક (અલી), નર (ઇમામ), ઘટ-પાટ, જાપ વગેરેનો પ્રયોગ કરવામાં આવ્યો.
- ગ્રામ જનોની ભાષામાં, ઉત્તમ કુશળતા વાપરીને, ખાસ ગીનાનો રચવામાં આવ્યા. જેથી લોકોને તેમના પરંપરાગત ભજનો જેવી લહેજત મળે. જેમાં પીર સદરૂદ્દીન પોતાને ગુર સહદેવ અને ગુર હરીશચંદ્રની પદવી આપે છે.
- હિંદુઓને મુસલમાન બનાવવાની પ્રક્રિયાને સરળ બનાવવા પાછળ ભાર આપવામાં આવ્યો છે.

32

પીર સદરૂદ્દીનની પદ્ધતિ
ચરણ ૨: મધ્યમ અવસ્થા

- બીજા ચરણમાં, શિષ્યોને એકાંતમાં, મધ-રાત્રે, જપ કરવા માટે, ગુરુ મંત્ર / સત શબ્દ આપવામાં આવે છે.
- શિષ્યોને જાણ કરવામાં આવે છે કે, ભગવાન વિષ્ણુનો દસમો અવતાર, અલી રૂપે અરબ ખંડમાં જન્મી ચૂક્યો છે અને હાલે "ઇમામ"ના રૂપમાં ઈરાનમાં વસે છે.
- ટૂંકમાં, નવા અનુયાયીઓ સતપંથને પોતાની જૂની શ્રદ્ધાને મજબુતી આપતા પૂરક તરીકે જોતાં થઈ જાય છે. મોહમ્મદ પેગંબર અને અલીને પોતાના પૂર્વજોની પરંપરા સાથે સુસંગત સમજવા લાગે છે.

33

પીર સદરૂદ્દીનની પદ્ધતિ
ચરણ 3: પરીવર્તન અવસ્થા

- શિષ્યોને ધ્યાનમાં લીન થઈ જવા અંગે ભાર આપવામાં આવે છે.
- ત્યાર પછી, નવા અનુયાયીઓને તેમના જૂના રીત રિવાજોથી વિમુખ કરવાનું કામ પીર સદરૂદ્દીન શરૂ કરે છે. હિંદુઓની ક્રિયાઓની, તર્કના આધારે, નિંદા કરવાનું શરૂ કર્યું. જેવા કે વર્ણ ભેદ, મૂર્તિ પુજા, ધાર્મિક સ્નાન, હિંદુ ફિલોસોફીની ૬ મુખ્ય વિચાર વાળી શાળાઓ, સન્યાસ અને ત્યાગની પરંપરા, વગેરે.
- **ખરેખર, પીર સદરૂદ્દીનએ લોકોની શ્રદ્ધાનું સૌમ્ય રીતે ઇસ્લામી કરણ કરી નાખ્યું હતું. પણ તેની સાથે સાથે, તેણે લોકોની સંસ્કૃતિ સાથે ક્યારે પણ અડચણ ઊભી નહોતી કરી. આના કારણે હિંદુ જન સમુદાયે ભારતીય રૂપ ધરાવતા ઇસ્લામના સિદ્ધાંતોને અપનાવી લીધો.**

34

ધર્મ પરિવર્તન સૂત્ર

મુંબઈ હાઈ કોર્ટના ૧૮૬૬ના વિખ્યાત આગા ખાન કેસમાંથી મેળવેલ નિષ્કર્ષ

- ધર્મ પરિવર્તનના સુત્ર રૂપે ઈસ્માઈલી દાઈઓને (ધર્મ પ્રચારક) નિર્દેશન આપવામાં આવ્યું હતું કે. “જો તેમણે એક ઈસાઈને પ્રભાવમાં લઈને ધર્મ પરિવર્તન કરવું હોય તો, તેમણે યહૂદીઓના જીદ્દીપણા અને મુસલમાનોના અજ્ઞાન ઉપર લાંબી લચક વાતો કરવી. ઈસાઈ ધર્મની મુખ્ય માન્યતાઓ પર શ્રદ્ધા દર્શાવીને ધીરેથી ઈશારો મૂકી દેવો કે એ બધું સાંકેતિક છે અને તેમાં કંઈ મોટું રહસ્ય છે. તેની સાચી હકીકત ફક્ત ઈસ્માઈલી ધર્મ આપી શકે તેવી વાતો કરવી. ઈસાઈઓએ ક્યાંક સાચી વાત સમજવામાં ભૂલ કરી છે અને સાચો ધર્મ એજ છે જે ઈસ્માઈલી ધર્મ પ્રચારક બતાવે તે.”
- તેવીજ રીતે, જો એક યહૂદીનું ધર્મ પરિવર્તન કરાવવું હોય તો તેમને પહેલાં, ઈસાઈ અને મુસલમાનો વિરૂદ્ધ બોલી તેનો વિશ્વાસ જીતીને કહવું કે સાચો “મસીહા” આવશે અને એ બીજો કોઈ નહિ પણ “અલી” હશે.
- **સાર: યોજના એવી છે કે પહેલાં, અનુયાયીઓના પોતાના જુના ધર્મનો પ્રચાર કરવો અને તેની સાથે ભળી તેનો વિશ્વાસ જીતી તેને ધીરે ધીરે એમ સમજાવવું કે એ જે ધર્મ પાળે છે એ ફક્ત સાંકેતિક છે. સાચો ભગવાન અલી છે અને સાચો ધર્મ શિયા મુસલમાન ધર્મ છે.**

35

1.5 ઈમામ અને અખંડ જ્યોત, કે ઇસ્લામી નૂર, પાછળની ધારણા

ભગવાન વિષ્ણુનું જીવંત રૂપ ગણાતા ઈમામોની શ્રુંખલા...
અને બ્રહ્માંડની ઉત્પત્તિનું મૂળ ધરાવતી,
અખંડ જ્યોત (જેને ઇસ્લામમાં “નૂર” કહેવાય છે) પાછળની ધારણા

36

ઈમામ અલી
વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર

આ ચિત્ર, નીચે જણાવેલ ઈંટાલી ભાષાની વેબસાઈટ પરથી લેવામાં આવેલ છે.

http://www.tradizionesacra.it/imamali-krishna-vishnu.htm

37

ઈમામ અને અખંડ જ્યોત ...

- મહત્વના કર્યો કરવા માટે, મૂળભૂત રીતે ભગવાને જેમને પસંદ કર્યા છે, તેવા પેગંબર અને ઈમામને ઇસ્લામ અને ઈસ્માઈલીઝમ ધર્મમાં પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. પછી ભલે તેઓ એક સાધારણ નાશવંત માણસજ હોય.
- આવા સાધારણ માણસો ફક્ત બૌધિક રીતે અન્યોની સરખામણીમાં ચડિયાતા હતા.
- સમય જતાં, આ ચડિયાતી બુદ્ધિ, ધીરે-ધીરે, વધુ ને વધુ દૈવી થતી ગઈ અને અન્ય વિચાર ધારાઓના પ્રભાવ તેમજ ઇસ્લામના રહસ્યમય સિદ્ધાંતોના કારણે, એ (બુદ્ધિ) અખંડ જ્યોત (જેને અરબી ભાષામાં “નૂર” કહેવાય છે) બની ગઈ.

38

... ઈમામ અને અખંડ જ્યોત ...

- જેમ સતપંથી “જમાત ખાના” (ટૂંકમા “ખાના”)નું નામ બદલીને “જ્યોતિ ધામ” રાખવામાં આવ્યું, તેવીજ રીતે સતપંથી ખાનામાં બળતી “ઇસ્લામી નૂરનું” નામ પણ બદલીને “અખંડ જ્યોત” રાખવામાં આવ્યું. એનો મતલબ, સતપંથી મંદિરમાં જે અખંડ જ્યોત બળે છે, તે વાસ્તવમાં “ઇસ્લામી નૂર” છે. તેનો હિંદુ ધર્મ સાથે કોઈ સંબંધ નથી.
- “દિવ્યતા હોવાના કારણે, આ નૂર, ઈમામ અને પેગંબરમાં પ્રગટ થયું, જેના કારણે તે કાયમી અને અવિનાશી બન્યું”. સિદ્ધાંત એવી રીતે વિકસ્યો કે આ નૂર, હંમેશા ઈમામ અલીના વંશમાં એક ચોકસ પરંપરામાં ગાદીપતિ પિતા દ્વારા તેના નીમાતા ઉત્તરાધિકારી પુત્રમાં, કુદરતી રીતે ઉતરતી આવે છે.
- અખંડિત પરંપરા પ્રમાણે હાલના ઈમામનું અસ્તિત્વ છે, તેવીજ રીતે ભવિષ્યમાં પણ હંમેશા અસ્તિવ રહશે. આ સંસારની રચના થઈ તે પહેલાંથી આ પરંપરામાં ક્યારેય ખંડન નથી થયું.

39

... ઈમામ અને અખંડ જ્યોત

- એના પરિણામે, અનુયાયીઓ એવું માનવા લાગ્યા કે શ્રૃષ્ટિની રચના પાછળ જે શક્તિ છે, તેજ શક્તિ “ઈમામીયત”ની અંદર છે. અને એટલા માટે પહેલો ઈમામ, એટલે અલી, અને તેનાં પછીના ઈમામો અને શ્રૃષ્ટિના રચઈતા, એટલે ભગવાન, આ બધું એકજ છે.
- એટલે, તાર્કિક રીતે, હિંદુ માન્યતા મુજબ, ભગવાન વિષ્ણુના અવતાર લેવાની શૃંખલા ચાલુ રાખીને, અલીએ અવતાર લીધાની વાતો ગોઠવી છે.

40

1.6 સૂફી આવરણ

સૂફી સિદ્ધાંતોનું ગ્રહણ કરવું...

41

સૂફી આવરણ ...

- આગાઉથી તૈયાર, *ભાવ વ્યક્ત કરવાની સુફી રીતને અપનાવીને,* લેખકોએ સતપંથ ધર્મના સાહિત્યોમાં પોતાની ભાવનાઓ અને નૈતિક મૂલ્યોને રજુ કર્યા છે.
- ત્યાર પછી, સૂફી પ્રતીક્વાદ (symbolism)નું સ્વરૂપ વાપરીને, આંતરિક કે બાહ્ય રીતે, *ચોરી છુપી* હિંદુ ધર્મમાં *પ્રતિબંધિત* અને ઇસ્લામ સંબંધી ઉપદેશોને *સાંકેતિક રીતે ઘુસાડી દેવામાં આવે છે.*
- સતપંથ સાહિત્યના લેખકોનું, સંદેશ આપવા પાછળનું લક્ષ્ય, આગાઉથી જાણ્યા વગર, આવા બિન પરંપરાગત સાહિત્યોમાંથી સત્ય શોધવું અને સમજી લેવું બહુજ કઠીન છે. તેથી સામાન્ય વાચક અને શ્રોતાઓ તેમાં સહેલાઈથી ફસાઈ જવાની પૂરે પૂરી સંભાવના રહેલી છે.

42

... સૂફી આવરણ

- સામાન્ય જીવનમાં પણ સૂફી આવરણનો સફળ ઉપયોગ, સતપંથી પીરો દ્વારા કરવામાં આવેલ છે.
- આજે પણ "શમ્સ તબરેઝ" કે જેમને મુલતાનમાં પીર "શમ્સ" કહેવામાં આવે છે, "હસન દર્યા" (હસન કબીરુદ્દીન) અને ઉચની બાજુના "હાજી સદર શાહ" (પીર સદરુદ્દીન) ને સૂફી પીર તરીકે માનવામાં આવે છે. જેઓ હાલના સતપંથના સ્થાપક પીરો છે.
- **પીરાણાના ઈમામ શાહને પણ સૂફી પીરની ઉપમા આપવામાં આવેલ છે.**

43

1.7 સૂફી ભાવ

સૂફી ભાવના ફાયદા અને ગેરફાયદાઓ...

44

સૂફી ભાવ ...

- સૂફી ભાવમાં બાહ્ય દેખાવ પર ક્યારેય ભાર આપવામાં આવ્યો નથી. હમેશાં સૂફીઓ દ્વારા અપાતા અન્ય ઉપદેશોને મહત્વના ગણવામાં આવેલ છે.
- ધાર્મિક જીવનમાં નૈતિક અને આધ્યાત્મિક પળો પર ભાર મુકવામાં આવેલ છે. સૂફી ભાવમાં ક્યારેય પણ દાર્શનિક ધાર્મિકતા પર વિશેષ લક્ષ્ય નથી આપવામાં આવતું.
- આ વસ્તુ એક બાજુ ફાયદાકારક હતી, ત્યારે બીજી બાજુ એટલીજ જોખમી હતી.
- પ્રભુની દૈનિક પ્રાર્થના (નમાઝ વગેરે)નો પાઠ કરવા માટે કોઈ બંધન ન હોવાના કારણે, હિંદુ અનુયાયીઓને વટલાવવાનું કામ બહુ સરળ બની ગયું.
- પણ ઇસ્લામ સાથે સંબંધ ધરાવતા બાહ્ય ચિન્હોના અભાવના કારણે, હિંદુ ધર્મની પકડ તેમના પર કાયમ રહે, તેવી શક્યતાઓ બની રહી.

45

... સૂફી ભાવ

- આના કારણે જે અનુયાયીઓ ખરી ઈસ્માઈલી વિચાર ધારાને માનતા હતા, (દા.ત. ખોજાઓ) આવા લોકો, ફેરફાર કરતા-કરતા, શુદ્ધ ઇસ્લામ ધર્મ અપનાવતા ગયા અને હિંદુ ધર્મ અને તેના રીત રિવાજો છોડતા ગયા.
- **બીજી બાજુ, જે લોકો ઈમામશાહી પીરોને માનતા હતા (ખોજાથી અલગ થયા પછી), હિંદુત્વના નિયમિત દબાવના કારણે, ઇસ્લામથી લાંબા રહેવા લાગ્યા.**
- આમાં મુખ્ય મુદ્દો એ છે કે ઇસ્લામ સાથે સંબંધ ધરાવતા બાહ્ય આચરણના અભાવના કારણે લોકો હિંદુ ધર્મ તરફ વળવા લાગ્યા.
- આ મુદ્દાના લીધે, પીરાણા સતપંથ દ્વારા **તાકિયાનો** ઉપયોગ, પોતાનો ધર્મ વિકસાવવા, વધારવા માટે કઈ રીતે ઉપયોગ કરે છે, તે આપણે આગળ જોઈશું.

46

1.8 ધર્મ સિદ્ધાંત

સતપંથના ધર્મ સિદ્ધાંત પર એક આછી નજર

47

ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- કુરાનમાં જણાવેલ સિદ્ધાંત પ્રમાણે, સતપંથ પણ એકજ ભગવાન, એક શ્રૃષ્ટિના રચૈતાને, માને છે.
- પણ તેજ સમયે, સતપંથ હિંદુ ભગવાનના અવતારના સિદ્ધાંતનો પણ સ્વીકાર કરે છે.
- અખંડ જ્યોત કે "નૂર" (આગાઉ જણાવ્યા પ્રમાણે) જે જીવન અને અંતરાત્માનું મૂળ છે, એ એક જીવંત વ્યક્તિ પર કેન્દ્રિત થાય છે.
- આ માણસ શરીરથી સામાન્ય માણસ જેવોજ હોય છે.

48

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- પણ એ અખંડ જ્યોત, અવિભાજિત હોવાના કારણે, અલગ-અલગ જગ્યાએ ટુકડામાં ન રહી શકે. એટલે ભગવાન અને જ્યોત-ધારક વ્યક્તિ વચ્ચે સંપૂર્ણ સમીકરણ હોય છે.
- આ દિવ્ય વ્યક્તિ બીજો કોઈ નહિ પણ ઈમામ હોય છે, જે અલીનો (મુહમ્મદ પેગંબરના જમાઈ) વંશજ અને ચાલી આવતી પરંપરા પ્રમાણે તેનો ઉત્તરાધિકારી હોય છે.
- ઈમામને, એક દિવ્ય તેજ ધરાવતો, લોકોનો નેતા તરીકે માનવામાં આવે છે અને દુનિયામાં હંમેશા ઈમામની હયાતી હોય તેવું પણ માનવામાં આવે છે.

49

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- હિંદુઓના ચાર યુગોનો સિદ્ધાંત લઈને, સમય ચક્રને ૪ યુગમાં વિભાજિત કરવામાં આવ્યું છે.
- દરેક યુગના જુદા જુદા કાળ પ્રમાણે ભાગલા કરવામાં આવ્યા છે, જેમાં ભગવાનએ અમુક રૂપમાં અવતાર લીધો છે.
  1. પહેલો યુગ, સતયુગ, અને તેના ચાર કાળમાં મછ, કચ્છ, વરાહ અને નરસિંહ અવતાર થયા.
  2. બીજો, ત્રેતાયુગ અને તેમાં ત્રણ કાળ અને તેનાં ત્રણ અવતાર વામન, પરશુરામ અને રામ અવતાર થયા.
  3. ત્રીજો, દ્વાપર યુગમાં બે કાળ, જેમાં કૃષ્ણ અને બુદ્ધ અવતાર થયા.
  4. **છેલ્લા અને નિર્ણાયક યુગમાં, કળીયુગમાં, ફક્ત એક કાળ છે, તેમાં એકજ અવતાર "અલી"નો છે.**
- આવી રીતે હિંદુઓના ૧૦ અવતારના સિદ્ધાંતને સમજાવવામાં આવ્યો છે અને છેલ્લા કાળમાં ઇસ્લામને જ માણસ જાતનો ધર્મ બતાવવામાં આવ્યો છે.

50

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- દરેક અવતાર લેવા પાછળ ભગવાનનો મુખ્ય હેતુ કોઈ ખાસ દૈત્યને મારવાનો છે.
- એવીજ રીતે, કલિયુગમાં, “કલિંગા” નામના દૈત્યને “નિષ્કલંકી (નકલંક) નારાયણ” નામના ઈમામ એટલે હઝરત અલી આવીને મારશે.
- કલિયુગ માટે અથર્વ વેદ રચવામાં આવ્યો છે અને બીજા અન્ય વેદોને રદ્દ કરવામાં આવ્યા છે, એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

51

ચાર યુગના પૂજ્ય પાત્રોની યાદી

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत । अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥
परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे ॥
"ॐ नमो श्री निष्कलंकी नारायण जनार्दनाय भस्मायुधाय विघ्महे दिव्यनेत्राय धीमहि, तन्नोज्वरहर: प्रचोदयात्

અ.નં.	વિગત	પહેલો સતયુગ	બીજો ત્રેતાયુગ	ત્રીજો દ્વાપરયુગ	ચોથો કલિયુગ
૧	વેદ	ઋગ્વેદ	યજુર્વેદ	સામવેદ	અથર્વવેદ
૨	યુગાન્તરસદગુરૂ	શ્રી અમરતેજ ઋષિ	શ્રી વશિષ્ઠ ઋષિ	શ્રી વેદવ્યાસ ઋષિ	શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ
૩	ભક્તનું નામ	શ્રી પ્રહલાદ	શ્રી હરિશ્ચંદ્રરાજા	શ્રી યુધિષ્ઠિર	શ્રી કમળાકુંવર
૪	દાનવનું નામ	શ્રી હિરણ્યકશ્યિપુ	રાવણ	દુર્યોધન	દઈત કાલીંગો
૫	યજ્ઞનું નામ	હસ્તિદાન યજ્ઞ	અશ્વદાન યજ્ઞ	ગૌદાન યજ્ઞ	વારી યજ્ઞ
૬	આસન ઘટ-પાટ	સોનાના	રૂપાના	ત્રાંબાના	માટીના
૭	જાપ	ૐ શ્રી નરસિંહ	ૐ શ્રી રામ	ૐ શ્રી કૃષ્ણ	ૐ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ
૮	વ્રત	સુદ ૧૧ને રવિવાર	સુદ ૧૪ ને મંગળવાર	સોમવતી અમાસ	સુદ ૨ને શુક્રવાર
૯	યુગનો પૂજ્ય રંગ	રક્ત વર્ણ	જરદ વર્ણ	શ્યામ વર્ણ	શ્વેતવર્ણ
૧૦	દિશા	ઉત્તર	પૂર્વ	દક્ષિણ	પશ્ચિમ
૧૧	તીર્થ	૨૪ તીર્થ	૧૮ તીર્થ	૧૪ તીર્થ	૧૨ તીર્થ
૧૨	અવતાર	(ચાર) શ્રી મચ્છ, શ્રી કુર્મ, શ્રી વરાહ, શ્રી નરસિંહ	(ત્રણ) શ્રી વામન, શ્રી પરશુરામ, શ્રી રામ	(બે) શ્રી કૃષ્ણ, શ્રી બુધ	(એક) શ્રી નિષ્કલંકી (કલ્કી) નારાયણ
૧૩	સ્થળ પૂજા	કાશ્મીર	અયોધ્યા	ગોકુળ	કુંવારીકા ક્ષેત્ર-પીરાણા
૧૪	ક્ષેત્ર	ચરણાપુરી	લંકાપુરી	મથુરા	પંચનદી-વૌઠા
૧૫	આયુધ	નખ	ધનુષ્ય	ચક્ર	તલવાર (ખાંડું)
૧૬	સતીઓના નામ	શ્રી બાઈ	શ્રી તારામતી	શ્રી દ્રૌપદી	શ્રી સુરજારાણી
૧૭	નદીઓના નામ	ગંગાજી	સરયુ	યમુનાજી	સાબરમતી
૧૮	મોક્ષપદ પામ્યા	પાંચ કરોડ	સાત કરોડ	નવ કરોડ	બાર કરોડ
૧૯	મનુષ્ય અવતાર	૩૫ અવતાર	૨૫ અવતાર	૧૬ અવતાર	૮ અવતાર
૨૦	મનુષ્ય આયુષ્ય	૧,૨૦,૦૦૦ વર્ષ	૧૨૦૦૦ વર્ષ	૧૨૦૦ વર્ષ	૧૨૦ વર્ષ
૨૧	દાગ	વાયુદાગ	જળદાગ	અગ્નિદાગ	ભુમિદાગ
૨૨	યુગનું આયુષ્ય	૧૭,૨૮૦૦૦ વર્ષ	૧૨,૯૬૦૦૦ વર્ષ	૮,૬૪૦૦૦ વર્ષ	૪,૩૨૦૦૦

હિંદુ ધર્મમાં વારી યજ્ઞ જેવું કંઈ નથી, એવું કહેવામાં આવે છે.

સતપંથ પ્રકાશન સમિતિ
પ્રેરણાપીઠ-પીરાણા, તા.દસક્રોઈ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૨૫

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- સતપંથના ઉપદેશોને ગીનાન કહેવાય. ગીનાન પ્રમાણે, નકલંકી અવતાર પશ્ચિમ દિશામાંથી આવશે (અલામત, ઈરાન તરફનો સંદર્ભ)
- તેનું મુખ્ય કાર્ય દાનવો સામે લડવાનું છે અને ખાસ કરીને કલિંગા/કલિંગો ને મારીને તેના પાપનો અંત લાવશે.
- ઈમામ મહદીના હાથે કલિંગાનો વધ, એ આ અવતાર લેવા પાછળની મુખ્ય ભૂમિકા રહેશે. જેના કારણે કલિયુગનો અંત આવશે.
- ત્યાર બાદ નિષ્કલંકી નારાયણ, વિશ્વ કુંવારીકા (કુંવારીકા ધરતી) સાથે લગ્ન કરશે.
- જે જગ્યાએ લગ્ન થશે, એ જગ્યા કુંવારીકા ક્ષેત્ર તરીકે ઓળખાશે અને ત્યાં ઈમામ શાહની કબર હશે.

54

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- કલિંગાને દૈત્યોના રાજા તરીકે રજુ કરવામાં આવેલ છે. પણ તેની પત્ની સુરજા રાણી (જેનો હિંદુ કલ્કી પુરાણમાં ઉલ્લેખ નથી) ધાર્મિક છે અને તેને ધર્મ પરિવર્તન કરીને સતપંથ ધર્મ અપનાવેલો છે.
- પોતાની જવાબદારી પૂરી કરવાવાળા, જે કોઈ વફાદાર અનુયાયીઓ હશે, તેઓ બચી જશે, અને એક ગુપ્ત પરંપરાના સભ્ય બનશે અને તેમને "રીખીસર" અને "મોમીન" કહેવામાં આવશે.
- ૧૨ કરોડ માણસોને (ગીનાનોમાં "૧૨ કરોડીની સોબત" નો ઉલ્લેખ છે) મોક્ષ મળશે અને પ્રભુના બતાવેલ રસ્તા પર ચાલીને અમરાપુરી (વિશેષ સ્વર્ગ) મળશે, જ્યાં ફક્ત સાચા સતપંથીઓજ જઈ શકશે.

55

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- વફાદાર સતપંથીઓ હજારો વર્ષો સુધી રાજ કરશે. ભગવાન બધા જીવોના કર્મોનો હિસાબ રાખશે અને તે પ્રમાણે તેમને સજા કરશે અથવા સારા ઇનામ આપશે.
- આ મનઘડત વાર્તાનો સુર અને વ્યાખ્યા ને હિંદુ પૌરાણિક કથાઓ માંથી લેવામાં આવ્યાં છે. પછી ભલે તે કલ્કી પુરાણ હોય કે પછી ભાગવત પુરાણ જેવા અન્ય પુરાણ હોય.
- ભારત ઉપમહાદ્વીપમાં નિઝારી પરંપરાના રિવાજ પ્રમાણે, આવા હિંદુ મૂલ્યોમાં ફેરફાર કરીને તેમને ઇસ્લામી રંગ આપી દેવામાં આવ્યો. જેના કારણે શુદ્ધ હિંદુ ધર્મમાં ઇસ્લામી મૂલ્યો શામેલ કરી દેવામાં આવ્યા.

56

... ધર્મ સિદ્ધાંત ...

- ઉપરાંત, તેમની પોતાની અને ઇસ્લામી વ્યાખ્યાઓનો પણ સમાંતર વપરાશ ચાલુ રાખ્યો. જેમ કે નિષ્કલંકી અવતાર જેને "મહદી" અને "કાયમ" પણ કહવામાં આવે છે, "સ્વામી રાજા શાહ", "રીખીસર" (વફાદાર), "મોમીન" વગેરે.
- નિષ્કલંકી નારાયણની સેનામાં હિંદુ પૌરાણિક કથાઓના પાત્રો અને ઇસ્લામી વ્યક્તિઓનો સમાવેશ છે.
- હિંદુઓમાંથી મહાભારતના પાત્રો જેમ કે પાંચ પાંડવો, કુંતી, દ્રૌપદી વગેરે અને અન્ય કથાઓમાંથી રાજા હરીશચંદ્ર અને ભક્ત પ્રહલાદનો પણ સમાવેશ છે.

57

... ધર્મ સિદ્ધાંત

- ભયાનક સજાથી બચવા માટે એક વફાદાર સતપંથીની જવાબદારીમાં;
  - "પાવળ" પીવાનું આવે છે, તેમજ
  - ઈમાનદારીથી ધાર્મિક કર એટલે "દસોન્દ" અને "લાગાઓ" અચૂક ચૂકવવાનું પણ આવે છે.
- ભારતીય નિઝરીઓ દ્વારા સાચવેલી "મરણોપરાંત" વાતો અને "તારણહાર" લેખો પરથી જાણ થાય છે કે હિંદુ ધર્મની ઐતિહાસિક અને પુરાણીક વાર્તાઓ પરથી પ્રેરણા લેવામાં આવી છે. પરંતુ તેની મુખ્ય શૈલી, દિશા અને આખરી ઓપ ફક્ત ઈસ્માઈલી વિચારધારા (ફિલોસોફી) આપે છે.

58

1.9 દસ અવતાર

(સતપંથી આવૃત્તિ)

બહારથી હિંદુ રૂપ ધરાવતા સતપંથી દસ અવતારનો...
સાચા હિંદુ દસ અવતાર સાથે...
કોઈ સંબંધ ન હોવા પાછળના અમુક કારણો અને પુરાવાઓ

59

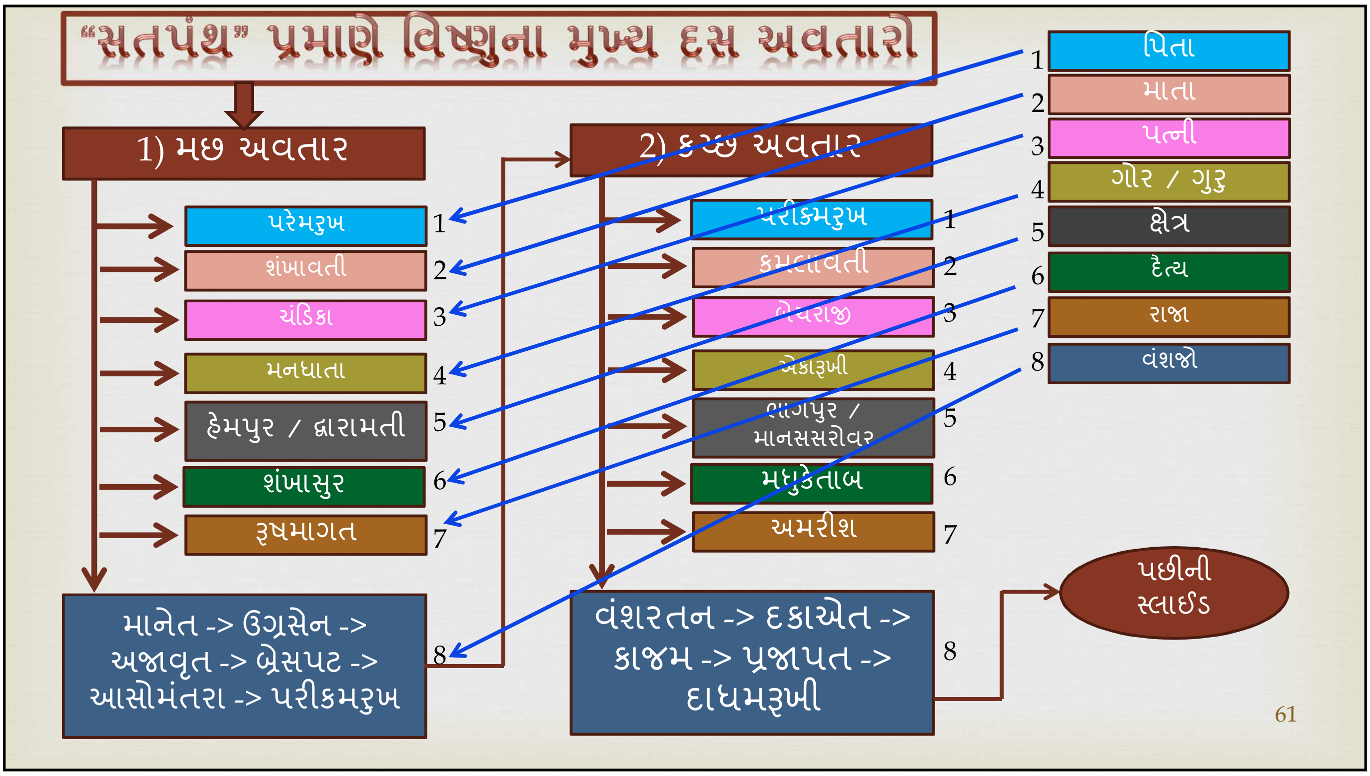
" હે. બાળમુકુન્દન પ્રભુ અમારી મનોકામના પુરી કરો "

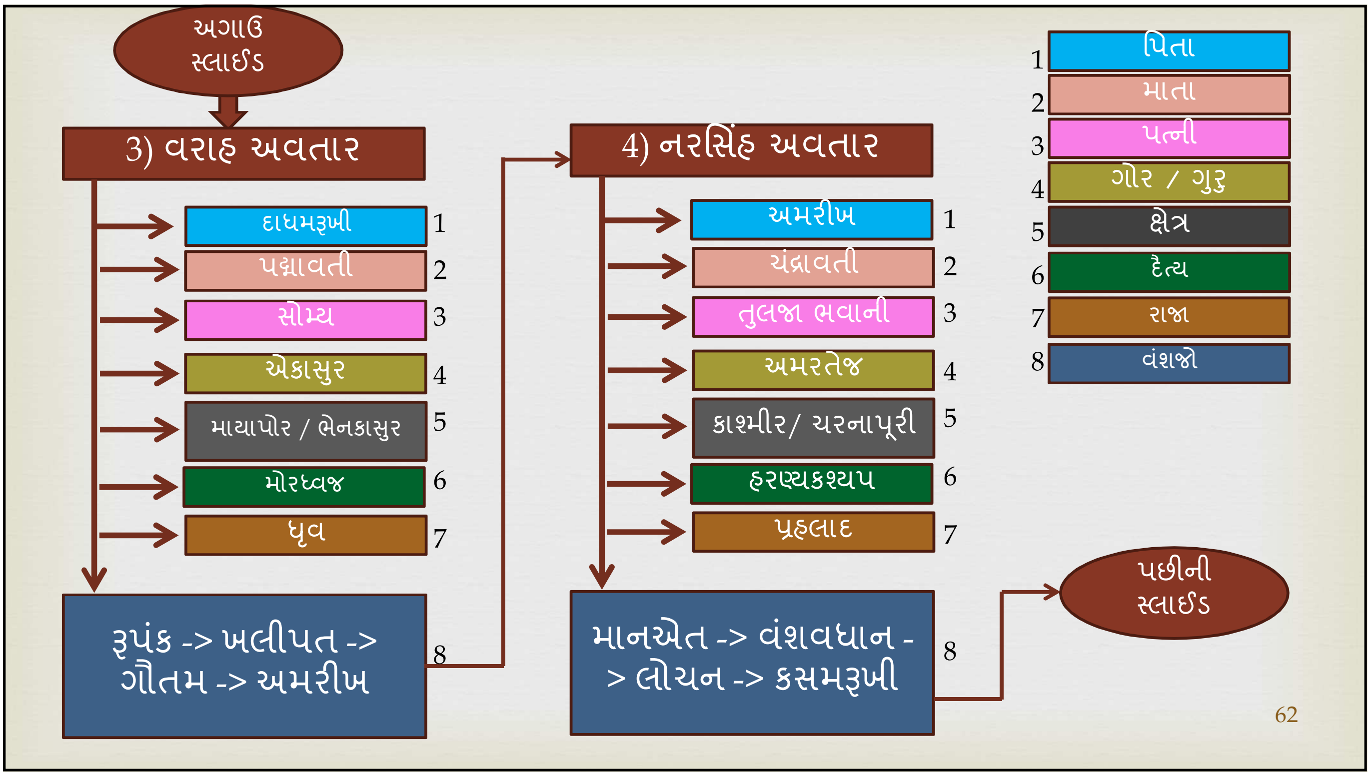
ૐ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ નમઃ શ્રી ૐ
વિશ્નુ ભગવાનની આલખમી છે.

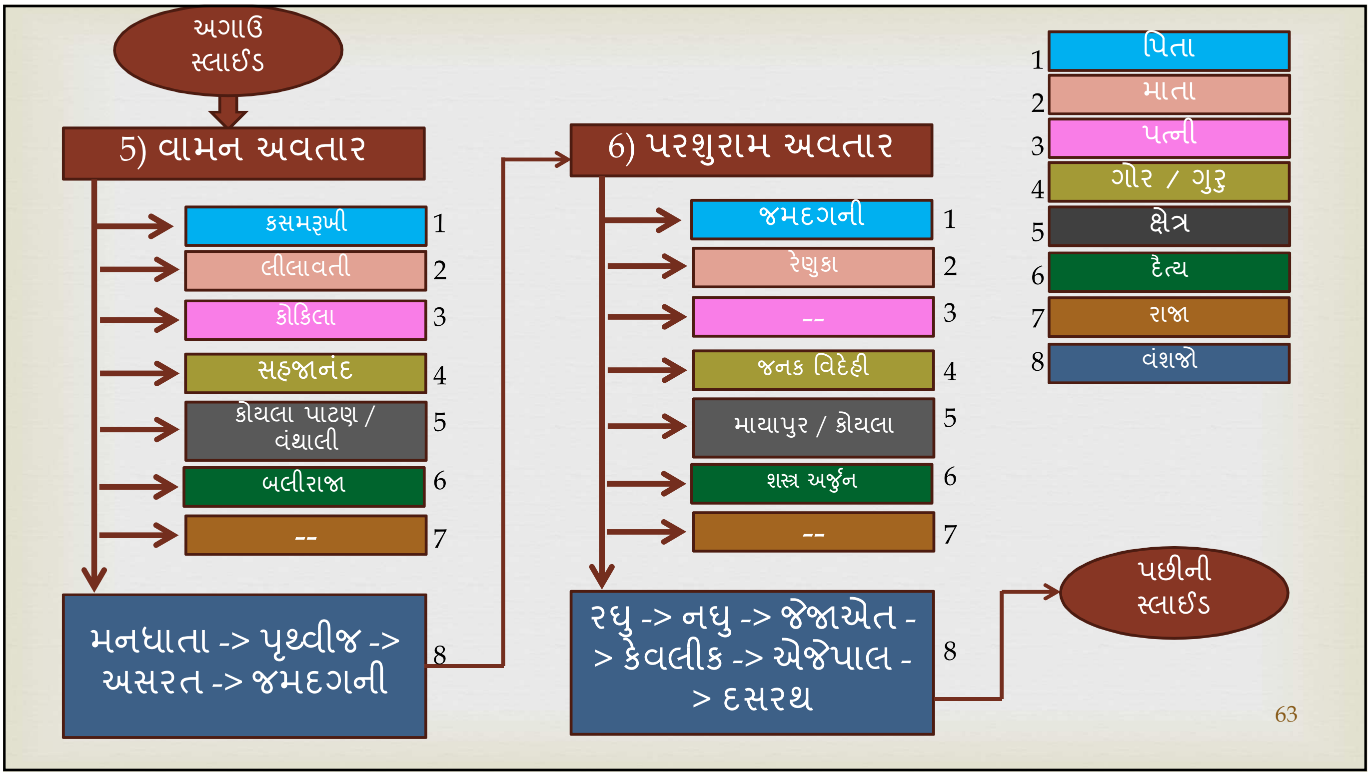
૧.શ્રી નીલ	૩૧.શ્રી કેવ	૬૧.શ્રી નરસિંહ(મહાવિશ્નુ)	૯૧.શ્રી વસુદેવ	૧૨૧.શ્રી ઈમાંમમહમદબાકર	૧૫૧.શ્રી ઈમાંમ સેદખાન
૨.શ્રી અનિલ	૩૨.શ્રી તેવ	૬૨.શ્રી કરાવ	૯૨.શ્રી કૃષ્ણ(મહા)	૧૨૨.શ્રી ઈમાંમજાફર સાદક	૧૫૨.શ્રી ઈમાંમ સાહલેજી
૩.શ્રી સુન	૩૩.શ્રી ઓતરા	૬૩.શ્રી કુપક	૯૩.શ્રી પદુમાન	૧૨૩.શ્રી ઈમાંમ નુરમહમદ	૧૫૩.શ્રી ઈમાંમ હાસમશાહ
૪.શ્રી સાંન	૩૪.શ્રી કમળ	૬૪.શ્રી વંશવરધન	૯૪.શ્રી અનિરૂધ	૧૨૪.શ્રી ઈમાંમ ઈસ્માઈલ	૧૫૪.શ્રી " મોટામેહમદશાહ
૫.શ્રી ગનાંન	૩૫.શ્રી અતીત	૬૫.શ્રી વરેહલોચન	૯૫.શ્રી જનમેજય	૧૨૫.શ્રી ઈમાંમ મહમદ	૧૫૫.શ્રી ઈમામશાહજીપીરાં
૬.શ્રી પરમ ગનાંન	૩૬.શ્રી પ્રેમઋષિ	૬૬.શ્રી સુખાવત	૯૬.શ્રી જનમઝાખા	૧૨૬.શ્રી ઈમાંમ અહમદ	૧૫૬.શ્રી " બાબામેહમદશાહ
૭.શ્રી અપરમ ગનાંન	૩૭.શ્રી મચ્છ(મહાવિશ્નુ)	૬૭.શ્રી પ્રતિપાળ	૯૭.શ્રી સુરીજન	૧૨૭.શ્રી ઈમાંમ મુસાફર	૧૫૭.શ્રી " સાહાજી સવાઈ
૮.શ્રી વિજ્ઞાન	૩૮.શ્રી મના એક	૬૮.શ્રી કશ્યપ ઋષિ	૯૮.શ્રી શંખનાદ	૧૨૮.શ્રી ઈમાંમ મનસુર	૧૫૮.શ્રી " સરીફ સવાઈ
૯.શ્રી નુર	૩૯.શ્રી અચો મિતર	૬૯.શ્રી વામનજી(મહાવિશ્નુ)	૯૯.શ્રી પ્રતિપાળ	૧૨૯.શ્રી ઈમાંમ મુલાબદીન	૧૫૯.શ્રી " બુદરદીન સવાઈ
૧૦.શ્રી તેજ	૪૦.શ્રી અજમેરૂ	૭૦.શ્રી મરૂ	૧૦૦.શ્રી વરખદેવ	૧૩૦.શ્રી ઈમાંમ અબ્દુલજમાલ	૧૬૦.શ્રી " બાકરશાહ સવાઈ
૧૧.શ્રી જળ	૪૧.શ્રી વછાઈત	૭૧.શ્રી માનધાતા	૧૦૧.શ્રી વેદ સજની	૧૩૧.શ્રી ઈમાંમ સાદક	૧૬૧.શ્રી " બાળીમુરત સવાઈ
૧૨.શ્રી કમળ	૪૨.શ્રી ભેંસપતિ	૭૨.શ્રી અહુચરણ	૧૦૨.શ્રી વેણીવછરાજા	૧૩૨.શ્રી ઈમાંમ મહમદ	બાલકશાહ સવાઈ
૧૩.શ્રી ગુંજ	૪૩.શ્રી પાલંતર	૭૩.શ્રી અવિગત	૧૦૩.શ્રી બુધ(મહાવિશ્નુ)	૧૩૩.શ્રી ઈમાંમ હાદી	
૧૪.શ્રી તતવ	૪૪.શ્રી ત્રિકમઋષિ	૭૪.શ્રી સતરુપી લોચન	૧૦૪.શ્રી પીરસહી	૧૩૪.શ્રી ઈમાંમ હાસમ	
૧૫.શ્રી પ્રેમ તતવ	૪૫.શ્રી કોરમ(મહાવિશ્નુ)	૭૫.શ્રી ગૌતમ	૧૦૫.શ્રી.પીરસમાન	૧૩૫.શ્રી ઈમાંમ મહમદ	
૧૬.શ્રી નિરાકાર	૪૬.શ્રી વસીએત	૭૬.શ્રી જમદગની	૧૦૬.શ્રી પીરહુશન	૧૩૬.શ્રી ઈમાંમ અહમદ	
૧૭.શ્રી હુવ	૪૭.શ્રી એકાંત	૭૭.શ્રી ફરસરામ(મહાવિશ્નુ)	૧૦૭.શ્રી પીર મુલકાન	૧૩૭.શ્રી ઈમાંમ મુસાફર	
૧૮.શ્રી કુવ	૪૮.શ્રી પ્રજાપતિ	૭૮.શ્રી રઘુ	૧૦૮.શ્રી પીરકહાંન	૧૩૮.શ્રી ઈમાંમ મોહોબતશાહ	
૧૯.શ્રી કેવળ	૪૯.શ્રી કરદમ	૭૯.શ્રી નઘુ	૧૦૯.શ્રી પીર કજીઅમ	૧૩૯.શ્રી ઈમાંમ મુમનશાહ	
૨૦.શ્રી પ્રેમ	૫૦.શ્રી ઉગરસેન	૮૦.શ્રી જજાઈત	૧૧૦.શ્રી પીરઈસ્માઈલ	૧૪૦.શ્રી ઈમાંમ ખુબદીન	
૨૧.શ્રી નંદ	૫૧.શ્રી સંખાઈત	૮૧.શ્રી કેવળીક	૧૧૧.શ્રી પીરકોર	૧૪૧.શ્રી ઈમાંમ ઈસ્લામશાહ	
૨૨.શ્રી તેવ	૫૨.શ્રી પ્રથવીબંબ	૮૨.શ્રી સુરીજન	૧૧૨.શ્રી પીર મોર	૧૪૨.શ્રી ઈમાંમ સાલેહાન	
૨૩.શ્રી પારેવ	૫૩.શ્રી દાલભઋષિ	૮૩.શ્રી સેજાઈત	૧૧૩.શ્રી પીરઆદંમ	૧૪૩.શ્રી ઈમાંમ સાહલેજી	
૨૪.શ્રી સાંમ	૫૪.શ્રી વહારા(મહાવિશ્નુ)	૮૪.શ્રી અજ	૧૧૪.શ્રી નિઝાર	૧૪૪.શ્રી ઈમાંમ સમ્સદીન	
૨૫.શ્રી અવિગત	૫૫.શ્રી ક્ષત્રી	૮૫.શ્રી દશરથ	૧૧૫.શ્રી પીરમીજાર	૧૪૫.શ્રી ઈમાંમ નસીરૂદીન	
૨૬.શ્રી ઉનાદ	૫૬.શ્રી વનસીએત	૮૬.શ્રી રામ(મહાવિશ્નુ)	૧૧૬.શ્રી પીર હુકમલાંણ	૧૪૬.શ્રી ઈમાંમ શહવદીન	
૨૭.શ્રી અનાદ	૫૭.શ્રી નરખલીપતિ	૮૭.શ્રી લવ	૧૧૭.શ્રી પીર અબુતાલબ	૧૪૭.શ્રી ઈમાંમ સુદરદીન	
૨૮.શ્રી અવિગત	૫૮.શ્રી અહુચરણ	૮૮.શ્રી પદમ	૧૧૮.શ્રી પીર શાહમુરતુજઅલી	૧૪૮.શ્રી ઈમાંમ કબીરૂદીન	
૨૯.શ્રી હુવ	૫૯.શ્રી ગૌતમ	૮૯.શ્રી પરિક્ષીત	૧૧૯.શ્રી ઈમામહુશન	૧૪૯.શ્રી ઈમાંમ ઈદ્દઈમામશાહ	
૩૦.શ્રી કુવ	૬૦.શ્રી હરિવછાઈત	૯૦.શ્રી વીરપાળ	૧૨૦.શ્રી ઈમાંમજેન અલાબદીન	૧૫૦.શ્રી ઈમાંમ નુરમહંમદશાહ	

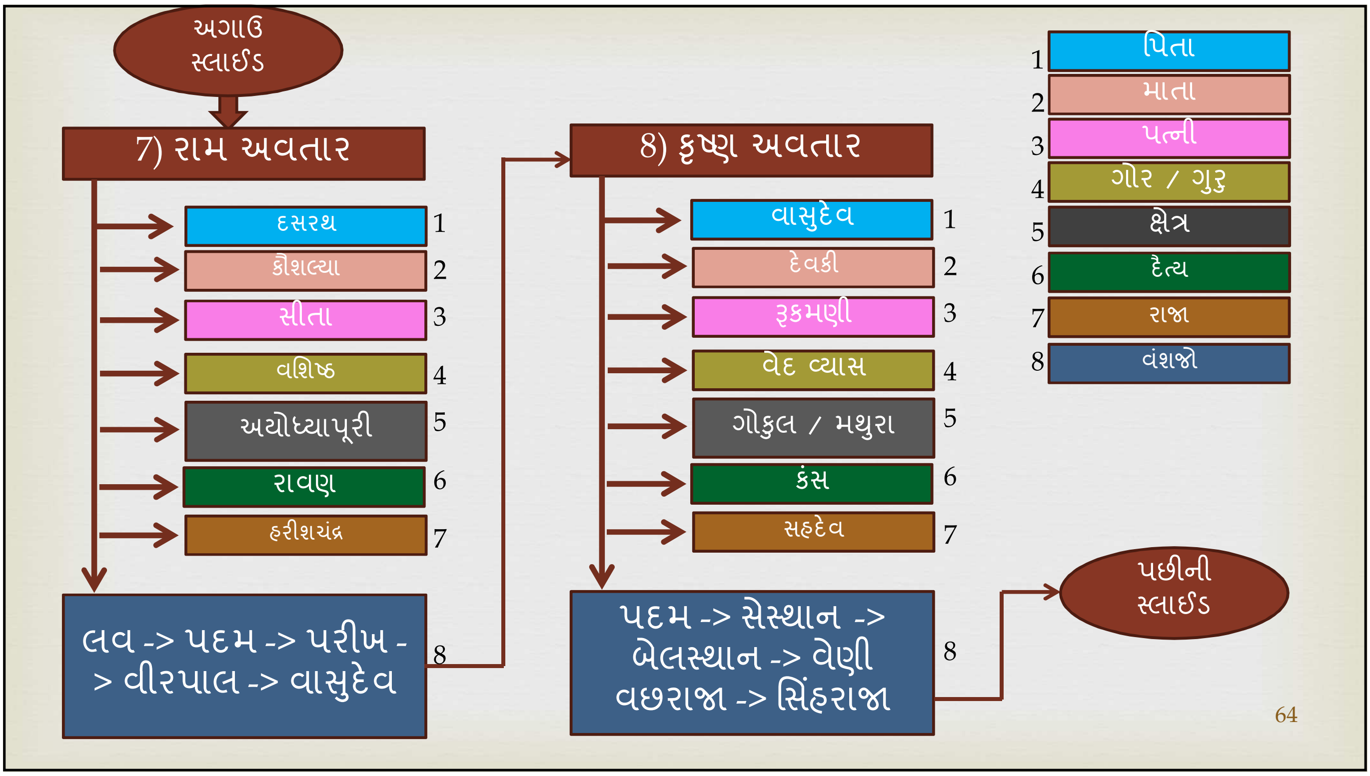
લી.
પ.પૂ. કાકા સાહેબ
હરગોવિંદદાસ લખાભાઈ
હીમપુર

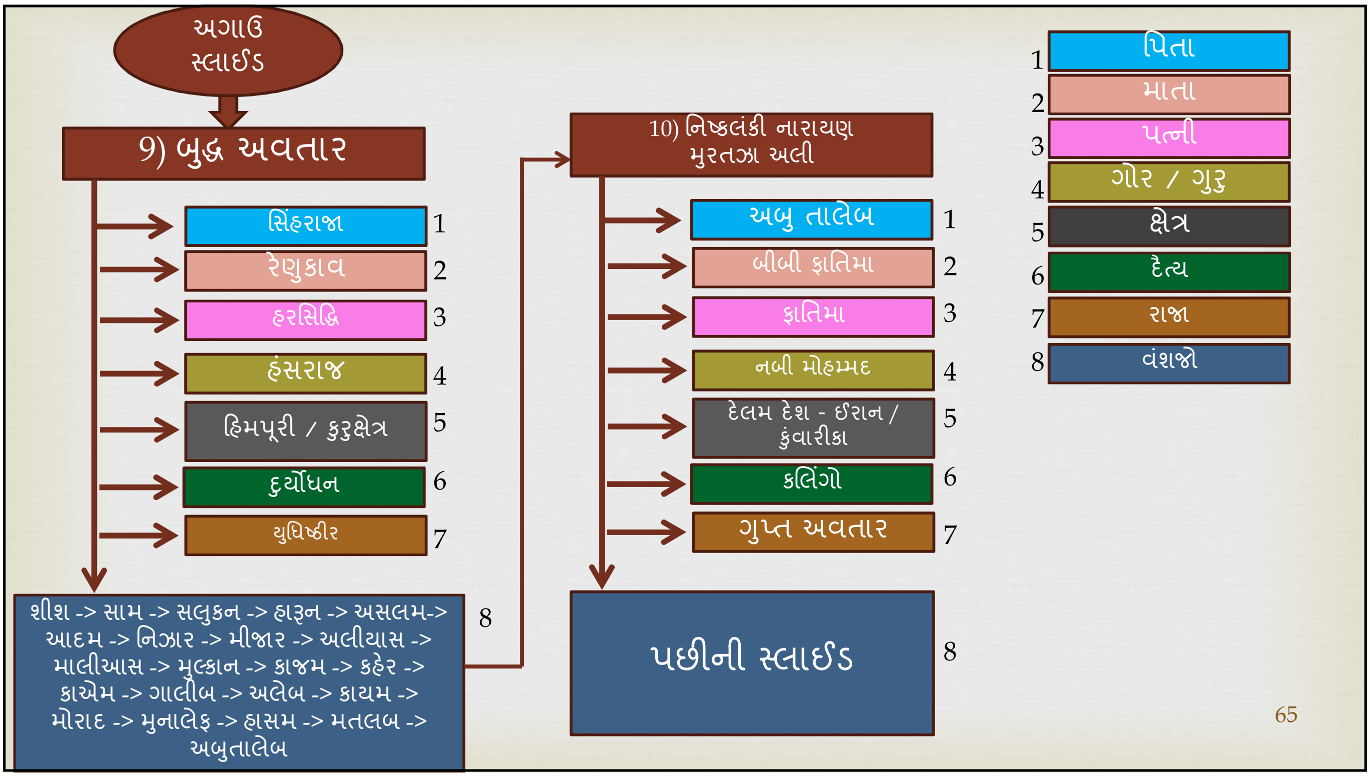
ભગવાન વિષ્ણુના અવતાર (સતપંથીઓ પ્રમાણે) દર્શાવતો શિલા લેખ

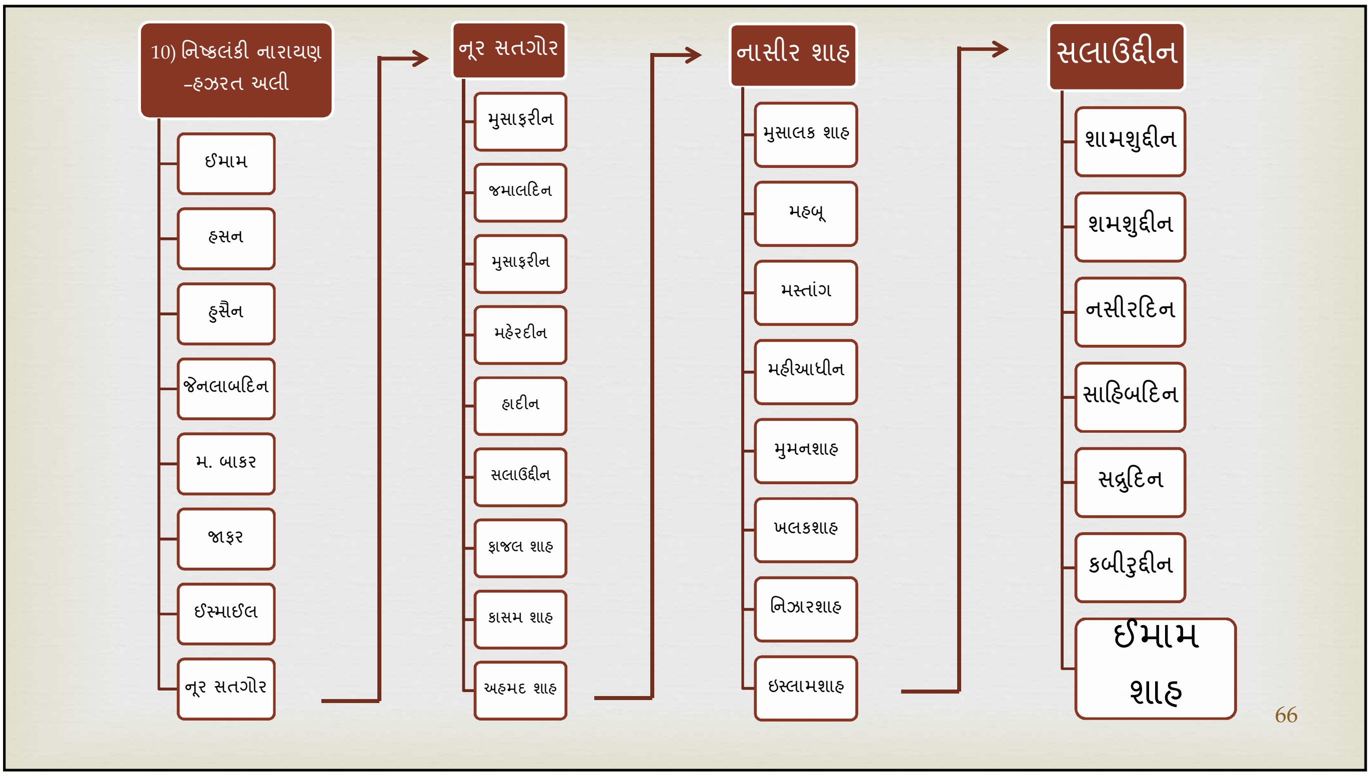

"સતપંથ" પ્રમાણે વિષ્ણુના મુખ્ય દસ અવતારો
1) મછ અવતાર
પરેમરુખ 1
શંખાવતી 2
ચંડિકા 3
મનધાતા 4
હેમપુર / દ્વારામતી 5
શંખાસુર 6
રૂષમાગત 7
માનેત -> ઉગ્રસેન -> અજાવૃત -> બ્રેસપટ -> આસોમંતરા -> પરીકમરુખ 8
2) કચ્છ અવતાર
પરીક્રમરુખ 1
કમલાવતી 2
બેચરાજી 3
એકારૂખી 4
નાગપુર / માનસસરોવર 5
મધુકેતાબ 6
અમરીશ 7
વંશરતન -> દકાએત -> કાજમ -> પ્રજાપત -> દાધમરૂખી 8
1 પિતા
2 માતા
3 પત્ની
4 ગોર / ગુરૂ
5 ક્ષેત્ર
6 દૈત્ય
7 રાજા
8 વંશજો
પછીની સ્લાઈડ
61

અગાઉ સ્લાઈડ
3) વરાહ અવતાર
દાધમરૂખી 1
પદ્માવતી 2
સોમ્ય 3
એકાસુર 4
માયાપોર / ભેનકાસુર 5
મોરધ્વજ 6
ધ્રુવ 7
રૂપંક -> ખલીપત -> ગૌતમ -> અમરીખ 8
4) નરસિંહ અવતાર
અમરીખ 1
ચંદ્રાવતી 2
તુલજા ભવાની 3
અમરતેજ 4
કાશ્મીર/ ચરનાપૂરી 5
હરણ્યકશ્યપ 6
પ્રહલાદ 7
માનએત -> વંશવધાન -> લોચન -> કસમરૂખી 8
1 પિતા
2 માતા
3 પત્ની
4 ગોર / ગુરૂ
5 ક્ષેત્ર
6 દૈત્ય
7 રાજા
8 વંશજો
પછીની સ્લાઈડ
62

અગાઉ સ્લાઈડ
5) વામન અવતાર
કસમરૂખી 1
લીલાવતી 2
કોકિલા 3
સહજાનંદ 4
કોયલા પાટણ / વંથલી 5
બલીરાજા 6
-- 7
મનધાતા -> પૃથ્વીજ -> અસરત -> જમદગની 8
6) પરશુરામ અવતાર
જમદગની 1
રેણુકા 2
-- 3
જનક વિદેહી 4
માયાપુર / કોયલા 5
શસ્ત્ર અર્જુન 6
-- 7
રઘુ -> નઘુ -> જેજાએત -> કેવલીક -> એજેપાલ -> દસરથ 8
1 પિતા
2 માતા
3 પત્ની
4 ગોર / ગુરુ
5 ક્ષેત્ર
6 દૈત્ય
7 રાજા
8 વંશજો
પછીની સ્લાઈડ
63

અગાઉ સ્લાઈડ
7) રામ અવતાર
દસરથ 1
કૌશલ્યા 2
સીતા 3
વશિષ્ઠ 4
અયોધ્યાપૂરી 5
રાવણ 6
હરીશચંદ્ર 7
લવ -> પદમ -> પરીખ -> વીરપાલ -> વાસુદેવ 8
8) કૃષ્ણ અવતાર
વાસુદેવ 1
દેવકી 2
રૂકમણી 3
વેદ વ્યાસ 4
ગોકુલ / મથુરા 5
કંસ 6
સહદેવ 7
પદમ -> સેસ્થાન -> બેલસ્થાન -> વેણી વછરાજા -> સિંહરાજા 8
1 પિતા
2 માતા
3 પત્ની
4 ગોર / ગુરુ
5 ક્ષેત્ર
6 દૈત્ય
7 રાજા
8 વંશજો
પછીની સ્લાઈડ
64

અગાઉ સ્લાઈડ
9) બુદ્ધ અવતાર
સિંહરાજા 1
રેણુકાવ 2
હરસિદ્ધિ 3
હંસરાજ 4
હિમપૂરી / કુરૂક્ષેત્ર 5
દુર્યોધન 6
યુધિષ્ઠીર 7
શીશ -> સામ -> સલુકન -> હારૂન -> અસલમ-> આદમ -> નિઝાર -> મીજાર -> અલીયાસ -> માલીઆસ -> મુલ્કાન -> કાજમ -> કહેર -> કાએમ -> ગાલીબ -> અલેબ -> કાયમ -> મોરાદ -> મુનાલેફ -> હાસમ -> મતલબ -> અબુતાલેબ 8
10) નિષ્કલંકી નારાયણ મુરતઝા અલી
અબુ તાલેબ 1
બીબી ફાતિમા 2
ફાતિમા 3
નબી મોહમ્મદ 4
દેલમ દેશ - ઈરાન / કુંવારીકા 5
કલિંગો 6
ગુપ્ત અવતાર 7
પછીની સ્લાઈડ 8
1 પિતા
2 માતા
3 પત્ની
4 ગોર / ગુરૂ
5 ક્ષેત્ર
6 દૈત્ય
7 રાજા
8 વંશજો
65

10) નિષ્કલંકી નારાયણ -હઝરત અલી
ઈમામ
હસન
હુસૈન
જેનલાબદિન
મ. બાકર
જાફર
ઈસ્માઈલ
નૂર સતગોર
નૂર સતગોર
મુસાફરીન
જમાલદિન
મુસાફરીન
મહેરદીન
હાદીન
સલાઉદ્દીન
ફાજલ શાહ
કાસમ શાહ
અહમદ શાહ
નાસીર શાહ
મુસાલક શાહ
મહબૂ
મસ્તાંગ
મહીઆઘીન
મુમનશાહ
ખલકશાહ
નિઝારશાહ
ઇસ્લામશાહ
સલાઉદ્દીન
શામશુદ્દીન
શમશુદીન
નસીરદિન
સાહિબદિન
સદ્રુદિન
કબીરુદીન
ઈમામ શાહ
66

ઉપર જણાવેલ સ્લાઈડ પરથી જાણવા લાયક મુદ્દાઓ ...

ઉપર જણાવેલ સ્લાઈડ પરથી જાણવા લાયક મુખ્ય મુદ્દાઓ આ પ્રમાણે છે;

1. ભગવાનના પહેલા અવતારથી લઈને છેલ્લા અવતાર સુધી, દરેક અવતાર એક અખંડિત સીધી દોરીમાં / રેખામાં વર્ણવ્યા છે. એટલે મછ અવતારથી લઈને મુર્તઝા અલીને આવરીને, ઈમામ શાહ સુધીના વંશ ના બધાજ અવતારો (હરિવંશ) એકજ સીધી દોરી/રેખામાં થયો છે. (કુળ બદલાતા નથી).
2. બીજા શબ્દોમાં, ભગવાને પરંપરાગત રીતે, એકજ વંશમાં, પેઢી દર પેઢી જન્મ લીધો છે.
3. સતપંથ મુજબ, વંશજોની આ પરંપરાને "હરિવંશ" કહેવામાં આવે છે. ("હરિવંશ" મુદ્દાને ખાસ ધનમા રાખજો).
4. ભગવાને પહેલા ૯ અવતાર ભારતમાં લીધા છે.
5. છેલ્લો અને ૧૦મો અવતાર ભગવાને, ઈરાન દેશમાં, લઇ લીધો છે. કોઈ પણ હિંદુ માટે આ વાત આશ્ચર્ય જનક લાગશે.
6. હિંદુ દસ અવતાર મુજબ, ભગવાનનો દસમો અવતાર કલિયુગના અંત સમયેજ થશે. પણ સતપંથી દસ અવતારમાં ભગવાને ૧૦મો અવતાર લઈ લીધો છે.

67

... ઉપર જણાવેલ સ્લાઈડ પરથી જાણવા લાયક મુદ્દાઓ

7. ૧૦મો અવતાર બીજો કોઈ નથી. એ છે ઇસ્લામના સ્થાપક, મોહમ્મદ પેગંબરના જમાઈ, હઝરત અલી. અને અલી એજ પહેલા ઈમામ છે.
8. માણસના નાશવંત શરીરની મર્યાદાના કારણે, ભગવાન એટલે અલી, તેમના વંશજોની એક નિશ્ચિત પરંપરામાં ઉત્તરાધિકારીના રૂપે પાછા જન્મ લેતાજ રહેશે.
9. આ પરંપરાગત રીતને હઝરત અલીથી લઇને, ઈમામ શાહ અને તેમના દીકરા નર મહમ્મદ શાહ સુધી જોડવામાં આવેલ છે. જેના કારણે નર મહમ્મદ શાહને તેમના સમય કાળમાં જીવતા ઈમામ, એટલે અલીનો અવતાર, એટલે ભગવાન વિષ્ણુનો અવતાર એટલે નિષ્કલંકી અવતાર બતાવવામાં આવે છે.

68

હવે આપણે સતપંથી દસ અવતાર ઉપર પડેલો "હિંદુ પડદો" ઉપાડીને વાસ્તવિક હકીકત જોઈએ...

69

પડદો હટાવીએ ...

- પહેલો અવતાર, મછ અવતાર, એટલે માછલીના વંશમાં માણસ જન્મે અને તેમાં કચ્છ એટલે કાચબો અને પાછા માણસો જન્મે. તેના પછી વરાહ એટલે સુવર અને તેના વંશમાં માણસો અને ત્યાર પછી નર+સિંહ.
- હિંદુ ધર્મમાં, આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે નરસિંહ અવતારમાં નરસિંહ ભગવાનના કોઈ માતા કે પિતા નહોતા. જ્યારે પ્રહલાદને તેમના પિતાએ ધખધખતા લોખંડના થાંભલાને ગળે લગાડવાનું કહ્યું ત્યારે લોખંડના થાંભલો ફાડીને ભગવાને નરસિંહ અવતાર લીધો. ભગવાન જન્મયા નહોતા તેઓ પ્રગટ થયા હતા.
- હિંદુ શાસ્ત્રોમાં ભગવાન નરસિંહના માતા પિતાનો ક્યાંય ઉલ્લેખ નથી.

70

... પડદો હટાવીએ ...

- ત્યાર પછી, સતપંથી દસ અવતારમાં, નર+સિંહના વંશમાં પાછા માણસો જન્મયા.
- ભગવાન પરશુરામએ ક્યારેય લગ્ન નહોતા કર્યા. આ વાત તો પ્રખ્યાત છે. તેઓ અખંડ બ્રહ્મચારી હતા. પણ સતપંથી દસ અવતારમાં તેઓના લગ્ન થયા હતા અને તેમના વંશજો પણ હતા.
- હિંદુઓ પ્રમાણે પરશુરામ વિષ્ણુનો, અંશ અવતાર હતા અને તેમનો અવતાર, રામ અવતારના સમય કાળમાંજ થયો હતો. પણ સતપંથીઓ પ્રમાણે પરશુરામ અવતારના વંશમાં ૭મી પેઢીએ રામ જન્મયા છે.
- હિંદુઓ માટે આ વાર્તા પૂરે પૂરી ખોટી છે અને ચોખ્ખી બનાવટી છે.
- ત્યાર પછીનો અવતાર ભગવાન રામનો છે.
- આપણે જાણીએ છીએ કે ભગવાન પરશુરામ તો એક બ્રાહ્મણ હતા, તો તેમના વંશમાં ભગવાન રામ જે સૂર્યવંશી હતા, તે કેમ જન્મયા?!

71

... પડદો હટાવીએ ...

- આગળ વધીએ..., સતપંથી દસ અવતાર કહે છે કે રામે રાવણને મારીને રાજા હરીશચંદ્રને તાર્યા.
- રાજા રામ અને રાજા હરીશચંદ્રની વાર્તાઓ આપણે સહુએ સાંભળેલી છે. બન્ને વાર્તાઓ વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી. તો પછી સતપંથી દસ અવતારમાં સંબંધ ક્યાંથી પેદા કરી દીધો.
- ત્યાર પછી વાત આવે છે, ભગવાન રામના વંશમાં ભગવાન કૃષ્ણનો અવતાર.
- હિંદુ પુરાણો પ્રમાણે, ભગવાન કૃષ્ણ ચંદ્રવંશી હતા અને ભગવાન રામ સુર્યવંશી. આનો અર્થ બન્ને એક વંશના નહોતા. પણ સતપંથ દસ અવતારમાં બન્નેને એકજ વંશમાં જન્માવ્યા છે.
- સતપંથી ધર્મ પ્રચારકોએ પાછી ઘોર ભૂલ કરી.

72

... પડદો હટાવીએ ...

- વંશ આગળ વધારતા એ કહે છે કે ભગવાન કૃષ્ણના વંશમાં પદ્દુમાન, પછી સેસ્થાન અને બેલસ્થાન વગેરે થયા.
- પણ પદ્દુમાનના દીકરા અનિરુદ્ધ તો ભૂલાઈ ગયા. અહીં પણ પાછી મોટી ભૂલ કરી નાખી.
- કૃષ્ણના ૮ માં વંશમાં બુદ્ધ અવતાર જન્માવી દીધા. પણ આપણે સહુ જાણીએ છીએ કે કૃષ્ણ અને બુદ્ધ વચે ૨૫૦૦ વર્ષોનું અંતર છે. સાધારણ રીતે ૮ પેઢી ૨૦૦ થી ૩૦૦ વર્ષોમાં થઇ જાય. પણ અહીં અંતર ૨૫૦૦ વર્ષનું છે. આ પણ સાબિત કરે છે કે સતપંથ ધર્મનો બુદ્ધ અવતાર એ સાચો બુદ્ધ અવતાર નથી, માત્ર ગપગોલું છે.
- સતપંથી દસ અવતાર કહે છે કે ભગવાન બુદ્ધએ દૂર્યોધનને માર્યો. થોડી વાર આ વાતને સાચી માની લઈએ તો પણ કૃષ્ણના ૮ મી પેઢીમાં દૂર્યોધનને માર્યો? જ્યારે આપણને ખબર છે કે દૂર્યોધન કૃષ્ણના સમયમાંજ પાંડવોએ માર્યો હતો.

73

... પડદો હટાવીએ

- સતપંથી દસ અવતાર એમ કહે છે કે ભગવાન બુદ્ધે પાંડવોને ગાય મારીને "ગૌ મેધ યજ્ઞ" કરવાનું કહ્યું.
- આખી દુનિયા જાણે છે કે "અહિંસા પરમોધર્મ"નું સુત્ર આપવા વાળા ભગવાન બુદ્ધ હતા. તો પછી ભગવાન બુદ્ધ કોઈ જાનવરને મારવાની સલાહ કેવી રીતે આપી શકે અને તે પણ પૂજ્ય ગાયને મારવાની સલાહ?
- પાંડવો અને ભગવાન બુદ્ધના વાર્તાલાપની વાર્તા, જેના પર સતપંથ ધર્મ ઉભો થયો છે, તેનો હિંદુ શાસ્ત્રોમાં ક્યાય ઉલ્લેખ નથી. ભગવાન બુધનો અવતાર હિંદુઓ પ્રમાણે કળીયુગમાં થયો છે, પણ સતપંથીએ તેમને દ્વાપરયુગમાં જન્માવી દીધા છે. (કળીયુગમાં એકજ અવતાર બતાવ્યો છે)
- આગળ વધતાં, ભગવાન બુદ્ધના વંશને મુસલમાનો સાથે જોડી દેવામાં આવ્યો.
- વિષ્ણુનો કહેવાતો દસમો અવતાર, અલી, ને ભગવાન બુદ્ધના વંશમાં જોડી દીધો. હિંદુઓ માટે કેટલું.... આઘાતજનક?

74

ભગવાને ૧૦માં થી ૯ અવતાર હિંદુઓમાં, ભારતમાં લીધા, તો પછી, સતપંથીઓ પ્રમાણે, ૧૦મો અવતાર, શા માટે મુસલમાનોમાં, ઈરાન દેશમાં લીધો?!

75

મુસલમાનોમાં ૧૦મો અવતાર શા માટે? ...

- પહેલા ૯ અવતાર ભારતમાં હિંદુઓ વચ્ચે લીધા પછી, ભગવાનને ૧૦મો અવતાર શા માટે મુસલમાનોમાં ઈરાનમાં લેવો પડ્યો? આવો સવાલ હિંદુઓ કરશેજ, એવી અપેક્ષા સતપંથના સ્થાપકોને હતીજ.
- આના માટે એક બિનબુનિયાદી, ઉપજાવી કાઢેલી અને ખોટી વાર્તા તૈયાર કરી, જે નીચે પ્રમાણે છે.
- મહાભારતનું યુદ્ધ, જેમાં ભગવાન કૃષ્ણએ ગીતાનો ઉપદેશ આપ્યો હતો અને કૃષ્ણ ભગવાનની સલાહ પ્રમાણે પાંડવોએ તેમના કૌરવ ભાઈઓનો વધ કર્યો.

76

... મુસલમાનોમાં ૧૦મો અવતાર શા માટે?

- પણ બ્રાહ્મણો આ વાતને સમજી ન શક્યા અને પાંડવોને પાપના ભાગીદાર ઠરાવ્યા. એટલે પાપથી મુક્તિ મેળવવા માટે "રાજસુય યજ્ઞ" કરવાની વાત કરી. (આ બધું પીર સદરૂદ્દીનની ગોઠવેલી વાતો છે.)
- જ્યારે ભગવાન કૃષ્ણને પાંડવો દ્વારા રાજસુય યજ્ઞ કરવાની વાતની જાણ થઇ ત્યારે, તેઓ ખુબ નારાજ થયા. ગીતાનો બોધ આપ્યા પછી પણ મને ભૂલી જાય છે... અને બ્રાહ્મણોની વાતોને સાચી માને છે, એવું સમજીને ક્રોધિત થયા.
- **એટલે ભગવાને જાહેર કર્યું કે ભલે હું ૧૦મો અવતાર હિંદુઓમાં લેવાનો હતો, પણ હવે પછી હું ૧૦મો અવતાર મુસલમાનોમાં હઝરત અલીના નામે અરબ ખંડમાં લઈશ.**
- આ બધીજ વાતો પીર સદરૂદ્દીનના દિમાગની ઊપજ છે, તેનો હિંદુ શાસ્ત્રોમાં ક્યાય ઉલ્લેખ નથી.
- આ જગ્યાએ એક બીજી વાત જણાવવી જરૂરી છે કે, બ્રાહ્મણો ગીતાનો બોધ ન સમજી શક્યા અને પાંડવોના હાથે રાજસુય યજ્ઞ કરાવ્યો એટલે બ્રાહ્મણોને સાચા વેદોનું જ્ઞાન નથી, એવો એક નવો સિદ્ધાંત ઉપજાવી કાઢ્યો. **આ સિદ્ધાંતના કારણે, બ્રાહ્મણોને અજ્ઞાની ઠરાવી, સતપંથીઓ તેમની પૂજા અને કર્મકાંડ બ્રાહ્મણોના હાથે નથી કરાવતા.**

77

સતપંથ ધર્મને એક "સનાતન" ધર્મ તરીકે રજુ કરવાનો પ્રપંચ

78

"સનાતન" કડી મેળવવાનો પ્રયત્ન

સતપંથ ધર્મ સનાતન કાળથી અસ્તિત્વમાં છે, એવી વાત મનાવવા એક નવો પ્રપંચ (હિંદુઓની નજરે) તૈયાર કરવામાં આવ્યો. જે નીચે પ્રમાણે છે;

- ધરતીનો પહેલો મનુષ્ય, બાબા આદમનો વંશ વેલાને, તેમના કહેવાતા પુત્રો સિસ્સામ, શ્લોકન વગેરે, થી લઈને મુર્તઝા અલી અને ઈમામ શાહને જોડવામાં આવ્યો છે. હિંદુ ધર્મમાં આ વાતને ટેકો આપતું કોઈ સાહિત્ય નથી.
- આવી રીતે સતપંથ ધર્મને સનાતન ધર્મ સાથે જોડવાની કોશિશ કરવામાં આવી છે.
- ત્યાર પછી, વિષ્ણુનો નિરાકાર અવતારને ઈમામ શાહના પુત્ર નર મોહમ્મદ શાહ સાથે જોડવામાં આવ્યો.
- આ વાતની પાછળનું હેતુ એટલુંજ છે કે અજાણ હિંદુઓને બેવકૂફ બનાવીને સતપંથ ધર્મ હિંદુ ધર્મ છે તેવું તેમના મનમાં ઠસાવી, તેમને સતપંથ ધર્મ પાળતા કરી દેવા અને ધીરે ધીરે મુસલમાન ધર્મમાં પરિવર્તિત કરી દેવા.

79

1.10 સતપંથના સાહિત્ય

સતપંથ સાહિત્ય પર ઉડતી નજર

80

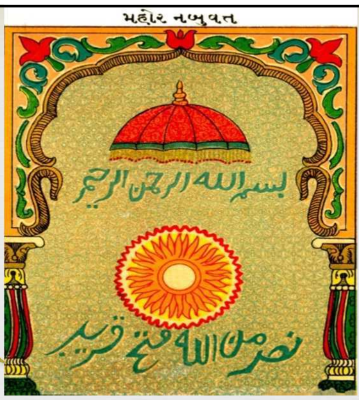
કોઈ પણ ધર્મનો અભ્યાસ, તેનાં સાહિત્યોના અભ્યાસ કરવા વિના અધુરો છે.

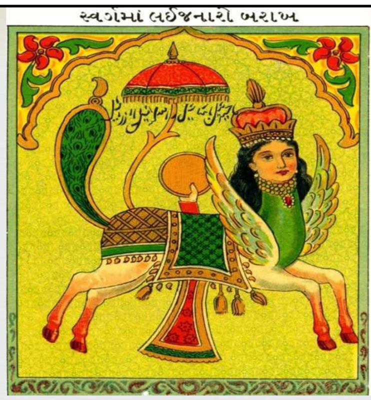
ધર્મ કેવી રીતે ચાલે છે? તેનું પાલન કઈ રીતે થાય છે? તેનો મર્મ શું છે? આવા સવાલોના જવાબ, ધર્મના સાહિત્યો પરથી મળી આવે છે.

81

<u>મહોર નબુવત:</u>

અલીની મહોર

<u>બરાખ:</u>

અમરાપુરી (સતપંથી સ્વર્ગ) લઈ જવા માટેનું વાહન

<u>દુલ દુલ ઘોડો:</u>

અલી, નિષ્કલંકી અવતારમાં, આ ઘોડા પર બેસીને કલિંગા દૈત્ય સામે લડશે.

ઝુલફીકાર:

અલીની બેધારી તલવાર

સાહિત્ય

- સતપંથ સાહિત્ય મુખ્ય બે પ્રકારમાં જોવા મળશે;
  1. ગીનાન
  2. દુઆ / કલમા

83

1.10.1 ગીનાન સાહિત્ય

ગીનાન સાહિત્ય પર ઉડતી નજર

84

ગીનાન સાહિત્ય ...

- સતપંથીઓ માટે, ધાર્મિક ગીનાન પરંપરા, મુસલમાનોની કુરાન અને હિંદુઓના વેદો જેટલી, સત્તા અને માર્ગદર્શન આપતી ગણાય છે.
- ગીનાન સાહિત્ય કાવ્ય રૂપમાં છે, જેમાં નીચે જણાવેલ મુદ્દાઓ આવરેલા છે;

1) નૈતિક ભલામણ.
2) ચમત્કારિક વાર્તાઓ (જેના કારણે લોકોની પીર અને ઈમામ પર શ્રદ્ધા બેસે).
3) દંત કથાઓ તેમજ ભાવવિભોર અને તલ્લીન કવિતાઓ.
4) હિંદુઓની ધાર્મિક લાગણી દુભાય તેવી રીતે હિંદુ ધર્મના મૂલ્યો, જેમ કે ભગવાનના અવતારો, મૂર્તિ પૂજા, યાત્રા સ્થળો વગેરે, ને ભ્રષ્ટ કરી, ઇસ્લામી મૂલ્યોને ઉચ્ચ ગણવા.
5) નિષ્કલંકી નારાયણ અને નકલંકી અવતારના નામે કહેવાતા અલીની પ્રશંસા.
6) ઈમામ અને પીરની પ્રશંસા.

85

... ગીનાન સાહિત્ય

7) ગીનાન, પીર અને ઈમામ પર કોઈ જાતની શંકા ન રાખવાની ભલામણ.
8) પીર અને ઈમામે આપેલ બોધ પર અંધ-વિશ્વાસ રાખીને માનવાની ભલામણ.
9) મોક્ષ મેળવવા માટે એક મોમીને (અનુયાયીઓ) શું કરવું જોઈએ.
10) પોતાની કમાઈમાંથી દસમો ભાગ, એટલે દસોન્દ, અને બીજા ધાર્મિક કર, ઈમાનદારીથી ચૂકવવાની વાત.
11) દસોન્દ ન દેવાના કારણે ભયંકર દુષ્પરિણામ ભોગવવાની ચેતવણી આપેલ છે.
12) જો અનુયાયીઓ તેમના મનમાં કોઈ પણ જાતની શંકા રાખશે તો મરણ પછી અમરાપુરી ભોગવવા નહિ મળે તેવો ડર અને ચેતવણી પણ આપેલી છે.
13) ગીનાનમાં કુરાનનો નિચોડ પણ શામેલ છે.

86

ગીનાન –ધર્મ સાથે બાંધી રાખતું પરિબળ ...

- દરેક મુરીદ / મોમીનની ફરજમાં ગીનાનનું પાલન કરવાનું આવે છે. આ મહત્વને નીચે જણાવેલ ભાવનાત્મક પરિબળોની મદદથી બાંધવામાં આવેલ છે.

1. ફરમાનનું પાલન કરવાનું, પહેલી ફરજમાં આવે છે. તેના કારણે દરેક મુરીદ સુધી ગીનાન પહોંચવા જોઈએ.

   - પહેલે પાળો તે સતગુરુની વાચા -

2. ગીનાન એ અખંડ જ્યોત (એટલે નૂર) થી ભરપૂર છે. આ અખંડ જ્યોતના અભાવે જમાત (સતપંથ પાળનારા લોકોનો સમુદાય) નહિ ટકે.

   - ગીનાન બોલો રે નીત નૂરે ભર્યા -

87

... ગીનાન –ધર્મ સાથે બાંધી રાખતું પરિબળ ...

3. ગીનાનમાં, અખંડ જ્યોત માંથી નીકળેલા શબ્દો છે, માટે તેને વાંચજો

   - જીરે વીરા સતપંથ સતે જીલીયે -

4. ગીનાન વાંચવું જરૂરી છે. જે ફરમાન નહિ પાળે, તે અમરાપુરી નહિ જઈ શકે.

   એજી ફરમાન અમારો જે ન માનશે,

   વલી નહિ માનશે વાત;

   તે તથામ કિયાં નહિ પામશે,

   નહિ મળશે ગુર-નરને સાથ

88

... ગીનાન -ધર્મ સાથે બાંધી રાખતું પરિબળ ...

5. ગીનાન અને ફરમાનના જ્ઞાન જરૂર વાંચજો. પીર અને ઈમામ એકજ છે.
6. ફરમાનનું આજ્ઞાપાલન કરવાથીજ મુક્તિ મળે છે.

<u>મોમીન ચેતામણી કહે છે;</u>

એજી લાખ ચોરાશી તો છૂટીએ,
જો રહીએ આપણા સતગુરૂ કે ફરમાન માહે,
દસોન્દ દીજે સતગુર મુખે,
તો વસો હોવે અમરાપુરી માંહે.

7. કોઈ પણ જાતની "**શંકા**" કરવાની છૂટ નથી.

89

1.10.2 દુઆ અને કલમા

સતપંથની ધાર્મિક ક્રિયા (પૂજા) વખતે પઢવામાં આવતી...
દુઆ અને કલમાઓ...
પર એક આછી ઝલક

90

દુઆ અને કલમા ...

આ જગ્યાએ આપણને એક વાત મગજમાં રાખવી જરૂરી છે કે હઝરત અલી, જે ઇસ્લામના સ્થાપક મોહમ્મદ પેગંબરના જમાઈ છે, તેને સતપંથીઓ તેમના દેવ તરીકે માને છે. અને તેને "વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર" અને "નિષ્કલંકી નારાયણ" કે ક્યારેક ફક્ત "નારાયણ" તરીકે પણ સંબોધવામાં આવે છે.

- "દુઆ" શબ્દ અરબી ભાષાનો એક શબ્દ છે.
- સતપંથી પૂજા અને અન્ય ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં દુઆ અને કલમાઓ બોલવામાં / પઢવામાં આવે છે.
- સતપંથની પૂજા બ્રાહ્મણોના હાથે નથી કરવામાં આવતી. મુખી (જમાતખાના / ખાના ના પુજારી) કે સૈય્યદના હાથે કરવામાં આવે છે.
- સૈય્યદોને તેમના આધ્યાત્મિક ગુરુ માને છે અને ધાર્મિક બાબતોમાં સર્વોચ ગણે છે.
- મનુષ્યના જન્મથી લઈને, ધર્મ અંગીકારથી લઇ, મરણ અને મરણ પછી દાટવાની ક્રિયા સુધીના દરેક નાના મોટા પ્રસંગ માટે અલગ અલગ દુઆઓ છે.

91

... દુઆ અને કલમા ...

- દરેક નાના મોટા પ્રસંગ માટે અલગ-અલગ દુઆઓ છે, જેમ કે;

1) ક્રિયાથી પહેલાં "દેવ સ્થાપન મંડાન"
2) મુખીની તોબાં
3) કળશને ધૂપ અને લોબાન લગાડવાની દુઆ
4) બ્રહ્મા / વિષ્ણુ / મહેશ / શક્તિ વગેરેને થાળ જમાડવાની દુઆ
5) મુખીને પાવળ પીધાની દુઆ (પવાળ પીવડાવતી વખતે મુખીએ બોલવાની દુઆ)
6) શુક્રવારી બીજનો ચંદ્ર જોવાની દુઆ
7) નાદે અલીની દુઆ
8) મુડદાને દાટવા પહેલાં અને પછીની દુઆ
9) પાંચ કલમા
10) મહોર નબુવત (અલીની મહોર)ની દુઆ
11) અલીની અરજી વગેરે... વગેરે...

92

... દુઆ અને કલમા ...

- દરેક ધાર્મિક પૂજા, ક્રિયાઓ અને અન્ય પ્રસંગોનો આરંભ કરતા પહેલાં, એક પાયાનો અને અતિ મહત્વનો "શ્લોક" (દુઆ) બોલવામાં આવે છે. અને એ શ્લોક છે...

  "ફરમાનજી બીસ્મીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ

  સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ઈમામશાહા આદ

  વિષ્ણુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહા તમારી દુઆ"

93

... દુઆ અને કલમા ...

- અને દરેક દુઆ આનાથી પૂરી થાય;

  "સતગોર ઈમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા

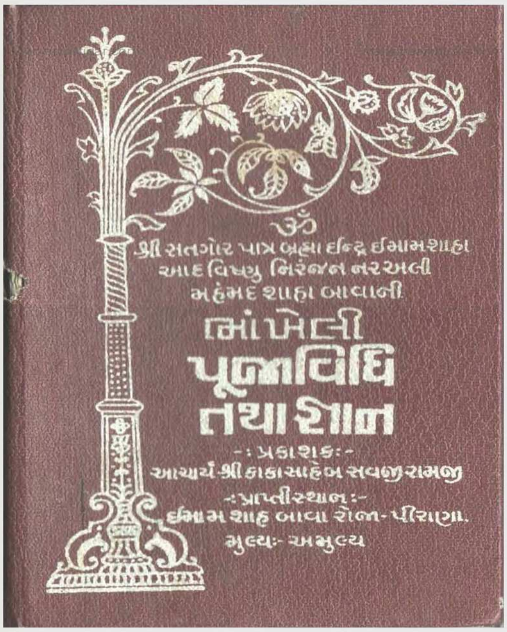
  હક લાએલાહા ઇલ્લલ્લાહો મહંમદુર રસુલીલ્લાહે"

94

... દુઆ અને કલમા

- સન ૧૯૮૨માં, તે વખતના પીરાણાના કાકા, સવજી રામજી એ "ભાંખેલી પૂજા વિધિ" નામની ચોપડી બહાર પાડી હતી.
- સતપંથીઓની મુખ્ય સંસ્થા, "ધી ઈમામ શાહ બાવા રોઝા સંસ્થાન કમીટી ટ્રસ્ટ"ના ચેરમેન પદે હમેશા કાકાજ હોય છે. આ સંસ્થા ઇમામ શાહ દરગાહની દેખ રેખ કરે છે. આ સંસ્થાના કાકાએ આ ચોપડી બહાર પાડેલી છે.
- દુઆઓ અને કલમાઓનું આ પુસ્તકમાં બહુ સારૂ સંકલન છે.
- હવે પછીની સ્લાઇડમાં, તે પુસ્તકનાં અમુક પાનાં અને તેની અંદરની વિષય વસ્તુઓ પર નજર કરીશું.

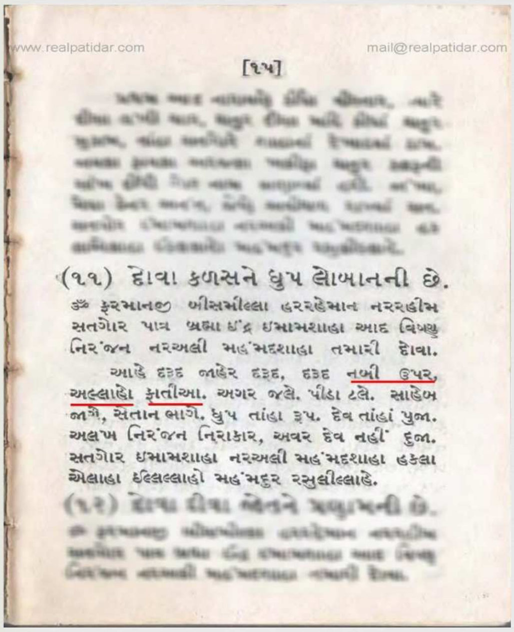
95

ભાંખેલી પૂજા વિધિ તથા જ્ઞાન

પ્રકાશક: કાકા સવજી રામજી,
ઈમામશાહ બાવા રોજા - પીરાણા

96

[૧૫]

(૧૧) દોવા કળસને ધુપ લોબાનની છે.

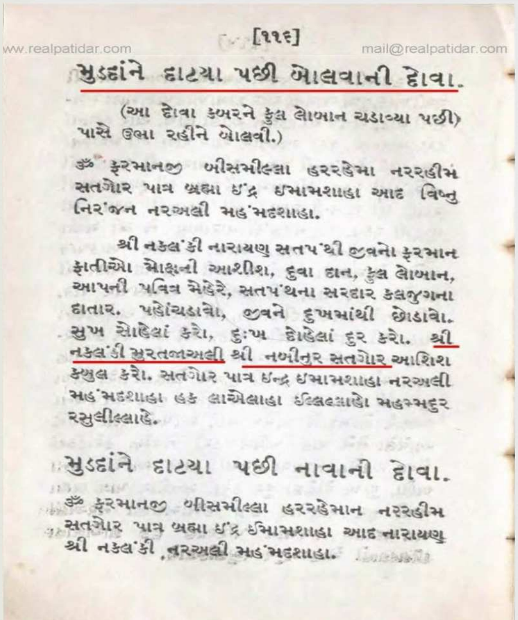
ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ઇમામશાહા આદ વિષ્ણુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહા તમારી દોવા.

આહે દરૂદ જાહેર દરૂદ, દરૂદ નબી ઉપર, અલ્લાહો ફાતીઆ. અગર જલે. પીડા ટલે. સાહેબ જાગે, સેતાન ભાગે. ધુપ તાંહા રૂપ. દેવ તાંહાં પુજા. અલખ નિરંજન નિરાકાર, અવર દેવ નહીં દુજા. સતગોર ઇમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા હકલા એલાહા ઇલ્લલ્લાહો મહંમદુર રસુલીલ્લાહે.

કળશને ધૂપ લોબાન લગાડવાની દુઆ

નબી (મોહમ્મદ પેગંબર) અને અલ્લાહ માટે પ્રાર્થના

97

[૧૧૬]

મુડદાંને દાટયા પછી બોલવાની દોવા.

(આ દોવા કબરને ફુલ લોબાન ચડાવ્યા પછી) પાસે ઉભા રહીને બોલવી.)

ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમા નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ઇમામશાહા આદ વિષ્નુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહા.

શ્રી નકલંકી નારાયણ સતપંથી જીવનો ફરમાન ફાતીઓ મોક્ષની આશીશ, દુવા દાન, ફુલ લોબાન, આપની પવિત્ર મેહેરે, સતપંથના સરદાર કલજુગના દાતાર. પહોંચડાવો, જીવને દુખમાંથી છોડાવો. સુખ સોહેલાં કરો, દુઃખ દોહેલાં દુર કરો. શ્રી નકલંકી મુરતજાઅલી શ્રી નબીનુર સતગોર આશિશ કબુલ કરો. સતગોર પાત્ર ઇન્દ્ર ઇમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા હક લાએલાહા ઇલ્લલ્લાહો મહમ્મદુર રસુલીલ્લાહે.

મુડદાંને દાટયા પછી નાવાની દોવા.

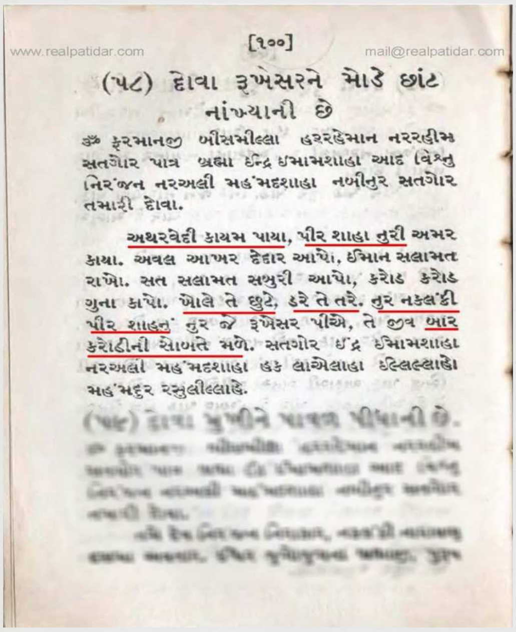
ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ઇમામશાહા આદ નારાયણ શ્રી નકલંકી, નરઅલી મહંમદશાહા.

મુડદાને દાટયા પછી બોલવાની દુઆ

નીચે જણાવેલ દેવો માટે પ્રાર્થના છે;

1) શ્રી નિષ્કલંકી મુરતજા અલી, અને
2) નબી-નૂર સતગોર (એટલે મોહમ્મદ પેગંબર)

98

[૧૦૦]

www.realpatidar.com mail@realpatidar.com

(૫૮) દોવા રૂખેસરને મોડે છાંટ નાંખ્યાની છે

ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઈન્દ્ર ઈમામશાહા આદ વિશ્નુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહા નબીનુર સતગોર તમારી દોવા.

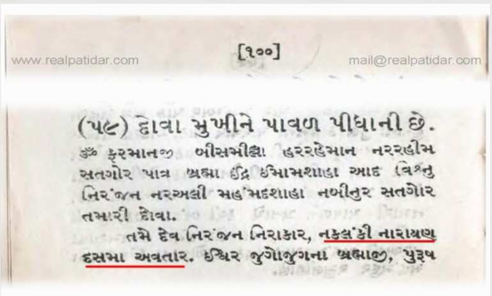
અથરવેદી કાયમ પાયા, પીર શાહા નુરી અમર કાયા. અવલ આખર દેદાર આપો, ઈમાન સલામત રાખો. સત સલામત સબુરી આપો, કરોડ કરોડ ગુના કાપો. બોલે તે છુટે, ડરે તે તરે. નુર નકલંકી પીર શાહનું નુર જે રૂખેસર પીએ, તે જીવ બાર કરોડીની સોબતે મળે. સતગોર ઈંદ્ર ઈમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા હક લાએલાહા ઈલ્લિલ્લાહો મહંમદુર રસુલીલ્લાહે.

રૂખેસર (વફાદાર મુરીદ) ને મોઢે છાંટ નાખવાની દુઆ

નોંધ:

- અથર વેદી... પીર શાહ
- નૂર (અખંડ જ્યોત)
- ડરે તે તરે
- બાર કરોડીની સોબત મળે

99

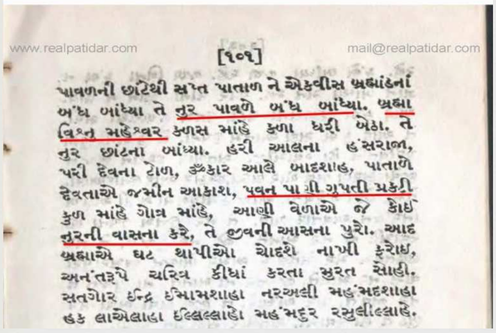
[૧૦૦]

www.realpatidar.com mail@realpatidar.com

(૫૯) દોવા મુખીને પાવળ પીધાની છે.

ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઈંદ્ર ઈમામશાહા આદ વિશ્નુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહા નબીનુર સતગોર તમારી દોવા.

તમે દેવ નિરંજન નિરાકાર, નકલંકી નારાયણ દસમા અવતાર. ઈશ્વર જુગોજુગના બ્રહ્માજી, પુરૂષ

www.realpatidar.com mail@realpatidar.com

[૧૦૧]

પાવળની છાંટેથી સપ્ત પાતાળ ને એકવીસ બ્રહ્માંડનાં બંધ બાંધ્યા તે નુર પાવળે બંધ બાંધ્યા. બ્રહ્મા વિશ્નુ મહેશ્વર કળસ માંહે કળા ધરી બેઠા. તે નુર છાંટના બાંધ્યા. હરી આલના હંસરાજા, પરી દેવના ટોળ, ૐકાર આલે બાદશાહ, પાતાળે દેવતાએ જમીન આકાશ, પવન પાણી ગુપતી પ્રકૃતી કુળ માંહે ગોત્ર માંહે, આણી વેળાએ જે કોઈ નુરની વાસના કરે, તે જીવની આસના પુરો. આદ બ્રહ્માએ ઘટ થાપીઓ ચોદશે નાખી ફેરાઇ, અનંતરૂપે ચરિત્ર કીધાં કરતા સુરત સોહી. સતગોર ઈન્દ્ર ઈમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા હક લાએલાહા ઈલ્લિલ્લાહો મહંમદુર રસુલીલ્લાહે.

પાવળ પીવાની દુઆ

નોંધ:

1. જુવો કેવી રીતે હિંદુ દેવો જેવા કે બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશના નામોને નિષ્કલંકી નારાયણ સાથે જોડીને વાપર્યા છે.
2. પાવળને નૂર સાથે જોડ્યું છે.

100

[૧૮૪]

અલીની અરજી

ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહમાન નરરહીમ.

યા શાહઅલી (૧) શેર અલી (૨) શાહદાન અલી (૩) મરદાનઅલી (૪) પંજા અલી (૫) આખર અલી (૬) અવ્વલ અલી (૭) આગે અલી (૮) આધારે અલી (૯) ઓધારે અલી (૧૦) અનાયાસે આવે અલી (૧૧) આચારે અલી (૧૨) ઓછી નજરે ભાગે અલી (૧૩) (૪) આભારે અલી (૧૫) અજીમ અલી (૧૬) અજર ટલે ત્યાં આવે અલી (૧૭) અઢારે અલીકા વાસ (૧૮) અઢારે વર્ણમાં વાંપિક અલી (૧૯) કોઈ ના જાણે અલીકી ગલી (૨૦) આણુ ચલે ત્યાં આવે અલી (૨૧) આતન અલી (૨૨) અર્થે અલી (૨૩) આપે અલી (૨૪) સાફી અલી (૨૫) અક્ષર અલી (૨૬) અમ્મર અલી (૨૭) આહારે અલી (૨૮) આલે અલી (૨૯) આવે અલી (૩૦) અહેશાને આવે અલી (૩૧) હયાએ અલી (૩૨) અસીવે અલી (૩૩) વર્સીલેથી જાએ અલી (૩૪) ઉમ્મેદે અલી (૩૫) ઉજમે અલી (૩૬) કેવળ જ્ઞાન કથે સો અલી (૩૭) ખેવટ અલી (૩૮) ખબરદાર અલી (૩૯) ખભા ઠોકીને તારે અલી (૪૦) ક્ષમા કરે ત્યાં આવે અલી (૪૧) બડાઈથી નાસે અલી (૪૨) એક તો મેં અલી (૪૩) પરવસે અલી (૪૪) ક્રિયાએ અલી (૪૫) કરાણીએ અલી (૪૬) હસ ગીએથી ખશે અલી

અલીની અરજી

ખાસ નોંધ:

કોઈ ના જાણે અલી કી ગલી

101

[૮]

(૩) દોવા મુખીને તોબાં પડવાની છે.

ૐ ફરમાનજી બીસમીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ, સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇન્દ્ર ઈમામશાહા આદ વિશ્નુ નિરંજન નરઅલી, મહંમદશાહા તમારી દોવા.

સાહેબ તોબા હજારવાર. આ બંદા ગુનેગાર, બકસો ગુના લાખ અવલ આખર શાહા મુરતુજાઅલી પાક. અવ્વલશાહા અલી આખર ઈમામ મહંદી. જાંબુદ્વીપના ધણી વીસનુ નારાયણ, વસમના આધાર સેસ્રીના સરજનહારા જાંબુદ્વીપે ધર્યો અવતાર, રહેણી કીજે ખેર, દીવસ કીજે મહેર. નેકનજર ધરો બંદાની મુશ્કેલ આસાન કરો. સતગોર ઈમામશાહા નરઅલી મહંમદશાહા હકેલા એલાહા ઈલ્લલ્લાહો મહંમદુર રસુલિલ્લાહે.

મુખીની તોબાં

નોંધ:

1) છેલો અવતાર – શાહ મુર્તઝા અલી
2) છેલો ઈમામ – ઈમામ મહદી
3) અલીને જાંબુદ્વીપના (ભારત ઉપખંડના) ધણી અને વિષ્ણુ, નારાયણ તરીકે સંબોધન કરવામાં આવ્યું છે.

102

સારાંશ –ચરણ ૧ ...

1) સતપંથનું મૂળ:

- સતપંથ, શિયા મુસ્લિમ શાખાનો, નિઝારી ઈસ્માઈલી પેટા શાખાનો, એક પંથ છે.

2) ઈમામ શાહની ભૂમિકા:

- ઈમામ શાહનો ભારત આવવા પાછળનો મકસદ ઇસ્લામનો ફેલાવો કરવાનો હતો અને તેમાં તેમને સારી સફળતા પણ મળી.

3) પ્રોપગંડા / પ્રચાર પદ્ધતિ:

- *ઇસ્લામના ધર્મ પ્રચારકોએ ઇસ્લામના ઉચ્ચ આદર્શોને અનુયાયીઓના પૂર્વજોના ધર્મ (એટલે હિંદુ ધર્મ)ની પરિભાષા અને સંસ્કૃતિમાં સમજાવ્યા.*
- હિંદુ ધર્મના પ્રચલિત અને સુંદર આદર્શો, સંસ્કારો, રીત રિવાજો, માન્યતાઓ, બંધનો વગેરેને ઇસ્લામી ગર્ભ/આત્મા/બીજની આસ પાસ જોડવામાં આવ્યા.
- ધર્મ પરિવર્તનનું કાર્ય આસાનીથી પૂરું થઈ શકે તે માટે કાળજીપૂર્વક અને સુનિયોજિત પ્રપંચ ગોઠવવામાં આવ્યા.

103

... સારાંશ –ચરણ ૧ ...

4) ઈમામ અને અખંડ જ્યોત:

- અલીને પહેલો ઈમામ અને વિષ્ણુનો દસમો અવતાર તરીકે મનાય છે અને તેમના અંદર નૂરનો (અખંડ જ્યોતનો) વાસ છે.
- આ નૂર (અખંડ જ્યોત) પેઢી દર પેઢી, પિતા ઈમામ દ્વારા ઈમામની ગાદીના ઉત્તરાધિકારી પુત્રમાં કુદરતી રીતે ઉતરતું આવે છે.

5) સૂફી વાદ:

- સતપંથ ધર્મના પ્રચારકોએ સૂફી વાદના સિદ્ધાંતોને અપનાવીને સંગીત દ્વારા અનુયાયીઓને આકર્ષ્યા.
- આવું તેમના સાથે કોઈ બીજા ન કરી જાય એટલે, કદાચ આજે પણ ઝનુની મુસલમાનો સંગીત, સિનેમા વગેરેના વિરોધી છે.
- તેમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ હંમેશા લોકોનું ધર્મ પરિવર્તન કરાવવાનું જ હતું.

104

... સારાંશ –ચરણ ૧

6) ધર્મ સિદ્ધાંત:
- સતપંથ ધર્મ સિદ્ધાંત એમ કહે છે કે ભગવાન વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર એક અરબ દેશમાં થઈ ગયો છે અને ખરા સમય પર પ્રગટ થઈને કલિંગા નામના દૈત્યનો વધ કરશે અને કુંવારીકા ધરતી સાથે લગ્ન કરશે. ત્યાર બાદ દરેક મોમીન હજારો વર્ષો સુધી ધરતી ઉપર રાજ કરશે.

7) દસ અવતાર:
- હિંદુ દસ અવતારને ભ્રષ્ટ કરીને, તેમાં ઇસ્લામી તત્વો ઘુસાડવામાં આવ્યા અને હઝરત અલીને ભગવાન વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર તરીકે જાહેર કર્યો.

8) ગીનાન સાહિત્ય:
- ગીનાન દ્વારા એવું સુનિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું કે અનુયાયીઓ કોઈ શંકા ન કરે અને સતપંથના પ્રચારકો પર અંધ-વિશ્વાસ રાખે.

9) દુઆ અને કલમા
- દુઆઓ અને કલમાઓ એવી રીતે રચવામાં આવ્યા છે કે હિંદુ તત્વોને વાપરીને તેના મૂળ ઇસ્લામી રાખવામાં આવ્યા છે, જેથી અનુયાયીઓ આખરે ઇસ્લામ ધર્મ પાળતા થઈ જાય અને ઇસ્લામનેજ સાચો ધર્મ સમજે.

105

<u>ખાસ નોંધ / અવલોકન / નિરીક્ષણ</u>

ગમે તેટલા હિંદુ તત્વો વાપર્યા હોય...
છેવટે સતપંથ પાળવાવાળાઓનો રસ્તો ઇસ્લામ તરફ જાય છે.

હિંદુઓની ધાર્મિક લાગણી દુભાવીને તેમનો ધર્મ ઊભો કર્યો છે.

106

ચરણ ૧ સમાપ્ત

હવે આગળ જોઈશું સરકારી દસ્તાવેજ અને સંશોધનકારોનો નિષ્કર્ષ....

107

2.1 સરકારી દસ્તાવેજ અને સંશોધનકારોનો નિષ્કર્ષ

સંશોધનકારો અને સરકારી દસ્તાવેજોનું શું કહેવું છે, તેની નોંધ લઇએ

108

આપણે અત્યાર સુધી જે સમજયા છીએ તેની નીચે જણાવેલ માહિતીના આધારે પુષ્ટિ કરીએ...

1) સંશોધનકારો અને વિદ્વાનોના નિષ્કર્ષ...

અને

2) સતપંથ વિષય પર સરકારી દસ્તાવેજો

109

વ્યાખ્યા ...

- સતપંથ, એટલે "સાચો પંથ" કે મોક્ષ માટેનો સાચો રસ્તો, એ ઇસ્લામના એક પંથનું નામ છે, જેમાં હિંદુ અને શિયા મુસલમાનોના ધાર્મિક સિદ્ધાંતો છે.

  -વાલ્દીમીર ઇવાનોવ, સુવિખ્યાત રૂસી વિદ્વાન

- ખોજા મુસલમાનોનો પંથ

  -"જોડણી કોશ", ગુજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા પ્રકાશિત

110

... વ્યાખ્યા ...

- સતપંથ એ ધર્મ છે ઈસ્માઈલી ખોજા, મતિયા પંથ, પીરાણા પંથ, ઈમામ શાહી પંથ, નિઝારી પંથનો
  - ભગવદ્-ગોમંડળ (Bhagwadgomandal), ગુજરાતી એનસાયક્લોપીડિયા (Encyclopedia)
- સતપંથ એ ખોજા મુસલમાનોનો પંથ છે.
  - ગુજરાતી લેક્ષિકોન -ગુજરાતી શબ્દ કોશ (Dictionary) www.gujaratilexicon.com

111

... વ્યાખ્યા ...

- મુમના / મોમના:

1. કણબી જ્ઞાતિનો એક ભાગ
2. હિંદુઓનો એક ભાગ જે પીરાણા પંથનો મુસલમાની ધર્મ પાળે છે.
3. એવા લોકોનો સમુદાય જેમણે પીરાણાના સૈય્યદ ઈમામ શાહે વટલાવીને શિયા મુસલમાન બનાવ્યા.
4. તેમના રીત રિવાજો, ક્રિયાઓ અને આચરણો અડધા હિંદુ જેવા છે અને અડધા મુસલમાન જેવા છે.
5. ... ... વગેરે

- ગુજરાતી લેક્ષિકોન, ગુજરાતી ભાષાનો એક મોટો અને વ્યાપક શબ્દકોશ.

112

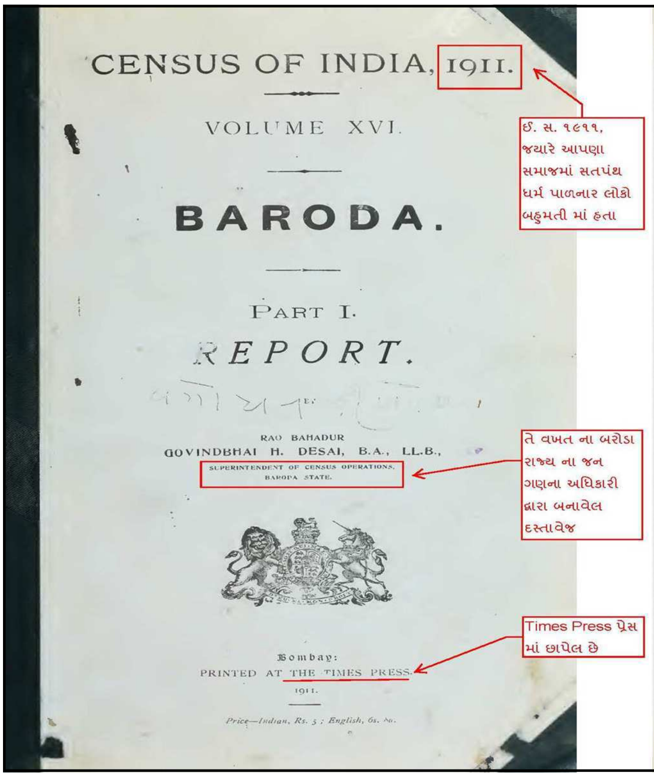
... વ્યાખ્યા

- પીરાણા પંથ:

  કાકા પંથ, મતિયા પંથ, સતપંથ જેને ઈમામ શાહએ ૧૫મી સદીમાં સ્થાપ્યો... ...

  \- ગુજરાતી લેક્ષિકોન

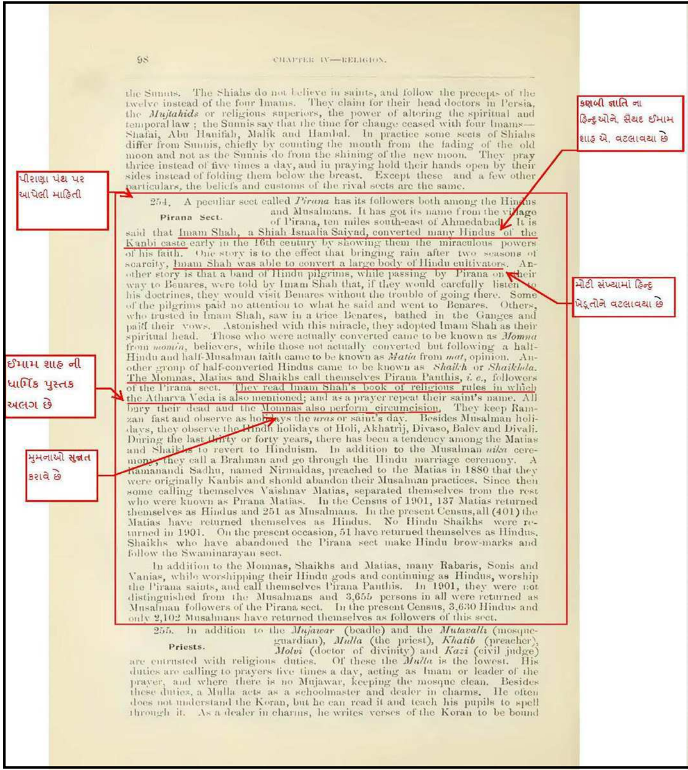
113

ભારતની વસ્તી ગણતરી -1911 –ખંડ XVI –બરોડા –ભાગ 1 -1/3

અંગ્રેઝ સરકારે ભારતની વસ્તી ગણતરી કરી હતી. તેમાં પીરાણા પંથ ઉપર માહિતી આપેલ છે. અને પીર અને મુરીદ વચ્ચેના સંબંધોના બારામાં લખેલ છે.

114

98 CHAPTER IV—RELIGION.

the Sunnis. The Shiahs do not believe in saints, and follow the precepts of the twelve instead of the four Imams. They claim for their head doctors in Persia, the *Mujtahids* or religious superiors, the power of altering the spiritual and temporal law; the Sunnis say that the time for change ceased with four Imams—Shafai, Abu Hanifah, Malik and Hambal. In practice some sects of Shiahs differ from Sunnis, chiefly by counting the month from the fading of the old moon and not as the Sunnis do from the shining of the new moon. They pray thrice instead of five times a day, and in praying hold their hands open by their sides instead of folding them below the breast. Except these and a few other particulars, the beliefs and customs of the rival sects are the same.

Pirana Sect. 254. A peculiar sect called *Pirana* has its followers both among the Hindus and Musalmans. It has got its name from the village of Pirana, ten miles south-east of Ahmedabad. It is said that Imam Shah, a Shiah Ismalia Saiyad, converted many Hindus of the Kanbi caste early in the 16th century by showing them the miraculous powers of his faith. One story is to the effect that bringing rain after two seasons of scarcity, Imam Shah was able to convert a large body of Hindu cultivators. Another story is that a band of Hindu pilgrims, while passing by Pirana on their way to Benares, were told by Imam Shah that, if they would carefully listen to his doctrines, they would visit Benares without the trouble of going there. Some of the pilgrims paid no attention to what he said and went to Benares. Others, who trusted in Imam Shah, saw in a trice Benares, bathed in the Ganges and paid their vows. Astonished with this miracle, they adopted Imam Shah as their spiritual head. Those who were actually converted came to be known as *Momna* from *momin*, believers, while those not actually converted but following a half-Hindu and half-Musalman faith came to be known as *Matia* from *mat*, opinion. Another group of half-converted Hindus came to be known as *Shaikh* or *Shaikhda*. The Momnas, Matias and Shaikhs call themselves Pirana Panthis, *i. e.*, followers of the Pirana sect. They read Imam Shah's book of religious rules in which the Atharva Veda is also mentioned; and as a prayer repeat their saint's name. All bury their dead and the Momnas also perform circumcision. They keep Ramzan fast and observe as holidays the *uras* or saint's day. Besides Musalman holidays, they observe the Hindu holidays of Holi, Akhatrij, Divaso, Balev and Divali. During the last thirty or forty years, there has been a tendency among the Matias and Shaikhs to revert to Hinduism. In addition to the Musalman *nika* ceremony, they call a Brahman and go through the Hindu marriage ceremony. A Ramanandi Sadhu, named Nirmaldas, preached to the Matias in 1880 that they were originally Kanbis and should abandon their Musalman practices. Since then some calling themselves Vaishnav Matias, separated themselves from the rest who were known as Pirana Matias. In the Census of 1901, 137 Matias returned themselves as Hindus and 251 as Musalmans. In the present Census, all (401) the Matias have returned themselves as Hindus. No Hindu Shaikhs were returned in 1901. On the present occasion, 51 have returned themselves as Hindus. Shaikhs who have abandoned the Pirana sect make Hindu brow-marks and follow the Swaminarayan sect.

In addition to the Momnas, Shaikhs and Matias, many Rabaris, Sonis and Vanias, while worshipping their Hindu gods and continuing as Hindus, worship the Pirana saints, and call themselves Pirana Panthis. In 1901, they were not distinguished from the Musalmans and 3,655 persons in all were returned as Musalman followers of the Pirana sect. In the present Census, 3,630 Hindus and only 2,102 Musalmans have returned themselves as followers of this sect.

Priests. 255. In addition to the *Mujawar* (beadle) and the *Mutavalli* (mosque-guardian), *Mulla* (the priest), *Khatib* (preacher), *Molvi* (doctor of divinity) and *Kazi* (civil judge) are entrusted with religious duties. Of these the *Mulla* is the lowest. His duties are calling to prayers five times a day, acting as Imam or leader of the prayer, and where there is no Mujawar, keeping the mosque clean. Besides these duties, a Mulla acts as a schoolmaster and dealer in charms. He often does not understand the Koran, but he can read it and teach his pupils to spell through it. As a dealer in charms, he writes verses of the Koran to be bound

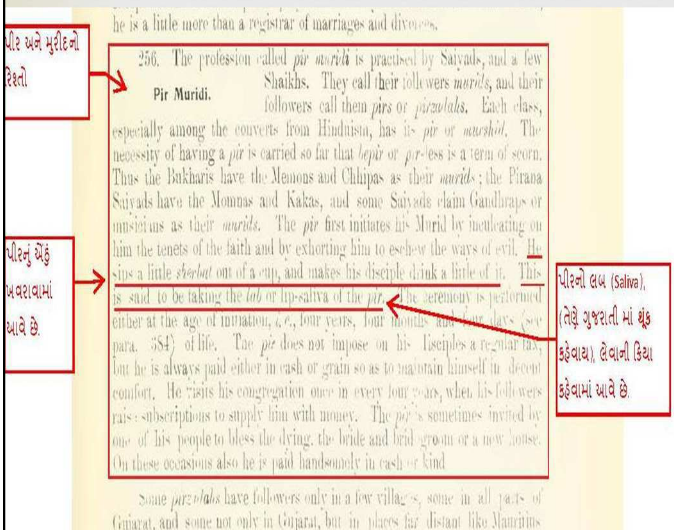
ભારતની વસ્તી ગણતરી -1911 –ખંડ XVI –બરોડા –ભાગ 1 -2/3

પાના નં ૯૮માં **પીરાણા પંથ** ઉપર માહિતી મળશે.

અમુક નોંધ લેવા જેવાં મુદ્દાઓ:

1) કણબી જ્ઞાતિના હિંદુઓને ઈમામ શાહે વટલાવ્યા
2) ઈમામશાહીઓનું ધાર્મિક પુસ્તક, અથર્વ વેદ, એ અલગ છે.
3) મુમનાઓ (અનુયાયીઓ) સુન્નત કરાવે છે.

115

he is a little more than a registrar of marriages and divorces.

Pir Muridi. 256. The profession called *pir muridi* is practised by Saiyads, and a few Shaikhs. They call their followers *murids*, and their followers call them *pirs* or *pirzadahs*. Each class, especially among the converts from Hinduism, has its *pir* or *murshid*. The necessity of having a *pir* is carried so far that *bepir* or *pir*-less is a term of scorn. Thus the Bukharis have the Memons and Chhipas as their *murids*; the Pirana Saiyads have the Momnas and Kakas, and some Saiyads claim Gandhraps or musicians as their *murids*. The *pir* first initiates his Murid by inculcating on him the tenets of the faith and by exhorting him to eschew the ways of evil. He sips a little *sherbat* out of a cup, and makes his disciple drink a little of it. This is said to be taking the *lab* or lip-saliva of the *pir*. The ceremony is performed either at the age of initiation, *i.e.*, four years, four months and four days (see para. 354) of life. The *pir* does not impose on his disciples a regular tax, but he is always paid either in cash or grain so as to maintain himself in decent comfort. He visits his congregation once in every four years, when his followers raise subscriptions to supply him with money. The *pir* is sometimes invited by one of his people to bless the dying, the bride and bridegroom or a new house. On these occasions also he is paid handsomely in cash or kind

Some *pirzadahs* have followers only in a few villages, some in all parts of Gujarat, and some not only in Gujarat, but in places far distant like Mauritius

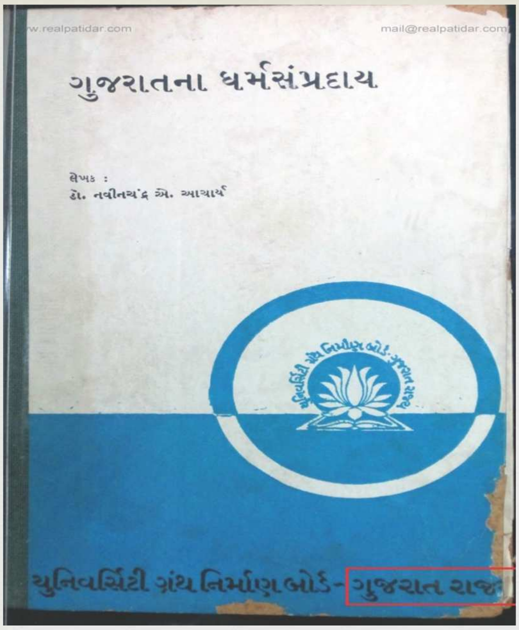
ભારતની વસ્તી ગણતરી -1911 –ખંડ XVI –બરોડા –ભાગ 1 -3/3

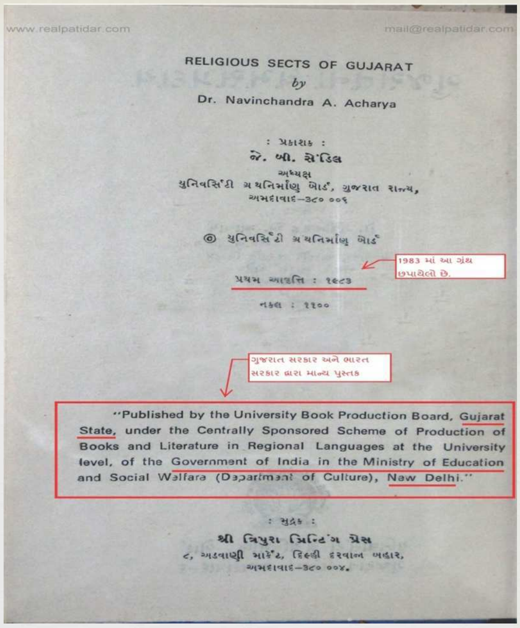
પીરાણાના **પીર અને મુરીદ** વચ્ચેના સંબંધો પાના નં ૯૯ માં જોવા મળશે.

ખાસ મુદ્દાઓ:

1) "શરબત"ને પીર ઍઠું કરે અને તેના પછી તેના અનુયાયીઓ (મુરીદો) એને પીએ.
2) આ ક્રિયાને "લબ" કે "થુંક" લેવાની ક્રિયા કહેવાય.

116

www.realpatidar.com mail@realpatidar.com

RELIGIOUS SECTS OF GUJARAT
by
Dr. Navinchandra A. Acharya

: પ્રકાશક :
જે. બી. સેંડિલ
અધ્યક્ષ
યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય,
અમદાવાદ–૩૮૦ ૦૦૬

© યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ

પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૮૩

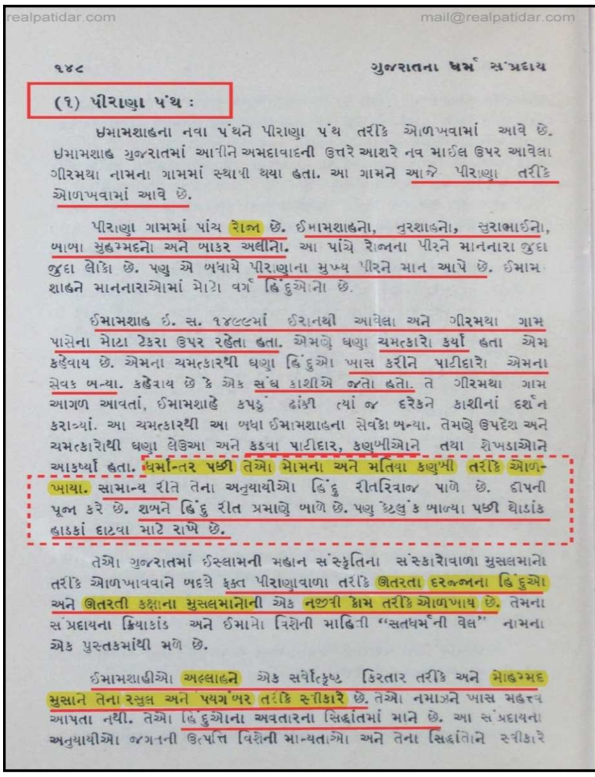
નકલ : ૧૧૦૦

"Published by the University Book Production Board, Gujarat State, under the Centrally Sponsored Scheme of Production of Books and Literature in Regional Languages at the University level, of the Government of India in the Ministry of Education and Social Welfare (Department of Culture), New Delhi."

: મુદ્રક :
શ્રી ત્રિપુરા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
૮, અડવાણી માર્કેટ, દિલ્હી દરવાજા બહાર,
અમદાવાદ–૩૮૦ ૦૦૪.

"ગુજરાતના ધર્મ સંપ્રદાય"; વર્ષ ૧૯૮૩માં, ગુજરાત યુનિવર્સિટી દ્વારા કેન્દ્રિય સરકારની એક યોજના હેઠળ છાપી છે.

117

realpatidar.com mail@realpatidar.com

૧૪૮ ગુજરાતના ધર્મ સંપ્રદાય

(૧) પીરાણા પંથ :

ઇમામશાહના નવા પંથને પીરાણા પંથ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. ઇમામશાહ ગુજરાતમાં આવીને અમદાવાદની ઉત્તરે આશરે નવ માઈલ ઉપર આવેલા ગીરમથા નામના ગામમાં સ્થાયી થયા હતા. આ ગામને આજે પીરાણા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

પીરાણા ગામમાં પાંચ રોજા છે. ઈમામશાહનો, નુરશાહનો, સુરાભાઈનો, બાબા મુહમ્મદનો અને બાકર અલીનો. આ પાંચે રોજાના પીરને માનનારા જુદા જુદા લોકો છે. પણ એ બધાયે પીરાણાના મુખ્ય પીરને માન આપે છે. ઈમામશાહને માનનારાઓમાં મોટો વર્ગ હિંદુઓનો છે.

ઈમામશાહ ઈ. સ. ૧૪૯૯માં ઈરાનથી આવેલા અને ગીરમથા ગામ પાસેના મોટા ટેકરા ઉપર રહેતા હતા. એમણે ઘણા ચમત્કારો કર્યા હતા એમ કહેવાય છે. એમના ચમત્કારથી ઘણા હિંદુઓ ખાસ કરીને પાટીદારો એમના સેવક બન્યા. કહેવાય છે કે એક સંઘ કાશીએ જતો હતો. તે ગીરમથા ગામ આગળ આવતાં, ઈમામશાહે કપડું ઢાંકી ત્યાં જ દરેકને કાશીનાં દર્શન કરાવ્યાં. આ ચમત્કારથી આ બધા ઈમામશાહના સેવકો બન્યા. તેમણે ઉપદેશ અને ચમત્કારોથી ઘણા લેઉઆ અને કડવા પાટીદાર, કણબીઓને તથા શેખડાઓને આકર્ષ્યા હતા. ધર્માન્તર પછી તેઓ મોમના અને મતિયા કણબી તરીકે ઓળખાયા. સામાન્ય રીતે તેના અનુયાયીઓ હિંદુ રીતરિવાજ પાળે છે. દીપની પૂજા કરે છે. શબને હિંદુ રીત પ્રમાણે બાળે છે. પણ કેટલુંક બાળ્યા પછી થોડાંક હાડકાં દાટવા માટે રાખે છે.

તેઓ ગુજરાતમાં ઈસ્લામની મહાન સંસ્કૃતિના સંસ્કારોવાળા મુસલમાનો તરીકે ઓળખાવવાને બદલે ફક્ત પીરાણાવાળા તરીકે ઊતરતા દરજ્જાના હિંદુઓ અને ઊતરતી કક્ષાના મુસલમાનોની એક નજીવી કોમ તરીકે ઓળખાય છે. તેમના સંપ્રદાયના ક્રિયાકાંડ અને ઈમામો વિશેની માહિતી "સતધર્મની વેલ" નામના એક પુસ્તકમાંથી મળે છે.

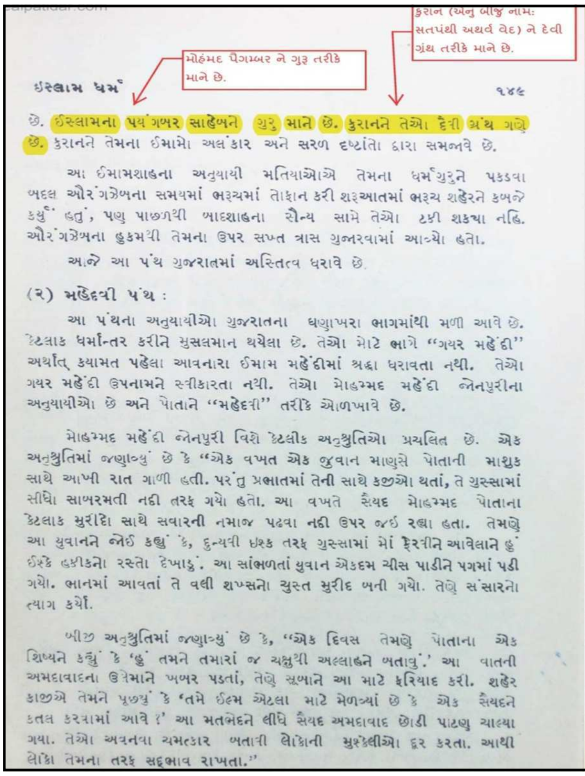
ઈમામશાહીઓ અલ્લાહને એક સર્વોત્કૃષ્ટ કિરતાર તરીકે અને મોહમ્મદ મુસાને તેના રસુલ અને પયગંબર તરીકે સ્વીકારે છે. તેઓ નમાઝને ખાસ મહત્ત્વ આપતા નથી. તેઓ હિંદુઓના અવતારના સિદ્ધાંતમાં માને છે. આ સંપ્રદાયના અનુયાયીઓ જગતની ઉત્પત્તિ વિશેની માન્યતાઓ અને તેના સિદ્ધાંતોને સ્વીકારે

પાના નં ૧૪૮: પીરાણા પંથ

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

1) પીરાણામાં ૫ (પાંચ) મુખ્ય કબરો છે; ઈમામ શાહ, નૂરશાહ, સુરાભાઈ, બાવા મોહમ્મદ અને બાકર અલીની.
2) ઈમામ શાહ ઈરાનથી આવેલા અને ઘણા પાટીદારોનું ધર્માન્તર કરાવ્યું હતું.
3) ધર્માન્તરણ પછી, તેઓ "મોમના" અને "મતિયા" કણબી તરીકે ઓળખાયા.
4) તેઓ ઉતરતા દરજ્જાના હિંદુઓ અને ઊતરતી કક્ષાના મુસલમાન તરીકે ઓળખાયા.
5) "અલ્લાહ"ને સર્વોત્કૃષ્ટ કિરતાર તરીકે માને છે.
6) મુહમ્મદ મુસાને અલ્લાહના પેગંબર તરીકે સ્વીકારે છે.

118

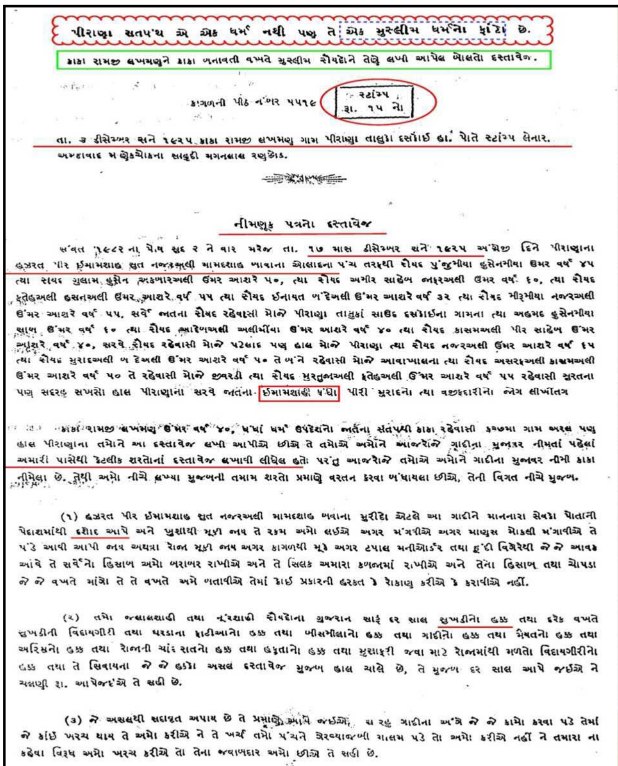

પાના નં ૧૪૯: પીરાણા પંથ

...મુખ્ય મુદ્દાઓ

7) મોહમ્મદ પેગંબરને ગુરુ માને છે
8) કુરાનને (જેને સતપંથી અથરવેદ પણ કહે છે) તેઓ દૈવી ગ્રંથ ગણે છે.

119

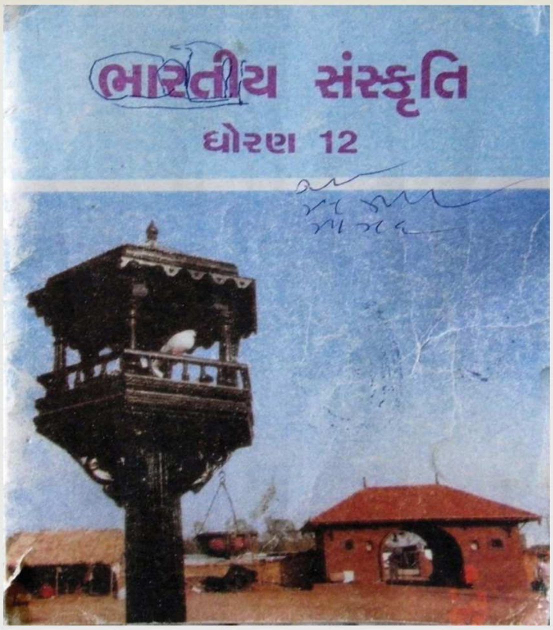

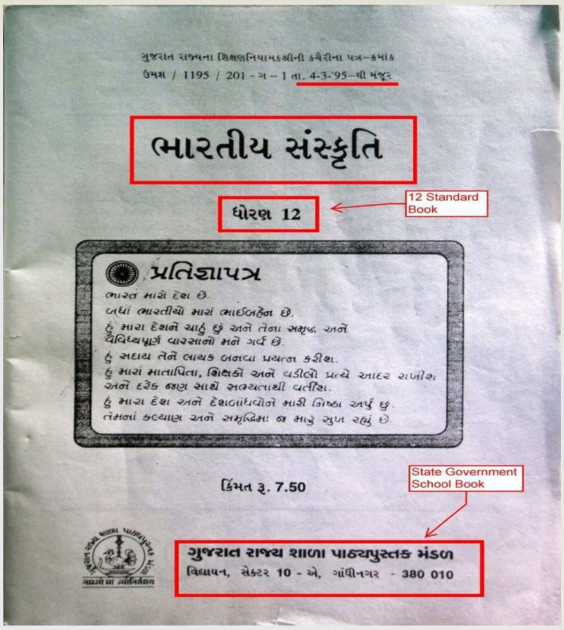
કાકાની નિમણુંક વખતે...
પીરાણાના સૈય્યદો અને કાકા રામજી લક્ષ્મણ વચ્ચે...
તા. 03-૧૨-૧૯૨૫નો કરાર

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

1) આ કરારની શરૂઆતમાજ એવું લખ્યું છે કે “પીરાણા સતપંથ એ એક ધર્મ નથી પણ તે એક મુસ્લિમ ધર્મનો ફાંટો છે”.
2) કાકા, અનુયાયીઓ પાસેથી “દસોન્દ” ભેગી કરીને સૈય્યદોને આપશે.
3) એ બીજા પૈસા પણ ભેગા કરીને સૈય્યદોને આપશે.

120

ગુજરાત રાજ્યના શિક્ષણનિયામકશ્રીની કચેરીના પત્ર-ક્રમાંક
ઉમશ / 1195 / 201 - ગ - 1 તા. 4-3-'95-થી મંજૂર

ભારતીય સંસ્કૃતિ

ધોરણ 12

પ્રતિજ્ઞાપત્ર

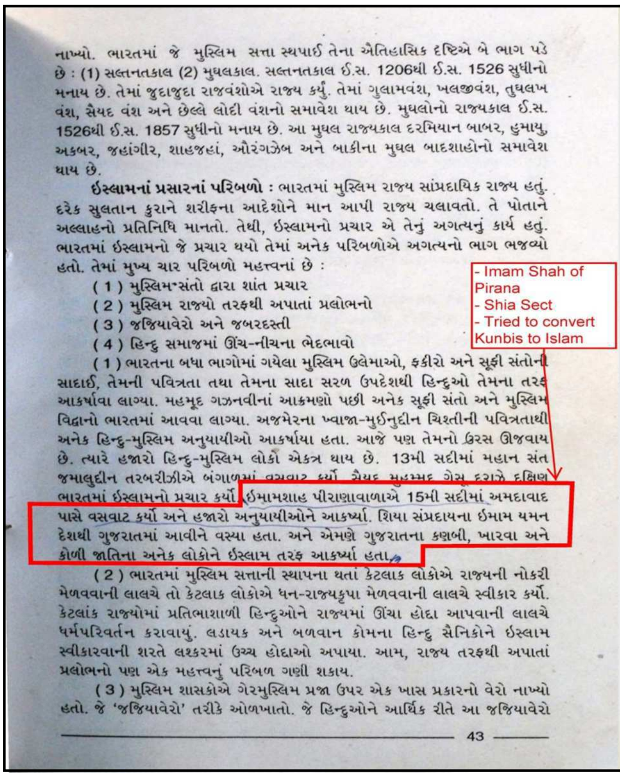
ભારત મારો દેશ છે.
બધાં ભારતીયો મારાં ભાઈબહેન છે.
હું મારા દેશને ચાહું છું અને તેના સમૃદ્ધ અને વૈવિધ્યપૂર્ણ વારસાનો મને ગર્વ છે.
હું સદાય તેને લાયક બનવા પ્રયત્ન કરીશ.
હું મારાં માતાપિતા, શિક્ષકો અને વડીલો પ્રત્યે આદર રાખીશ અને દરેક જણ સાથે સભ્યતાથી વર્તીશ.
હું મારા દેશ અને દેશબાંધવોને મારી નિષ્ઠા અર્પું છું.
તેમનાં કલ્યાણ અને સમૃદ્ધિમાં જ મારું સુખ રહ્યું છે.

કિંમત રૂ. 7.50

ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
વિદ્યાયન, સેક્ટર 10 - એ, ગાંધીનગર - 380 010

"ભારતીય સંસ્કૃતિ" ધોરણ ૧૨નું પાઠ્ય પુસ્તક – ગુજરાત સરકાર દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૫માં બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

121

નાખ્યો. ભારતમાં જે મુસ્લિમ સત્તા સ્થપાઈ તેના ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ બે ભાગ પડે છે : (1) સલ્તનતકાલ (2) મુઘલકાલ. સલ્તનતકાલ ઈ.સ. 1206થી ઈ.સ. 1526 સુધીનો મનાય છે. તેમાં જુદાજુદા રાજવંશોએ રાજ્ય કર્યું. તેમાં ગુલામવંશ, ખલજીવંશ, તુઘલખ વંશ, સૈયદ વંશ અને છેલ્લે લોદી વંશનો સમાવેશ થાય છે. મુઘલોનો રાજ્યકાલ ઈ.સ. 1526થી ઈ.સ. 1857 સુધીનો મનાય છે. આ મુઘલ રાજ્યકાલ દરમિયાન બાબર, હુમાયુ, અકબર, જહાંગીર, શાહજહાં, ઔરંગઝેબ અને બાકીના મુઘલ બાદશાહોનો સમાવેશ થાય છે.

ઈસ્લામનાં પ્રસારનાં પરિબળો : ભારતમાં મુસ્લિમ રાજ્ય સાંપ્રદાયિક રાજ્ય હતું. દરેક સુલતાન કુરાને શરીફના આદેશોને માન આપી રાજ્ય ચલાવતો. તે પોતાને અલ્લાહનો પ્રતિનિધિ માનતો. તેથી, ઈસ્લામનો પ્રચાર એ તેનું અગત્યનું કાર્ય હતું. ભારતમાં ઈસ્લામનો જે પ્રચાર થયો તેમાં અનેક પરિબળોએ અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો હતો. તેમાં મુખ્ય ચાર પરિબળો મહત્ત્વનાં છે :

(1) મુસ્લિમ સંતો દ્વારા શાંત પ્રચાર
(2) મુસ્લિમ રાજ્યો તરફથી અપાતાં પ્રલોભનો
(3) જજિયાવેરો અને જબરદસ્તી
(4) હિન્દુ સમાજમાં ઊંચ-નીચના ભેદભાવો

(1) ભારતના બધા ભાગોમાં ગયેલા મુસ્લિમ ઉલેમાઓ, ફકીરો અને સૂફી સંતોની સાદાઈ, તેમની પવિત્રતા તથા તેમના સાદા સરળ ઉપદેશથી હિન્દુઓ તેમના તરફ આકર્ષાવા લાગ્યા. મહમૂદ ગઝનવીનાં આક્રમણો પછી અનેક સૂફી સંતો અને મુસ્લિમ વિદ્વાનો ભારતમાં આવવા લાગ્યા. અજમેરના ખ્વાજા-મુઈનુદીન ચિશ્તીની પવિત્રતાથી અનેક હિન્દુ-મુસ્લિમ અનુયાયીઓ આકર્ષાયા હતા. આજે પણ તેમનો ઉરસ ઊજવાય છે. ત્યારે હજારો હિન્દુ-મુસ્લિમ લોકો એકત્ર થાય છે. 13મી સદીમાં મહાન સંત જમાલુદીન તરબરીઝીએ બંગાળમાં વસવાટ કર્યો. સૈયદ મુહમ્મદ ગેસુ દરાઝે દક્ષિણ ભારતમાં ઈસ્લામનો પ્રચાર કર્યો. ઈમામશાહ પીરાણાવાળાએ 15મી સદીમાં અમદાવાદ પાસે વસવાટ કર્યો અને હજારો અનુયાયીઓને આકર્ષ્યા. શિયા સંપ્રદાયના ઈમામ યમન દેશથી ગુજરાતમાં આવીને વસ્યા હતા. અને એમણે ગુજરાતના કણબી, ખારવા અને કોળી જાતિના અનેક લોકોને ઈસ્લામ તરફ આકર્ષ્યા હતા.

(2) ભારતમાં મુસ્લિમ સત્તાની સ્થાપના થતાં કેટલાક લોકોએ રાજ્યની નોકરી મેળવવાની લાલચે તો કેટલાક લોકોએ ધન-રાજ્યકૃપા મેળવવાની લાલચે સ્વીકાર કર્યો. કેટલાંક રાજ્યોમાં પ્રતિભાશાળી હિન્દુઓને રાજ્યમાં ઊંચા હોદ્દા આપવાની લાલચે ધર્મપરિવર્તન કરાવાયું. લડાયક અને બળવાન કોમના હિન્દુ સૈનિકોને ઈસ્લામ સ્વીકારવાની શરતે લશ્કરમાં ઉચ્ચ હોદ્દાઓ અપાયા. આમ, રાજ્ય તરફથી અપાતાં પ્રલોભનો પણ એક મહત્ત્વનું પરિબળ ગણી શકાય.

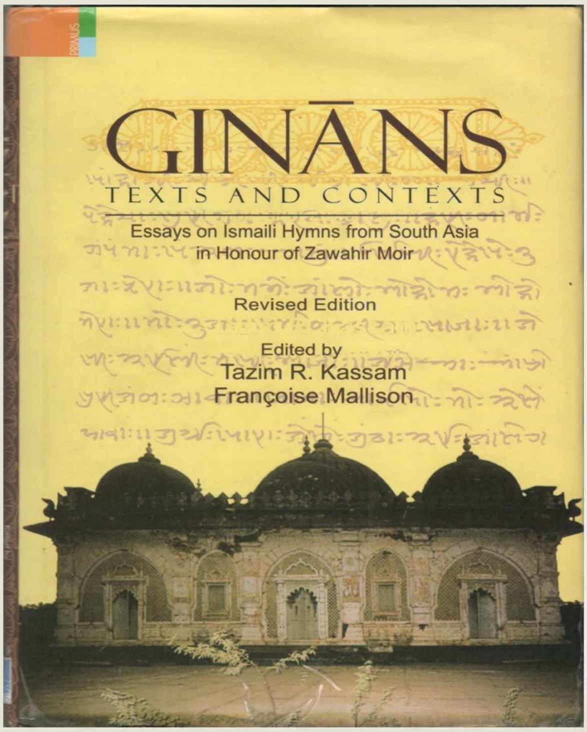
(3) મુસ્લિમ શાસકોએ ગેરમુસ્લિમ પ્રજા ઉપર એક ખાસ પ્રકારનો વેરો નાખ્યો હતો. જે 'જજિયાવેરો' તરીકે ઓળખાતો. જે હિન્દુઓને આર્થિક રીતે આ જજિયાવેરો

43

પાના નં ૪૩ - ભારતીય સંસ્કૃતિનો ઇતિહાસ

ઈમામ શાહ પીરાણાવાળાએ ૧૫મી સદીમાં અમદાવાદ પાસે વસવાટ કરીને, "કણબીઓ"ને શિયા મુસ્લિમ ધર્મ અપાવ્યો.

122

ગીનાનસ ટેક્સ્ટસ અને કોનટેક્સ્ટસ

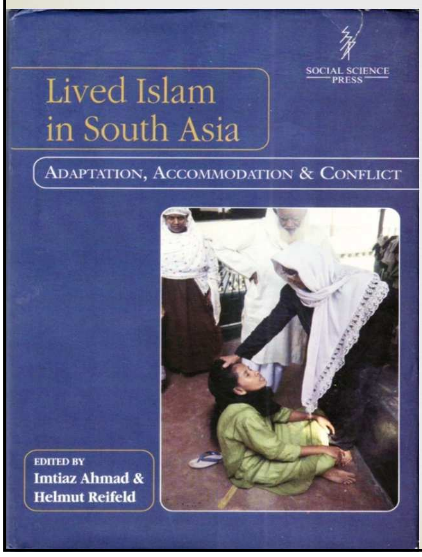
(Ginans; Texts and Contexts)

- વિદ્વાનોના, ગીનાન ઉપર લેખોનો સુંદર સંગ્રહ આ પુસ્તકમાં છે.
- સતપંથીઓ દ્વારા ગવાતા ગીનાનો પર ઊંડી માહિતી આ પુસ્તકમાં મળશે.

123

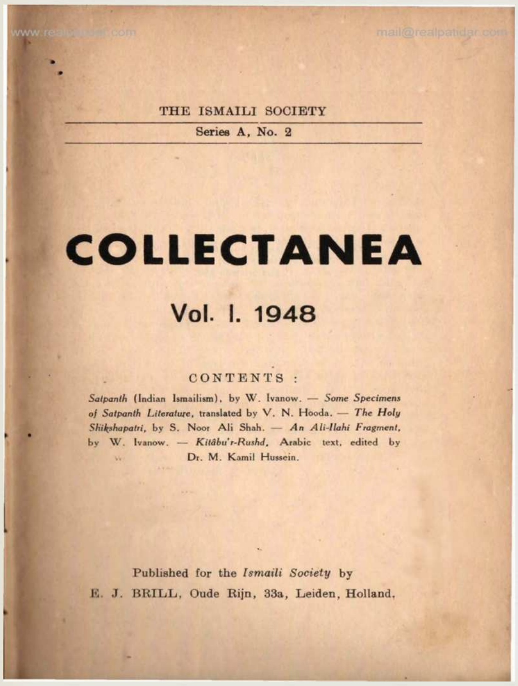
લીવ્ડ ઇસ્લામ ઇન સાઉથ એશિયા

ભાગ IV, ચેપ્ટર 11

1) પાના નં 214: સતપંથ એ એક સુનિયોજિત ધર્માંતરણ કરાવવાની યોજના છે.
2) **પાના નં 220: વર્ષ ૧૯૭૬નાં એક કોર્ટ કેસમાં સતપંથીઓએ કોર્ટ સામે રજુ કર્યું હતું કે નિષ્કલંકી નારાયણ વિષ્ણુનો દસમો અવતાર છે. ઈમામ શાહના દીકરા મુહમ્મદ શાહને તેઓ આદિ વિષ્ણુ અને તેમની માતાને આદિ શક્તિ તરીકે માને છે.**
3) પાના નં 221: ઈમામને વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર અને ફાતિમાને દેવી શક્તિ તરીકે માને છે.
4) પાના નં 225: ૧૯૯૮માં એક કોર્ટ કેસમાં જવાબ આપતા કરસન કાકાએ કોર્ટને કહ્યું કે પીરાણાની સંસ્થા “બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ ૧૯૫૦” હેઠળ “કેટેગરી E” માં નોંધાયેલ છે. કરસન કાકાએ કહ્યું કે એનો મતલબ એમ થાય કે એ ટ્રસ્ટ બિનધર્મી છે. (એક બિન હિંદુ અને બિન મુસલમાન ટ્રસ્ટ)
5) પાના નં 226: “... પીરાણામાં પૂજા માટે ત્રીઆયામી (3 dimensional) મૂર્તિ નથી બેસાડી. દીવાલ પર દોરેલાં ચિત્રો માત્ર શોભા વધારવા માટે છે.”
6) પાના નં 227: “... ઈસ્માઈલી સંબંધ જાળવીને ઈમામને હંમેશા વિષ્ણુનો અવતાર માનવામાં આવે છે અને ખોજા તથા પીરાણા સતપંથના ગીનાન સાહિત્યોમાં તેને નારાયણ અને નિષ્કલંકી અવતાર તરીકે માનવામાં આવે છે.
7) પાના નં 227: “ૐ ચિન્હનો બેવડો મતલબ કાઢીને સતપંથી પુસ્તકોમાં એવી રીતે છાપવામાં આવ્યું કે હિંદુના ૐ ને જમણેથી ડાબી બાજુ વાંચે તો (ઉર્દૂમાં) “અલી” વંચાય”
8) પાના નં 230: પીરાણા સતપંથીઓને તેમનો ધર્મ પૂછીએ હિંદુ કે મુસલમાન?, તો જવાબ મળશે બન્ને. **ધર્મથી મુસલમાન અને રીત રિવાજથી હિંદુ**.

124

THE ISMAILI SOCIETY
Series A, No. 2

COLLECTANEA

Vol. I. 1948

CONTENTS :

Satpanth (Indian Ismailism), by W. Ivanow. — *Some Specimens of Satpanth Literature*, translated by V. N. Hooda. — *The Holy Shikshapatri*, by S. Noor Ali Shah. — *An Ali-Ilahi Fragment*, by W. Ivanow. — *Kitâbu'r-Rushd*, Arabic text, edited by Dr. M. Kamil Hussein.

Published for the *Ismaili Society* by
E. J. BRILL, Oude Rijn, 33a, Leiden, Holland.

કલેક્ટેનીઆ

લે. વાલ્દીમીર ઇવાનોવ

Collectanea by Wladimir Ivanow

જન્મથી રૂસી, વાલ્દીમીર ઇવાનોવ, સતપંથ વિષય પર સંશોધન કરવાવાળા પહેલાં આધુનિક જમાનાના લેખક છે.

આ પુસ્તકના મુખ્ય મુદ્દાઓ:

1) સતપંથને કલિયુગનો ધર્મ તરીકે રજુ કરવાનો પ્રયાસ છે.
2) પહેલો ઈમામ, અલી, ને ભગવાનનો ૧૦મો અવતાર તરીકે રજુ કર્યો.
3) કુરાનને છેલ્લો વેદ જાહેર કર્યો અને આગાઉના વેદો અને સાહિત્યોને રદ્દ જાહેર કર્યા.
4) પુસ્તકના મુખ્ય વિષયો છે;
    1) ઇતિહાસ
    2) પ્રોપગંડા
    3) ધર્મ સિદ્ધાંત
    4) સાહિત્ય
    5) ગરબી ગીનાન
    6) પીર શમસના ચમત્કારો

125

પીરાણા સતપંથની પોલ અને સત્યનો પ્રકાશ

હિંદુ ધર્મને નામે ચાલતા, અર્ધદગ્ધ, કબ્રસ્તાની

પીરાણા-''સતપંથ'' ની પોલ;

અને

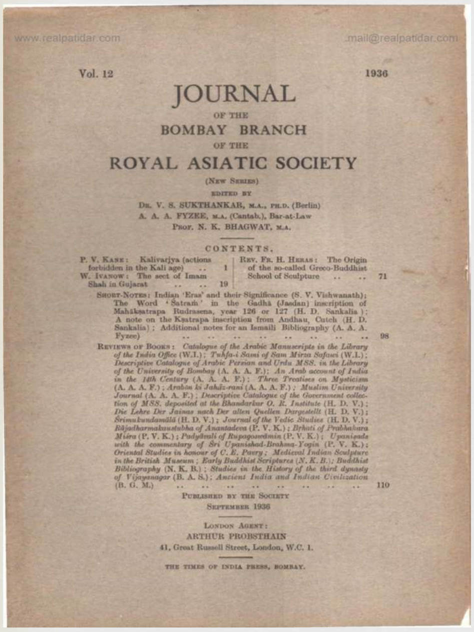
સત્યનો પ્રકાશ.

ભાગ ૧ લો.

લેખક અને પ્રકાશક:
પટેલ નારાયણજી રામજીભાઈ કોન્ટ્રાક્ટર
ઠે. વીરાણી. તા. નખત્રાણા (કચ્છ)

1) નારાયણ રામજી લીંબાણી / કોન્ટ્રાકટર પહેલા વ્યક્તિ હતા, જેણે વર્ષ ૧૯૨૬માં પીરાણા સતપંથના છુપા ભેદો અને રહસ્યો બહારી દુનિયા સામે મુક્યા.
2) ખુબ ઊંડાણથી સંશોધન કરીને આ પુસ્તક તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. આ પુસ્તકમાં, હિંદુઓને છેતરીને, તેમના ધર્મમાં પરોક્ષ રીતે ઇસ્લામી તત્વો ઘુસાડીને, તેમને મુસલમાન બનાવવાનો પ્રપંચ, દુનિયા સામે ખુલ્લો કરે છે.
3) સતપંથ હિંદુ ધર્મ ન હોવા છતાં, તેના અનુયાયીઓ માટે સતપંથ હિંદુ ધર્મ છે એવું ઠસાવવામા આવે છે.
4) ઘણા બધા ગીનાનોને આ પુસ્તકમાં છાપવામાં આવ્યા છે. સતપંથીઓ માટે ગીનાન જાણવાનું એક મોટું સાધન બની ગયું.
5) તેમની જ્ઞાતિને પાછા હિંદુ ધર્મમાં વાળવાની તેમની લડતના બારામાં જાણકારી આપી છે.
6) વાલ્દીમીર ઇવાનોવ સહીત ઘણા મહાન વિદ્વાનો, પોતાના કામમાં, આ પુસ્તકનો સંદર્ભ લેતા હોય છે.
7) સતપંથની સાચી જાણકારી મેળવવા માટે આ પુસ્તક વાંચવું અનિવાર્ય છે.

126

Vol. 12 1936

JOURNAL
OF THE
BOMBAY BRANCH
OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY
(New Series)
EDITED BY
Dr. V. S. SUKTHANKAR, M.A., PH.D. (Berlin)
A. A. A. FYZEE, M.A. (Cantab.), Bar-at-Law
Prof. N. K. BHAGWAT, M.A.

CONTENTS.

P. V. Kane: Kalivarjya (actions forbidden in the Kali age) .. 1
W. Ivanow: The sect of Imam Shah in Gujarat 19
Rev. Fr. H. Heras: The Origin of the so-called Greco-Buddhist School of Sculpture 71
Short-Notes: Indian 'Eras' and their Significance (S. V. Vishwanath); The Word 'Śatraṁ' in the Gadhā (Jasdan) inscription of Mahākṣatrapa Rudrasena, year 126 or 127 (H. D. Sankalia); A note on the Kṣatrapa inscription from Andhau, Cutch (H. D. Sankalia); Additional notes for an Ismaili Bibliography (A. A. A. Fyzee) 98
Reviews of Books: *Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Library of the India Office* (W.I.); *Tuhfa-i Sami of Sam Mirza Safawi* (W.I.); *Descriptive Catalogue of Arabic Persian and Urdu MSS. in the Library of the University of Bombay* (A. A. A. F.); *An Arab account of India in the 14th Century* (A. A. A. F.); *Three Treatises on Mysticism* (A. A. A. F.); *Araban ki Jahāz-rani* (A. A. A. F.); *Muslim University Journal* (A. A. A. F.); *Descriptive Catalogue of the Government collection of MSS. deposited at the Bhandarkar O. R. Institute* (H. D. V.); *Die Lehre Der Jainas nach Der alten Quellen Dargestellt* (H. D. V.); *Śrimukundamālā* (H. D. V.); *Journal of the Vedic Studies* (H. D. V.); *Rājadharmakaustubha of Anantadeva* (P. V. K.); *Bṛhati of Prabhakara Miśra* (P. V. K.); *Padyāvali of Rupagoswāmin* (P. V. K.); *Upaniṣads with the commentary of Sri Upanishad-Brahma-Yogin* (P. V. K.); *Oriental Studies in honour of C. E. Pavry; Medieval Indian Sculpture in the British Museum; Early Buddhist Scriptures* (N. K. B.); *Buddhist Bibliography* (N. K. B.); *Studies in the History of the third dynasty of Vijayanagar* (B. A. S.); *Ancient India and Indian Civilization* (B. G. M.) 110

Published by the Society
September 1936

London Agent:
ARTHUR PROBSTHAIN
41, Great Russell Street, London, W.C. 1.

THE TIMES OF INDIA PRESS, BOMBAY.

"ગુજરાતમાં ઈમામશાહનો પંથ"

JBBRAS - Vol 12 -1936

1) નારાયણ રામજી દ્વારા પીરાણા સતપંથની પોલ ચોપડી બહાર પાડવાના ૧૦ વરસ પછી, વાલ્દીમીર ઇવાનોવએ ઈમામશાહી પર આ સુંદર લેખ લખ્યો.
2) આ પુસ્તકમાં ઈમામશાહીઓનો, ઈમામશાહથી લઈને તેના છેલ્લા ઉત્તરાધિકારી સુધીનો, વંશ વેલાની નોંધ આપેલ છે.
3) ખોજાઓ અને ઈમામશાહીઓનો (સતપંથ) ધર્મ સિદ્ધાંત એક હોવા છતાં, ઈમામશાહીઓ કેવા સંજોગોમાં અને કયા કારણોસર મુખ્ય સતપંથ (ખોજાઓ) થી અલગ થયા.
4) અન્ય ઇતિહાસકારો દ્વારા, સતપંથના ઇતિહાસ બારામાં લેખોની નોંધ પણ મળશે.

127

મુંબઈ હાઈ કોર્ટનો વર્ષ ૧૮૬૬નો પ્રખ્યાત ખોજા કેસ

- વર્ષ ૧૮૬૬નો પ્રખ્યાત મુંબઈ હાઈ કોર્ટના ખોજા કેસમાં સતપંથ એક મુસલમાની પંથ છે, તેવું જાહેર થયું.
- એ કેસમાં બે મુદ્દા એવા હતા જેના ઉપર કેસનો નિર્ણય નિર્ધારિત હતો;
  1. સર્વસામાન્ય રીતે ધર્મ છુપાવવા માટે "તાકિયા" નું થતું પાલન.
  2. નવા અનુયાયીઓનું ધર્માન્તરણ કરવવાની રીત. ધીરેથી તેમના હાલના ધર્મ માટે શંકાઓ ઉભી કરાવવી અને પછી તેના ઉપાયમાં સતપંથ રજુ કરવો.
- છેલ્લે, "દસ અવતાર ગીનાન"ના આધારે કોર્ટે નિર્ણય લીધો કે ખોજાઓ શિયા મુસલમાન છે.

128

સરકારી ગેઝેટીઅર

- ભારતીય ગેઝેટીઅર (ભાગ ૧, ૧૯૭૩)
- ભારતીય ગેઝેટીઅર, કચ્છ ૧૯૮૦ – સતપંથી મુમના
- મુંબઈ પ્રેસીડેનસી ગેઝેટીઅર (ખંડ ૪, પાના નં ૩૭-૪૧)
- મુંબઈ પ્રેસીડેનસી ગેઝેટીઅર (ખંડ ૯, ભાગ ૨, પાના નં ૩૭-૪૧)
- અમદાવાદ જિલ્લો ગેઝેટીઅર, ભારત સરકાર, પાના નં ૨૧૦-૧૧, ૧૮૮-૮૯, ૯૨૦-૨૧
- અમદાવાદ જિલ્લો ગેઝેટીઅર, ભારત સરકાર, પાના નં ૮, ૬૧, ૬૬

129

અન્ય સંદર્ભ સામગ્રી

1. કચ્છના કડવા પાટીદારોનો ઇતિહાસ
2. પંચમ વેદ (ભાગ ૧ થી ૭)
3. ખોજા વૃતાંત (1892)
4. ખોજા કોમનો ઇતિહાસ (1908)
5. મોમીન કોમનો ઇતિહાસ (1936)
6. તવારીખી પીર - I (1914) & II (1935)
7. દસ અવતાર – સૈય્યદ અહમદ અલી ખાકી
8. ઈસ્માઈલી વિરલા (1932)
9. ધી ઈસ્માઈલીસ: દેઅર હિસ્ટરી એન્ડ ડોકટરીન (1990)
10. ગુપ્ત પંથ કા સોજરા
11. ઈસ્માઈલીસમનો સ્થાપક
12. હરિવંશ – આઠિયા સતપંથીઓ
13. દુઆ જ્ઞાન - આઠિયા સતપંથીઓ

130

2.2 ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ

કચ્છ કડવા પાટીદાર (ક.ક.પા.) જ્ઞાતિ...
સતપંથ ધર્મ પાળવાવાળા લોકોનો સહુથી મોટા સમુદાયનું...
તે ધર્મના વિષય ઉપર શું કહેવું છે?
આવો જોઈએ

131

ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

સતપંથ ધર્મના, ૮૫% થી પણ વધારે અનુયાયીઓની જ્ઞાતિનો, તેમના ધર્મ વિષય શું કહેવું છે અને તેમના દસ્તાવેજોમાં કેવી હકીકત દબાયેલી છે, તે જોઈએ.

- ઈમામ શાહે ઘણા હિંદુઓનું ધર્માન્તરણ કરાવ્યું હતું. તેમાં મુખ્ય કચ્છના કડવા પાટીદારો હતા.
- પીરાણા સતપંથના બધાજ અનુયાયીઓની તુલના કરીએ તો એક વખતે ૮૫% થી વધારે અનુયાયીઓ આ જ્ઞાતિના હતા.
- બીજી કોઈ જ્ઞાતિએ પીરાણા સતપંથનો, આવી મોટી સંખ્યામાં, અંગીકાર કર્યો નહોતો.

132

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

- આજે પણ પીરાણા સતપંથને માનનારાઓમાં બહુ મોટી સંખ્યા ક.ક.પા. જ્ઞાતિની જ છે.
- પીરાણાની દરગાહની દેખ રેખ માટે જે ટ્રસ્ટ બનાવામાં આવ્યું છે, એ ટ્રસ્ટમાં આ જ્ઞાતિના ટ્રસ્ટીઓ મુખ્ય છે.
- એ ટ્રસ્ટમાં ૧ ચેરમેન અને ૧૦ ટ્રસ્ટી છે. જેના ૭ ટ્રસ્ટી ક.ક.પા. જ્ઞાતિના છે અને ૩ સૈય્યદો છે. ગાદીપતિ “કાકા” હોદ્દાની રૂએ ચેરમેન હોય છે. કાકા પણ ક.ક.પા. જ્ઞાતિના હોય છે. આવી રીતે ક.ક.પા જ્ઞાતિ ૮:૩ ની બહુમતી ભોગવે છે.
- ટ્રસ્ટ બોર્ડ છોડીને, લગભગ બીજા બધા સંચાલકો પણ ક.ક.પા. જ્ઞાતિના જ છે.

133

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

- ક.ક.પા. જ્ઞાતિની મુખ્ય અને શક્તિ શાળી કેન્દ્ર સંસ્થા, શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, (અ.ભા.ક.ક.પા.) (www.abkkpsamaj.org) ના દસ્તાવેજોનો અધ્યયન કર્યા વગર સતપંથ વિષય પર કરેલો કોઈ પણ અભ્યાસ અધુરો છે.
- સતપંથ અને પીરાણામાં થતી ગતિવિધિઓની અંદરની છુપી અને સાચી માહિતી મેળવવા માટે, અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અને તેના લોકો, સહુંથી મોટો શ્રોત છે.
- જો કોઈને સતપંથ / પીરાણા ધર્મ પ્રચાર અને પાલનની રીત જાણવી હોય, તેમજ તેનો સાચો મર્મ સમજવો હોય, તો અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના લોકો અને તેમના દસ્તાવેજોનું અધ્યયન કરવું અનિવાર્ય છે.

134

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

- જ્ઞાતિ અધિવેશનો, સભાઓ, જનરલ સભાઓ, મિટિંગ, સમિતિની બેઠકો, સમાજના નેતાઓના ભાષાનો, સમાચારો, માસિક પત્રિકાઓ અને તેના જેવાં અસંખ્ય દસ્તાવેજોમાં પીરાણા સતપંથ ઉપર સાચી માહિતી મળશે.
- સમાજના નેતાઓની અને સમાજના લોકોની લાગણીઓ પરથી પણ ઘણી માહિત મળે તેમ છે.
- તે દસ્તાવેજોથી મળેલી માહિતીની પુષ્ટિ સમાજના વરિષ્ઠ લોકોને મળીને કરીએ તો એક વાત સાફ સમજાઈ આવે છે કે, લોકોને, પીરાણા સતપંથ ધર્મ, હિંદુ ધર્મ છે એમ કહીને, તેમને તે ધર્મ પાળતા કરી દઈને, છેતરવામાં આવ્યા હતા.
- જ્યારે લોકોને હકીકતની જાણ થઇ કે જે ધર્મ તેઓ પાળે છે, તે કંઈ હિંદુ ધર્મ નથી, ત્યારે તેઓ પીરાણા સતપંથ થી વિમુખ થવા લાગ્યા અને પાછા સનાતન હિંદુ ધર્મનો અંગીકાર કરવા લાગ્યા.

135

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

- સતપંથ વિષય પર માહિતીઓ, લોકોની લાગણીઓ, તેમના અનુભવો, તેમની સાથે થયેલ બનાવો અને તેમજ અન્ય સચ્ચાઈઓ જાણવા માટે નીચે જણાવેલ શ્રોત મુખ્ય છે;

નં.	તારીખ	વિગત
1	01-Aug-1918	ક.ક.પા. જ્ઞાતિ જાહેર સભા, દાણા બંદર, મુંબઈ
2	28-Mar-1920	ક.ક.પા. જ્ઞાતિ જાહેર સભા, વિરાણી મોટી, કચ્છ
3	08-Aug-1920	૧લું. ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અધિવેશન, કરાચી
4	07-Oct-1922	૨જું. ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અધિવેશન, કરાચી
5	18-Apr-1924	૩જું. ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અધિવેશન, ઘાટકોપર, મુંબઈ
6	1924	એક પ્રાસ્તાવિક નિબંધ સતપંથ વિષય પર થેયલ અમુક કોર્ટ કેસોનું એક સંસ્કરણ

Contd...

136

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ ...

નં.	તારીખ	વિગત
7	1924 & 1925	પાટીદાર ઉદય –માસિક સમાચાર પત્રિકા
8	1925 ની આસપાસ	ઓશાણીનું ઓશડ અથવા ભક્તની ભડવાઈ
9	1925 ની આસપાસ	સતપંથી સવીચારોનો સપાટો
10	14-Mar-1926	ક.ક.પા. જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ રિપોર્ટ
11	1926	કડવા પાટીદાર પરિષદ -૧૧મો મહોત્સવ
12	14-May-1932	ક.ક.પા. જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ રિપોર્ટ
13	1944-45	ક.ક.પા. સનાતન સમાજ – વાર્ષિક અહેવાલ
14	02-Apr-1944	ઉમિયા માતાજી મંદિર, વાંઢાય –પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો રિપોર્ટ

Contd…

137

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને સતપંથ

નં.	તારીખ	વિગત
15	10-May-1960	૧લું – અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અધિવેશન, નખત્રાણા, કચ્છ નખત્રાણા સ્થિત, અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની રચના અને વિદ્યાર્થીઓ માટે બૉર્ડિંગના ઉદ્ઘાટનનો રિપોર્ટ
16	23-May-1977	૨જું -અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અધિવેશન, નખત્રાણા, કચ્છ
17	1983	કેશરા પરમેશ્વરા (મુખી) સાંખલાનું સંક્ષિપ્ત જીવન અને કાર્ય
18	19-May-1985	૩જું - અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અધિવેશન, નખત્રાણા, કચ્છ
19	30-Apr-1993	૪થું - અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અધિવેશન, નખત્રાણા, કચ્છ
20	12-May-2010	૫મું - અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ અધિવેશન, નખત્રાણા, કચ્છ
21	વિવિધ વર્ષો	કચ્છ તેમજ કચ્છ બહારના કડવા પાટીદાર સમાજોમાં સમય સમય પર પ્રકાશિત થતા સભાના અહેવાલો, છાપાં, મેગેઝીન વગેરે

138

3.1 તાકિયા

ઇસ્લામનું એક ખતરનાક અને છુપું, અસરકારક હથિયાર

139

મહત્વના પ્રશ્નો

આ ઘડીએ સ્વાભાવિક છે કે બધાના મનમાં અમુક સવાલો ઊભા થતા હશે જેવા કે;

1) હિંદુઓની લાગણી દુભાવીને, તેમની ધાર્મિક આસ્થાનો દૂરુપયોગ, શા માટે સતપંથના ફેલાવા માટે કર્યો?

2) એવું કયું કારણ છે કે ફક્ત હિંદુજ સતપંથના અનુયાયીઓ છે, કોઈ મુસલમાન નથી? (મુસલમાન ઈમામ શાહ ને માને છે, પણ સતપંથ ધર્મ નથી પાળતા)

3) સતપંથના ધર્મ પ્રચારકો કેવી રીતે મોટી સંખ્યામાં હિંદુઓને આકર્ષીને તેમનું ધર્મ પરિવર્તન કરાવી શક્યા?

જવાબ છે: **તાકિયા**

140

તાકિયા એટલે શું?...

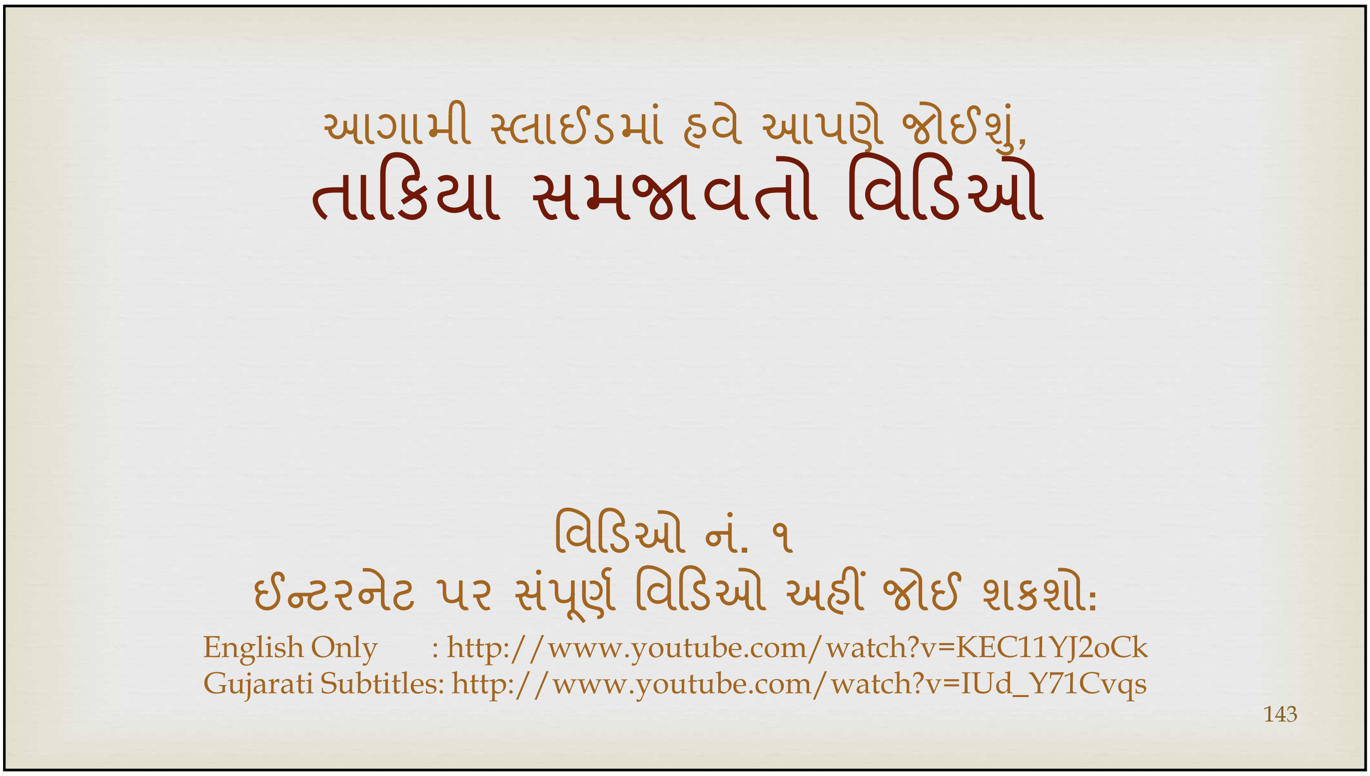
- તાકિયા એટલે ઇસ્લામના હિત માટે સામેવાળાઓને ગમે તેમ કરીને "છેતરવા".
- તાકિયાનો મતલબ - લોકોને **"છેતરીને"** ઇસ્લામના શરણમાં લઈ આવવું. તે માટે કોઈ પણ રીત અપનાવી શકાય, જેમ કે;
  - જુઠ્ઠું બોલવું
  - તોડી મરોડીને વિકૃત નિવેદનો કરવા
  - સત્ય અને એવીજ હકીકતો છુપાવવી
  - દગા ફટકા કરવા, વિશ્વાસ ઘાત કરવો
  - વિષયને બીજા રસ્તે લઇ જવો
  - નકલી દોસ્તીના દાવાઓ કરવા, વગેરે વગેરે
- ૭ મી સદીથી મુસલમાનો તાકિયા વાપરીને પોતાના "દુશ્મનો"ને ગૂંચવણમાં મુકવા, મૂંઝવણમાં મુકવા અને તેઓમાં ભાગલા પાડી, તેમના ઉપર જીત હાંસલ કરીને ઇસ્લામના શરણમાં લઈ આવવા માટે વાપરે છે.
- **નૈતિકતા અને મૂલ્યો સાથે, જુઠ્ઠાણા અપનાવવાનો કોઈ સંબંધ નથી. એ ફક્ત ઇસ્લામને વધારવા માટે અને તેમ કરતી વખતે સ્વ-બચાવવા માટે છે.** 141

... તાકિયા એટલે શું?

- કુરાન તાકિયાની મંજૂરી આપે છે. એક મુસલમાનને બીજા કાફર (ગેર-મુસલમાન) સામે તાકિયા વાપરવાની કુરાન છૂટ આપે છે.
- એક કાફરને છેતરવાની છૂટ, મુખ્ય રૂપે, કુરાનની આયાત ૩:૨૮ આપે છે.

  "કોઈ મુસલમાને, બીજા મુસલમાનને છોડીને કાફર (ગેર-મુસલમાન) સાથે દોસ્તી અને સહયોગ ન કરવાં. જો કરશે તો તેનો અલ્લાહ સાથે સંબંધ નહિ રહે – ફક્ત કાફરથી બચવા માટે તેની દોસ્તી રાખવાની છૂટ છે."
- મહમ્મદ બીન જરીર અત-ટાબરી (d. 923) એ, કુરાન માટે "અધિકારત્વ અને સન્માન" ધરાવતી ટિપ્પણી કરતાં, આયાત ૩:૨૮ને નીચે પ્રમાણે, સમજાવી છે;

  "જો તમે (મુસલમાન) કોઈ ગેર-મુસલમાનના અધિકાર ક્ષેત્રની નીચે હો, અને પોતાનું હિત સાચવવું કઠીન પડે, કારણકે કોઈકનો ડર હોય, ત્યારે તમે તમારી જબાનથી તેમની સાથે વફાદાર રહેજો, પણ પોતાના દિલમાં તેમની માટે વેર રાખજો... ધ્યાન રાખજો, અલ્લાહએ મુસલમાનોને ગેર-મુસલમાનો સાથે દોસ્તીનો કે નજીકનો સંબંધ રાખવાની મનાઈ કરી છે. ફક્ત જ્યારે ગેર-મુસલમાન વધારે શક્તિશાળી હોય, તોજ તેવાં સંજોગોમાં તમને છૂટ આપવામાં આવી છે. જો એવી પરિસ્થિતિ હોય તો પોતાનો ધર્મ બચાવીને ભલે તેમની સાથે દોસ્તાના સંબંધ રાખો"
- તાકિયા ફક્ત સ્વ-બચાવ માટે નહિ પણ તેની સાથે "સક્રિય છેતરપીંડી" માટે વપરાય છે. 142

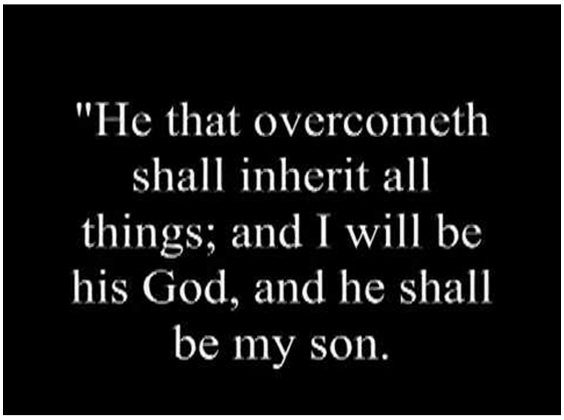

આગામી સ્લાઈડમાં હવે આપણે જોઈશું,
તાકિયા સમજાવતો વિડિઓ
વિડિઓ નં. ૧
ઈન્ટરનેટ પર સંપૂર્ણ વિડિઓ અહીં જોઈ શકશો:
English Only : http://www.youtube.com/watch?v=KEC11YJ2oCk
Gujarati Subtitles: http://www.youtube.com/watch?v=IUd_Y71Cvqs
143

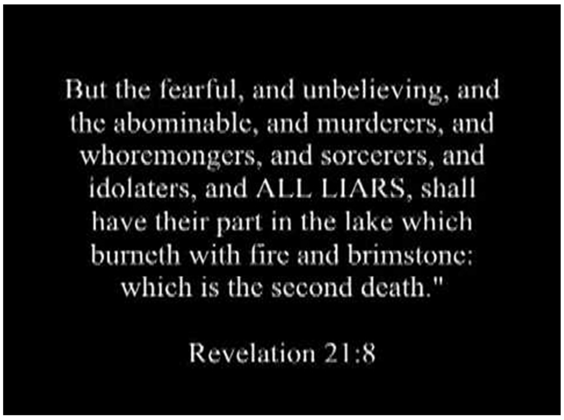
વિડિઓ નં.: ૧

તાકિયા

ઇસ્લામના ફેલાવા માટે જુઠ્ઠું બોલવું

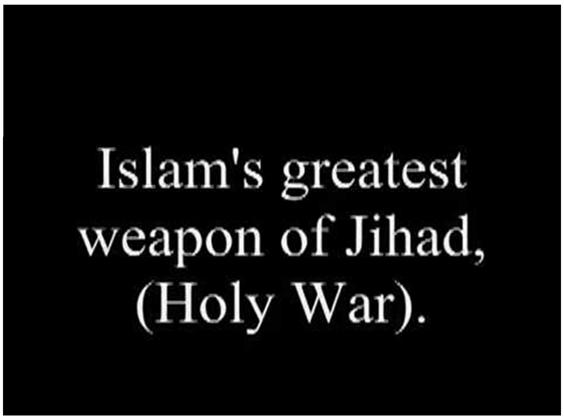
1. જે મને માનશે તેને વારસામાં બધુંજ મળશે; હું તેનો ભગવાન હોઈશ અને એ મારું સંતાન

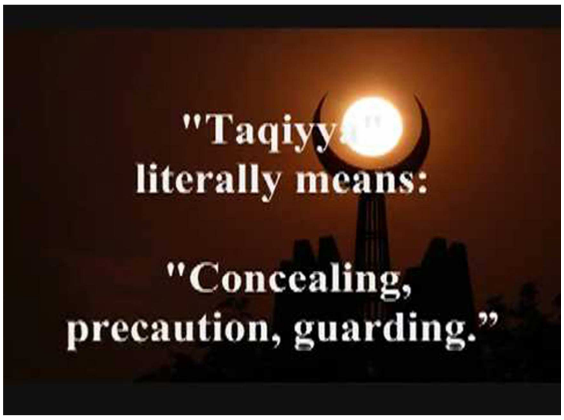
2. પણ ડરપોક, કાફર, ગંદા, ખુની, રંડીબાજ, જાદુગર, મૂર્તિ પૂજક અને બધા જુઠ્ઠા બોલાને આગના તળાવમાં જગ્યા મળશે - જે તેનું બીજુ મરણ હશે.
કુરાને શરીફ આયાત ૨૧:૮

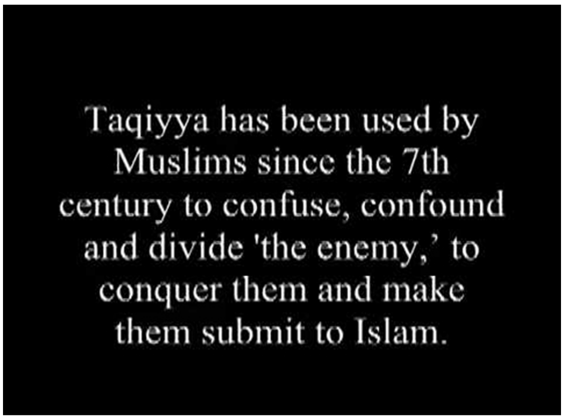
3. તાકિયા

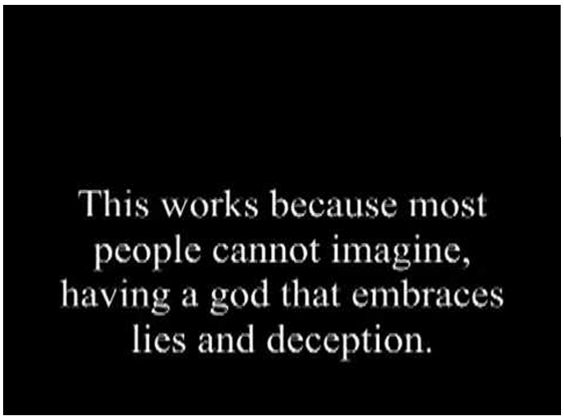
4. જેહાદ (ધાર્મિક લડાઈ) લડવા માટે ઇસ્લામનું સશક્ત અને મુખ્ય હથિયાર.

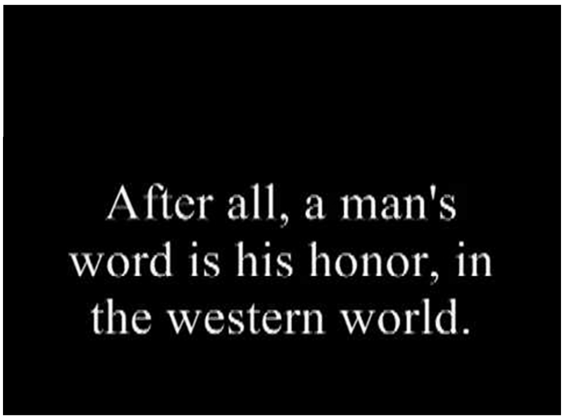
5. તાકિયા શબ્દનો અર્થ છુપાવવું, અગમ ચેતી, સુરક્ષા.

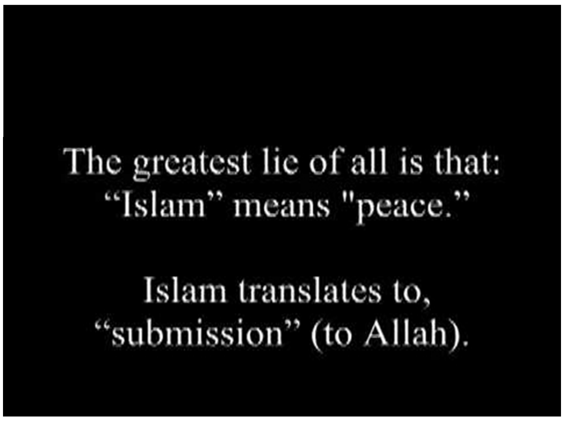
6. મુસ્લિમ ધર્મીઓ તાકિયાનો ઉપયોગ ૭મી સદીથી દુશ્મનને ગુંચવણમા મુકવા, મુજાવી નાખવા અને તેઓમાં ભંગાણ પડાવવા અને દુશ્મનોને ઇસ્લામના શરણમાં લઇ આવવા માટે કરી રહ્યા છે.

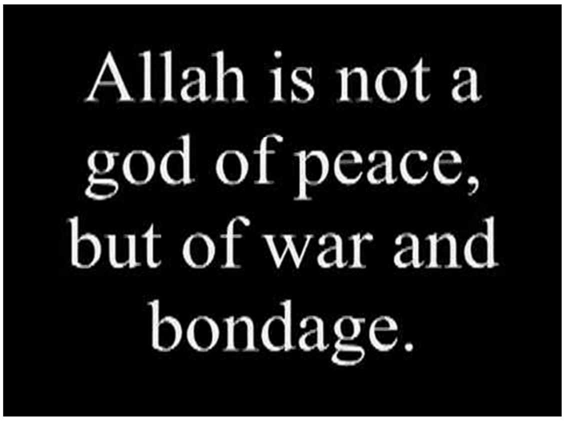
7. આ યુક્તિ કામ કરી જાય છે, કારણ કે ભગવાન અસત્ય આચરવાનું અને છેતરવાનું કહે, એ લોકોની કલ્પના બહાર છે.

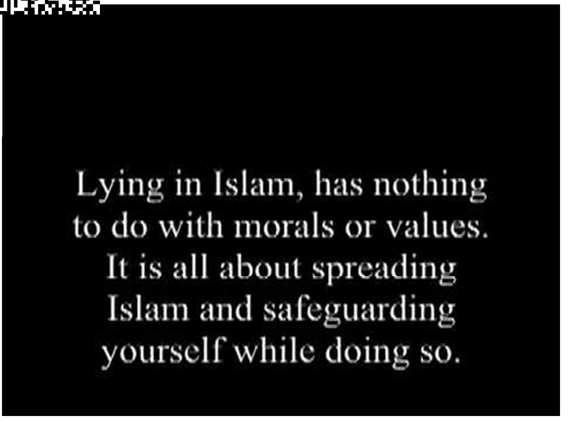
8. કારણકે ગમે તેમ તોય માણસના વચનની કીમત હોય છે.

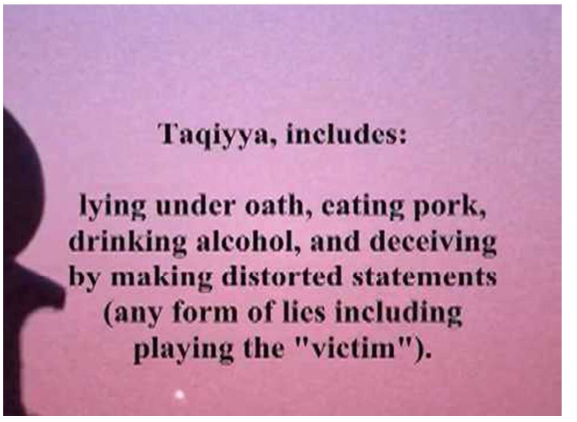
9. સહુંથી મોટું જુઠ્ઠાણું એ છે કે "ઇસ્લામ" એટલે "શાંતિ". ઇસ્લામનો અર્થ એટલે "સમર્પણ".

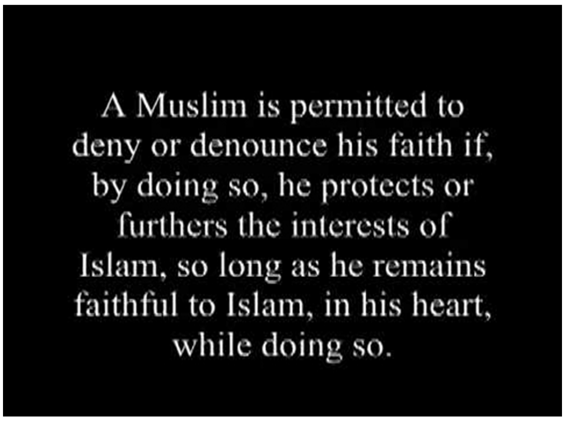
10. અલ્લાહ એ શાંતિનો દેવ નથી, પણ લડાઈ અને ગુલામીનો દેવ છે.

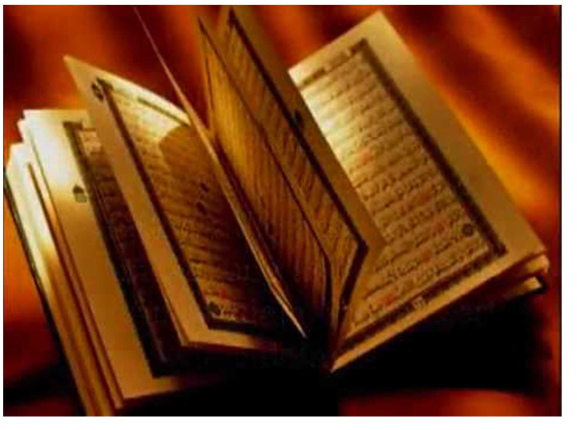
11. ઇસ્લામમાં જુઠ્ઠાણાના ઉપયોગને "નૈતિકતા અને માનવી મૂલ્યોના જતન" સાથે કોઈ સંબંધ નથી. જુઠ્ઠાણા ઇસ્લામના પ્રચાર, પ્રસાર માટે અને તેમ કરતી વ્યક્તિના સ્વ-બચાવ માટે છે. બસ એટલુંજ છે.

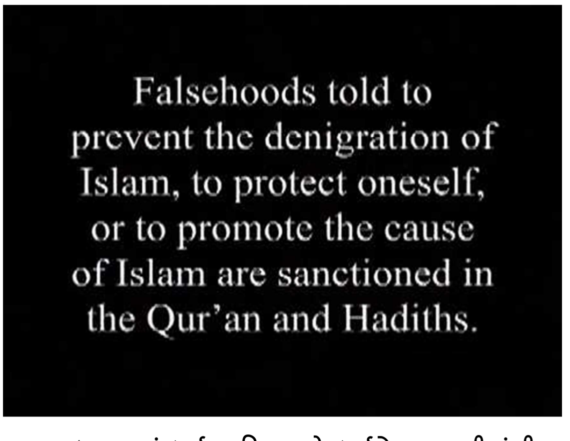
12. તાકિયામાં સોગંદ પર જુઠ્ઠું બોલવું, ડુક્કરનું માંસ ખાવું, શરાબનું સેવન કરવું અને લોભામણી અને ગમે તેવી વાતો કરી, છેતર પીંડી કરવી આ બધું શામેલ છે.

13. એક મુસ્લિમને, ઇસ્લામની રક્ષા કાજે, પોતે ઇસ્લામને ધિક્કારે છે અને તેમાં તદ્દન વિશ્વાસ નથી એવું જાહેર કરવાની પરવાનગી છે. પરંતુ જો, તે હૃદયથી ઇસ્લામને વફાદાર હોય, તોજ.

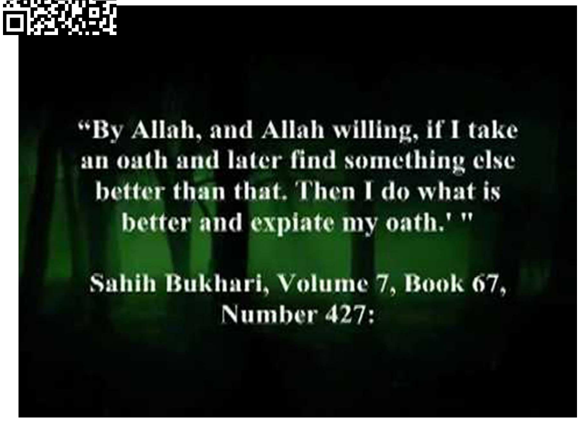
14.

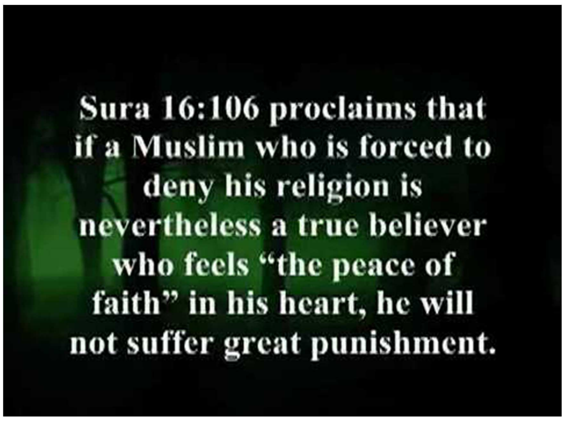
15. ઇસ્લામમાં ધર્મના હિત માટે, ધર્મને બદનામીમાંથી બચાવવા માટે અને ધર્મના ફેલાવા માટે જુઠ્ઠાણા ઉચારવાની "કુરાન અને હદીસમાં" પરવાનગી આપવામાં આવેલ છે.

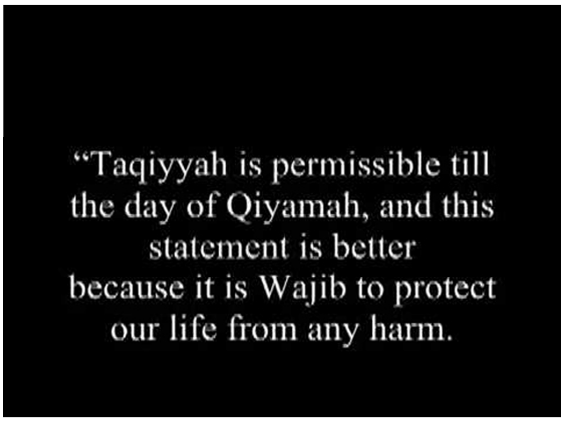
16. કુરાનની આયત ૩:૨૮ કહે છે, કે અલ્લાહનો ડર હોય તો, મુસલમાનોએ ગેર મુસલમાનો સાથે મિત્રતા ન દાખવવી. ફક્ત ગેર-મુસલમાનો તરફથી ડર હોય, તો પોતાના સ્વબચાવ માટે મિત્રતાનો ડોળ કરવાની છૂટ છે.

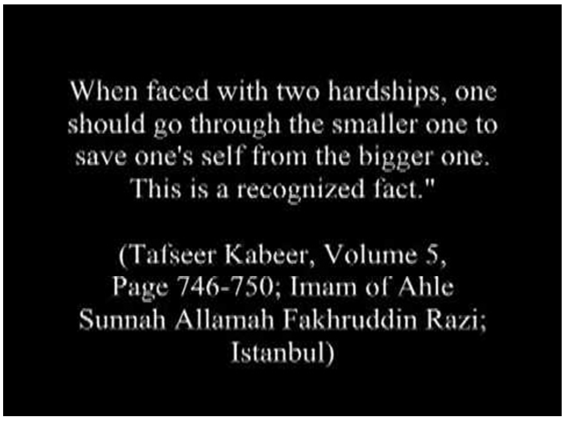
17. અલ્લાહ અને અલ્લાહની ઈચ્છા પ્રમાણે, જો કોઈ બાબતે, મેં સોગંદ લીધા હોય અને ત્યાર બાદ જાણવા મળે કે આના કરતાં અન્ય બાબત વધારે સારી છે, તો જે વધારે સારું હોય, તો તે સોગંદને તોડીને પણ, તેમ કરવાની છૂટ છે. શાહી બુખારી, ભાગ ૭, ગ્રંથ ૬૭, અંક ૪૨૭: ના પ્રમાણે.

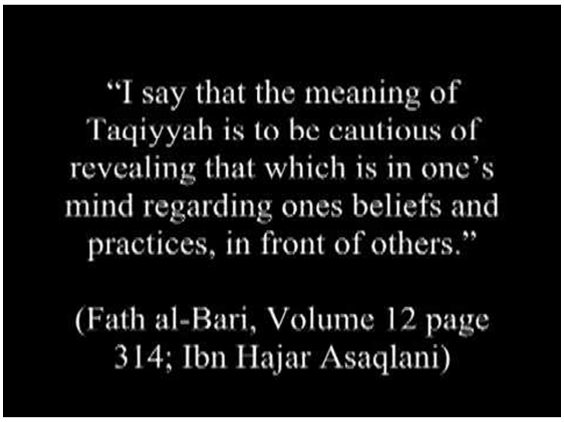
18. સુરા ૧૬:૧૦૬ પ્રમાણે આદેશ કરવામાં આવે છે, કે જે મુસલમાન કોઈ બહારી દબાણને વશ થઈ, ઇસ્લામને ત્યાગવાનું જાહેર કરે, પરંતુ હૃદયથી ઇસ્લામમાંજ વિશ્વાસ ધરાવતો હોય, તો આવી વ્યક્તિને અલ્લાહ મોટી સજામાંથી મુક્ત કરશે.

19. તાકિયાની અજમાઇશ કરવાની પરવાનગી કયામતના દિવસ સુધી આપેલ છે. અને આ વાક્ય અસરદાર અને વાજિબ છે, કારણ કે, તેનો ઉપયોગ મુસલમાન વ્યક્તિની જીંદગીને ખતરામાંથી બચાવવાનો છે.

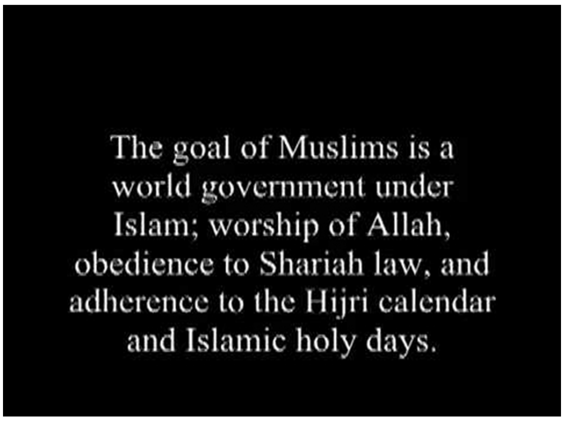
20. જયારે સામે બે ખતરાઓ દેખાય, ત્યારે જે નાનો ખતરો હોય તે પસંદ કરી, મોટા ખતરામાંથી પોતાની જાતને બચાવી લેવી. આ સ્વીકૃત હકીકત છે.
(તફસીર કબીર - ભાગ ૫, પાના ૭૪૬-૭૫૦; અહાલે સુન્નાહ અલ્લામાહ ફકરૂદ્દીન રાઝી, ઇસ્તમ્બુલના ઈમામ)

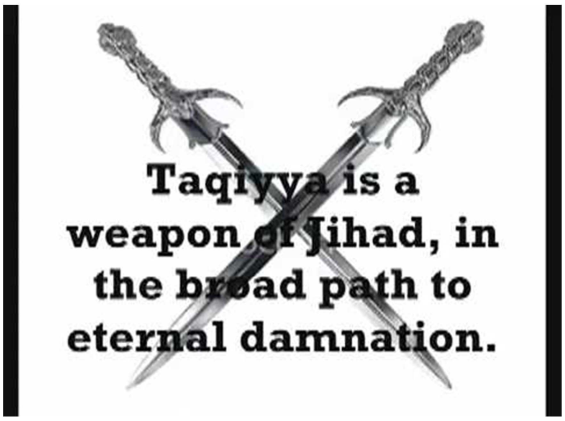
21. તાકિયાનો અર્થ એ છે કે, પોતાના મનની વાત, પોતાની શ્રદ્ધા અને આચરણો બીજાની સામે રજુ કરતાં પહેલાં ખુબજ સાવધાની પૂર્વક વર્તન કરવું.
(ફતાહ અલ-બારી, ભાગ ૧૨ પાનું ૩૧૪; બિન હાજર અશક્લાની)

22. સુરા ૯:૬ મુજબ, અલ્લાહ અને પેગંબરે નાસ્તિકો સાથેના વ્યવહારમાં પોતાની ફરજો / જવાબદારીઓને તોડી નાખી છે.

23. મુસલમાનોનું લક્ષ આખી દુનિયામાં ઇસ્લામનો ફેલાવો કરી, લોકોને અલ્લાહના બંદાઓ બનાવી, શાસન કરવાનું છે.

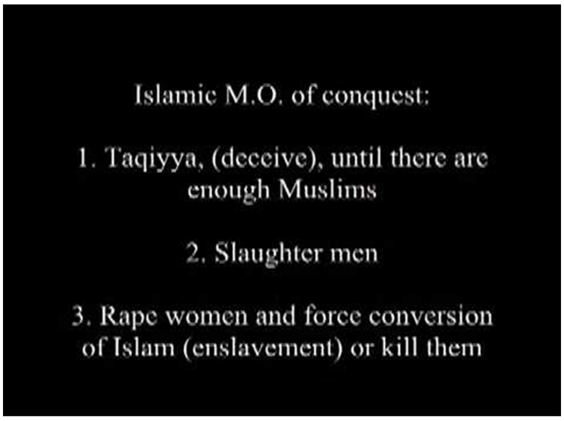
24. છેલ્લી લડાઈ સુધી તાકિયા જેહાદનું હથિયાર છે.

25. કારણ કે, શૈતાન તમામ જુઠ્ઠાણાઓનો જન્મ દાતા છે...

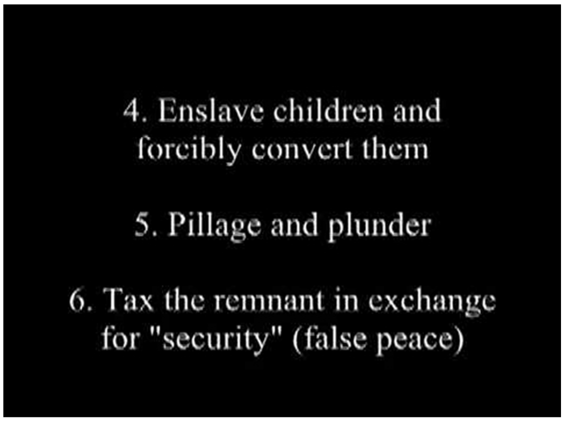
26.

27. ૧. તાકિયા વાપરો અને છેતરો, જ્યાં સુધી મુસલમાનો વધી ન જાય

૨. લોકોનો / ગેર-મુસલમાનોનો કત્લેઆમ કરી દો

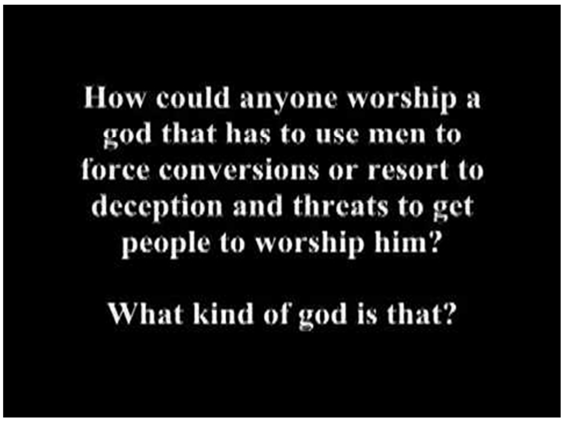
૩. મહિલાઓ પર બળાત્કાર કરીને તેમને ઇસ્લામના ગુલામ બનાવી દો, અથવા મારી નાખો

28. ૪. બાળકોને ગુલામ બનાવી તેમને બળજબરીથી મુસલમાન બનાવો

૫. ચોરી કરો, છીનવી લો

૬. ગેર-મુસલમાનો પર "સુરક્ષા" અને "શાંતિના" નામે કર વેરા લાદો

29. લોકોને બળજબરીથી, છેતરીને, ડરાવી ધમકાવીને, ધર્મ પરિવર્તન કરાવતા ભગવાનને, કોઈ કેવી રીતે પૂજી શકે? આ તે કેવો ભગવાન?

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

આગામી સ્લાઈડમાં હવે આપણે જોઈશું,

છેતરપીંડી સમજાવતો વિડિઓ

વિડિઓ નં. ૨

ઈન્ટરનેટ પર સંપૂર્ણ વિડિઓ અહીં જોઈ શકશો:

English Only : http://www.youtube.com/watch?v=dbIrWj6gDDk

Gujarati Subtitles: http://www.youtube.com/watch?v=QRUmXLcT7Yg

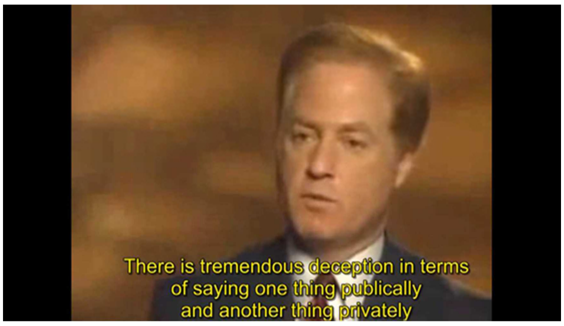
145

વિડિઓ નં.: ૨

ઇસ્લામી છેતરપીંડી

એટલે તાકિયા

1. જનતા સમક્ષ એક વાત કહેવી અને બંદ દરવાજે વ્યક્તિગત રીતે બીજીજ વાત કરવી.
ઓહો! ગજબની છેતરામણી.

2. યાસર અરાફાત દેખીતી રીતે, આ બેવડી નીતિમાં માહિર હતા...

3. ... આતંકવાદના સમર્થનમાં જાહેરમાં અહિંસાની વાતો કરવી અને આતંકવાદને વખોડી કાઢવો.

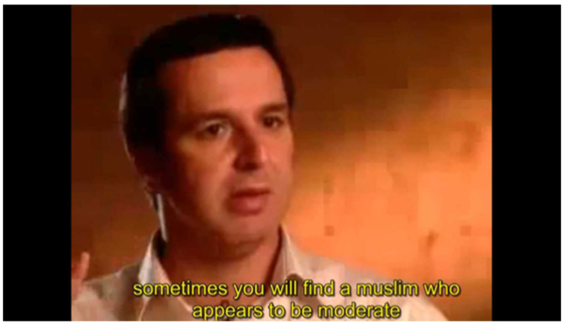
4. હું આતંકવાદને સંપૂર્ણ રીતે ધિક્કારું છું.

5. ...અને પછી ચોરી છુપી પાછલા દરવાજે આતંકવાદને સમર્થન આપવું.

6. જેહાદ... જેહાદ... જેહાદ... જેહાદ

7. ક્યારેક તમે જોશો, કે એક મુસલમાન, જે ધર્મના મુદ્દે ઉદાર લાગતો હશે...

8. અમે પહેલાંપણ, સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૧ પછી, કહ્યું છે કે નિર્દોષ લોકોથી ભરેલા પ્લેનને...

9. મકાનો સાથે અથડાવવા... એ બરાબર નથી

10. પણ તેનાં કર્મો જોતાં.... ખાત્રી થશે કે તે તેટલો ઉદાર નહિજ હોય

11. આપણે અહીં ભેગા થયા છીએ વાતો કરવા... ૧૯ શાનદાર વ્યક્તિઓ બારમાં

12. જે લોકોએ, બે વર્ષ પહેલાંજ, આજે, આ દુનિયાને બે જૂથમાં વિભાજીત કરી દીધી...
ઇસ્લામ પંથી જૂથ અને ગેર-ઇસ્લામ પંથી (કાફરોનું) જૂથ

13. જે લોકોએ દુનિયાભરમાં જેહાદને જીવંત કરી દીધી છે

14. શાનદાર ૧૯... એ પ્રસંગ... જેમાં અપહરણ કર્તાઓ ન્યુ યોર્ક પર થેયલા હુમલાની ખુશી માનવતા હતાં

15. શાનદાર ૧૯... એ પ્રસંગ... જેમાં અપહરણ કર્તાઓ ન્યુ યોર્ક પર થેયલા હુમલાની ખુશી માનવતા હતાં

16. છેતરપીંડી એટલી છુપી અને અસરકારક છે... કે મને ડર છે, આપણે આ લડાઈ હારી રહ્યા છીએ

છેતરપીંડી એટલી છુપી
અને અસરકારક છે...
કે, આપણે આ લડાઈ
હારી રહ્યા છીએ

147

તાકિયાના શિકારને પણ
ખબર ન પડે, તેવા આ
ઘાતક તાકિયાથી બચવા
માટે શું કરી શકાય?

148

તાકિયા સામે એક મોટું હથિયાર છે...

જાગૃતિ

લોકોને તાકિયા વિષે ખબર હશે, તો તેની સામે બચી શકશે.

તો, હવે જોઈશું તાકિયાને કેમ ઓળખાય...

149

તાકિયા ...

- સોગંદ લઈને ખોટું બોલવું, માસ ખાવું, દારુ પીવો, મુદ્દાને તોડી મરોડીને વિકૃત નિવેદનો કરવાની (કંઈ પણ ખોટું કરવું, પોતે કોઈકનો "શિકાર" હોવાનો ડોળ કરવો) તાકિયા છૂટ આપે છે.
- પોતાના બચાવ અને ઇસ્લામના ફાયદા માટે, *ઇસ્લામ સાથે દિલથી વફાદાર રહીને,* પોતે મુસલમાન હોવાનો ઇનકાર કરવાનો અને પોતે ઇસ્લામ ધર્મ છોડી દીધાની ખાતરી થાય એ રીતે વર્તન કરવાની એક સાચા મુસલમાનને છૂટ છે.
- વાસ્તવમાં ઇસ્લામના સિદ્ધાંતોમાં ગૂંથાયલી જે "છેતરપીંડી" છે, તેને રણભૂમિનું (લડાઈનું) કૌશલ્ય (ગુણ) તરીકેનો દરજો આપવામાં આવે છે અને ઘણી વખત તેને શુરવીરતા, સાહસ, ધૈર્ય અને સ્વ-બલિદાનથી પણ મહાન ગણવામાં આવે છે.

150

... તાકિયા ...

- અન્ય પ્રમુખ વિદ્વાનોએ, જેમ કે અબુ' અબ્દુલ્લાહ અલ-કુર્તુબી (1214-73) અને મુહીદ-દિન બીન અલ-અરબી (1165-1240), તાકિયાને, મુસલમાનોના કૃત્યો છુપાવવા માટે વાપરી શકાય એમ કહ્યું છે.
- બીજા શબ્દોમાં, મુસલમાનો એક કાફર (ગેર-મુસલમાન) થી પણ ખરાબ રીતે વર્તન કરી શકે. દાખલ તરીકે, મૂર્તિની પૂજા કરવી, ખોટી ગવાહી દેવી, બીજા મુસલમાનોની કમજોરી કાફર સામે ખુલ્લી કરવી – એવું બધુંજ કરવાની છૂટ છે - કોઈ પણ મુસલમાનના જીવના ભોગે તો નહિજ.

  "કોઈ પણ મજબુરી વગર પણ તાકિયા વાપર્યો હોય, તો પણ કાફરમાં ગણતરી નહિ થાય – ભલે પછી નરકની યાતના ભોગવવા જેટલું પાપ કેમ ન કર્યું હોય"

151

... તાકિયા ...

- જેહાદ ઉપર બનાવેલી એક અરબી કાનૂની પુસ્તિકામાં જણાવ્યું છે કે કાનુન માટે ઇસ્લામની ચાર મુખ્ય શાળાઓએ (schools of law) એવી વ્યાખ્યા કરી છે કે, "યુદ્ધમાં છેતરપીંડી વ્યાજબી છે... છેતરપીંડી લડાઈની એક કળા છે. – એવું ઉલેમાઓ માને છે"
- વધુમાં, "મુકરમ" પ્રમાણે, આ છેતરપીંડીને તાકિયા કહેવાય: "દુશ્મનને છેતરવા માટે તાકિયા વાપરવાની છૂટ છે."
- અલ-અરબી એવું એલાન કરે છે કે "હદીસમાં (મોહમ્મદ પેગંબરના ઉપદેશો અને કર્મોનું વર્ણન – એને હદીસ કહેવાય) - લડાઈમાં છેતરપીંડીનો ઉપયોગની ખુબજ પ્રશંસા કરવામાં આવેલ છે. *વાસ્તવમાં સાહસ અને હિમ્મતથી વધારે મહત્વ છેતરપીંડીને આપ્યું છે."*

152

... તાકિયા ...

- અલ-મુનીર (d. 1333) લખે છે, "યુદ્ધ એટલેજ છેતરપીંડી..., એનો અર્થ એ કે, એક ધાર્મિક યોદ્ધા માટે, ઉત્તમ અને પરિપૂર્ણ યુદ્ધ એ છે કે છેતરપીંડીનો ઉપયોગ કરી 'સામસામેના સીધા ટકરાવ'ના મૂળ ખતરાને ટાળી, છેતરપીંડી અને દગા ફટકાનો ઉપયોગ કરી, જીત હાંસલ કરી શકાય. અને પોતાને થનારા સંભવિત નુકસાનથી પણ બચી શકાય"
- મોહમ્મદ પેગંબરે યાદગાર ઘોષણા કરી હતી કે, **"યુદ્ધ એટલે છેતરપીંડી"**

153

... તાકિયા

- હદીસ (મોહમ્મદ પેગંબરના ઉપદેશો અને કર્મોનું વર્ણન) આધારિત, એક લોકપ્રિય મુસ્લિમ કહેવત પ્રમાણે, બની શકે તો હાથથી (બળથી) જેહાદ લડવી, નહિ તો જુબાનથી લડવી (પ્રચાર કરીને) અને જો એ પણ ન થાય તો, દિલથી કે પોતાના ઈરાદાઓથી લડવી.
- *હદીસ:* "જો કોઈ કામ કરવા માટે તમે શપથ લીધા હોય અને પાછળથી બીજું કંઈ સારું લાગે, તો તમારે શપથ તોડીને જે સારું હોય એ કરવું"
- **ગેર-મુસલમાનો માટે તાકિયા એક અપ્રત્યક્ષ-શાંત અને ગુપ્ત ખતરો છે.**

154

તાકિયા અને કુરાનની વિરોધાભાષી આયાતો

કુરાનની વિરોધાભાષી આયાતોની હાજરીમાં તાકિયાનું અર્થ ઘટન કઈ રીતે કરવું?

- આપણે ધ્યાન પૂર્વક જોઈશું તો દેખાશે, કે કુરાનમાં શાંતિ અને સહનશીલતાની આયાતો શામેલ છે. બીજી બાજુ લડાઈ અને વેરભાવ ધારણ કરવાનો ઉપદેશ આપતી આયાતો પણ છે. તો પછી, એક ઇસ્લામ ધર્મીએ, કઈ આયાતોનું પાલન કરવું?
- ધ્યાન પૂર્વક વાંચનાર કોઈ પણ વ્યક્તિ, કુરાનની વિરોધાભાષી આયાતોથી અજાણ ન રહી શકે. ખાસ કરીને જે રીતે શાંતિ અને સહનશીલતાની આયાતોની લગોલગ હિંસાત્મક અને અસહનશીલતાની આયાતો છે.
- લડાઈ અને શાંતિની આવી વિરોધાભાષી આયાતો વિષેની ઇસ્લામની આદર્શ વિચારધારા એમ છે, કે જ્યારે મુસલમાનો કમજોર હોય અને લઘુમતીમાં હોય ત્યારે શાંતિ અને સહનશીલતાની આદર્શવાદી વાતો કરવી અને તેજ રીતે તેઓએ વર્તવું; પણ જ્યારે તેઓ મજબુત અને શક્તિશાળી હોય, ત્યારે લડાઈ અને વિજયની આયાતોમાં જણાવ્યા પ્રમાણે, ઘાતક બની જવું.

અજોડ આત્મવિશ્વાસથી જુઠ્ઠું કરવું

- કોઈ પણ માણસ કઈ જુઠ્ઠું કરતી વખતે ક્યાંક કે ક્યાંક તો અંદરથી ડરતો હોયજ છે. કારણ કે, જુઠ્ઠું કરવા માટે, એ માણસનો ધર્મ અને ધર્મના કારણે તેનો અંતરાત્મા એને અટકાવતી હોય છે.
- પણ જ્યારે તેનો ધર્મજ કહે કે (ધર્મ માટે) જુઠ્ઠું કરવાની છૂટ છે અને એમ કરવાથી સ્વર્ગ મળેશે, ત્યારે એ માણસ ઉપર આ વાતની કેવી અસર થાય?
- આવા સંજોગોમાં, એ માણસનો આત્મવિશ્વાસ બહું ઊંચો હોય છે. જુઠ્ઠું કરતાં અટકતો નથી. કારણ કે પોતાના અને પોતાના ધર્મ માટે એ કંઈ ખોટું નથી કરતો.
- આવા અજોડ આત્મવિશ્વાસથી ભરેલો માણસ, જ્યારે શિકાર (ગેર મુસલમાન) માટે જાળ (શબ્દો અને કૃત્યોની જાળ) ફેલાવે ત્યારે, તેના શિકાર પર એવી અસર પડે કે એ શિકાર પોતાની સામે પ્રસ્તુત કરેલી બધીજ વસ્તુઓ સ્વીકારી લે અને કોઈ શંકા ન કરે.
- **આવા ઘાતક અને અજોડ આત્મવિશ્વાસનો શ્રોત... તાકિયા છે.**

તાકિયાને કેવી રીતે ઓળખી શકાય?

તાકિયાના વપરાશને નીચે જણાવેલ મુખ્ય મુદ્દાઓથી ઓળખી શકાય

નં	મુદ્દો	નં.	મુદ્દો
1	વિરોધીઓને પછાડવા	2	પોતે "શિકાર" હોવાનું નાટક કરવું
3	"યાતના"ઓ પોહ્ચાડવાના આરોપનો ખોટા દાવો કરવો	4	તથ્યો સાથે છેડછાડ કરીને મુજવણ ઉભી કરવી
5	પોતાની સતામણી થયાનું નાટક કરવું	5A	ગડબડી ફેલાવવી
6	દુશ્મનો પરજ દોષારોપણ કરવા	7	ટાળવું
8	"સબુત"ની માંગણી કરવી	9	નકારવું
10	વાદ વિવાદ અને લોકોમાં થતા મતભેદોનો ફાયદો ઉઠાવવો	11	ધર્મનું અપહરણ થયું એવી ખોટી વાત ફેલાવવી
12	વ્યક્તિગત હુમલો કરવો		

ઉપર જણાવેલ મુદ્દાઓને સમજાવતો એક નાનો વિડિઓ, આગળની સ્લાઈડમાં જોઈશું

157

આગામી સ્લાઈડમાં હવે આપણે જોઈશું,

તાકિયાને ઓળખવા માટે...
એક મુક (Silent) વિડિઓ

વિડિઓ નં. 3

ઈન્ટરનેટ પર સંપૂર્ણ વિડિઓ અહીં જોઈ શકશો:

English Only : http://www.youtube.com/watch?v=TDPUoTxjcDM
Gujarati Subtitles: http://www.youtube.com/watch?v=mczYC-SVHho

158

વિડિઓ નં.: 3

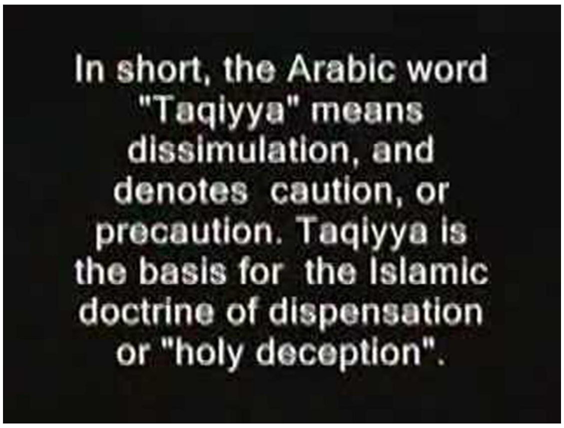
છેતરવાની ઇસ્લામી કળા

1. તાકિયા એટલે શું?

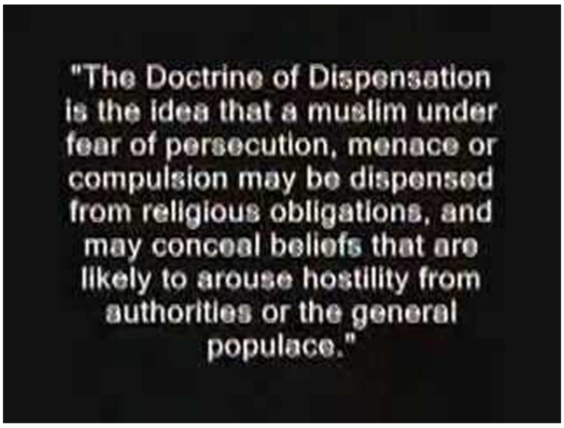
2.

3. અરબી શબ્દ "તાકિયા"નો અર્થ સ્વ-બચાવ માટે કરાતી "છેતરપીંડી". ઇસ્લામમાં "છેતરવાનો" ધાર્મિક સિદ્ધાંત આનાપરથી લેવામાં આવ્યો છે.

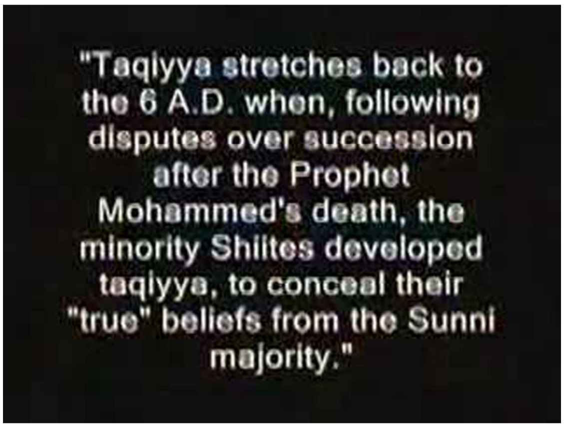
4.

5. મૂળમાં, કોઈ મજબુરીમાં, જેમ કે સ્થાનિક લોકોથી ડર કે અધિકારીઓથી થતી કનડગત, વગેરેથી, પોતાનો ધર્મ છુપાવવાની છૂટ આપવામાં આવી છે.

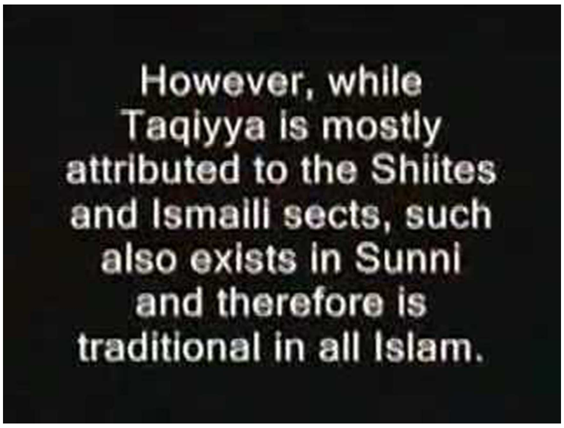
6.

7. ૬ઠી સદીમા, જ્યારે મોહમ્મદ પૈગમ્બરના ઉત્તરાધિકારી માટેના ઝગડા થયા, ત્યારે લઘુમતી ધરવતા શિયા મુસલમાનો, બહુમતી સુન્નીઓથી તેમનો "સાચો" ધર્મ છુપાવા માટે, "તાકિયા" પદ્ધતિને વિકસાવી

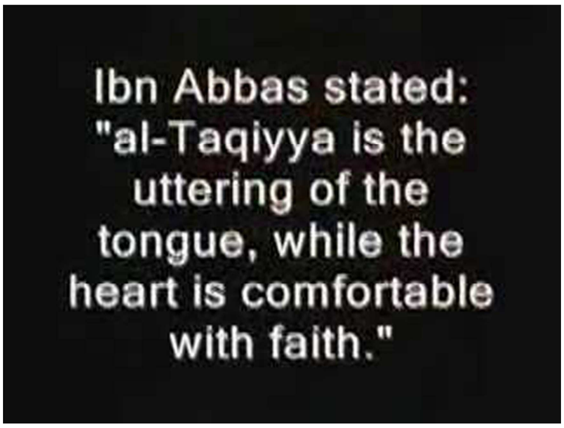
8.

9. મહદ અંશે તાકિયાનો ઉપયોગ શિયા અને ઈસ્માઈલીઓ દ્વારા થતો રહ્યો છે. છતાંય સુન્નીઓ દ્વારા પણ તેનો ઉપયોગ થાય છે. અને તેથી હકીકતમાં એ સમસ્ત ઇસ્લામનો રિવાજ છે.

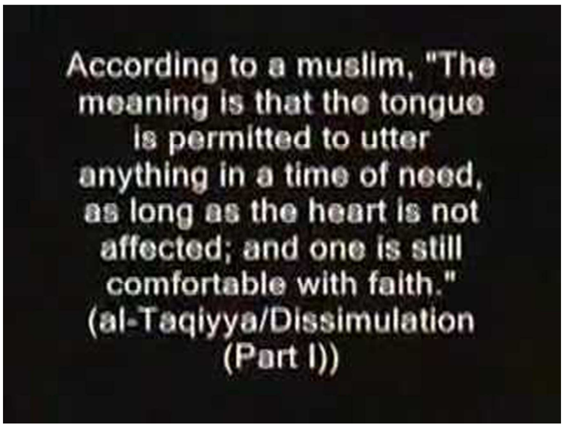
10.

11. અબ્બાસ કહે છે: "અલ-તાકિયા એટલે જબાન ગમે તેમ વાપરવી, પણ હૃદયથી ધર્મ સાથેજ વફાદારી રાખવી"

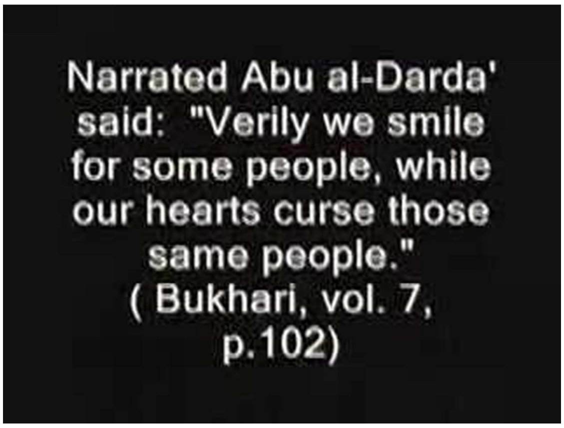
12.

13. એક મુસ્લિમના મતે, તાકિયાનો અર્થ, જરૂરીઆતના સમયે, જીભને ગમે તેમ વાળવાની છૂટ છે; પરંતુ આમ કરતી વખતે હૃદયથી ઇસ્લામ માટેજ વફાદાર રહેવું.

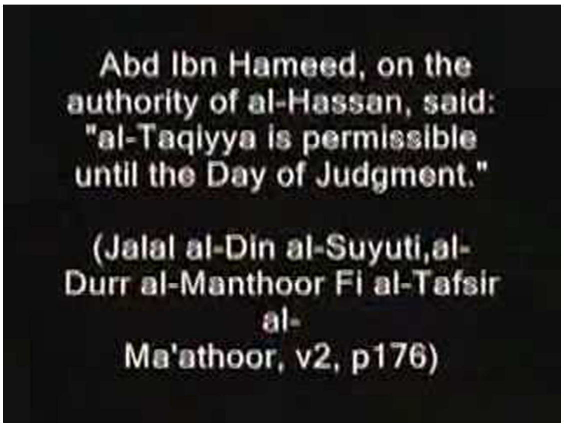
14.

15. "ઘણી વાર, એવા લોકો સાથે હસીને વર્તન કરીએ છીએ જેઓને આપણે દિલથી શાપ આપતા / કોસતા હોઈએ"

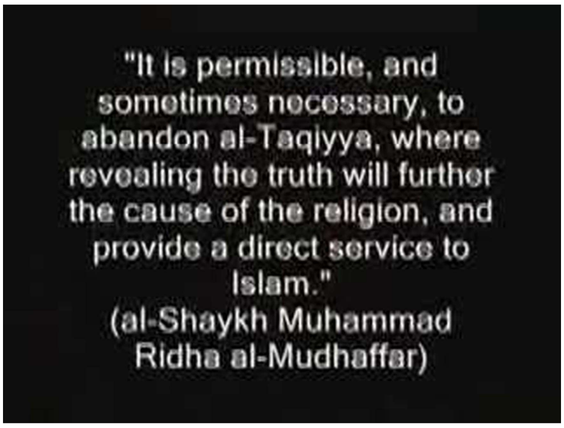
16.

17. "કયામત સુધી તાકિયા વાપરવાની પરવાનગી છે"

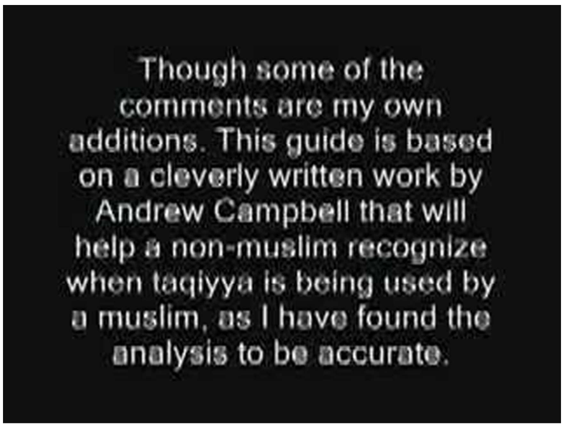
18.

19. જો, ઇસ્લામ માટે તાકિયા છોડવો પડે તો, તેની છૂટ છે

20. તાકિયાને કઈ રીતે ઓળખી કાઢવો?

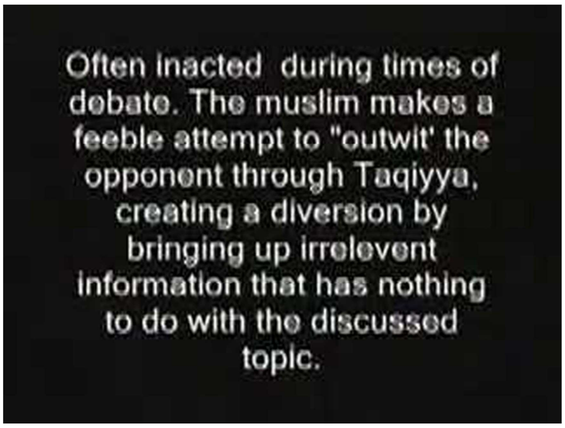
21. એન્ડ્રેયુ કેમ્પબેલના સચોટ લેખ ઉપર આધારિત છે.

22. ૧. વિરોધીઓને પછાડવા

23.

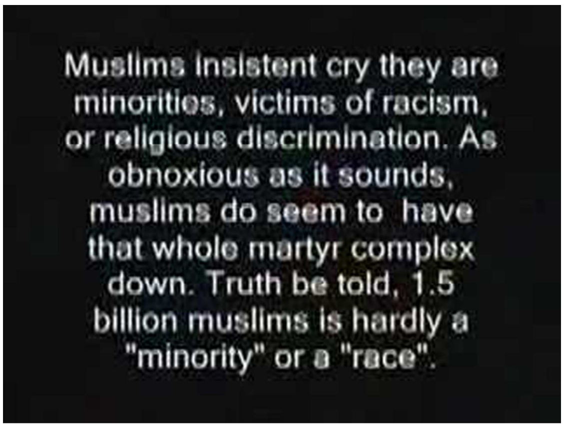
24. ચર્ચાઓમા આને વાપરવામાં આવે છે. ધીરેથી, ચતુરાઈ વાપરીને, બીન જરૂરી મુદ્દાઓ ઘુસાડીને મુખ્ય મુદ્દાને કોરાણે મૂકી દેવાની હોશિયારી વાપરવી.

25. ૨. પોતે "શિકાર" થયાનું નાટક કરવું

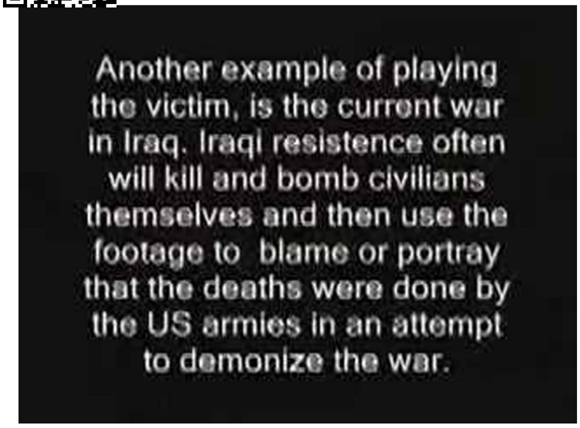
26.

27. બુમો પાડવી કે, અમો લાગુમતીમા છીયે અને ધાર્મિક ભેદભાવના શિકાર છીએ

28.

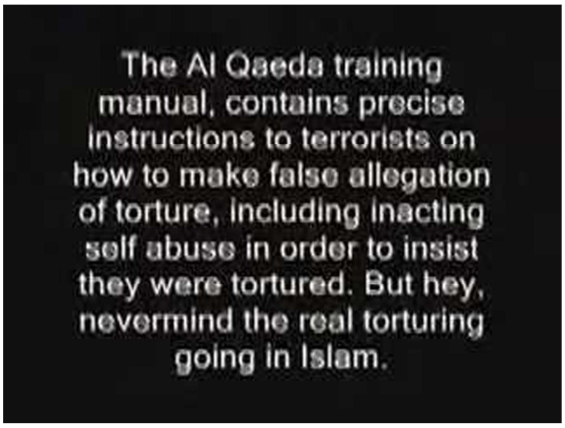
29. બીજો દાખલો છે ઈરાકી લડાઈનો; પોતાના લોકોને મારીને તેનો વિડિઓ બહાર પાડીને, અમેરિકા પર તેનો આક્ષેપ નાખીને, તેને રાક્ષસી તરીકે ચિતરવું.

30. ૩. "યાતના"ઓ પોહ્ચાડવાના આરોપના જુઠ્ઠા દાવાઓ કરવા

31.

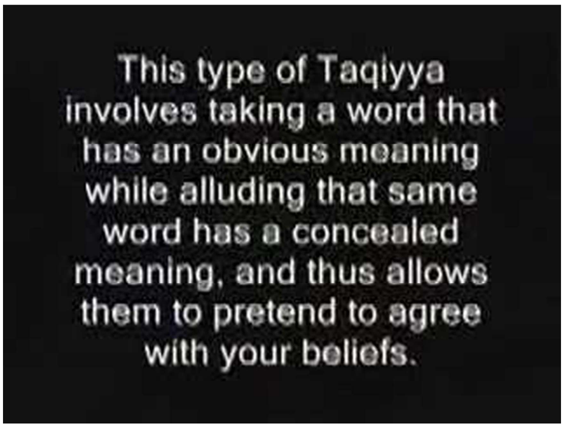
32. અલ કાયદાના ટ્રેનીંગ મેન્યુઅલમા આતંકવાદીને, પોતાનાજ શરીરને નુકસાન પોચાડી, ઝુલ્મો થયાનો, ખોટો આક્ષેપ કેમ કરવો, તેની માહિતી છે.

33. ૪. તથ્યો સાથે છેડછાડ કરીને મુજવણ ઉભી કરવી

34.

35. આ રીતમાં, એક શબ્દના દેખીતા અર્થને બાજુએ રાખી, તેના છુપા અર્થ તરફ ઈશારો કરી, સામેવાળાના મતથી સહમત થવાનો ડોળ કરવો

36. ૫. પોતાની સતામણી થયાનું નાટક કરવું

37.

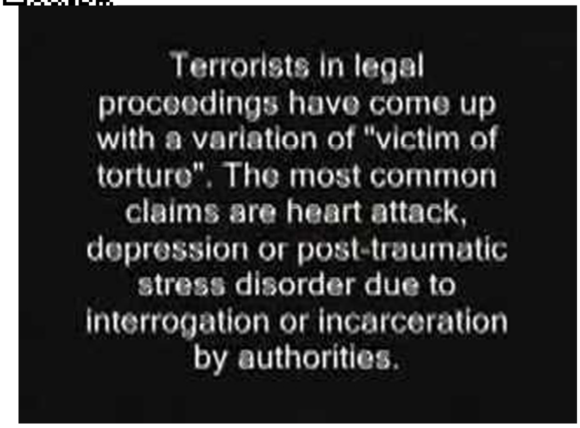
38. કર્તાહર્તાઓ ઇસ્લામની સંસ્કૃતિ અને રીત રીવાજોને નજર અંદાજ કરે છે. અને અન્ય ધર્મ વાળા તેમને ધર્મના નામે સતાવે છે એવો દાવો કરવો.

39. ૫-અ. ગડબડી ફેલાવી

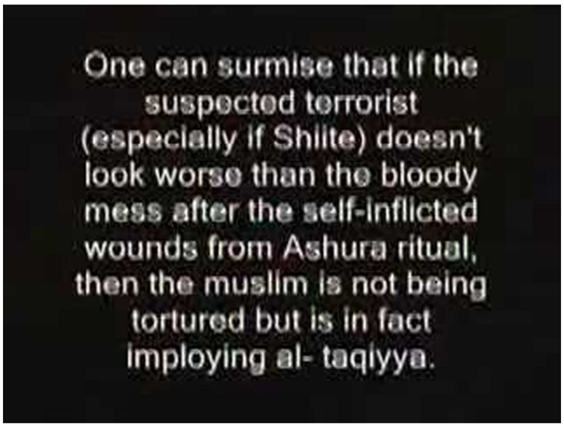
40.

41. પકડાઈ જાય ત્યારે હૃદય હુમલા કે તબિયત બગડવાના નાટકો કરવા.

42.

43. લોહીમા લતપત માણસથી બિચારો કોઈ ન લાગે. પોતાના હાથે પોતાના શરીર ઉપર જખમ કરીને બિચારા બનવું

44. ૬. દુશ્મનો પરજ દોષારોપણ કરવા

45.

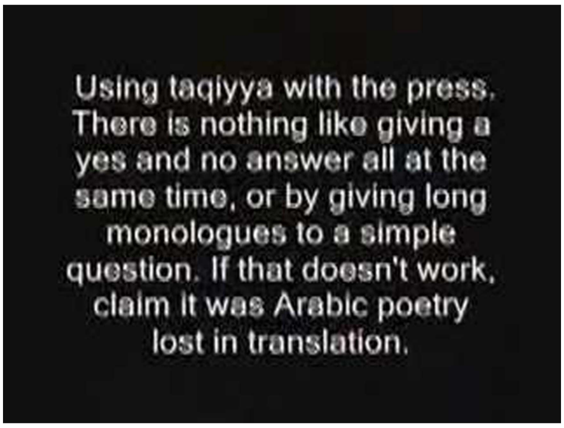
46. આતંકવાદીના કર્મોની વાત આવે ત્યારે, પેલેસ્ટિનના મુસલમાનો પરના જુલમ તથા તેમની થયેલ હાલત માટે અમેરિકીઓ અને યહુદીઓને જવાબદાર ઠરાવવા.

47. ૭. ટાળવું

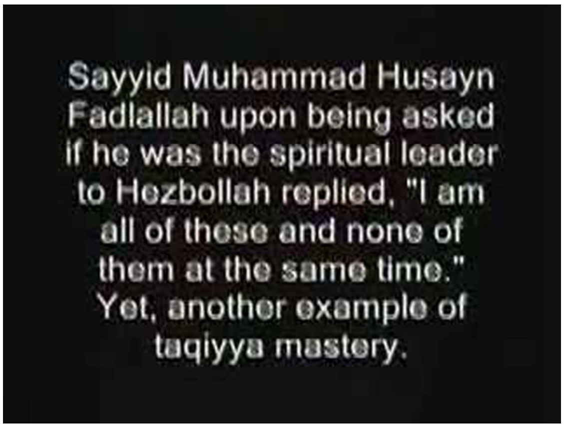
48.

49. હમેશા "હા" કે "ના"મા જવાબ આપવો જરૂરી નથી. લાંબી લાંબી, બીન જરૂરી, એકસરખી વાતો કરવી. અને જો એ પણ ન ચાલે ત્યારે કોઈ પણ એવું બહાનું કરવું જેનાથી સામે વાળા આપણને પકડી ન શકે, જેમ કે પોતાની વાતનું યોગ્ય ભાષાંતર કરવામાં ભૂલ કરી નાખી.

50.

51. બીજો દાખલો; સૈય્યદ મોહમ્મદ ફલલ્લાહને સવાલ પૂછ્યો કે તમે હિઝ્બુલ્લાહના ધાર્મિક નેતા છો? ત્યારે તેઓએ જવાબ આપ્યો કે "હું" અને "નથી" પણ.

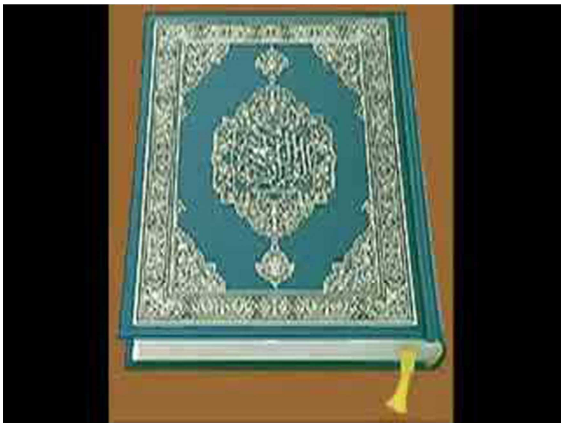
52. ૮. "સબુત"ની માંગણી કરવી

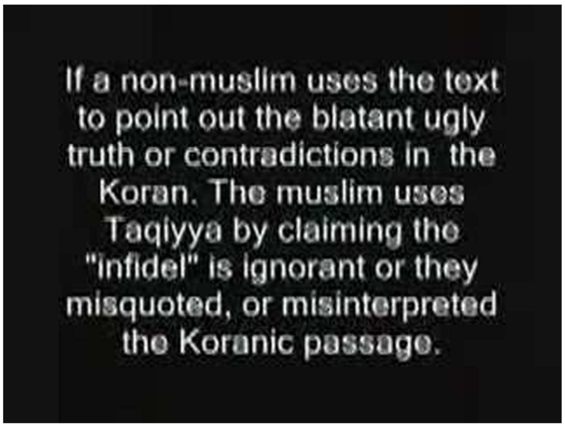
53.

54. એક શંકાસ્પદ વ્યક્તિ, પુરાવાઓ મળવાના કઠીન સંજોગોમાં, પુરાવાઓની માંગણી કરીને, સામેવાળાની કામ કરવાની શૈલી અને ગુપ્ત માહિતીનો શ્રોત જાણી લેવો.

55.

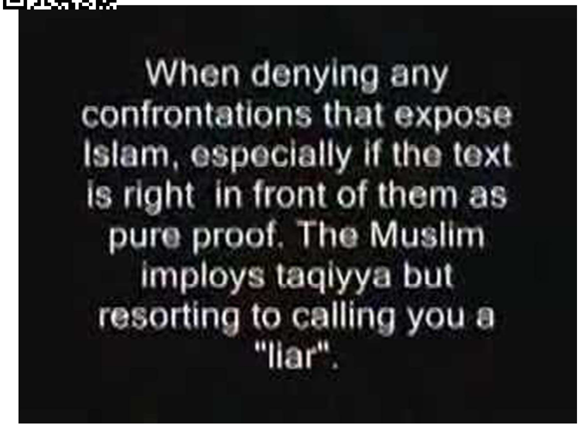
56. જયારે કોઈ કાફર દ્વારા, કુરાનની ગંદી સચ્ચાઈ કે વેહુદા ઉપદેશો તરફ ધયાન દોરવામાં આવે, ત્યારે એમ એવો દાવો કરવો કે આ કાફરને કુરાનનું સાચું અર્થગઠન કરતાજ નથી આવડતું અને તેથી તે દુનિયાને ગેર માર્ગે દોરે છે.

57. ૯. નકારવું

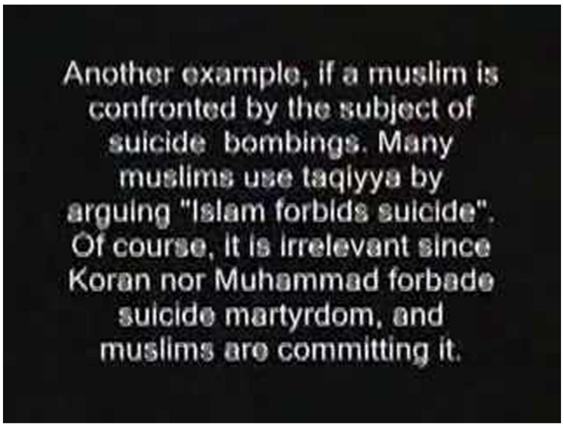
58.

59. કોઈ વિવાદમાં ઇસ્લામની નબળી બાજુ છતી થઇ જતી હોય, કારણ કે તેને લગતા ધાર્મિક સાહિત્યો અને અન્ય પુરાવાઓ રજુ થયા હોય, ત્યારે સામેવાળાને "જુઠ્ઠાડો" કહી દેવો.

60.

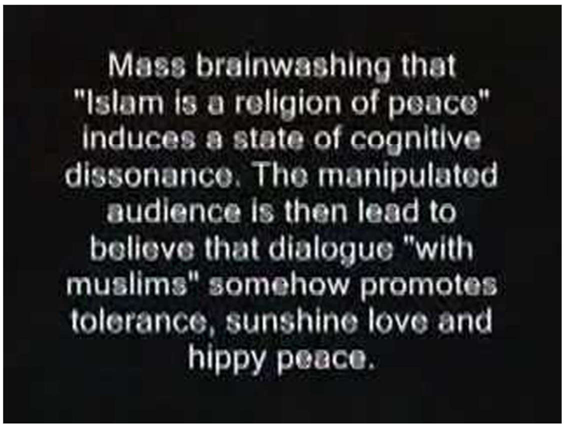
61. આત્મઘાતી આતંકવાદીના વિષય પર, તાકિયાના મદદથી, એવી દલીલ કરે કે "ઇસ્લામમાં આત્મહત્યા કરવાની મનાઈ છે". અલબત એ વસ્તુ અલગ છે કે કુરાન અને મોહમ્મદ પૈગમ્બરે ધર્મ યુદ્ધમાં શહીદ થવા કોઈ પાબંદી નથી મૂકી. અને મુસલમાનો આત્મ હત્યા કરે છે.

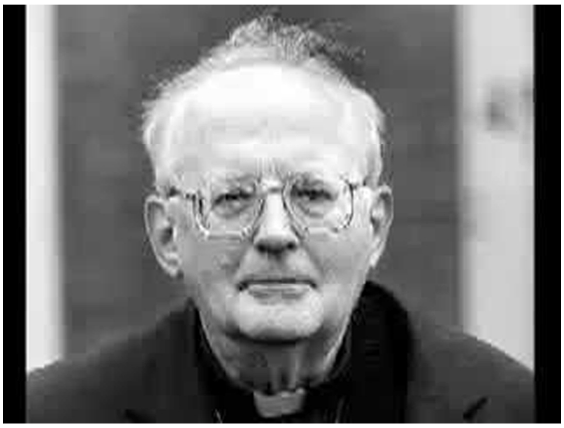
62. ૧૦. વાદ વિવાદ અને લોકોમાં થતા મતભેદોનો ફાયદો ઉઠાવવો

63.

64. લોકોનું "બ્રેન વોશ" કરીને, "ઇસ્લામ શાંતિ પ્રિય ધર્મ છે" એવું ઠસાવવું. ત્યાર બાદ મુસલમાનો સાથે ચર્ચા કરવાથી, શાંતિ જળવાઈ રહેશે, એવો પ્રચાર કરવો.

65.

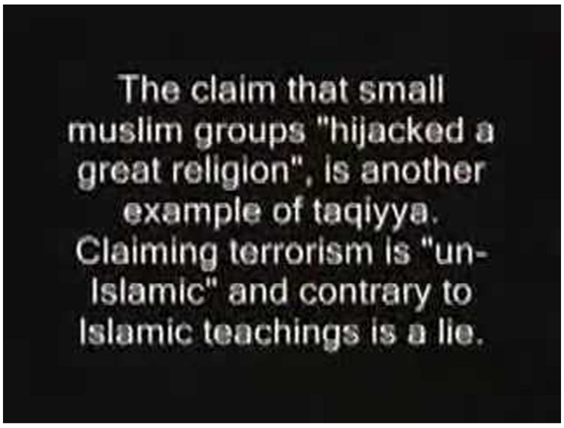
66. એક ક્રિશ્ચિયન પાદરી આના શિકાર બન્યા, અને ચર્ચમા "ગોડ" ને "અલ્લાહ" તરીકે, સંબોધવા તૈયાર થઈ ગયા.

67. ૧૧. ધર્મનું અપહરણ થયું

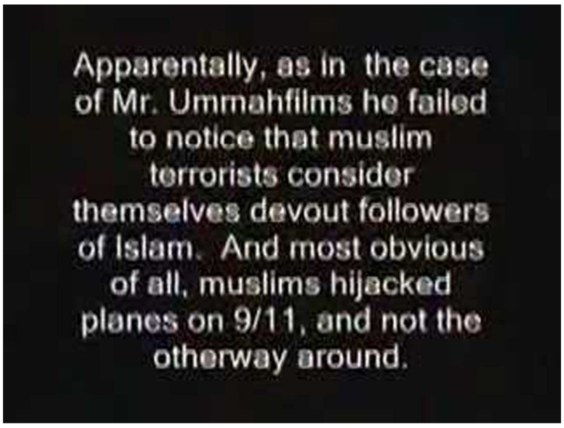
68.

69. લોકોનો નાનો સમુદાય, તેમના મહાન ધર્મનું અપહરણ કરીને, અધાર્મિક વાતો/કર્મો કરે છે.

70.

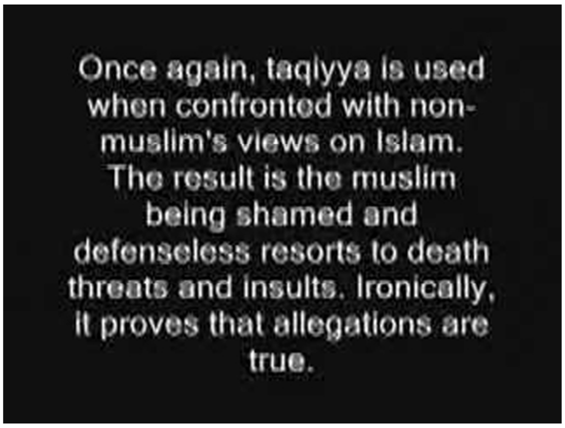
71.

72. ૧૨. વ્યક્તિગત હુમલો કરવો

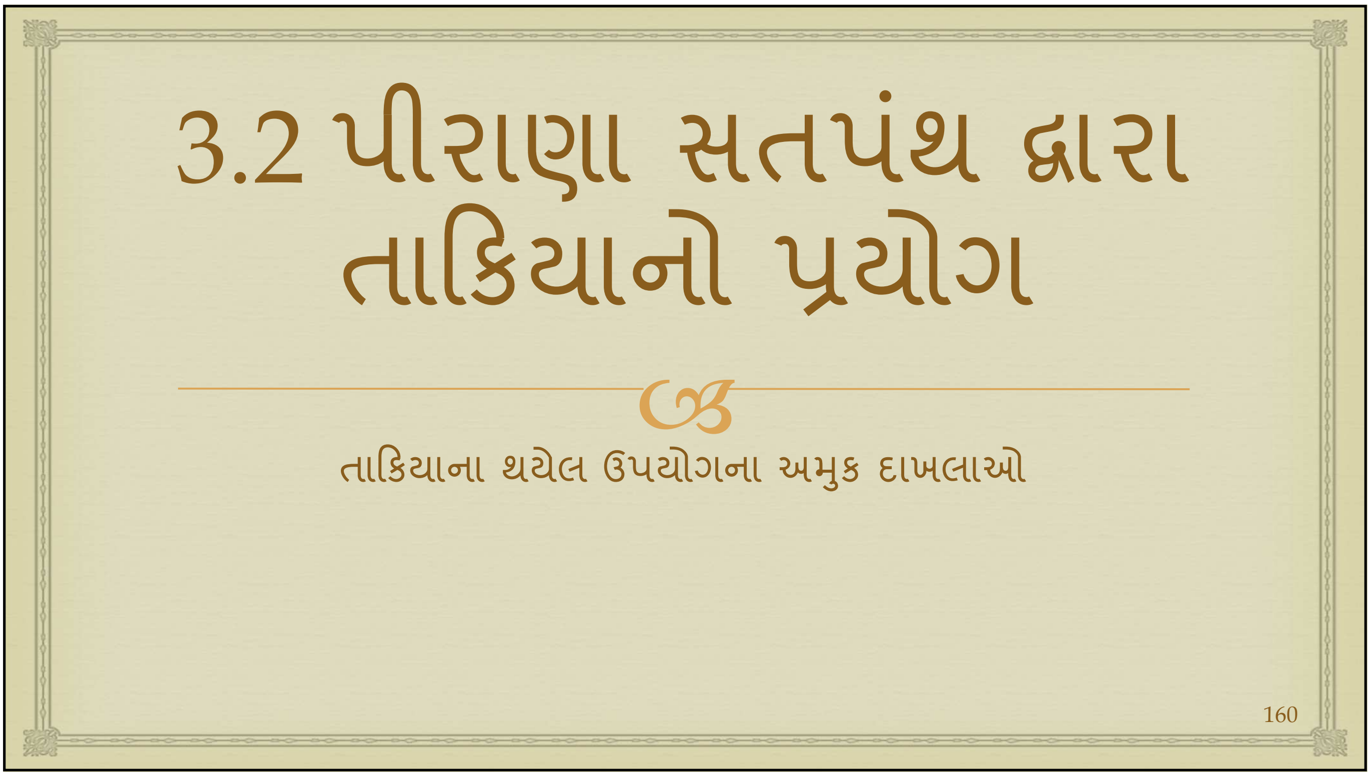

73. જયારે વાદ વિવાદમાં, એક મુસલમાન પાસે કોઈ રસ્તોજ ન બચે ત્યારે, તાકિયાની મદદથી, સામે વાળાને જાનથી મારીનાખવાની ધમકી આપવી, તેનું અપમાન કરવા જેવા વ્યક્તિગત હુમલાઓ કરવા.

74.

3.2 પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ
તાકિયાના થયેલ ઉપયોગના અમુક દાખલાઓ
160

પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ …

આ વિષયના લગભગ બધા સંશોધનકારો અને વિદ્વાનો, તેમજ કોર્ટોએ પણ, પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાના થતા વપરાશની નોંધ લીધી છે.

<u>અમુક દાખલાઓ / મુદ્દાઓ:</u>

1) <u>**સતપંથની સ્થાપના:**</u> સતપંથની સ્થાપનાનો હેતું તાકિયાની મદદથી હિંદુઓને મુસલમાન બનાવવાનો છે. તેનાં કારણે લોકો હિંદુ ઓળખ રાખીને, ધીરેધીરે ઇસ્લામી પ્રથાઓને ક્રમવાર અપનાવી શકે.

2) <u>**હિંદુ ધાર્મિક પુસ્તકોને ભ્રષ્ટ કર્યા:**</u> અથર્વ વેદ, ગીતા, પુરાણ, ભગવાન વિષ્ણુના દસ અવતાર, જેવાં હિંદુ ધાર્મિક પુસ્તકોને ભ્રષ્ટ કર્યા. કલિયુગમાં કુરાનને અથર્વ વેદ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો. હિંદુઓને ભ્રમિત કરીને તેમને મુસલમાન બનાવવાની ચાલ ને યુક્તિ પૂર્વક ઘડી કાઢવામાં આવેલી છે.

161

… પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ …

3) <u>**હિંદુ દેવોના અવતારને ભ્રષ્ટ કરવા –બુદ્ધ અવતાર, કલ્કી અવતાર (દસ અવતાર) વગેરે:**</u> હિંદુ દેવોના અવતારને ભ્રષ્ટ કરીને તેમાં ઇસ્લામી તત્વો ઘુસાડી દીધા. ત્યાર બાદ એવું ઠસાવવામાં આવ્યું કે જો મોક્ષ જોઈતો હોય તો, ઇસ્લામનો અંગીકાર કરવો પડે.

4) <u>**ઇસ્લાના ધર્મવીરોને હિંદુ દેવોના નામો અપાયા:**</u> હઝરત અલીનું નામ નિષ્કલંકી નારાયણ, બીબી ફાતિમાને આધ્ય શક્તિ, મોહમ્મદ પેગંબરને બ્રહ્મા, ઈમામ શાહને બ્રહ્માનો અવતાર, ઈમામ શાહ બાવાનું નામ ઈમામ શાહ મહારાજ, વગેરે વગેરે.

સવાલ: જો સતપંથ ચોખ્ખો હોત, તો શા માટે આવા ભ્રામક નામ રાખવા પડ્યા?

162

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

5) <u>હિંદુ વિધિઓ ભ્રષ્ટ કરી:</u> હિંદુ ધાર્મિક વિધિઓને એવી રીતે ભ્રષ્ટ કરવામાં આવી કે જેના થકી હિંદુ ધર્મીઓમાં મુંજવણ ઉભી થાય અને પરિણામે આવા અપપ્રચાર સ્વીકારી શિકાર બની જાય. જેમ કે, *જનોઈ* ઉતરાવવામાં આવી, મુડદાઓને અગ્નિસંસ્કાર આપવાને બદલે દાટવાની પ્રથા શરૂ કરવામાં આવી, વગેરે વગેરે.

6) <u>હિંદુઓની આસ્થાને ભ્રષ્ટ કરવામાં આવી:</u> ગાયને મારવાથી સ્વર્ગ મળે. ગંગા નદી, મંદિરો, મૂર્તિ પૂજા, બ્રાહ્મણો વગેરેને શાપિત બતાવીને લોકોના હૃદયમાંથી ઉતારી દેવામાં આવ્યા, વગેરે વગેરે. (વાંચો બુદ્ધ અવતાર ગીનાન). તેવીજ રીતે ગીનાનમાં એવું પણ બતાવામાં આવ્યું છે કે, પથ્થર, પશુ અને વૃક્ષને પૂજવા નહિ. જો પુજશો, તો સવાપોર દિવસ ચડશે ત્યાં લગી છાતી પર પથ્થર લઈને ફરશો. તેથી આ ત્રણેને પૂજવા નહિ. આવી રીતે લોકોને ડરાવીને હિંદુ ધાર્મિક રીત રિવાજોને પાળતા બંધ કરાવામાં આવ્યા.

163

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

7) <u>હિંદુ ધાર્મિક / ભક્તિ ભજનો અને ગીતોને ભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા:</u> નવરાત્રીમાં ગવાતી ગરબીને, પહેલો શિકાર બનાવી, ભ્રષ્ટ કરવામાં આવી. જુવો પીર સદરૂદ્દીન લીખીત ગરબી ગીનાન.

8) <u>જન્નતપૂરી અને મોમીન ચેતામાણી, જેવી છેતરામણી વાર્તાઓ રચવામાં આવી.</u>

- **જન્નતપુરી** – લોકોને સતપંથ તરફ આકર્ષવા વાર્તા રચવામાં આવી.
- **મોમીન ચેતામાણી** –ઈમામ અને સતપંથ ધર્મ ઉપર અનુયાયીઓ શંકા કરે અને દસોન્દ ન આપે તો, તે લોકોને તેના કહેવાતા ખરાબ પરિણામોથી ડરાવવા માટે વાર્તા રચી.

164

… પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ …

9) **હિંદુઓને તેમના મૂળથી ઉખડી કાઢવાનો પ્રયત્ન:** પ્રાગજી કાકા અને ઈમામ શાહના વંશજ સૈય્યદ વલીમિયાએ કચ્છના પાટીદારોના ત્રણે પાંચાડાઓથી બનેલી જ્ઞાતિની તા. ૧૨-૦૧-૧૮૭૭ના એક સભા બોલાવીને ક.ક.પા. જ્ઞાતિના લોકોને બ્રાહ્મણોના હાથે ક્રિયા કરાવવા પર પ્રતિબંધ મુકવાનો આદેશ આપ્યો.

10) **ભાટ અને ચારણોનો બહિષ્કાર,** તેવીજ રીતે, જ્ઞાતિમાં વહીવંચાઓની અવરજવર પર પ્રતિબંધ મુકીને, તેમની પાસે પોતાના પરિવારની વિગતો આપી, નોંધ ન કરાવવાના આદેશ બહાર પાડ્યા. જેથી કરીને વખત જતા લોકો પોતાના પરિવારોનો અને કુળનો ઇતિહાસ ભૂલી જાય અને નવી અપનાવેલી પ્રથાઓનેજ સાચો ધર્મ સમજી લે.

ભાટ અને ચારણો: એવી જ્ઞાતિ જે રાજા અને પ્રજાને બોધ આપવાનું કામ, કાવ્યમય શૈલીમાં કરે અને તેની સાથે તેમનામાં અસ્મિતા, શૌર્યતા અને ખુમારી જગાડી બહાદુર બનાવે.

વહીવંચા: લોકોના પરિવારમાં જન્મતા સંતાનો અને વંશજોની નોંધ રાખવાનું કામ અને ઇતિહાસની નોંધ કરવાનું પેઢી દર પેઢી કામ કરતી જ્ઞાતિ.

11) આ બધા આદેશોનો મૂળ હેતું લોકોને તેમના હિંદુ મૂળથી જુદા કરવાનો હતો.

165

… પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ …

12) **યોગ અને જ્ઞાન શિબિર (1/2):**

1. હાલમાં સતપંથીઓએ, સનાતનીઓને તોડવા માટે, એક નવી તરકીબ શોધી છે. આપણે સહુ જાણીએ છીએ કે આજે ભારત અને વિશ્વના ઘણા દેશોમાં યોગાસનો બહુજ પ્રચલિત થયાં છે. આનો ફાયદો ઉઠાવી સતપંથના ધર્મ પ્રચારકો…
2. યોગ (યોગા) અને જ્ઞાન આપવાના બહાને શિબિરો યોજે છે.
3. આવી શિબિરો ખાસ કરીને મહિલાઓને આકર્ષવાના હેતુને કેન્દ્રમાં રાખીને યોજવામાં આવે છે.
4. આ શિબિરોનો સંપૂર્ણ રીતે દેખાવ હિંદુઓનોજ હોય અને તેનું થોડું આધ્યાત્મિક અને ધાર્મિક સ્વરૂપ પણ હોય છે.
5. લોકોના અને ખાસ કરીને મહિલાઓના મનમાં કોઈ પણ જાતની શંકા ઉભી ન થઈ જાય કે આવી શિબિરો દ્વારા પીરાણા સતપંથ ધર્મનો પ્રચાર થઈ રહ્યો છે, તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે.

166

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

12) <u>યોગ અને જ્ઞાન શિબિર (2/2):</u>

6. આ શિબિરોને ચલાવવા માટે એવા લોકોને નિયુક્ત કરવામાં આવે કે જેઓ પાકા સતપંથી હોય પણ દેખાવ પાકા સનાતનીઓનો કરે.

7. ધીરે ધીરે જ્યારે લોકોનો વિશ્વાસ જીતે લે, ત્યારે મહિલાઓના સ્વભાવ મુજબ પોતાના અંગત પ્રશ્નો, જેમ કે ઘરમાં શાંતિ નથી, છોકરા ભણતા નથી, પતિના ધંધામાં બરકત નથી, વગેરે વગેરે, યોગ અને જ્ઞાન શીખાડનાર તેમના કહેવાતા ગુરુ સામે મૂકતા થઈ જાય.

8. ત્યારે આવી મહિલાઓને, તેમની તકલીફોના ઉપાય રૂપે તેમને બાધા, માનતા અને પીરાણાના દર્શન ના બહાને, તેમને પીરાણા આવતાં જતાં કરી દેવામાં આવે છે.

આવી રીતે મહિલાઓથી શરૂ કરી તેમની શ્રદ્ધા પીરાણા સતપંથ ધર્મ તરફ લઈ આવવાનો પ્રપંચ રચાય છે. પહેલા ઘરની મહિલાઓ અને પછી ઘરના બધાજ લોકોને સતપંથના અનુયાયીઓ બનાવવામાં આવે છે.

167

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

13) <u>સનાતની નેતાઓને બદનામ કરવાનો પ્રપંચ (1/2):</u> તાકિયાની એક રણનીતિ પ્રમાણે સનાતનીઓના હિતની વાત કરવાવાળા લોકો સામે તદ્દન ખોટા વ્યક્તિગત આક્ષેપો કરવામાં આવે છે. દાખલા તરીકે નારાયણ રામજીએ લક્ષ્મીનારાયણ સંપ્રદાય સ્થાપવાની બનાવટી વાર્તા (વધુ માહિતી માટે જુઓ **www.realpatidar.com/a/series21**). તેમજ સંત ઓધવરામ, હિમ્મતભાઈ, રમેશભાઈ વગેરેના સામે પણ હડહડતા ખોટા ઊપજાવી કાઢેલા આંક્ષેપો કરે છે. હાલમાં સનાતનીઓ ને બદનામ કરવાના હેતું સાથે જે ઈમૈલો સતપંથીઓ દ્વારા મોકલવામાં આવે છે, તેમાં વપરાતી ભાષાએ તો સામાજિક વિવેકની બધી મર્યાદાઓ પાર કરી દીધી છે.

- સતપંથીઓ દ્વારા સનાતની નેતાઓને વ્યક્તિગત રીતે ઉતારી પાડવાની કોશિશનો મુખ્ય હેતું સનાતની નેતાઓને બદનામ કરીને તેમની સચ્ચાઈ અને ઈમાનદારી પર સવાલ મૂકી દેવો. જેથી સતપંથ વિરુદ્ધ તેમના દ્વારા જાણવા મળતી સાચી વાતો પર લોકો શંકા કરતા થઇ જાય.
- સનાતનીઓને સતત બદનામ કરવાનો હેતું, લોકોના મનમાં મુજવણમાં ઉભી કરી, સનાતની નેતાઓના કામ પ્રત્યે, લોકોનું માન ઓછું કરવાનું પણ છે.

168

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

13) **સનાતની નેતાઓને બદનામ કરવાનો પ્રપંચ (2/2):**

- પણ, સતપંથીઓ તેમની રણનીતિની આડ અસરથી બચી ન શક્યા. તેમના "જુઠ્ઠાણા" જલદીથી લોકો સામે આવી ગયાં. તેનાં કારણે સતપંથ અને સનાતનના વિવાદનો વિષય લોકોમાં સળગતો/જાગતો જ રહ્યો. વળી પાછી, સનાતની નેતાઓને આ વાતથી, તેમણે ચલાવેલી ચળવળમાં, બહુ મોટી મદદ મળી. અને પરિણામે લોકોને સતપંથ વિરુદ્ધની લડત માટે એકત્રિત/સંગઠિત કરી શક્યા.
- મૂર્ખ સતપંથીઓ આજે પણ તેમની આ પદ્ધતિ છોડતા નથી. આ પદ્ધતિ ન છોડવાની મૂર્ખાઈ કર્યા કરે છે અને પરિણામે સનાતનીઓને નુકસાન થવાના બદલે સીધો ફાયદો થઈ રહ્યો છે. ખરેખર સનાતનીઓની સચ્ચાઈ રંગ લાવી રહી છે. તેઓ ભાગ્યશાળી છે.

169

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

14) **મનગડંત સિદ્ધાંતો ઉભા કરવામાં આવે (1/2):**

- સતપંથીઓ તેમના જુઠ્ઠાણાઓ છુપાવવા "નવી નવી" ચાલો રમતા રહે છે. અને તેમની ચાલોને વ્યાજબી ઠરાવવા માટે એ ચાલોને પોતાનાજ ધર્મના સિધાંતો રૂપે રજુ કરી, એ બાબતનો જોર શોરથી પ્રચાર/પ્રસાર/જાહેરાત કરતા રહે છે.
- ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે તેઓએ એક નવી તરકીબ શોધી કાઢી છે. જેમાં નવી (બદલેલી) ધાર્મિક ચોપડીઓ બહાર પાડવાના પગલાંને વ્યાજબી ઠરાવવા માટે ઉપયુક્ત અવનવા કારણો દેખાડવા. આ મુજબ એમ કહેવામાં આવે છે કે, મુસલમાન રાજાઓએ સતપંથના ધાર્મિક પુસ્તકો બદલી નાખ્યાં હતા. એટલે તેમને પાછાં બદલીને અસલ/મૂળ પુસ્તકો રજુ કરવામાં આવી રહ્યા છે.
- વાસ્તવમાં કોઈપણ મુસ્લિમ રાજાએ સતપંથના સાહિત્યો સાથે કોઈ બદલાવ નથી કરાવ્યા. ક.ક.પા. જ્ઞાતિએ હિંદુ રાજાઓની પ્રજા તરીકે આ ધર્મને સેંકડો વર્ષો પાળ્યો. સાહિત્યો બદલવા પર કોઈ જોર નહોતું.
- ભારતમાં હિંદુઓ માટે ઔરંગઝેબથી વધારે ક્રુર કોઈ પણ મુસલમાન રાજા થયો નહોતો. એક બાજુ એવા ઔરંગઝેબ પાસેથી પ્રમાણ પત્ર મળવાની અને દાન મળવાની ઉંચી ઉંચી વાતો કરે છે, *(એક નોંધ પાત્ર વાત એમ પણ છે કે એવું સાંભળવા મળે છે કે ઔરંગઝેબે શિયા મુસલમાનોને ખુશ કરી પોતાની સ્થિતિ ગુજરાતમાં મજબુત કરવા માટે આવું કર્યું છે)* તો બીજી બાજુ તેનાં જેવાં મુસ્લિમ રાજાઓએ પુસ્તકો બદલી એવાં આક્ષેપો કરે છે. કેટલી વિરોધાભાષી વાતો છે. કઈ સાચી? અને કઈ ખોટી? –તાકિયાનો વપરાશ છે.

170

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

14) મનગડંત સિદ્ધાંતો ઉભા કરવામાં આવે (2/2):

- ભારત આઝાદ થયું એને ૬૦ થી પણ વધારે વર્ષ થયાં. તે પહેલાં ૨૦૦ વર્ષ અંગ્રેજોએ રાજ્ય કર્યું. એટલે છેલ્લા ૨૬૦ વર્ષમાં તો કોઈ મજબુરી નોહતીને? જો મુસલમાનોએ સાહિત્યો બદલી નાખ્યા હતાં, તો ૨૬૦ વર્ષ સુધી કેમ પાછા મૂળ સાહિત્યો ન લઈ આવ્યા.
- હકીકતમાં, હાલમાં, કહેવાતા નવા સાહિત્યો, બહાર પાડ્યા, તે પહેલાં, ઈમામ શાહના કાળથીજ, સતપંથના સાહિત્યો, કોઈ પણ ફેરફાર વગર ચાલતા રહ્યા છે.
- આ બધું સૂચવે છે કે, તાકિયા વાપરીને, મનગડંત રીતે નવી નવી વાતો ધર્મના "સિદ્ધાંત" તરીકે રજુ કરવામાં આવે છે. આ બધું પહેલી નજરમાં ભલે સાચું લાગે, પણ જરા ઊંડો વિચાર કરીએ તો, સચ્ચાઈ શું છે તે સામે આવીજ જાય છે.

171

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

15) મૂળ સાહિત્યોને છુપાવામાં આવે છે (1/2):

- સતપંથના સાહિત્યોને શા માટે છુપાવી રાખવામાં આવે છે? સતપંથના "બધા" સાહિત્યોને શા માટે છપાવીને પ્રસિદ્ધ નથી કરવામાં આવતા? તેમની પાસે જેટલાં સાહિત્યો છે, તેની યાદી પણ બહાર નથી પાડતા.
- તેમનું કહેવાતું મુખ્ય સાહિત્ય જેને "મૂળબંધ" કહે છે અને ઈમામ શાહના સ્વ-હસ્ત લેખીત હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે, જેમાંથી દસ અવતાર અને તેના જેવાં બીજા સાહિત્યો બહાર પાડવામાં આવ્યા છે, તેવાં "મૂળબંધ"ને શા માટે છુપાવી રાખેલ છે? જો તેઓ સાચા છે તો કોઈ પણ કાના માત્રા બદલાવ્યા વગર, ઈમામ શાહે જેમ લખ્યું હોય તેમ, તે પુસ્તકને સતપંથના અનુયાયીઓ માટે છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરવું જોઈએ. જે કોઈ અકળ કારણો સર નથી કરવામાં નથી આવતું.
- આજ સુધી સાહિત્યોમાં કરેલા ફેરફારોનો આધાર મૂળબંધ છે એમ કહીને નવા સાહિત્યો બહાર પાડવામાં આવ્યા. પણ જો એક વખત મૂળબંધ બહાર પાડે તો વારંવાર સાહિત્યો બદલાવવાનો રસ્તો બંધ થઇ જાય અને પોલ ખુલી જાય, એટલા માટે મૂળબંધને આજ સુધી બહાર પાડવામાં નથી આવ્યો એવું સ્પષ્ટ રીતે પુરવાર થાય છે.

172

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

15) મૂળ સાહિત્યોને છુપાવામાં આવે છે (2/2):

- હિંદુઓની ગીતાને અને મુસલમાનોનું કુરાનને ક્યારેય છુપાવવામાં નથી આવ્યું. તો પછી સતપંથીઓ શા માટે મૂળબંધને છુપાવે છે? આ ભેદ સમજાય તેવો નથી.
- બીજો દાખલો; ઈમામ શાહએ લખેલા દસ અવતારની ચોપડી, તેઓ ગુજરી ગયા તેના લગભગ ૫૦૦ વર્ષ પછી, ઈમામ શાહ લિખિત, દાસ અવતાર પુસ્તકની *પહેલી* **આવૃત્તિ** વર્ષ 2002માં પીરાણા સ્થિત સતપંથની અધિકૃત સંસ્થાએ બહાર પાડી. ૫૦૦ વર્ષ પછી તેમને આ ચોપડી ક્યાંથી મળી? ઈમામ શાહના કાળથી, સેંકડો વર્ષોથી દસ અવતારની જે ચોપડી લોકો વાંચતા હતાં, તે ક્યાંથી આવી હતી? તેમને, મૂળ દસ અવતારની, ચોપડી બદલવાનો હક્ક, કોણે આપ્યો? પૂછવા માટે આના જેવાં ઘણા સવાલો છે, પણ સંતોષ કારક જવાબ આપવા તૈયાર નથી.
- તે ચોપડીઓ વિષે બીજી મજાની વાત એ છે કે જ્યારે કોઈ ચોપડીને ચોખ્ખા હિંદુ ધર્મ સાથે જોડી ન શકાય, ત્યારે તે ચોપડીની પ્રસિદ્ધિની તારીખ છાપવામાં નથી આવતી. તેમજ છપાવનાર વ્યક્તિનું નામ સરનામું પણ છાપવામાં નથી આવતું. જેથી તેમને ક્યારે કાયદાકિય રીતે તકલીફ ન થાય.
- પીરાણામાં પુસ્તક વેચવાની દુકાનમાં પુસ્તકોનું બિલ પણ નથી આપવામાં આવતું. બિલ માંગીએ તો પુસ્તકોમાં છપાયલી કિંમત બતાવી દેવામાં આવે છે.

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ ...

16) હિંદુઓની ધારણાઓને બદલવાનો પ્રયત્ન:

- સંપૂર્ણ માનવ જાતમાં, કોઈ ઉચ્ચ માનવ જાતિ હોય તો, એ મુસલમાન જ છે. એવી વાહિયાત માન્યતા ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ઠસાવેલ હતી.
- જે સમયે નીચલા વર્ણના લોકોને અડવાથી આભડછેટ લાગતી હતી, ત્યારે છાંટ લેવાની પ્રથા હતી. જેમકે કોઈ નીચલા વર્ણના માણસને અડી ગયા પછી, પાણીની છાંટ લીધા વગર ઘરમાં ન જવાતું.
- પણ ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં, તાકિયાનો ઉપયોગ કરી, એવું ઠસાવામાં આવ્યું હતું કે, જો નીચલા વર્ણના માણસને અડ્યા પછી એટલે કે અભડાયા પછી, કોઈ મુસલમાનને સ્પર્શ કરી લો તો, છાંટ લેવી પડે નહિ અને પવિત્ર થઇ જવાય.
- જ્યારે બીજા હિંદુઓ, મુસલમાનોથી દૂરી જાળવતા, ત્યારે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે, મુસલમાનોને ઉચ્ચ ગણાવી, તેમને સતપંથીઓની નજીક લાવવાના પ્રયાસ કરવામાં આવતા.

... પીરાણા સતપંથ દ્વારા તાકિયાનો પ્રયોગ...

17) સામાન્ય રીતે મુસ્લિમ ધર્મમાં સ્વ-બચાવ માટે તાકિયાનો ઉપયોગ કરવા માટેની છૂટ અને ભલામણ કરવામાં આવેલ છે. બીજી બાજુ સતપંથની વાત કરીએ, તો તેઓનો જીવ જોખમમાં ન આવતો હોવા છતાં, તાકિયાનો ઉપયોગ કેવળ હિંદુઓને છેતરવા માટે કરીને અને સતપંથને હિંદુ ધર્મ તરીકે ખપાવી દેવા માટેનો પ્રયત્ન હતો. અને તે પ્રક્રિયા આજ દિવસ સુધી નિરંતર ચાલુ રાખવામાં આવેલ છે. આ હકીકતને યથાર્થ ઠરાવવા માટે વાચકોને ખાસ વિનંતી કે આથી અગાઉની સ્લાઈડસને ધ્યાનમાં લેવી અત્યંત જરૂરી છે.

18) ઉપર જણાવેલ વાતની પુષ્ટિ માટે, જોઈએતો ખબર પડશે કે સેંકડો વર્ષો માટે ક.ક.પા. જ્ઞાતિ ઉપર સતપંથનું પ્રભુત્વ હતું. જ્ઞાતિમાં પીરાણા સતપંથને કોઈ વાતનો ભય નહોતો. તો પછી તાકિયાનો સતત પ્રયોગને શા માટે કરવાની જરૂર પડી?

19) જરૂર ના હોવા છતાં, તાકિયાનો પ્રયોગ કરવા પાછળનો હેતું એમ દર્શાવે છે, કે હિંદુઓને વટલાવીને મુસલમાન બનાવવાના પ્રપંચ શિવાય કંઈજ નહોતું.

175

લોકો તાકિયાના શિકાર બની ગયા હતા.

તાકિયા એટલો અસરકારક હતો કે લોકોને કોઈ જાતની શંકા ન થઈ કે તેમની સાથે કઈક ખોટું થઈ રહ્યું છે.

176

હમણાં સુધીની સમજણ

પીરાણા સતપંથ (બહારથી ભલે હિંદુ જેવો દેખાતો હોય) વાસ્તવિકતામાં, શિયા મુસલમાનોના, નીઝારી ઈસ્માઈલી પંથનો, એક ફાંટો છે

177

4. ચરણ ૨

ઇમામ શાહ પછીનો કાળ

178

મુદ્દાઓ

- આ ચરણમાં નીચે મુજબની વસ્તુઓ પર નજર કરીશું;
  1. ઈમામશાહી પક્ષની ફૂટ
  2. કાકાની ભૂમિકા
  3. ઈમામ શાહની વંશ પરંપરાગત પેઢી
  4. ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિ
  5. પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ
  6. નવનિર્મિત તાકિયા
  7. અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની ઉદારતા અને તેની સાથે દગો
  8. મવાળ
  9. અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ
  10. આશંકાઓ

179

4.1 ઈમામશાહી પક્ષની ફૂટ

કેવા સંજોગોમાં અને કયા કારણો સર...
ઈમામશાહીઓ, મૂળ સતપંથીઓ (એટલે કે ખોજાઓ) થી..
અલગ થયા?

180

ઈમામ શાહના ગુજરી જવા પછી...
તેમની ગાદી પર...
તેમના પુત્ર અને ઉત્તરાધીકારી...
નર ("નુર") મહમ્મદ શાહ...
("નર અલી") બેઠા.

181

ઈમામશાહીની ફૂટ ...

- સતપંથના મૂળ સિદ્ધાંતમાં, અનુયાયીઓ દ્વારા દસોન્દ (આવકનો દસમો ભાગ) અને અન્ય ધાર્મિક ભેટો/લાગાઓ /કરના (religious tax) પૈસા, આપવાનું આવે છે.
- આવા પૈસા પર ઈરાનના ઈમામનો હક્ક રહેતો હતો. એટલે જે રકમ ભેગી થાય તે ઈરાન સ્થિત ઈમામને મોકલી આપવામાં આવતી.
- આ પરંપરા, ઈમામ શાહના કાળ/સમય સુધી પ્રચલિત હતી અને તેમના પછી, તેમના દીકરા, નર મોહમ્મદ શાહના શરૂઆતના સમયમાં પણ ચાલતી હતી.
- એટલે ધર્માન્તરણ કરેલા લોકોનો નવો સમુદાય શરૂઆતમાં ઈરાનના ઈમામ સાથે વફાદાર હતો.
- એટલે તે સમય સુધી, સતપંથમાં કોઈ ફૂટ નહોતી પડી.

182

... ઈમામશાહીની ફૂટ ...

- સતપંથના સાહિત્યો પ્રમાણે, દસોન્દ અને અન્ય ધાર્મિક કર આપવા પાછળનો તર્ક એવો સમજાવ્યો છે, કે જ્યારે કયામત વખતે અલ્લાહ/ઈશ્વર/ભગવાન તમારા કર્મોનો હિસાબ કરશે ત્યારે, ગમે તેટલા ભયાનક પાપો કેમ ન કર્યા હોય, પણ જો તમે ઈમાનદારીથી ઈમામને (નિષ્કલંકી નારાયણને) દસોન્દ આપેલ હશે, તો તમને સ્વર્ગથી પણ સારું અમરાપુરી મળશે અને દર એક સાચા અનુયાયીને હજારો વર્ષો સુધી ધરતી પર રાજ કરવા મળશે. પણ જો તમે દસોન્દ આપવામાં ક્યાંક કચાસ કરી હશે, તો તમને નરકથી પણ વધારે ખરાબ યાતનાઓ ભોગવવી પડશે.
- હવે નુર મોહમ્મદે જ્યારે પોતે નિષ્કલંકી નારાયણ, એટલે ઈમામ હોવાનું જાહેર કર્યું, ત્યારે જો દસોન્દ અને અન્ય કરના પૈસા ઈરાન મોકલવામાં આવે તો તની ઈમામીયત પર પ્રશ્ન ચિહ્ન લાગે. એટલે દસોન્દ અને અન્ય લાગોના પૈસા ઈરાન સ્થિત મુખ્ય ઈમામ પાસે જતાં અટકાવવા જરૂરી બની ગયા.
- નર મોહમ્મદ શાહે, ઈમામશાહી પંથને (ઈમામ શાહને માનવાવાળા પંથ) મુખ્ય સતપંથમાંથી ૧૬મી સદીમાં અલગ કર્યો.
- સતપંથના *"સતવેણી જી વેલ"*નામના ગીનાનમાંથી આ ઐતિહાસિક માહિતી મળી આવે છે.

183

... ઈમામશાહીની ફૂટ

- નર મોહમ્મદ શાહના સત્તાના શરૂઆતના દિવસોમાં પણ, પરંપરા પ્રમાણે, ઈરાન સ્થિત "ઈમામ" સુધી રકમ મોકલવામાં આવતી.
- પણ ત્યાર બાદ, નર મોહમ્મદ શાહે વિદ્રોહ કરીને પૈસા મોકલવાનું બંદ કર્યું અને એક ખેતા નામના અનુયાયી, કે જેને ૧૮૦૦૦ હિંદુઓનો સાથ હતો, તેવાને, નર મોહમ્મદ શાહએ આદેશ કર્યો કે હવે પછી, જે કંઈ રકમ ભેગી થાય, તે તેમને આપવી. ઈરાન મોકલવી નહિ.
- ખેતાએ ચોખ્ખી "ના" પાડી દીધી અને લાંબો ઝગડો ચાલ્યો. જ્ઞાતિ બહાર કરવાનું થયું અને છેલ્લે ફૂટ પડી.
- આના કારણે વિધિસર ઈમામશાહીઓ (પીરાણા સતપંથીઓ), મુખ્ય સતપંથ (એટલે ખોજા કોમ) થી અલગ થઈ ગયા.

184

ફૂટની અસર

ઈમામશાહીઓ પર ફૂટની કેવી અસર પડી:

- નર મોહમ્મદ શાહે જે ફૂટ પાડી હતી, તેનાં કારણે, ઈસ્માઈલીઓના દૃષ્ટિકોણથી, ઈમામશાહી પંથને ભારે અને અગણિત નુકસાન થયું.
- ઈસ્માઈલી ધર્મના અનુયાયી બનવા કરતાં, તેઓ "પીરાણાવાળા" તરીકે, હલકા હિંદુઓ અને ઉતરતા મુસલમાનોની કોમ બનીને રહી ગયા.
- બીજી બાજુ, મુખ્ય સતપંથ કોમ, એટલે ખોજા કોમ, ધીરે-ધીરે, ઇસ્લામને અપનાવતી ગઈ.
- રૂઢિવાદી મુસલમાનો, ઈમામશાહીઓને મુસલમાન નથી ગણતા, તેમજ ચુસ્ત હિંદુઓ તેમને હિંદુ નથી ગણતા.

185

4.2 કાકાની ભૂમિકા

રોઝા / દરગાહની દેખરેખ કરતા મુજાવર / કાકાની ભૂમિકા

186

કાકાની ભૂમિકા ...

- અહીં "કાકા" એક અરબી શબ્દ છે, જેનો અર્થ થાય "નૌકર". સૈય્યદોએ દરગાહની દેખ રેખ રાખવા માટે અને અનુયાયીઓ સાથે સંપર્ક તથા તેઓએ આપેલ દાન અને ભેટને સંભાળી રાખવા માટે જે નૌકર નીમવામાં આવતા, તેને "કાકા" કહેવાતા.
- ઈમામશાહીવાળા સમુદાયમાં બધા અનુયાયીઓ હિંદુ હતા. (કારણ કે, ઈમામ શાહને માનનારા મુસ્લિમ લોકો, સતપંથને માનતા નથી. તેવો ઇસ્લામ સાથે પહેલેથીજ વફાદાર તો હતા. સતપંથ ને પાળવાની કોઈ જરૂર નહોતી.)
- સ્વ-બચાવ અને વ્યૂહાત્મક કારણોને લઈને અનુયાયીઓ, પોતાના ધર્માન્તરણને છુપું રાખતા. તેઓને બાહ્ય દેખાવ હિંદુઓ જેવો રાખવાની છૂટ હતી.
- અને જે લોકોએ પોતાનું ધર્મપરિવર્તન નહોતું છુપાવ્યું, તેઓ પણ પોતાની મૂળ જ્ઞાતિથી અલગ થવા નહોતા માગતા.
- સતપંથના પ્રચારકો અને અનુયાયીઓ વચ્ચે પરસ્પર સમજૂતી રહે અને એક બીજાં સાથે સંપર્કમાં રહે તે માટે, કાકાને નીમવામાં આવતા. અનુયાયીઓને સલાહ આપીને તેમની મુંઝવણ દૂર કરવાના કામની સાથે તેનું મુખ્ય કામ દસોન્દ અને લાગાના પૈસઓને, અનુયાયીઓ પાસેથી, વસુલ કરીને, પીર સુધી પોચાડવાનું હતું.
- કાકાને અનુયાયીઓના સમુદાયમાંથી ચુંટવામાં આવે છે.

187

... કાકાની ભૂમિકા ...

- જ્યારે કાકાને નીમવામાં આવે છે, ત્યારે તેની ધાર્મિક વિધિ સૈય્યદો દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- **પરંપરાગત રીતે કાકાના બે નામ હોય છે, એક હિંદુ નામ અને બીજું સતપંથી નામ / મુસ્લિમ નામ. દાખલા તરીકે, "નાયા" કાકાને પીર "નસીરુદ્દીન" કહેવામાં આવતા. તેવી રીતે "કરસન" કાકાને પીર "કરીમ" કહેવામાં આવતા.**
- કાકાની "ગાદી" એક "સંસ્થા" છે. જેની શરૂઆત ગામ સ્તરે ચાલુ કરવામાં આવી અને ધીરે ધીરે કેન્દ્ર સ્થાનમાં પ્રસ્થાપિત થઈ.
- પીરાણાના કેન્દ્રમાં કાકાને લાવવાનું મુખ્ય કારણ નર મોહમ્મદ શાહના દીકરાઓ વચ્ચે આપસમાં વેર અને ઝગડા હતું.
- પોતાના મરણ પછી, ઝગડતા દીકરાઓમાં, નિષ્પક્ષ રીતે પીરાણાની કમાઈનો બટવારો થાય તે માટે, એક વ્યવસ્થાની જરૂર સમજી, નર અલીએ (મોહમ્મદ શાહનું બીજું નામ), કાકાની ભૂમિકા વધારી નાખી. પૈસા ભેગા કરવા માટે, પેટા કાકાઓમાંથી એક મુખ્ય કાકાને નીમ્યા અને જેમનું વધારાનું કામ કબરની દેખરેખ કરવાનું પણ હતું. એટલે કે મુજાવર તરીકેની ફરજ બજાવવાનું પણ હતું.

188

... કાકાની ભૂમિકા

- કાકાને આજીવન માટે નીમવામાં આવતા અને કાકાને ગૃહ સંસારનો ત્યાગ કરવો પડતો. વળતરમાં કાકાને ખાવાનું અને કપડાં મળતાં.
- સંશોધનકારોના કહેવા પ્રમાણે, વાસ્તવમાં કાકાની ગાદી કાવતરાઓ, કપટ અને કાવાદાવાઓનો અખૂટ ભંડાર છે.
- સમય કાળે, પૈસાના જોરે, કાકાની તાકાત ધીરેધીરે વધતી ગઈ. પોતાને ધર્મ ગુરુ અને પંથના સર્વેસર્વા માનવા લાગ્યા.

189

પીરાણાના કાકાઓની યાદી

1	શાણા	11	નૂર મોહમ્મદ	21	નથુ (3)
2	શેરમોહમ્મદ	12	ભૂલા	22	પેથા
3	અબ્દુલ્લાહ	13	પોચા	23	કરમશી
4	ઈબ્રાહીમ	14	પ્રાગજી	24	લક્ષ્મણ
5	રહીમ (1)	15	નથુ (1)	25	રામજી
6	કરીમ મોહમ્મદ	16	દીપા (અબ્દુર રહીમ)	26	સવજી
7	સામદ	17	મનજી	27	કરસન
8	હસન	18	નથુ (2)	28	નાનક દાસ (હાલ)
9	રહીમ (2)	19	નાગજી		
10	રાજે મોહમ્મદ	20	શામજી		

નોંધ: અમુક જગ્યાએ, તાકિયાના કારણે, મુસલમાન કાકાઓના નામ બદલીને હિંદુ નામો રાખવામાં આવ્યા છે. 190

4.3 ઈમામ શાહની પેઢી

ઈમામ શાહના, પેઢી દર પેઢીના, ઉત્તરાધિકારીઓની નોંધ
(એટલેકે કહેવાતા <u>હરિવંશની</u> નોંધ)

191

1
- ઈમામ શાહ
- જન્મ:1452 મરણ: 1513 (62 years)
- કબર: પીરાણા

2
- નર મોહમ્મદ
- જન્મ: 1469-70 મરણ: 1533-34
- કબર: પીરાણા, ઈમામ શાહની કબરની બાજુમાં

3
- સૈદુદ્દીન (સેદ) ખાન
- જન્મ: --- મરણ: 1572
- કબર: પીરાણા, ઈમામ શાહની દરગાહની બાજુમાં

4
- અબુ અલી હાશિમ
- જન્મ: 1559-60 મરણ: 1612
- કબર: ----

5
- અબુ મોહમ્મદ હાશિમ
- જન્મ: 1597 મરણ: 1636
- કબર: ----

આગળ જુઓ...

192

6

- મોહમ્મદ શાહી દુલા બુરહાનપૂરી
- જન્મ: 1624 મરણ: 1657
- કબર: બહાદરપુર, ફેઝપુરની બાજુમાં

7

- અબુ મોહમ્મદ શાહી મીરાં
- જન્મ: --- મરણ: 1691
- કબર: પીરાણા

8

- મોહમ્મદ શાહ
- જન્મ: 1679 મરણ: 1718
- કબર: અહમદનગર

9

- મોહમ્મદ ફાદીલ
- જન્મ: 1717 મરણ: 1746
- કબર: ચંપાનેર

10

- સૈય્યદ શરીફ
- જન્મ: 1731 મરણ: 20th Feb 1775
- કબર: ----

આગળ જુઓ...

11

- બદરુદ્દીન (બડા મિયાં)
- જન્મ: 1775 મરણ: 1827
- કબર: ---

12

- બાકર અલી
- જન્મ: --- મરણ: 1835
- કબર: ---

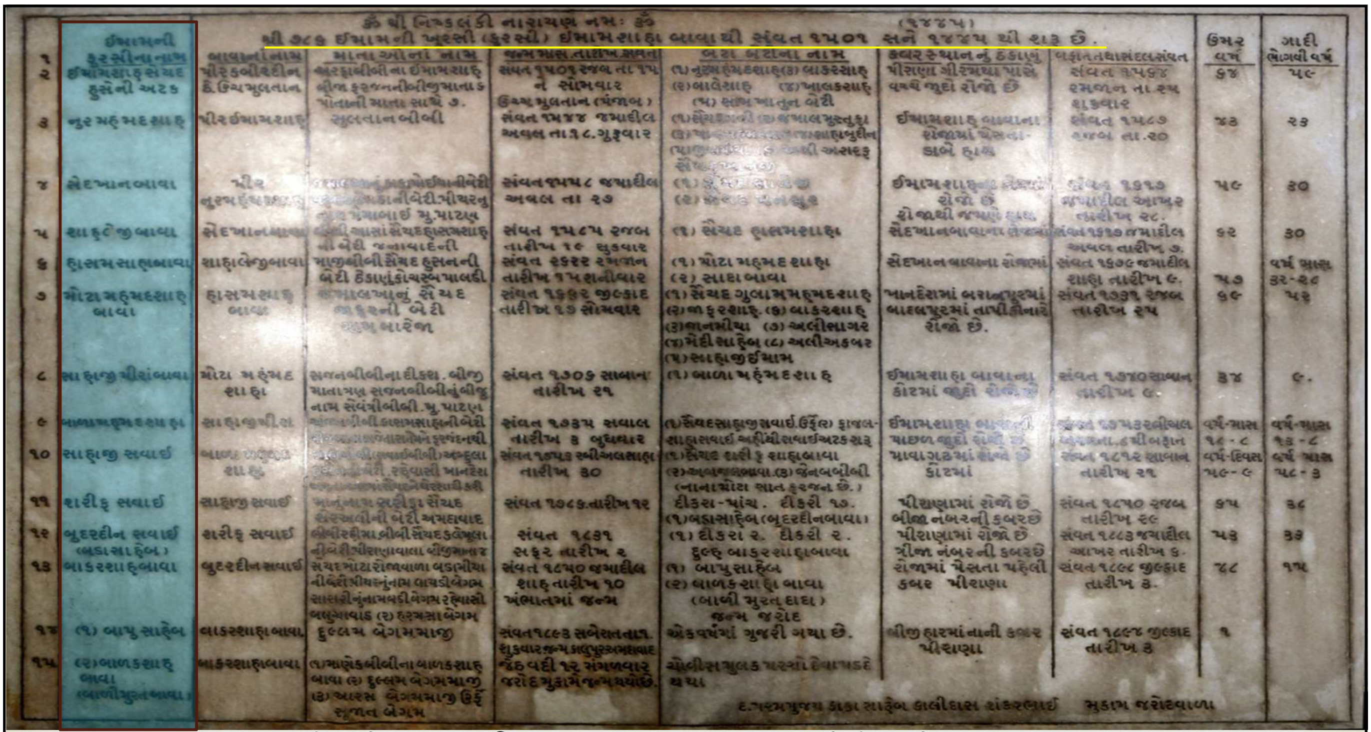
--

- પેઢીનો અંત
- બાકર અલીનો કોઈ વારસદાર નહોતો. તેઓ ઉત્તરાધિકારી નીમ્યા વગર ગુજરી ગયા.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સંશોધનકારોના, ઠોસ પુરાવાવોના આધારે બહાર પાડેલા નિષ્કર્ષ ઉપરથી જાણવા મળે છે કે, ઈમામ શાહની ગાદીનો અંત થઈ ગયો છે. તેનો બીજો અર્થ એમ થાય કે સતપંથીઓ જે વિષ્ણુના અવતારની અખંડ પરંપરાને માને છે, તે તૂટી ગઈ છે. પીરાણા સતપંથના હરિવંશનો અંત થઈ ગયો છે.

નોંધ: ઘણા સતપંથી ભાઈઓ આ વાતથી અજાણ છે અને એક સૈય્યદ, શમશુદ્દીન ખાકી (હવે તેમના પુત્ર સલાઉદ્દીન ખાકી), જે પોતાને "સજ્જાદ નશીન" તરીકે ઓળખાવે છે અને પોતે ઈમામ શાહની ગાદીનો વારસ હોવાનો દાવો કરે છે, તેને આંખ બંદ કરીને માને છે. જો એ દાવો સાચો હોય તો, સતપંથ ધર્મ સિદ્ધાંત પ્રમાણે આ સૈય્યદ જીવતો ઈમામ અને અલી / વિષ્ણુનો દસમો હોઈ શકે. પણ એ દાવો સાચો હોય તેવું લાગતું નથી.

ખરેખર દુ:ખ થાય છે કે ઘણા સતપંથીઓ અજ્ઞાનતાના કારણે આવું માને છે.

ઈમામશાહ બાવાની પેઢી દર્શાવતો શિલા લેખ. અગાઉ જણાવેલ પેઢીની યાદી અને આ લેખમાં થોડો ફરક છે.

નવો સિદ્ધાંત ઊભો કરવામાં આવ્યો

- હરિવંશનો અંત થયો હોવા છતાં, અશરફ શાહ સૈય્યદને લઈને, એક નવો દિલચસ્પ સિદ્ધાંત ઊભો કરવામાં આવ્યો છે. એ વાત પ્રમાણે, હિંદુઓ પર અત્યાચાર કરનારો, કુખ્યાત અને ક્રૂર મુસલમાન રાજા, ઔરંગઝેબે પ્રમાણીત કર્યું કે અશરફ શાહ બાવા, ઈમામ શાહની ગાદીના ઉત્તરાધિકારી છે.
- આશ્ચર્યની વાત છે કે લોકો આ વાતને સાચી માને છે અને આજે ઈમામ શાહની ગાદીના દાવેદાર, શમશુદ્દીન ખાકીને (હવે તેમના ઉત્તરાધિકારી પુત્ર સલાઉદ્દીનને) માને છે. વધારામાં એવું પણ સાંભળવા મળે છે કે ઔરંગઝેબે શિયા મુસલમાનોને ખુશ કરવા, પોતાની સ્થિતિ ગુજરાતમાં મજબુત કરવા માટે દાન અને ખોટું પ્રમાણ પત્ર આપ્યું હતું. અને આ વાતની પાછળ અધ્યાત્મિક રીતે કોઈ સચ્ચાઈ નથી.
- હાલમાં તા. ૨૩-૦૨-૨૦૧૦થી શમશુદ્દીન બાવાના દીકરા, સલાઉદ્દીન બાવા ખાકી, પોતે ૧૫મો "સજ્જાદ નશીન" (ઉત્તરાધિકારી) હોવાનો દાવો કરે છે.
- હરિવંશના "ઉત્તરાધિકારી" સૈય્યદનો એવો પ્રચાર રહ્યો છે કે "ગાદીપતિ" સૈય્યદ શિવાય કોઈ પણ અન્ય સય્યદોને માનવા નહિ. પછી ભલે હરિવંશના સૈય્યદનો સગો ભાઈ કેમ ન હોય.

196

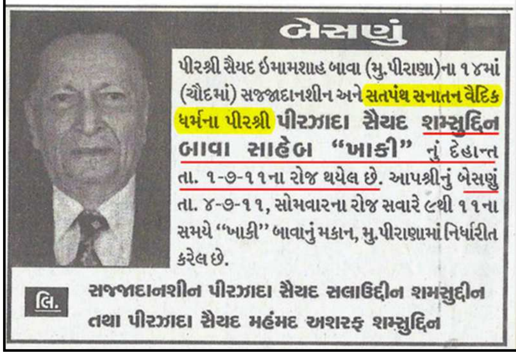
पीरजादा सैयद शम्सुदीन बावा साहेब "खाकी"
पीराणा (गुजरात)

શમશુદ્દીન બાવા ખાકી

ઈમામ શાહની ગાદીના ૧૪માં ગાદીપતિ

- ઉપર – એક સારા સમયમાં શમશુદ્દીન બાવાનો ફોટો.
- નીચે – શમશુદ્દીન બાવા ખાકીના મૃત્યુ બાદ, તેમના બેસણાંની જાહેરાત, તા. ૦૩-૦૭-૨૦૧૧ના, ગુજરાત સમાચાર છાપાંની ભુજ આવૃત્તિમાં, પાનાં નં. ૨માં, અને અમદાવાદ આવૃત્તિમાં પણ, પ્રકાશિત થઈ હતી.
- આ જાહેરાતમાં તેમની "સતપંથ સનાતન વૈદિક ધર્મ ના પીર" હોવાની ઓળખ વર્ણવેલ છે.
- પીરાણા સતપંથીઓની, મુખ્ય કેન્દ્રિય સંસ્થા, ધી ઈમામ શાહ બાવા રોઝા સંસ્થાન કમીટી ટ્રસ્ટ, રજી નં E-૭૩૮, એમણે આ છપાવેલ હકીકતનો કોઇજ રદિયો આપેલ નથી.

ગુજરાત સમાચાર, ભુજ આવૃત્તિ - તા.૦૩ જુલાઈ ૨૦૧૧, પેજ: ૨

બેસણું

પીરશ્રી સૈયદ ઈમામશાહ બાવા (મુ.પીરાણા)ના ૧૪માં (ચૌદમાં) સજ્જાદાનશીન અને સતપંથ સનાતન વૈદિક ધર્મના પીરશ્રી પીરઝાદા સૈયદ શમ્સુદ્દિન બાવા સાહેબ "ખાકી" નું દેહાન્ત તા. ૧-૭-૧૧ના રોજ થયેલ છે. આપશ્રીનું બેસણું તા. ૪-૭-૧૧, સોમવારના રોજ સવારે ૯થી ૧૧ના સમયે "ખાકી" બાવાનું મકાન, મુ.પીરાણામાં નિર્ધારીત કરેલ છે.

લિ. સજ્જાદાનશીન પીરઝાદા સૈયદ સલાઉદ્દીન શમસુદ્દીન
તથા પીરઝાદા સૈયદ મહંમદ અશરફ શમ્સુદ્દિન

197

4.4 ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિ

કચ્છ કડવા પાટીદાર (ક.ક.પા.) જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિ
અને
તેની પીરાણા સતપંથ પર અસર

198

ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

1. ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને પીરાણા સતપંથ વચ્ચે સંબંધ

- ક.ક.પા. જ્ઞાતિ અને પીરાણા સતપંથ વચ્ચે ખાસ સંબંધ છે.
- અગાઉની સ્લાઈડમાં આપે જોયું કે પીરાણા પંથીઓમાં મોટી બહુમતી ધરાવતો વર્ગ ક.ક.પા. જ્ઞાતિનો છે.
- એટલે સ્વાભાવિક છે કે ક.ક.પા. જ્ઞાતિના લોકોની ધાર્મિક આસ્થા, વિચારો અને ક્રિયાઓની, પીરાણા સતપંથ ઉપર અસર પડે.
- હવે પછીની સ્લાઈડોમાં જોઈશું કે કેવી વિપરીત અને દયનીય અવસ્થામાં, વર્ષ ૧૯૨૦ થી ૧૯૬૦ વચ્ચે, ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિ સર્જાઈ અને તેની પીરાણા સતપંથ પર કેવી અસર થઈ.

199

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

2. ઈમામ શાહની સફળતા પાછળના મુખ્ય કારણો:

- ઈમામ શાહની સફળતા પાછળનું મુખ્ય કારણ હતું કે ઈમામ શાહ ચમત્કાર કરવામાં બહુ નિપુણ હતા.
- તેમની ચમત્કાર કરી શકવાની શક્તિના કારણે, કાશીની યાત્રાએ નીકળેલા એક સંઘને કાશી વિશ્વનાથના દર્શન, સેંકડો કિલોમીટર દૂર, પીરાણામાંજ કરાવી દીધા અને તેમને કાશી જવા ન દીધા. આ વાતના લીધે, લોકોમાં પોતાના પ્રત્યે આંકર્ષણ જગાવી શક્યા. લોકો ઈમામ શાહની ચમત્કારી શક્તિને નમન કરવા લાગ્યા અને પરિણામે ઈમામ શાહ બાવા પૂજનીય બની ગયા.
- બીજી વાર્તા એવી છે કે ત્રણ વરસથી સતત દુષ્કાળ પડવાના કારણે ત્રાસેલા ખેડૂતો, ઈમામ શાહ પાસે મદદ માંગવા ગયા અને ઈમામ શાહે વરસાદ વરસાવી બતાવ્યો. ગરીબ ખેડૂતોને આ વાતનો ચમત્કાર લાગ્યો અને ઈમામ શાહને તારણ હાર અને ભગવાન તરીકે માનવા લાગ્યા.
- ઘણી નાની મોટી એવી ચમત્કારની વાતો પ્રચલિત કરવામાં આવી છે. અમુક વાતોનો તો “ગીનાન”માં પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, જે ફક્ત અભણ, ગરીબ, અજ્ઞાન અને અંધ-શ્રદ્ધામાં ડૂબેલા વર્ગના લોકોની કલ્પનાને આકર્ષી શકવામાં સફળ થયેલ છે.
- એક વખત લોકો તેમને માનવા લાગ્યા એટલે ઈમામ શાહે ધીરેથી સતપંથને (શિયા મુસ્લિમનો એક પંથ) કલિયુગના સાચા હિંદુ ધર્મ તરીકે તેમની સામે રજુ કરી દીધો.
- **ભણતરનો અભાવ, ગરીબી અને અજ્ઞાનતા ધરવતા લોકો ઈમામ શાહની ચમત્કારી શક્તિના લાભદાઈ અનુભવના લીધે તેમના પર અંધ-વિશ્વાસ મુક્યો. અને ઈમામ શાહ માટે કોઈ પણ શંકા કરવાની લોકોમાં શક્તિજ ન રહી. જે કપટી રીતથી ઈમામ શાહએ, કહેવાતા હિંદુ તત્વો મિશ્રિત કબ્રસ્તાની સતપંથ ધર્મ ને લોકો સામે પ્રસ્તુત કર્યો, તેને લોકોએ સહજ ભાવથી તેને અપનાવી લીધો.**

200

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

3. સતપંથનો અંગીકાર:

- શુક્રવાર તા. ૧૯-૧૦-૧૫૩૪ ના કડવા પાટીદાર ("ક.પા.") જ્ઞાતિના (આ જ્ઞાતિને "કણબી" કે "કુણબી" તરીકે પણ ઓળખાય છે), અમુક લોકોએ ઈમામ શાહનો ધર્મ, સતપંથનો અંગીકાર કર્યો.
- આ લોકો સતપંથ ધર્મ સ્વીકારીને "મુમના મુસલમાન" બની ગયા હતા.
- એક સમયે ભુજના સંગ્રહાલય (museum) માં મુમના કણબીની મૂર્તિ પણ રાખવામાં આવતી હતી.
- તે કાળમાં ક.પા.જ્ઞાતિ મહેસાણા જીલ્લામાં ઊંઝાની આસ પાસ વસ્તી હતી.
- ધીરે-ધીરે જ્ઞાતિના અન્ય હિંદુ સભ્યોને તેમના સતપંથીભાઈઓના મુસલમાની ધર્મની જાણ થઈ.

201

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

4. કચ્છમાં સ્થળાંતર:

- અન્ય હિંદુ સમાજને અને કડવા પાટીદારોને જ્યારે સતપંથ ધર્મ, એક મુસલમાની ધર્મ છે, એવી ખબર પડી, ત્યારે સતપંથ ધર્મ પાળતા લોકોનો, હિંદુઓએ તેમજ પાટીદાર જ્ઞાતિએ બહિષ્કાર કર્યો. આના કારણે સતપંથીઓને તેમનો દેશ (ઉત્તર ગુજરાત) છોડીને કચ્છ તરફ પલાયન કરવું પડ્યું.
- ઉત્તર ગુજરાત જેવાં ફળદ્રુપ પ્રદેશને છોડીને કચ્છ જેવાં સુખા ભઠ પ્રદેશમાં જઈને વસવું કઈ સહેલું કામ નહોતું. કચ્છ જેવાં રણ અને દુષ્કાળ ગ્રસ્ત પ્રદેશમાં ખેતી કરવી એ એક ખેડૂત પ્રજા માટે કસૌટી રૂપ વાત હતી.
- કચ્છમાં આવ્યા પછી તેઓ પહેલાં ભચાઉની બાજુમાં "સિકરા" ગામમાં આવીને વસ્યા.
- કચ્છમાં આવીને વસવાટના કારણે તેમને "કચ્છ કડવા પાટીદાર"ની નવી ઓળખ મળી. આજે લગભગ ૫૦૦ વર્ષ પછી પણ આ જ્ઞાતિના ઘરોમાં ગુજરાતી ભાષા બોલાય છે. આજે પણ મોટા ભાગના લોકોને સ્થાનિક કચ્છી ભાષા નથી આવડતી.
- ઉપર જણાવેલ હકીકત, એ સહુંથી મોટો પુરાવો છે કે, કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ ગુજરાતથી કચ્છમાં આવીને વસી છે.

202

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

5. હિંદુ રીત રિવાજો અને ક્રિયાઓનું પાલન:

- મુમના મુસલમાનની ઓળખ ધરાવીને, ઘણા કષ્ઠ વેઠીને, કચ્છ જેવાં દૂર્ગમ પ્રદેશમાં વસ્યા, પણ તેઓ હંમેશા એવું માનતા હતા કે તેઓ સાચા હિંદુજ છે.
- શા માટે નહિ? તેમના રીત રિવાજો અને ક્રિયાઓ હિંદુઓ જેવી હતી. લગ્ન અને મરણની ક્રિયાઓ પણ હિંદુઓના જેવીજ હતી (તા. ૧૯-૦૧-૧૭૭૬ સુધી). દિવાળી, નવરાત્રી, ગોકુળ અષ્ઠમી જેવા હિંદુ તહેવારો પણ મનાવતા.
- ઈમામ શાહના વંશજ સૈય્યદોને પૂજ્ય ગણતા, દસોન્દ અને અન્ય લાગાઓ આપતા અને ક્યારેકજ પીરાણાની યાત્રા કરતા. અને ત્યાં સુધી, ફક્ત આ બે ત્રણ અપવાદો શિવાય, તેમનામાં મુસલમાનોના કોઈ પણ રિવાજો સ્થાન પામ્યા નહોતા.
- જ્ઞાતિ અભણ, ગરીબ, અજ્ઞાની તેમજ ધાર્મિક રીતે અભ્યાસુ ન હોવાથી, હિંદુ ધર્મ અને સતપંથ ધર્મના ભેદોથી અજાણ હોવાના કારણે, સૈય્યદોની મોખિક સૂચનાઓ માનવા શિવાય તેમની પાસે કોઈ ઉપાયજ નહોતો. આ કારણે ધર્મ અંગે હિંદુ ધર્મથી વિપરીત એવી માન્યતાઓને ધીરેધીરે સ્વીકારી લીધી અને તે પ્રમાણેના આચરણો કરવા લાગ્યા.

203

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

6. ક.ક.પા. જ્ઞાતિએ વિશ્રામબાપા નાકરાણીને આપેલું વચન (1/2):

- વહીવંચાઓના દસ્તાવેજો પર થી આ હકીકતને લેવામાં આવી છે.
- ક.ક.પા. જ્ઞાતિના ગેઢેરા અને આગેવાન શ્રી વિશ્રામબાપા નાકરાણી, કચ્છની સીમાની બાજુમાં આવેલું "શિકરા" ગામમાં આવ્યા. તે વખતે ક.ક.પા. જ્ઞાતિનું મથક શિકરા ગામ હતું. કચ્છના અંદરના ગામોમાં હજી જ્ઞાતિ એટેલી બધી ફેલાયલી નહોતી.
- વિશ્રામ બાપા ક.ક.પા. જ્ઞાતિના પ્રિય ગેઢેરા હતાં. આખી ક.ક.પા. જ્ઞાતિ તેમને માનતી હતી.
- સવંત 1685ના, એટલે વર્ષ 1628-29માં તેઓ માંદા પડ્યા અને છેલ્લી ઘડી આવી ગઈ.
- પણ તેમનો જીવ નહોતો જતો. તરફડિયાં મારતા હતા. એટલે તેમને પૂછવામાં આવ્યું કે... બાપા તમારી ઈચ્છા શું છે? તમારી સદગતિ કેમ નથી થતી?

204

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

6. ક.ક.પા. જ્ઞાતિએ વિશ્રામબાપા નાકરાણીને આપેલું વચન (2/2):

- બાપાએ કહ્યું કે આપણે મોટી ભૂલ કરીને ઈમામ શાહને માનતાતો માની ગયા છીએ. એક મુસલમાનને ધર્મ ગુરુ બનાવી દીધા. દુર્ભાગ્યવશ હવે પાછુંતો વળી શકાય તેમ નથી. પણ જો આપણે હિંદુ બનીને રહેવું હોય તો, મને બે વચન આપો;

  1. *તમે ક્યારેય "ગોકુળિયું" નહિ છોડો.* તેના કારણે ક.ક.પા. જ્ઞાતિ જનો હંમેશા કૃષ્ણ ભગવાનનો જન્માષ્ઠમી ઉત્સવ મનાવતા આવ્યા છે. (સૈય્યદો "ખાના"ની અંદર જન્માષ્ઠમી મનાવવા ન આપતા, એટલે ખાનાની ચાલીમા જન્માષ્ઠમી મનાવવાનો રિવાજ થઈ ગયો.)
  2. મુસલમાનોને એ વખતમાં ક.ક.પા. જ્ઞાતિ ઊતરતી કોમ માનતી હતી. એટલે ઊતરતી કોમનું રાંધેલું ન ખાજો. *પરમાટી (નોન વેજ) ન ખાતા.* (એક મુસ્લિમ ધર્મ પાળતા હોવા છતાં આજ સુધી ક.ક.પા. જ્ઞાતિ નોન-વેજ નથી ખાતી)

- ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે બાપાને આપેલ બે વચનોને ક.ક.પા. જ્ઞાતિ આજ સુધી પાળતી આવી છે. અને તેનાં કારણે સૈય્યદો, લાખ કોશિશ કરવા છતાં, આ જ્ઞાતિના ખાનપાનને ભ્રષ્ટ ન કરી શક્યા.

205

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

7. કેશરા પરમેશ્વરાનો બળવો:

- તા. ૧૯-૦૧-૧૭૭૬ અને શુક્રવારના એક ઐતિહાસિક ઘટના બની, જેમાં ભવિષ્યની ક્રાંતિનું બીજ રોપાયું.
- તે વખતના પીરાણાના કાકા, પ્રાગજી અને સૈય્યદ વલીમિયાએ નખત્રાણામાં જ્ઞાતિ પંચની એક સભા બોલાવી.
- તેમની હાજરીમાં જ્ઞાતિમાંથી બ્રાહ્મણ અને વહીવંચાને ભગાડી રવાના કરી દેવામાં આવ્યા અને તેમના ફરી પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો.
- ભારતની વર્ણ વ્યવસ્થામાં, ધાર્મિક જ્ઞાન અને તે અંગેની વિદ્વતા ધરાવતા, બ્રાહ્મણો અને, ઇતિહાસના સાચા જાણકાર અને તે અંગેની વિગતોનો સારી પેઠે સંગ્રહ ધરાવતા, ભાટ-ચારણ અને વહીવંચાઓ, સૈય્યાદોની મેલી મુરાદ પૂરી પાડવા માટે અવરોધક હતા. અને આ મેલી મુરાદ હતી, જ્ઞાતિને તેમના હિંદુ મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવાની. કારણ કે ભારતની વર્ણ વ્યવસ્થામાં વ્યક્તિગત ધર્માંતરણ સફળ ન થાય, આખી જ્ઞાતિનો ધર્મ બદલાય, તોજ તે સફળ થઈ શકે.

206

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

8. જ્ઞાતિમાં પહેલી ફૂટ:

- જ્ઞાતિના આગેવાન, જેઓ નેત્રા ગામના મુખી પણ હતા, તે શ્રી કેશરા તેજા સાંખલા (કેશરા પરમેશ્વરા) ને, સૈય્યાદોના આ પ્રપંચની ગંધ પડી ગઈ. એજ સભામાં તેમણે તે ઠરાવનો વિરોધ કર્યો.
- પણ તે ઠરાવને અટકાવી શકે તેટલો તેમને સાથ ન મળ્યો. એટલે તેમના અમુક સાથીદારોને લઈને સભાનો બહિષ્કાર કર્યો.
- પોતાના ગામમાં જઈને તેમણે ગામના લોકોને સૈય્યદો અને કાકાના રચેલા પ્રપંચની હકીકત સમજાવી.
- સ્વામી નારાયણ સંપ્રદાયના સાધુની સનાતન ધર્મ અંગેની સલાહ અપનાવીને, તે ગામોના લોકોએ સામુહિક રીતે સનાતન હિંદુ ધર્મના સ્વામી નારાયણ સંપ્રદાયનો અંગીકાર કરાવડાવ્યો.
- ભલે કેશરા પરમેશ્વરાની સાથે નાની સંખ્યામાં માણસો હતા, પણ આ ઘટનાથી, લોકોના મનમાં, સતપંથનો હિંદુ હોવાના વાહિયાત દાવા, પર શંકા કાયમ માટે બેસી ગઈ.
- દૂર્ભાગ્યવશ જ્ઞાતિના અન્ય સભ્યો પીરાણા સતપંથને પાળતા રહ્યા. સૈય્યદોને પૂજ્ય ગણતા અને તેમને ધર્મ ગુરુ તેમજ આધ્યાત્મિક ગુરુ માનતા રહ્યા.

207

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

9. મહાન નેતા નારાયણ રામજી લીંબાણીનો જન્મ:

- જ્ઞાતિમાં સૈય્યદોના આગમનને શુભ ગણાતું હતું. અનુયાયીઓ સૈય્યદોના આગમનને મોટી સંખ્યામાં મળીને મનાવતા અને તેમને પૈસા અને બીજી કીમતી વસ્તુઓ ભેટ આપતા. સૈય્યદોના એંઠાને પ્રસાદ માનતા અને અનુયાયીઓમાં વહેંચવામાં આવતો.
- સૈય્યદો, અનુયાયીના છોકરાંઓને ભણાવવાની ના પડતા. સૈય્યદોને ધર્મ ગુરુ માનતા, એટલે લોકો તેમની વાતો પર આંધળો વિશ્વાસ રાખતા અને તેમની વાતોનું અક્ષરે-અક્ષર પાલન કરતા.
- અજ્ઞાનતાની સાથે, કોઈપણ સંજોગોમાં, દસોન્દ અને લાગાઓ આપવાની મજબૂરી હતી. દુઃખોમાં વધારો કરવા માટે કચ્છમાં વારે ઘડીયે પડતા દુષ્કાળો તો હતાજ. લોકોની હાલત જાનવરોથી પણ ખરાબ હતી.
- આવી દયનીય અને ખરાબ પરિસ્થિતિમાં કેશરા પરમેશ્વરાના બળવાના ૧૦૮ વરસ પછી, તા. ૨૨-૫-૧૮૮૩નાં રોજે જ્ઞાતિના મહાન નેતા, શ્રી નારાયણજી રામજી લીંબાણીનો જન્મ કચ્છના એક ગામ વિરાણી મોટીમાં થયો.
- નારાયણ રામજી લીંબાણીએ, તેમના પિતાની દેખરેખ હેઠળ પાંચમાં ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ પુરો કર્યો. તે વખતે પાંચમાં ધોરણ સુધી ભણેલા, આખી જ્ઞાતિમાં, ફક્ત બીજા ચાર જણજ હતા.

208

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

10. નિર્ણાયક ઘડી - (1 / 2):

- તેમના પિતાની જેમ, નારાયણ રામજી પણ એક કુશળ મકાન બનાવવાના ઠેકેદાર અને કારીગર હતા. ધંધામાં પોતાનું કિસ્મત અજમાવવા તેઓ વર્ષ ૧૯૦૨માં મુંબઈ આવ્યા અને તેમાં તેમને ખુબ સફળતા પણ મળી.
- ત્યારે વર્ષ ૧૯૦૮માં, તેમના જીવનમાં એવી ઘટના ઘટી કે તેના થકી તેમનું જીવન સદાય માટે બદલી ગયું. આ ઘટનાની જ્ઞાતિ પર પણ કાયમી અસર થઈ.
- એક દિવસ, ઘર બનાવવાના નવા ઠેકા માટે શેઠ શ્રી કેશવજી દામજીને મળ્યા. સંજોગવશાત આ શેઠ પણ કચ્છના વતની હતા. તેઓ ભાટિયા જ્ઞાતિના હતા.
- શ્રી કેશવજી દામજીએ મકાન બનાવાનો કોન્ટ્રાકટતો નારાયણ રામજીને આપ્યો, પણ તેમને એક વાત કહી, જેનાથી નારાયણ બાપાનું જીવન બદલાઈ ગયું.

209

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

10. નિર્ણાયક ઘડી - (2 / 2):

- તેમણે કચ્છી ભાષામાં કટાક્ષ કરતા કહ્યું કે “એ દેખાય છે હિંદુ જેવા, પણ ધર્મમાં તો એ કાફર છે – ન ઈ હિંદુ અને ન ઈ મુસલમાન. આ લોકોમાં મરે ત્યારે દાટે અને પરણે ત્યારે દુઆ પડે“.
- આ વાત સંભાળીને નારાયણ બાપાને જાણે ઝટકો લાગ્યો અને ચિંતન કરવા લાગ્યા કે હિંદુ હોવા છતાં મારી જ્ઞાતિના ધર્મનું આવું અપમાન કેમ? શું મારી જ્ઞાતિ હિંદુ નથી?
- સચ્ચાઈ જાણવાની જિજ્ઞાસાના કારણે તેઓ સત્યની ખોજ કરવા નીકળ્યા.
- હિંદુ ધર્મના ઘણા આગેવાનોને મળ્યા અને સાચો હિંદુ ધર્મ શું છે તે જાણ્યું. તેમણે એ પણ જાણ્યું કે પીરાણા સતપંથ એ હિંદુઓને વટલાવીને મુસલમાન બનાવવા માટે તૈયાર કરેલી એક “વ્યવસ્થા” છે, એક કારસો-પ્રપંચ છે. જેમાં અનુયાયીઓની અજ્ઞાનતાનો લાભ લઈને, પોતે સાચો હિંદુ ધર્મ પાળે છે, તેવું ખોટું ઠસાવીને મુસલમાન ધર્મ પાળતા કરી દેવાય છે.

210

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

11. સતપંથ ધર્મનું જ્ઞાન લીધું:

- લાંબા સમય સુધી સતત મહેનત કર્યા બાદ, નારાયણ બાપાએ સતપંથ ધર્મના જ્ઞાન પર મહારથ હાંસલ કરી લીધી.
- તેમના જ્ઞાનનું સ્તર એટલું ઉચ્ચ હતું કે આગળ જતાં તેમણે એક પુસ્તક બહાર પાડયું. જેનું નામ "પીરાણા સતપંથની પોલ અને સત્યનો પ્રકાશ" હતું. પીરાણા સતપંથના છુપા ભેદ બહારી દુનિયા સામે મુકતું આ પહેલું પુસ્તક હતું.
- આજે પણ, આ વિષયના અભ્યાસુ, પ્રખ્યાત લેખકો અને વિદ્વાનો, આ પુસ્તકનો સંદર્ભ લેતા હોય છે.

211

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

12. ક્રાંતિની શરૂઆત:

- સતપંથ ધર્મનું જ્ઞાન લીધા પછી, નારાયણ બાપા તેમના સાથીદારો અને મિત્રો સાથે ચર્ચા કરવા લાગ્યા અને તેમના વિચારોને લોકોનો ટેકો મળવા લાગ્યો.
- તા. ૦૪-૦૬-૧૯૦૮નાં તેમના ૭ મિત્રો સાથે, ત્રંબકેશ્વરની પવિત્ર ભૂમિમાં, દેહ શુદ્ધિ કરાવીને, જનોઈ ધારણ કરીને સનાતન હિંદુ ધર્મનો અંગીકાર કર્યો.
- શરૂઆતમાં નાની સભાઓ ભરવા લાગ્યા અને તેમાં તેવો સતપંથની પોલ લોકો સામે મુકવા લાગ્યા. ઘણા લોકો તેમની વાતોથી પ્રભાવિત થયા અને તેમના વિચારોનું સમર્થન કરવા લાગ્યા.
- જ્યારે જ્ઞાતિના લોકોને ખબર પડતી કે જે ધર્મ તેઓ પાળે છે, તે કઈ હિંદુ ધર્મ નથી, ત્યારે લોકોને મોટો આઘાત લાગતો.
- ધીરે-ધીરે લોકોનો સાથ મળતો ગયો અને લોકો સનાતન હિંદુ ધર્મ અંગીકાર કરવાની તૈયારી બતાવતા ગયા.
- **નારાયણ બાપાએ "સંપૂર્ણ વિભાજન"ની રણનીતિ અપનાવી. સતપંથીઓના પડછાયાથી પણ કોઈ સંબંધ ન રાખવાના હિમાયતી હતા.**

212

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

13. લાંબા સમય માટે સફળતા ટકાવી ન શકાઈ:

- તેમણે અભિયાન વર્ષ ૧૯૦૮માં શરૂ કર્યું અને ૧૯૨૦ના દાયકાની શરૂઆતમાં શિખર સુધી પોહચ્યું.
- તે સમયે, નારાયણ બાપા અને, તેમના જમણા હાથ સમાન, શ્રી રતનશી ખીમજી ખેતાણીની સાથે મળીને તેઓએ ઘણા ગામોમાં સભાઓ કરી. તેઓ ત્રણ, જંગી, જ્ઞાતિ સંમેલન પૂર્ણ કરવામાં પણ સફળ રહ્યા.
- એમની સભાઓમાં પીરાણા સતપંથને સદાય માટે ત્યાગવાના ઠરાવો, સર્વાનુમતે, પસાર કરવામાં આવતા.
- ઘણા પરિવારોએ સનાતન હિંદુ ધર્મનો અંગીકાર પણ કર્યો.
- પણ શરૂઆતની સફળતા ધીરે-ધીરે ઠંડી પડવા લાગી.
- જે લોકોએ નારાયણ બાપાના પ્રભાવમાં આવીને હિંદુ ધર્મ સ્વીકાર્યો હતો, તેઓ પાછા પીરાણા સતપંથનો અંગીકાર કરવા લાગ્યા. નારાયણ બાપા અને તેમના અભિયાન માટે આ બહુ મોટો ધક્કો હતો.

213

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

14. સફળતા ન મળવાના કારણો – (1 / 2):

- વિઘ્નના બે મુખ્ય કારણો હતા;

1. જે લોકોએ હિંદુ ધર્મ સ્વીકાર્યો હતો, તેઓને જ્ઞાતિના, મોટી બહુમતી ધરાવતા, સતપંથી ભાઈઓ દ્વારા તરતજ જ્ઞાતિ બહાર મૂકવામાં આવતા.

   - જ્ઞાતિ બહાર કરેલા લોકોને વ્યવહારિક અડચણો થવા લગી. કારણકે તેમના સગાં સંબંધીઓ પીરાણા સતપંથીઓ હતા. સગાં સંબંધીઓ દ્વારા તેઓપર દબાણ મુકવામાં આવતું અને તેમને રોજબરોજના જીવનમાં તકલીફો વેઠવી પડતી. આવા લોકોને જ્ઞાતિના સતપંથી ગેઢેરાઓ દ્વારા ખુબજ સતાવવામાં આવતા અને તેઓએ આ પ્રયત્નો સતત ચાલુ રાખ્યા હતા. તેમનું જીવન ખુબજ મુશ્કેલીમાં મૂકી દેવામાં આવતું.

2. નારાયણ બાપા આર્ય ધર્મના હિમાયતી હતા. આર્ય ધર્મને ચોખ્ખા હિંદુ ધર્મનું એક ફાંટો ગણાય છે. આર્ય ધર્મની ક્રિયાયો નું પાલન કરવું કઠીન હોય છે. આજના યુગમાં ભણેલ વર્ગને પણ આર્ય ધર્મની ક્રિયાઓ પાળવી અઘરી લાગે છે.

214

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

14. સફળતા ન મળવાના કારણો – (2 / 2):

- સેંકડો વર્ષોથી હિંદુત્વથી વિમુખ રહેવાના કારણે, જ્ઞાતિ હિંદુ ધર્મની ક્રિયાઓ, મૂલ્યો અને સિદ્ધાંતો ને મોટે ભાગે ભૂલી ચુકી હતી.
- પરિસ્થિતિ એવી હતી કે જાણે, એક બાળમંદિરના વિદ્યાર્થીને ૧૦માં ધોરણમાં ભરતી કર્યો હોય. સ્વાભાવિક છે કે આવા સંજોગોમાં વિદ્યાર્થી મુંઝાઈ જાય અને અભ્યાસમાં તેનું મન ન લાગે. છેલ્લે ભણવાનું છોડી દે.
- એટલે નવા નિશાળિયાના રૂપે તાજા બનેલા હિંદુઓને હિંદુ ધર્મનો એક ચુસ્ત પંથ પળાવવામાં સફળતા ન મળી.

215

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

15. નારાયણ બાપાના પ્રયત્નો નિરર્થક ન ગયા:

- પરિસ્થિતિ દિન પ્રતિ દિન બગડતી ગઈ. નારાયણ બાપાના ઘરે રોજ સવાર થતી અને જાણે કે સાદડી ભરાતી. લોકો પાઘડી ઉતારીને બાપાના પગમાં મુકીને કહેતા કે અમારાથી આ ધર્મ (હિંદુ) નહિ પળાય. બાપાના સાથીદારો પણ ઓછા થવા લાગ્યા.
- નારાયણ બાપા અને તેમના સાથીદારોને બહુ મોટો આઘાત લાગ્યો, જેનાથી તેઓ ક્યારેય બહાર ન આવી શક્યા.
- જ્ઞાતિને પાછા હિંદુ ધર્મમાં લાવવામાં બાપા સફળ ન થયા.
- પણ, બાપાની મહેનત સંપૂર્ણ રીતે નિરર્થક ન ગઈ. જ્ઞાતિને તેનો સાચો ધર્મ સમજાઈ ગયો. જ્ઞાતિમાં જે જાગૃતિ તેઓ લઇ આવ્યા હતા, તેના કારણે એટલીતો ચિનગારી ઉત્પન્ન થઇ કે આગળ જતાં બીજા લોકો, એ ચિનગારીની મદદથી, સમાજમાં ધર્મ ક્રાંતિની મશાલને ચાલુ રાખી શક્યા.

216

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

16. ઓધવરામ મહારાજનું આગમન:

- આવા સંજોગોમાં એક સાચા સંત, શ્રી ઓધવરામ મહારાજનું જ્ઞાતિના હિતાર્થે આગમન થયું. નારાયણ બાપાના જમણા હાથ સમાન ગણાતા, વિરાણી મોટી ગામના બીજા મહાન વીર, શ્રી રતનશી ખીમજી ખેતાણી સાથે તેમનો ભેટો થયો.
- નારાયણ બાપા અને તેમના સાથીદારોની કાર્ય પ્રણાલીની સમજણ લીધા પછી, ઓધવરામ મહારાજે રતનશી બાપાને **"સદભાવના"**ની રાહ/રણનીતિ બતાવી.
- સતપંથીઓથી દૂર રહેવાના બદલે સતપંથીઓ સાથે સંપર્ક બનાવી તેમને પ્રેમથી જીતવાની રણનીતિ બનાવી હતી. સમય જતાં આ રણનીતિ બહુ કારગર સાબિત થઈ.
- આ રણનીતિએ સુનિશ્ચિત કર્યું કે લોકો પીરાણા સતપંથની બેડીઓથી આઝાદ થઈને હમેશ માટે હિંદુ ધર્મનો અંગીકાર કરી શકે અને ધર્માન્તરણની પ્રક્રીયા પણ બહુ સહેલી કરી દીધી.

217

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

17. "સદભાવના" રણનીતિની સફળતા:

- જાત અનુભવથી મોટો કોઈ પણ અનુભવ ન હોઈ શકે. જ્યારે, રતનશી બાપાએ, ઓધવરામ મહારાજે બતાવેલી રણનીતિ તેમના પોતાના ઘરમાં વાપરીને, તેમના ભાઈઓના પરિવારને સનાતન ધર્મ અપનાવા માટે રાજી કરી લીધા, ત્યારે તેમને ઓધવરામજી મહારાજ માટે અટ્ટ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ જાગ્યો.
- તેમની રણનીતિ, કારગરતો હતીજ, પણ સાથે નારાયણ બાપાની સંપૂર્ણ વિભાજનની રણનીતિની ખામીઓથી પીડાતી નહોતી.
- સતપંથીઓથી દૂર રહેવાના બદલે, તેમને માન આપી, તેમની સાથે સંપર્ક જાળવીને તેમને સનાતન ધર્મ અપનાવા માટે રાજી કર્યા.
- રતનશી બાપા અને તેમના સાથીદારો, ઓધવરામજી મહારાજ સાથે મળીને ગામે ગામ ફર્યા અને અગણિત સભાઓ કરીને લોકોને સનાતન (હિંદુ) ધર્મ અપનાવા માટે રાજી કર્યા.
- પીરાણા સતપંથ સમાજથી જુદા થઈને રતનશી બાપા અને તેમના સાથીદારોએ નવી 'કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ" ઉભી કરી, જે સનાતનીઓ (હિંદુઓ) ની કેન્દ્રિય સમાજ હતી.

218

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

18. લક્ષ્મીનારાયણ મંદિરો બંધાયા:

- પીરાણા સતપંથ ધર્મના કારણે જ્ઞાતિ તેમના મૂળ આરાધ્ય દેવને ભૂલી ગઈ હતી. ઓધવરામજી મહારાજે દૂરંદેશી વાપરીને જ્ઞાતિને શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ ભગવાનને આરાધ્ય દેવ તરીકે સુચવ્યા. તેના કારણે જ્ઞાતિને હિંદુ તરીકેની આગવી ઓળખ મળી અને તે ઓળખ આજ દિવસ સુધી કાયમ રહી.
- ભવિષ્યમાં લોકો પાછા સતપંથ ધર્મ તરફ ન વળે, તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, ધાર્મિક અને સામાજીક માળખું ઉભું કરવાની જરૂર જણાઈ. જેમકે મંદિરો અને સમાજ વાડીઓ.
- રતનશી બાપાએ ઓધવરામજી મહારાજ અને તેમના શિષ્ય દયાલદાસજી મહારાજના સાનિધ્યમાં જ્ઞાતિના અંદાજીત કચ્છના ૬૫ જેટલાં ગામોમાં જઈને લક્ષ્મીનારાયણ મંદિરની સ્થાપના કરી.
- રતનશી બાપાના આવા પ્રયાસોના કારણે હિંદુઓનું મનોબળ મજબૂત થયું અને લોકોનો સાથ મળતો ગયો.
- તે દરમ્યાન, જ્ઞાતિના કુળદેવી ઉમિયા માતાજીનું મંદિર કચ્છમાં હોવું જોઈએ તેનું મહત્વ સમજીને ઓધવરામજી મહારાજે, કચ્છ, દેસલપર વાંઢાયમાં કડવા પાટીદારોના કુળદેવી ઉમિયા માતાજીનું મંદિર બાંધવામાં ખુબ અંગત રસ લીધો અને સન ૧૯૪૫માં સનાતની સમાજ દ્વારા ઉમિયા માતાજીના મંદિરની સ્થાપના થઇ.
- તાજેતરમાં તારીખ ૧૪-૦૫-૨૦૧૧ના શુભ દિવસે, શંકરાચાર્યો અને અન્ય ઉચ્ચ ધાર્મિક સંતોની ઉપસ્થિતિમાં અને તેમના આશીર્વાદથી, કચ્છ દેસલ્પર (વાંઢાય) ખાતે, આપણી સમાજના સર્વે કચ્છના ગામો તેમજ અન્ય પ્રાંતોમાં આવેલ લક્ષ્મીનારાયણ મંદિરોને એક સુત્રે બાંધવા માટે, એક શાનદાર, સર્વોચ્ચ કેન્દ્રિય સ્થાન, "સંસ્કાર ધામ" ની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે.

219

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

19. ઓધવરામજી મહારાજનો પ્રભાવ અને રતનશી બાપાની લાગણી ભરી હાકલ:

- રતનશી બાપા લાગણી ભર્યા ભાષણ માટે પ્રખ્યાત હતા. તેઓ પોતાના ભાષણોથી લોકોના દિલ જીતી લેતા અને લાગણીથી લોકો રડવા લગતા. તેમને સાથ મળતો ઓધવરામજી મહારાજના પ્રભાવનો. ઓધવરામજી મહારાજ તેમના ભાષણોથી શ્રોતાઓ પર એવો જબરદસ્ત પ્રભાવ છોડતા કે લોકો ધર્મ પરિવર્તન કરી હિંદુ સનાતન ધર્મ અપનાવવા માટે તરતજ તૈયાર થઈ જતા.
- લોકોનું હૃદયથી પરિવર્તન થયું હતું. કોઈએ તેમના પર જોર જબરદસ્તી નહોતી કરી.
- પૂર્વજોના સાચા અને મહાન હિંદુ ધર્મને જાણવાની ખુશી સાથે, તેમના બે મહાન અને લોકપ્રિય નેતાઓ પર અટૂટ વિશ્વાસના કારણે લોકોના હૃદય પરિવર્તિત થયા.

20. સરળ ધાર્મિક ક્રિયાઓ અપનાવી:

- ઉપર જણાવેલ મુદ્દાઓની સાથે સાથે સરળ અને પાળવા લાયક ધાર્મિક ક્રિયાઓ અપનાવવાના કારણે લોકો સરળતા અનુભવવા લાગ્યા. લોકોને, ઓધવરામજી મહારાજે રજુ કરેલો હિંદુ સનાતન ધર્મ પાળવામાં અને સમજવામાં બહુ સરળ અને વહેવારિક લાગ્યો.
- મૂળ સનાતન ધર્મ (હિંદુ ધર્મ)માં, જ્ઞાતિને પાયમાલ કરી દેતી સતપંથી દસોન્દ અને અન્ય ધાર્મિક લાગાઓ ભરવાની કોઈ જરૂરી નહોતી.
- ધાર્મિક કર ભરવાની ફરજમાંથી આઝાદી મળી ગઈ. લોકો ખુશખુશાલ થઈ ગયા. તેમની ખુશીનો કોઈ પાર ન રહ્યો અને ભૂલાઈ ગયેલો સાચો હિંદુ ધર્મ ફરીથી અપનાવવા લાગ્યા.

220

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર ...

21. જ્ઞાતિનું ધર્મ પરિવર્તન:

- હિંદુ ધર્મમાં દસોન્દ અને લાગાઓ ભરવાની ફરજ ન હોવાના કારણે, જ્ઞાતિની ઝડપી પ્રગતિ થઈ. લોકોની આર્થિક પ્રગતિની સાથે, તેમની કમાણીમાં બરકત થવા લાગી.
- ૧૯૨૦ના દાયકાની મધ્યમાં, સનાતનીઓની કેન્દ્રીય સમાજની જે રચના થઈ હતી, તે સમાજ ખુબ સારી રીતે કામ કરતી હતી. આ સંસ્થા સનાતનીઓના હિત માટે બનાવવામાં આવી હતી અને ધીરે-ધીરે પીરાણા સતપંથ સમાજથીએ મોટી સમાજ બની ગઈ.
- એજ સમય દરમ્યાન, રતનશીબાપા અને તેમના સાથીદારોએ, એક સુનિયોજિત યોજના મુજબ, ગામના આગેવાનોને મળીને, તેમના દિલ જીતવાનું કામ સુપેરે ચાલુ રાખ્યું.
- થોડા સમયમાંજ, ઓધવરામજી મહારાજે બતાવેલ રણનીતિ ચમત્કાર કરવા લાગી.
- એક સમય એવો આવ્યો કે લગભગ સંપૂર્ણ જ્ઞાતિ, હિંદુઓની મુખ્ય ધારામાં જોડાઈ ગઈ.

221

... ક.ક.પા. જ્ઞાતિમાં ક્રાંતિની અસર

22. ઔપચારિક અને કાયદેસરની સંસ્થા / સમાજની રચના:

- ઓધવરામજી મહારાજની પ્રેરણા થઈ અને એવો સમય આવ્યો, જ્યારે સમાજમાં કેળવણીની અત્યંત મહત્તા સમજાઈ. વિદ્યાર્થીઓ માટે સમાજે નખત્રાણામાં એક મોટી અને આલીશાન "પાટીદાર બોર્ડીંગ" બાંધી.
- નવી કેન્દ્રીય સમાજ, જે લગભગ ૪ દાયકા જેટલી જૂની હતી, જેના પ્રમુખ શ્રી રતનશી ખીમજી ખેતાણી, મોટી વિરાણી અને મુંબઈ ઘાટકોપર વાળા હતા અને મહામંત્રી શ્રી નથુભાઈ નાનજી નખત્રાણા વાળા હતા, એ સમાજ બહુ સારા અને અસરકારક સામાજીક કામો કરતી હતી. ભવિષ્યનું ધ્યાન રાખીને, વર્ષ ૧૯૬૦માં આ સમાજને એક ઔપચારિક અને કાયદેસરતાનું રૂપ આપવામાં આવ્યું. આજે આ સમાજને "કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ" (ટૂંકમાં "ક.ક.પા. સમાજ") તરીકે ઓળખાય છે. જેનું પાછળથી નામ બદલીને "અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ" (ટૂંકમાં "અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ") કરવામાં આવ્યું.
- ઓધવરામજી મહારાજ અને રતનશી બાપાના સંપર્કમાં રહેવાના કારણે, તેમના સાથીદારો પણ બહુ લોકપ્રિય બની ગયા હતા. અને તેઓએ આ કાયદાકીય સંસ્થાનો પાયો નાખ્યો અને પહેલા ટ્રસ્ટી અને કારોબારી સભ્યો બન્યા. દુર્ભાગ્યવશ, તે સમયે રતનશી બાપાની તબિયત સારી નહોતી રહેતી, તેથી તેઓ સમાજની મિટીંગો અને પ્રસંગોમાં હાજરી આપી શકવા માટે અસમર્થ હતા.
- આ "પાટીદાર બોર્ડીંગ" મકાનમાં કેન્દ્રિય સમાજનું કાર્યાલય રાખવામાં આવ્યું, જે આજે પણ છે.

222

ક્રાંતિ પછી પણ કેમ સતપંથ ચાલ્યો?

- કોઈ પણ સાધારણ વ્યક્તિના મનમાં એક સવાલ થશે... કે જો સતપંથ, હિંદુ ધર્મ નથી અને સતપંથના અનુયાયીઓને હિંદુ ધર્મ પાળવો હતો, તો પછી સતપંથ સાથે તેઓ કેમ ટકી રહ્યા?
- ધ્યાન પૂર્વક ચિંતન કરીએ તો આનો જવાબ મળશે.
- સતપંથના અનુયાયીઓને બે મુખ્ય ભાગમાં વિભાજીત કરી શકાય;

1. **જાણકાર લોકો:** આ લોકોને ખબર છે કે સતપંથ હિંદુ ધર્મ નથી. પણ અપનાવી લીધેલા ધર્મમાંજ શ્રદ્ધા રાખી, તેઓ એ ધર્મ પાળે છે.
2. **અજાણ લોકો:** આ લોકો સતપંથની સચ્ચાઈથી અજાણ છે. તાકિયાની મદદથી, સતપંથના નેતાઓએ, આ લોકો પર એવું ઠોકી બેસાડ્યું છે કે બીજા લોકોની વાત ન માનવી અને ખાસ કરીને તેમના સનાતની ભાઈઓની તો નહીજ. દયા આવે છે કે આજના આધુનિક યુગમાં પણ આ લોકો બેવકૂફ બની રહ્યા છે અને અર્ધદગ્ધ ઇસ્લામી પરંપરાને હિંદુ ધર્મ સમજીને પાળ્યા રાખે છે.

223

4.5 પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ

ખરાબ દોરથી ગુજરતા પીરાણા સતપંથમાં સર્જાઈ અશાંતિ

224

પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ ...

1. ગબડતી પરિસ્થિતિ:

- શરુઆતમાં નારાયણ બાપાનો લોકો ઉપર હિંદુ ધર્મના નામે ઊંડો પ્રભાવ અને પાછળથી ઓધવરામજી મહારાજ, રતનશી બાપા અને તેમના સાથીઓ દ્વારા કારગર અને ઘાતક પ્રહારોના કારણે પીરાણા સતપંથનો, જુઠ્ઠાણાના પાયાપર બનેલો, પત્તાનો કિલ્લો પડવા લાગ્યો.
- લોકોને ખુબજ સારી રીતે સમજાઈ ગયું હતું કે, જે હિંદુ ધર્મ તેઓને પાળવો હતો, તેની આજુ બાજુ પીરાણા સતપંથ ક્યાય ફરકી શકે તેમ ન હતો.
- લોકોને ગેર હિંદુ ધર્મ પાળવામાં કોઈ રસ નહોતો.
- પીરાણા સતપંથના છુપા ભેદો લોકો સામે આવી ગયા હતા. પીરાણા સતપંથના અનુયાયીઓની સંખ્યા જલદી-જલદી ઘટવા લાગી. તેઓ હિંદુ ધર્મ અપનાવવા માટે માનસિક રીતે તૈયાર થઇ ગયા હતા. રતનશી બાપા અને તેમના સાથીદારોના પ્રયાસોનો રંગ દેખાવા લાગ્યો.

225

... પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ ...

2. આંતરિક લડાઈઓ -1931નો કોર્ટ કેસ –(1 / 2):

- તે કાળમાં પીરાણા સતપંથની સંસ્થા વિવાદો અને આંતરિક ઝગડાઓથી ઘેરાયલી હતી.
- 1931ના પ્રખ્યાત કોર્ટ કેસ (Civil Suit No 168 of 1931 before First Class Sub Judge, Ahmedabad) ની પીરાણા સતપંથ ઉપર આગામી અને કાયમી અસર પડી અને સંસ્થાનો વહીવટ કરવાની રીત કાયમ માટે બદલાઈ ગઈ. આ કેસ સૈય્યદો અને સતપંથના અનુયાયીઓ (કાકાનો સાથ મેળવીને) વચ્ચે ઘણો લાંબો ચાલ્યો.
- પીરાણાની મિલકત અને દસોન્દના પૈસા પર હક્કનો વિવાદ હતો.
- 1939માં જ્યારે કેસનો નિર્ણય આવ્યો, ત્યારે કોર્ટે એક ટ્રસ્ટ બનાવવાનો ફેસલો આપ્યો. આ ટ્રસ્ટનું નામ છે "ધી ઈમામ શાહ બાવા રોઝા સંસ્થાન કમીટી ટ્રસ્ટ" જેનું રજિસ્ટ્રેશન નં છે "ઈ-૭૩૮" (E-738). જે આજે પણ આ સંસ્થા પીરાણા સતપંથની સર્વોચ્ચ સંસ્થા છે.
- કાકાના એક હથ્થુ સંસ્થાના સંચાલનમાં, સૈય્યદોને પહેલી વખત, કાયદેસર રીતે, ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી તરીકે ભાગ લેવા મળ્યો.

226

... પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ ...

2. આંતરિક લડાઈઓ -1931નો કોર્ટ કેસ –(2 / 2):

- ટ્રસ્ટમાં ૭ ટ્રસ્ટી ક.ક.પા જ્ઞાતિના હોય છે અને ૩ ટ્રસ્ટી સૈય્યદો હોય છે. અને પીરાણાના કાકા, હોદ્દાની રૂએ ટ્રસ્ટના ચેરમન હોય છે.
- સૈય્યાદોના હાથે થતી ક્રિયાઓ માટે, તેમને આપવાના પૈસા નક્કી કરવામાં આવ્યા. તેવીજ રીતે ધાર્મિક પ્રસંગોમાં સૈય્યદોને આપવાની ભેટ પણ નક્કી કરવામાં આવી.
- કહેવાતા હરિવંશના ગાદી પતિ સૈય્યદ શિવાયના, પીરાણાના સૈય્યદો અને કાકા વચ્ચે નાના મોટા ઝગડા ચાલતાજ રહ્યા.
- કાકા અને સૈય્યદો વચ્ચે વેર ઝગડાના કારણે અનુયાયીઓની સંખ્યા ઘટતી ગઈ. તેમની પોલ લોકો સામે આવી ગઈ હતી. જુજ કટ્ટરવાદી અનુયાયીઓજ બચ્યા હતા.

227

... પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ ...

3. સજીવન કરવાના નિષ્ફળ પ્રયાસો -(1 / 2):

- પીરાણા સતપંથમાં અંદરો અંદર ઝગડા ચાલતા હતા, ત્યારે એક જલાલશાહી સૈય્યદ, બાવા અહમદ અલી ખાકીએ પીરાણાના સાહિત્યોને ફરીથી લખવાનું કામ શરુ કર્યું.
- અહમદ અલી ખાકીએ, ઈમામ શાહના વંશજ અશરફ શાહ બાવાના વારસદાર હોવાનો દાવો કર્યો. તેઓ ઈમામ શાહની ગાદીના સીધા ઉત્તરાધિકારી ન હોવા છતાં, તેઓએ પીરાણા સતપંથના જીવતા ઈમામ (ભગવાન વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર) હોવાનો પણ દાવો કર્યો.
- સતપંથમાં ભગવાન વિષ્ણુના ૧૦મા અવતારના વારસદારને “હરિવંશી” તરીકે માનવામાં આવે છે. એટલે અમુક સતપંથીઓ તેમને “હરિવંશી સૈય્યદ” તરીકે માનવા લાગ્યા.
- પીરાણા સતપંથની ગબડતી હાલતથી તેઓ વાકેફ હતા અને તેના ઉપાયમાં તેઓએ તાકિયાનો પ્રયોગ કરવાનું શરૂ કર્યું. તેઓએ સાહિત્યોમાંથી “અરબી” શબ્દો કાઢીને “હિંદુ” શબ્દો મુકવાનું નક્કી કર્યું.
- વેદો, પુરાણો, કુરાન, બાઈબલનું ઊંડું જ્ઞાન લીધું અને સંસ્કૃત ભાષા પર પ્રભુત્વ મેળવી લીધું.
- તેઓએ ઘણા પુસ્તકો છપાવ્યા, જેમાં સતપંથીઓનું, “દસ અવતાર” નામનું પુસ્તક મુખ્ય છે.

228

... પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ ...

3. સજીવન કરવાના નિષ્ફળ પ્રયાસો -(2 / 2):

- ચતુરાઈ વાપરીને સતપંથી દસ અવતારના અરબી શબ્દોના અર્થને હિંદુ / ભારતીય ભાષાઓમાં સમજાવ્યા.
- પુસ્તકના લેખને ગુજરાતી ભાષામાં, લોકો (ખાસ કરીને ક.ક.પા. જ્ઞાતિ) સમક્ષ એવી રીતે રજુ કરવાનું શરૂ કર્યું, કે જાણે તે પુસ્તકો સાચા હિંદુ ધર્મનાજ હોય. તેમાં મહંદ અંશે સફળતા પણ મળી.
- એમની દલીલ હતી કે ભાષા ફક્ત વાત પહોંચાડવાનું એક માધ્યમ છે. ભલે સાહિત્યોના મૂળમાં અરબી શબ્દો વાપરીને તૈયાર કરવામ આવ્યા હોય, પણ તેઓ હમેશા હિંદુ ધર્મનાજ સાહિત્યો છે. સાહિત્યોના શબ્દો બદલાવતી વખતે ચતુરાઈ વાપરીને મૂળ ઇસ્લામી મૂલ્યો સાથે કોઈ છેડછાડ નહોતી કરી.
- તેમના દસ અવતારમાં સંસ્કૃત શ્લોકાના ખોટા અર્થઘટન રજુ કર્યા અને તેના દ્વારા ઇસ્લામી મૂલ્યોને આમેજ/શામેલ કરી દેવામાં આવ્યા.
- ઇસ્લામી મૂલ્યોને સાચવવાનો એક જ્વલંત પુરાવો; જેમ કે, તેમના પુસ્તકમાં તેઓએ ગાયની હત્યાને પણ વાજબી/ન્યાયી ગણવાની હિંમત દેખાડી દીધી. જુઓ “ગૌ મેધ યજ્ઞ”, દસ અવતારના પાના નં ૩૪૮ માં.
- તેમના તરફથી થયેલ ઘણી કોશિશો કરવાં છતાં, તેઓ સતપંથને હિંદુ ધર્મ તરીકે રજુ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા. તેઓ ફક્ત જુજ અનુયાયીઓનેજ સાચવી/મનાવી શક્યા.

229

... પીરાણા સતપંથમાં અશાંતિ

4) 1973 કોર્ટ કેસ:

- વર્ષ ૧૯૭૩માં એક બીજો કોર્ટ કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો. ૧૯૩૯ના કોર્ટ કેસમાં આપેલ નિર્ણય ઉપર ફેર બદલ કરવા માટેની અરજી કરવામાં આવેલ હતી. ત્યાર બાદ વર્ષ ૧૯૭૬માં એ કેસ, ગુજરાત હાઈ કોર્ટ સામે રજુ થયો (Case no: First Appeal No. 172 of 1976).
- તેઓએ કોર્ટ સામે રજૂઆત કરી હતી કે ઈમામ શાહ, જન્મથી મુસલમાન હતા અને મર્યા ત્યાં સુધી મુસલમાન રહ્યા. તેઓ રોજ નમાઝ પડતા હતા અને ક્યારેય હિંદુ સંત નહોતા.
- તેની સામે સતપંથીઓએ રજૂઆત કરી કે ઈમામ શાહ નિષ્કલંકી નારાયણને માનતા હતા, જે ભગવાન વિષ્ણુનો ૧૦મો અવતાર છે. ઈમામ શાહના દીકરા નર મોહમ્મદ શાહને આદી વિષ્ણુ તરીકે અને તેમની માતાને આદ શક્તિ તરીકે માનવામાં આવે છે.
- કોર્ટે કાઢેલા નિષ્કર્ષ માં સ્પષ્ટ જણાવ્યું કે સૈય્યદો (એટલે સતપંથીઓના ધર્મ ગુરુ) હમેશા ધર્મથી મુસલમાન હતા અને વધુમાં એમ પણ કહ્યું કે ટ્રસ્ટમાંથી મળતાં હક્કના પૈસા અને અન્ય લાગાઓ આપવા માટે તેઓ સતપંથી હોવા જોઈએ એ જરૂરી નથી.
- અનુયાયીઓ મુજવણમાં પડી ગયા અને કોની વાતનો ભરોસો કરવો તેની ખબર નહોતી પડતી.
- અનુયાયીઓની સંખ્યા ભયાનક, નીચલા સ્તરે આવી ગઈ હતી અને સાથે-સાથે સંસ્થાની આર્થિક પરિસ્થિતિ પણ પાયમાલ થઈ ગઈ હતી.

230

4.6 નવનિર્મિત તાકિયા

કરસન કાકાને ગાદી પર બેસાડીને પીરાણાને સજીવન કરવાના પ્રયાસો

231

નવનિર્મિત તાકિયા ...

1. પુષ્ઠભૂમિ (Background):

- ૧૯૩૦ અને ૧૯૯૦ વચ્ચેના થોડાજ દાયકાઓમાં, કચ્છના ઈમામ શાહી પાટીદારોની બહુમતી ધરાવતા સતપંથી ગામોમાં શાનદાર પરિવર્તન થયાં.
- ગામે ગામે પરંપરાગત સતપંથી (જુના) "ખાના"ઓની (ઈસ્માઈલી "જમાત ખાના" નું ટૂંકું નામ) બાજુમાં, નવાં "નિયમિત" હિંદુ લક્ષ્મીનારાયણ ભગવાનના મંદિરો બંધાયા.
- જે સંખ્યામાં લોકો સતપંથ છોડવા લાગ્યા, એ પીરાણાના સુત્રધારો માટે બહું મોટી ચિંતાનો વિષય બની ગયો.
- આ સમયે, સજ્જાદ નશીનનો દાવો કરનાર શમશુદ્દીન ખાકી, જે પોતાને પીર અને છુપા ઈમામનો મુખ્ય ઉત્તરાધિકારી હોવાનો દાવો કરતો હતો, તેણે પાછી તાકિયાની રીત અજમાવાનું શરૂ કરી દીધું.
- આગાઉ સ્લાઈડ 192 થી 194માં જણાવ્યા પ્રમાણે, જે સતપંથીઓને, ઈમામ શાહની ગાદીની પરંપરા (કહેવાતી હરિવંશ પરંપરા) નો અંત થઈ ગયો હોવાની ખબર નથી, તેવા લોકો અંધ વિશ્વાસ રાખીને તેમને માને છે.
- પોતાના પાટીદાર મિત્રોની મદદ લઈને, પોતાના જુના મિત્ર, પટેલ કરસન અરજણ છાભૈયાને "કાકા"ની ગાદી પર બેસાડી દીધા.

232

... નવનિર્મિત તાકિયા ...

2. નવનિર્મિત તાકિયા - (1 / 3):

- સતપંથનું અસ્તિત્વ ખતરામાં જોઈને, ગુપ્તી સમુદાયના નેતા એટલે મુખ્ય કાકા, એટલે કબરના મુજાવર કે રખેવાળે, પીરઝાદા શમસુદ્દીન બાવા ખાકી (સજ્જાદ નશીનનો દાવો કરનાર)ના માર્ગદર્શન હેઠળ, સતપંથમાં **બાહ્ય** હિંદુવાદી સુધારા કરવાનું શરૂ કર્યું.
- આનો હેતુ એટલોજ હતો કે સતપંથના અનુયાયીઓને સનાતની ભાઈઓની નિંદા ન સહવી પડે. અને સતપંથને મુસ્લિમ ધર્મ સમજીને છોડીને ગયેલા અનુયાયીઓ પાછા સતપંથમાં વળે.
- આના કારણે "ગુપ્તી"ઓ (જે લોકો પોતાની ધાર્મિક ઓળખ છુપાવતા હોય છે) પોતાની ઓળખ એક રૂઢીવાદી હિંદુ તરીકે હોવાનો મજબુત દાવો કરી શકે અને ઇસ્લામનો કોઈ પ્રભાવ ન હોવાનું પણ કહી શકે.
- તેમના નવા બંધાયલા "*ખાનાઓ*"નો આકાર પણ એક પરંપરાગત હિંદુ મંદિરોના જેવો આપવામાં આવ્યો. તે ખાનાઓના નામ વિષ્ણુના ૧૦માં અવતાર આધારિત "*નિષ્કલંકી મંદિર*" તરીકે હિંદુ નામ રાખવામાં આવ્યા.
- તેવીજ રીતે પીરાણાની દરગાહનું નામ બદલીને "*સમાધી*" રાખવામાં આવ્યું. અને પીરાણાને "*પ્રેરણા પીઠ*"નું નામ આપવામાં આવ્યું. કાકાને "*મહારાજ*" તરીકે સંબોધવાનું શરૂ કર્યું.

233

... નવનિર્મિત તાકિયા ...

2. નવનિર્મિત તાકિયા - (2 / 3):

- જાણકાર અને વિદ્વાન સતપંથીઓને "ગીનાન" ફરીથી લખવાનું નાજુક કામ આપવામાં આવ્યું, જેના ભક્તિમય ગીતોમાં ઇસ્લામી શબ્દો અને સંદર્ભોને બદલાવીને તેની જગ્યાએ હિંદુ શબ્દો મુકવામાં આવ્યા.
- હાલના પીરનો દાવો કરનાર શમશુદ્દીન ખાકીના સ્વર્ગસ્થ પિતા અહમદ અલી ખાકીએ સતપંથ પર લખી છપાવેલા પુસ્તકો અને લેખો પર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો. અને ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ફરીથી લખાયેલા, (જુના પુસ્તકોનો મૂળ ઇસ્લામી સંદેશ બદલ્યા વગર), બાહ્ય હિંદુ રૂપ ધરાવતા, નવા પુસ્તકોનું જાહેરમાં પીરાણાના પુસ્તકાલયમાં પ્રદર્શિત કરીને તેનું વેચાણ કરવાનું શરૂ કર્યું.
- એક પ્રખ્યાત અને પ્રતિષ્ઠિત લેખક અને સંશોધનકાર, જેઓ ઈમામશાહીઓના લેખો પર અધિકાર ધરાવતા હોય એવું મનાય છે, તેવા આ લેખક, સંયોગ વશ, કચ્છના એક ગામમાં, સતપંથના જૂના ધાર્મિક સાહિત્યોને, બાહ્ય હિંદુ રૂપ આપવાનું કામ કરતા એવા એક વ્યક્તિને પણ મળ્યાં હતા.

234

અમુક બદલાવોના દાખલાઓ

જુની પરિભાષા	નવી પરિભાષા
હુસૈનના પરિવારમાં	હરિવંશમાં
અલી શાહ / નર મોહમ્મદ શાહ	નિષ્કલંકી નારાયણ
શાહ / ઈમામ	સાહેબ / હરી / વિષ્ણુ
મસ્જીદ / ખાનું / જગ્યા	મંદિર
સદ્દદીન	સહદેવ
કુદરતી ધર્મ	મહા ધર્મ
ખુદા	નિષ્કલંકી
કબર	સમાધી
વફાત પામીયા	સમાધી લીધી
સાહેબજી	પરમાત્મા

235

ફેરફારોને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યા?

- ભાષાતો ફક્ત વિચારોની આપલે કરવાનું એક માધ્યમ છે, આ સિદ્ધાંતની મદદ લેવામાં આવી.
- મોટા ભાગના અનુયાયીઓ અરબી ભાષાને મુસલમાનો સાથે જોડે છે અને તેનાં કારણે અસુવિધા અનુભવે છે. બીજી કોમ સામે અરબી ભાષાના શબ્દો ધરાવતા ધર્મની વાતો કરવામાં શરમાય છે. એટલે અરબી શબ્દોને હટાવીને હિંદુ/ભારતીય શબ્દો મૂકી દેવાંમાં આવ્યા છે. જો આ બદલાવો ન કરત તો મોટા ભાગના અનુયાયીઓ સતપંથને છોડી દેત, જે સતપંથને પોસાય તેમ નહોતું.
- બીજી બાજુ, ઇસ્લામ માટે લાગણી ધરાવતા પક્ષના સતપંથ અનુયાયીઓ માટે એમ સમજવામાં આવ્યું કે... કોની પૂજા કરો છો એ મહત્વનું છે ન કે કઈ ભાષામાં કરો છો. "નિષ્કલંકી નારાયણ" કહો કે "અલી" કહો, કોઈ ફરક પડતો નથી. બન્ને "અલ્લાહના" નામ છે. આ હિંદુ દેવોના નામ નથી. આવી રીતે સમજાવીને ઇસ્લામના મૂળ તત્વોને પાછળના દરવાજે ઘુસાડવાનું સુનિશ્ચિત કર્યું છે.
- આવી રીતે સમજાવ્યા બાદ કોઈ સતપંથી જો ન સમજે અને જૂના/અસલી પુસ્તકો અને વાતો પકડી રાખે, તો તેને એવો જવાબ આપવામાં આવે છે કે; જો તમને એમ લાગતું હોય કે મૂળ શબ્દો નહોતા બદલવા, તો મૂળ પુસ્તકો વાંચવાથી તમને કોણ રોકે છે? મૂળ પુસ્તકો વાંચોને. આમ કાસમ પણ ખુશ અને કાનજી પણ ખુશ.

236

... નવનિર્મિત તાકિયા ...

2. નવનિર્મિત તાકિયા - (3 / 3):

- ગુજરાતમાં હિંદુ રાષ્ટ્રીયતાની ભાવના મજબુત હોવાના કારણે પીરાણા પરંપરાને બચાવવાના હેતુથી આ ફેરફારો કરવામાં આવ્યા.
- "અધિકુત" રીતે કરેલાં ફેરફારો/બદલાવો તાકિયાના કારણે કરવામાં આવેલ છે.
- તાજા ફેરફારોના કારણે, એવું જોવામાં આવ્યું છે, કે સતપંથી સમાજની નવી પેઢી આ ફેરફારોને તરતજ સ્વીકારી લે છે, જેના કારણે તેઓ સનાતની ભાઈઓ સાથે એકતા અને સહકાર જાળવી શકે. સાથે-સાથે "હિંદુ વાદી" પરિસ્થિતિમાં રાહત અનુભવી શકે.
- આના પરિણામે નવયુવાન વર્ગ, સતપંથનો ઇસ્લામ સાથે સંબંધ છે, તે હકીકતથી સંપૂર્ણ રીતે અજાણ છે.

237

... નવનિર્મિત તાકિયા ...

3. મૂળ ઓળખને ટકાવવી – (1 / 2):

- મક્કમ પણે હિંદુ દેખાવ અપનાવીને, સાહિત્યો અને ક્રિયાઓમાં "ફેરબદલ" કરવાનું મુખ્ય કારણ સતપંથની આગવી ઓળખ ટકાવી રાખવાનો પ્રયત્ન હતો.
- શમશુદ્દીન ખાકીએ, એવા સમયે કે જ્યારે અનુયાયીઓની સંખ્યા ચિંતા જનક રીતે ઘટતી હતી, ત્યારે હિંદુત્વના હિમાયતીઓ દ્વારા થતી ટીકાને અટકાવીને, સતપંથનું અસ્તિત્વ સુનિશ્ચિત કર્યું.
- આ કોશિશ કંઈ સહેલી નહોતી. સર્કસની કળાબાજીમાં સંતુલન જાળવવા જેવું કઠીન કામ હતું. એક બાજુ સતપંથને હિંદુ રૂપ આપવાનું કામ હતું ત્યારે બીજી બાજુ તેની આગવી ઓળખ સચવાઈ રહે (હિંદુ ધર્મમાં ભળી ન જાય) તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવાની જરૂર હતી.
- બીજી બાજુ, તેમના પિતા, અહમદ અલી ખાકી દ્વારા છપાયેલા પુસ્તકો અને લેખોએ તેમનું કામ સહેલું કરી દીધું હતું. કારણ કે તે લેખોને "હિંદુ" સંદર્ભ વાપરીને પહેલાંથીજ તૈયાર કરવામાં આવેલ હતા.

238

... નવનિર્મિત તાકિયા

3. મૂળ ઓળખને ટકાવવી – (2 of 2):

- મુંબઈ સાર્વજનિક ટ્રસ્ટ અધિનિયમ ૧૯૫૦ હેઠળ પીરાણાનું ટ્રસ્ટ કેટેગરી "E" માં નોંધાયેલું હોવાના કારણે કરસન કાકાને મદદ મળી. અક્ષર "E" માં બિનસાંપ્રદાયિક સંસ્થાઓને નોંધવામાં આવે છે. એટલા માટે, અધિકૃત રીતે, સતપંથની ક્રિયાઓ ચોખ્ખી મુસ્લિમ અને ચોખ્ખી હિંદુ ક્રિયા છે એમ ન કહી શકવાનું તેમને કારણ મળી ગયું.
- ૧૩-૦૮-૧૯૯૮ના કરસન કાકા સામે દાખલ થયેલા એક કોર્ટ કેસમાં જવાબ આપતા કરસન કાકાએ રજૂઆત કરી હતી કે પીરાણામાં પૂજા કરવા હેતુ ભગવાનના ત્રીઆયામી (મૂર્તિઓ) ચિત્રો નથી લગાડવામાં આવ્યા. જે ચિત્રો છે, તે ફક્ત સજાવટ માટેજ છે.
- હિંદુઓના ધાર્મિક અને પૂજ્ય "ૐ" ચિન્હનું બેવડું અર્થ ઘટન કરીને સતપંથી પુસ્તકોમાં એવી રીતે છાપવામાં આવ્યું કે હિંદુના ૐ ને જમણેથી ડાબી બાજુ વાંચે તો, અરબી શબ્દોમાં, "અલી" વંચાય (જુવો સ્લાઈડ નં. 37નો ફોટો).
- તાકિયાના સિદ્ધાંતો પ્રમાણે, સુધારાઓ ફક્ત બાહ્ય હતા. સાચી ઓળખ ક્યારેય પણ બદલવામાં આવી નહોતી.
- રણનીતિ બહુ સરળ હતી. તાકિયા વાપરીને એવી પરિસ્થિતિ નિર્માણ કરવી, કે જેમાં જ્યારે જોઈએ ત્યારે સતપંથને હિંદુ ધર્મ સાથે જોડી શકાય અને જરૂર જણાય ત્યારે ઇસ્લામનો ભાગ પણ બતાવી શકાય. સાહિત્યો અને ક્રિયાઓમાં બેવડું અર્થ ઘટન કરી, જરૂર પ્રમાણેનો અર્થ ઉભો કરી હિંદુ કે મુસ્લિમ ધર્મ સાથે જોડી શકાય.

239

હિંદુ ધાર્મિક નેતાઓની ભૂમિકા

- તાકિયાની મદદથી, વર્ષ 1931માં, સૈય્યદ અહમદ અલી ખાકી, ઇસ્લામી ધારણાઓને વેદિક તત્વો સાથે જોડવામાં એટલા સફળ રહ્યા કે હિંદુ મહાસભાએ સતપંથને શંકા મુક્ત કહી વેદિક ધર્મ હોવાનું જાહેર કર્યું.
- ૧૯૯૦ થી ૨૦૦૦ વચ્ચેના દાયકામાં સતપંથીઓ દ્વારા, તાકિયા વાપરીને, સાધુ સંમેલનો પણ આયોજીત કરવામાં આવ્યા. અને તેમાં તેમને મહદ અંશે સફળતા પણ મળી.
- ત્યાર પછી અવિચલદાસ મહારાજ જેવા અમુક હિંદુ ધાર્મિક નેતાઓએ પીરાણા સતપંથને એક હિંદુ પંથ તરીકે જાહેર કર્યો.
- પણ એવું સાંભળવા મળે છે કે, હિંદુ નેતાઓએ કહેવાતા આ પ્રમાણ પત્રો અમુક શરતોને આધીન આપ્યા હતા. તે શરતો હતી કે પીરાણાના સંચાલકોએ પંથને હિંદુ ધર્મ તરફ વાળવો અને સતપંથને ઇસ્લામ તરફ જતાં અટકાવવો.
- પણ હિંદુ ધાર્મિક નેતાઓને પીરાણા દ્વારા તાકિયાના થતા પ્રયોગની જાણ ન હોવાની પૂરે પૂરી સંભાવના દેખાય છે. અને વાસ્તવમાં હિંદુ ધાર્મિક નેતાઓ તાકિયાના શિકાર થયા છે એવું ચોખ્ખુ દેખાઈ આવે છે.
- આના કારણે કાકાનો બન્ને પક્ષો સાથે સારો સંબંધ જળવાઈ રહ્યો. હિંદુઓ તેમના કામને પસંદ કરવાં લાગ્યા અને તેમને સાથ આપવા લાગ્યા. ત્યારે બીજી બાજુ, મુસ્લામનોને ખબર હતી કે કાકા તાકિયાનો પ્રયોગ કરી રહ્યા છે. એટલે હાલની પરિસ્થિતિ થોડા દિવસ માટેજ છે. જ્યારે હિંદુઓનું દબાણ ઓછું થઈ જશે, ત્યારે તેઓ પાછા ઇસ્લામી મૂળ તરફ વળી જશે.

240

4.7 અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની ઉદારતા અને તેની સાથે દગો

અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના સદસ્યોની લાગણીનો દુરઉપયોગ

241

અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

1. અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની ઉદારતા:

- 1980ના દાયકાના અંતસુધીમાં લગભગ સંપૂર્ણ ક.ક.પા. જ્ઞાતિ હિંદુ ધર્મ અપનાવી ચુકી હતી.
- બાકીના બચી ગયેલા જુજ સતપંથીઓને હિંદુ ધર્મમાં ભેળવવા માટે અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ ના લોકોએ ઉદાર નીતિ અપનાવીને તેમને દિલથી આવકાર્યા. સમાજના અન્ય લોકોના સંપર્કમાં આવીને જલદીથી પોતાનો સતપંથ ધર્મ છોડી દે, અને પોતાના ભાઈઓ પોતાનાથી અલગ ન રહી જાય તેવી ઉચ્ચ ભાવના રાખીને સતપંથીઓને સમાજમાં સાથેજ રાખવામાં આવ્યા.
- દુર્ભાગ્યવશ અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના નેતાઓને તાકિયાની કોઈ જાણકારી નહોતી. આ કારણે સતપંથીઓ તાકિયા પાળે છે તે વાતથી તેઓ સંપૂર્ણ રીતે અંધારામાં રહ્યા. બાહ્ય હિંદુ દેખાવના કારણે તેઓ છેતરાઈ ગયા. સતપંથીઓ ફેરફાર કરીને હિંદુ ધર્મમાં ભળી જવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે એમ સમજીને તેઓ નિશ્ચિંત થઇ ગયા.
- સમાજના સાધારણ સભ્યને પણ આવુંજ લાગતું હતું. સતપંથીઓ હિંદુ ધર્મ અપનાવવાના સાચા રસ્તા પર ચાલી રહ્યા છે અને જલદીથી હિંદુ બની જશે એમ સમજી રહ્યા હતા. કોઈએ સતપંથીઓ પર શંકા ન કરી.

242

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

2. સામાજીક સંબંધો ફરી સ્થાપ્યા:

- જ્યારે સનાતનીઓની કે હિંદુઓની નવી સમાજ રચાઈ, ત્યારે સતપંથીઓ સાથે દીકરીની લેવડ દેવડ સહિતના બધા સામાજીક સંબંધો કાપવામાં આવ્યા હતા. તે સંબંધો ફરીથી ચાલુ કરી દેવામાં આવ્યા.
- 1980ના દાયકાના અંતમાં રહી ગયેલા સતપંથીઓને સમાજમાં ભેળવવાના હેતુ થી, અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના લોકોએ ઉદાર નીતિ અપનાવીને કપાયેલા સામાજીક સંબંધો ફરીથી જોડવાનું શરૂ કર્યું.
- અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની ઉદાર નીતિના કારણે સતપંથીઓ પર સમાજ વિશ્વાસ મુકવા લાગી.
- સતપંથીઓને પણ સમાજનો એક ભાગ ગણવામાં આવવા લાગ્યા. બીજા હિંદુ સભ્યોના જેટલું તેમને પણ માન સન્માન મળવા લાગ્યું.

243

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

3. સમાજ ઉપર પરોક્ષ નિયંત્રણ:

- પણ સતપંથીઓએ ચતુરાઈથી એક રણનીતિ બનાવી અને તે પ્રમાણે ધીરે-ધીરે અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની ("સમાજ") સંસ્થાઓમાં પગ પેસરો કરતા ગયા. જલદીથી કેન્દ્રીય સમાજ અને ગામ સ્તરની સમાજોમાં પણ ઉચ્ચ હોદ્દાઓ ભોગવવા લાગ્યા.
- ષડયંત્ર એટલું ઊંડું હતું કે સમાજના સનાતની નેતાઓની તાકાત અને કમજોરીની નોંધ લેવાતી.
- સનાતની નેતાઓની કમજોરીનો ફાયદો લઈને, તેમના ખરાબ સમયમાં તેમને મદદ કરીને, તેમને પરોક્ષ રીતે સતપંથના શેહમાં લઈ લેવામાં આવતા.
- તેમની શેહમાં આવેલા સનાતની નેતાઓ તેમનો વિરોધ નહિ કરી શકે, તેથી સતપંથીઓ પરિસ્થિતિનો ફાયદો લેવા લાગ્યા. અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજને નબળી કરી દેવાનો તેમનો છુપો કાર્યક્રમ ચોરીછુપીથી આગળ વધારવા લાગ્યા.
- પરિસ્થિતિ એટલી વણસી ગઈ હતી કે સમાજ અને સમાજના નેતાઓ (સનાતની નેતાઓ) પરોક્ષ રીતે સતપંથીઓના નિયંત્રણમાં આવી ગયા.

244

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

4. ચતુરાઈ ભર્યો પ્રચાર (1/2):

- અ.ભા.ક.ક.પા.સમાજ ઉપર નિયંત્રણ ધરાવતા સતપંથી નેતાઓ હંમેશા પીરાણા સતપંથ અને તેની સંસ્થાઓ સાથેજ વફાદાર રહ્યા.
- અ.ભા.ક.ક.પા.સમાજ નબળી થતી ગઈ, પણ સતપંથીઓ પીરાણા સતપંથની સંસ્થાઓમાં ધાર્મિક અને સામજિક પ્રગતિ કરતા ગયા. જ્યારે બીજી બાજુ અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજમાં બેઠેલા તેમના માણસો સનાતનીઓની પ્રગતિ અટકાવવાના પૂરે પુરા પ્રયાસો કરતા રહ્યા.
- સમાજમાં પરોક્ષ નિયંત્રણ મેળવ્યા બાદ, તેઓએ સમાજ અને ધર્મ જુદા હોવાનો નવો સિદ્ધાંત ઊભો કર્યો. સમાજમાં દરેક વ્યક્તિને કોઈ પણ ધર્મ પાળવાની છૂટ છે તેવી વાતો કરવાં લાગ્યા.
- આવા બનાવટી સિદ્ધાંતની મદદથી, સમાજમાં કોઈને પણ ધાર્મિક મુદ્દાઓ ઉપાડવા દેવામાં આવતા નહિ. સતપંથીઓને જે જોઈતું હતું, તે મળવા લાગ્યું. આમ કરવાથી સનાતનીઓ પાસેથી તેમના ધાર્મિક પ્રચારો, ચિંતનો, વ્યથાઓ અને વાતો વગેરે રજુ કરવાનો મંચ પણ છીનવી લીવાયો.

<u>નોંધ</u>: આ વાત ભારતના સંવિધાન પ્રમાણેના મૂળભૂત અધિકારો (fundamental rights) અનુરૂપ ભલે લાગે. પણ જ્યારે લોકો એક જ્ઞાતિ અને એક ધર્મના આધારે ભેગા થઇ, પોતાની જ્ઞાતિના સભ્યોની સામાજિક, ધાર્મિક અને આર્થિક ઉન્નતી માટે, કોઈ સંસ્થા ઉભી કરે, જેની બુનિયાદમાં એકજ ધર્મના નિયમોનું પાલન કરવાનું હોય, ત્યારે આ સંસ્થામાં લોકોને કોઈ પણ અન્ય ધર્મ પાળવાની અનુમતિ હોતી નથી. સમાજના ધર્મને ન માનનારા લોકો ચાહે તો પોતાની અલગ સંસ્થા ઉભી કરી, તેમાં પોતાનો ધર્મ પાળી શકે છે. પણ આ સંસ્થામાં / સમાજમાં રહેવું હોય તો તેના બધાજ નિયમો પાળવા જરૂરી છે. લાયન્સ ક્લબ, રોટરી ક્લબ, સ્પોર્ટ્સ ક્લબ, મકાનની સોસાયટી જેવી સંસ્થાઓમાં કોઈ પણ ધર્મના લોકો હોઈ શકે, પણ સમાજમાં નહિજ.

245

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

4. ચતુરાઈ ભર્યો પ્રચાર (2/2):

- રણનીતિ બહુ સરળ હતી. સમાજમાં કોઈ પણ વ્યક્તિને કોઈ પણ ધર્મ પાળવાની છૂટ છે, એવી વાત ચલાવીને સમાજમાં ધર્મ વિષે શૂન્ય અવકાશ (vacuum) ઊભો કરી દેવો.
- જેથી કરી, સનાતનીઓ પાસે ધર્મનું મુખ્ય સ્થાન ન બચે. તેઓ ધાર્મિક મુદ્દાઓ પર મુજાઈ જાય ત્યારે તેમને કોઈ પણ અન્ય ધાર્મિક પ્રવાહમાં ભળાવી શકાય. આ રીતે નબળા બની જાય, વિભાજીત થાય અને પરિણામે કમજોર બની બેસી રહે.
- જ્યારે સમાજમાં આ કમજોરી વધી જાય, ત્યારે સતપંથ ધર્મને લોકો સામે ફરી રજુ કરી, તેમને સતપંથના પ્રવાહમાં ભેળવી દેવા.

246

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

5. પ્રચારની અસર:

- ચતુરાઈથી બનાવેલ રણનીતિ અને પ્રોપગંડા કામ કરી ગયાં. સનાતનીઓના હિતની વાત કરવાવાળાઓ સખત દબાણમાં આવતા ગયા. સમાજ અને ધર્મ જુદા છે એવી વાતો કહીને ઘણી વખત સનાતનીઓને સમાજમાં બોલવા પણ ન દેવાતું.
- સનાતનીઓ પાસે પોતાની વાત રજુ કરવા માટે કોઈ મંચ ન રહેવાના કારણે, તેઓના મનમાં ક્રોધ, બેચૈની અને નારાજગી ઉકળવા લાગી.
- બીજી બાજુ સતપંથીઓ પાસે પોતાના ધાર્મિક ઉદ્દેશોને પાર પાડવા માટે તેમની સંસ્થાઓ તૈયાર હતી. તેની મદદથી પોતાના ધાર્મિક કામો પુરા કરતા રહ્યા. ધાર્મિક મુદ્દા પર સનાતનીઓ લગભગ મુક પ્રેક્ષક બનીને બેસી રહ્યા.
- જે લોકો સનાતનીઓના હિતનું કામ કરતા હતા, તેમનું મનોબળ તોડવા માટે, તેમના સામે ખોટી પોલીસ ફરિયાદો અને ખોટા કોર્ટ કેસો દાખલ કરવામાં આવતા.

247

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

6. રમેશભાઈ (રમણીકભાઈ) વાઘડીયા સાથે એક ક્રૂર ઘટનાનો દાખલો:

- વર્ષ 2005માં રમેશભાઈ વાઘડીયાએ, નારાયણ રામજી લીંબાણીના મહાન પુસ્તક "પીરાણા સતપંથની પોલ અને સત્યનો પ્રકાશ"માં થી અમુક મુખ્ય લેખોના ચોપાનિયા/પેમ્પલેટમાં છપાવ્યા અને તેવાં પેમ્પલેટોને તેમના ગામના લોકોમાં વિતરિત કર્યા. સ્વાભાવિક છે કે સતપંથીઓને આ વાત પસંદ ન પડી.
- સતપંથીઓએ કાવતરું રચીને એક ખોટો કેસ પોલીસ અને કોર્ટમાં નોંધાવ્યો. તેમાં તેઓએ એવો દાવો કર્યો કે બેંગલોર (બેનગલુરૂ)માં રહેવા વાળા રમેશભાઈ, તેમના પિતા અને તેમના દાદા પીરાણામાં જઈને ધાક ધમકી આપી અને માર કૂટ કરી. સતપંથીઓએ પોતાનો કેસ વધુ મજબુત કરવા માટે તેઓએ રાતો રાત પોતાના સમર્થક, એવા ખોટા સાક્ષીઓ, પણ ઉભા કરી લીધા.
- પણ વાસ્તવમાં આ વાઘડીયા પરિવારના કોઈ પણ સદસ્ય ક્યારેય પીરાણા ગયાજ નથી.
- રમેશભાઈને પાઠ ભણાવવા માટે, તેમના પરિવારને ખોટી રીતે સંડોવીને, તેમને સતાવવાના દુષ્કૃત્ય પાછળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ, સમાજના સામાન્ય વર્ગને એક કડક સંદેશો આપવાનો હતો, કે જો તમે અમારી સામે થશો, તો તમારા પણ ભૂંડા હાલ થશે. પણ જોશમાં હોશ ખોઈ બેઠા અને ભૂલી ગયા કે રમેશભાઈના દાદા તે વખતે ૯૭ વર્ષના છે. જે ઉંમરમાં ચાલી ન શકાય, તે ઉંમરમાં તેઓએ માર પીટ કરી? અને તે પણ ૧૫૦૦ કી.મી. દૂર જઈને?
- કોઈ પણ માણસના મનમાં ગુસ્સો આવે અને આશ્ચર્ય ઊપજાવે એવો આ સત્ય દાખલો / દૃષ્ટાંત છે.

248

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો ...

7. અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ લગભગ પાંગળી:

- આ સમય દરમ્યાન ખોટી પોલીસ ફરિયાદો અને કોર્ટ કેસોની સંખ્યા ચિંતાજનક સ્તરે પહોંચી ગઈ. ગામે ગામથી ખોટા કેસોના અસંખ્ય દાખલાઓ મળવા લાગ્યા. બધા કેસો પાછળ મુખ્ય હેતુ સનાતનીઓને હેરાન પરેશાન કરી તેમના મોઢા બંદ કરાવવાનો હતો.
- ખોટી પોલીસ ફરિયાદો અને કોર્ટ કેસો દાખલ કરવાનો કોઈ મોકો છોડવામાં ન આવતો કે જેથી સમાજમાં એવો ડરનો સંદેશ મોકલી શકાય કે... **સતપંથની સામે થશો તો આવા હાલ થશે.**
- લોકોમાં ભયનું વાતાવરણ ઉભું કરવામાં તેઓ મહદ અંશે સફળ પણ રહ્યા. આના કારણે સનાતનીઓમાં કોઈ પણ જગ્યાએ સતપંથની વાત આવે તો લોકોની પ્રતિક્રિયા એવી થવા લાગી કે "જવાદોને કોણ માથાકૂટ કરે અને સતપંથીઓ સામે દુશ્મની કોણ વહોરે?".
- કોઈના સાથ વગર, સનાતનીઓ અસહાયતા અનુભવ કરવા લાગ્યા. સનાતનીઓની કેન્દ્રીય સમાજ લગભગ નિષ્ક્રિય બની ચુકી હતી. લોકોને સમાજનું ગૌરવ અને સક્રિયતા પાછી લાવવા માટે કોઈ રસ્તો સુઝતો નહોતો.

249

... અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજ સાથે દગો

8. દગો સંપૂર્ણ હતો:

- ગામે ગામમાં સતપંથના અત્યાચારોની વાતો થતી. પણ કોઈનામાં તેની સામે બોલવાની હિમ્મત અને તાકાત નહોતી.
- સતપંથીઓને માન અને પ્રેમ સાથે પોતાનામાં ભેળવવાની "સદભાવના" જે સનાતનીઓએ ઉદાર નીતિ અપનાવીને દેખાડી હતી, તેનાં બદલામાં તેમને દગો મળ્યો. તેમની પીઠ પાછળ ખંજર ભોકાયું હતું.
- સહનશીલતા અને ઉદારતાનો જે રસ્તો અપનાવ્યો હતો તેનો સતપંથીઓએ સનાતનીઓને કમજોર કરવા માટે ગેરઉપયોગ કર્યો.
- *સમય બદલાઈ ગયો હતો. રણનીતિ બદલવાની જરૂર જણાવા લાગી.* પૂજ્ય ઓધવરામ મહારાજની પ્રેરણાથી રતનશી બાપા તેમજ તેમના સાથીદારોએ, જે "સદભાવના" વાળી અસરકારક રણનીતિ અપનાવી હતી અને તેના પગલે વડીલોએ જે સતપંથીઓ માટે સમાજના "દરવાજા" "ખુલ્લા" રાખ્યા હતા, તે દરવાજાઓને હંમેશને માટે "બંદ" કરવાનો સમય આવી ગયો હતો.

250

4.8 મવાળ

(એક સમાજ દ્રોહી વ્યક્તિ)

સનાતની સમાજમાં સનાતની બનીને રહેતો સતપંથી

251

હવે આપણે જોઈશું કે
સતપંથીઓ કોની મદદથી
સનાતની સમાજમાં પોતાનું
કામ કરાવતા...

જવાબ છે **"મવાળ"** ની
મદદથી

252

"મવાળ" એટલે કોણ?...

"મવાળ" એટલે કોણ? (1/4):

- અહીં, "મવાળ" એવા વ્યક્તિને કહેવામાં આવે છે કે જે બાહ્ય રૂપે એક પાકો "સનાતની" હોવાનો દેખાવ કરતો હોય, પણ અંદરથી સતપંથીજ હોય. તેનું મુખ્ય કામ, સનાતનીઓની સાથે રહીને સતપંથ વિષય પર સનાતનીઓમાં ભાગલા પડાવવા.
- સરળ ભાષામાં કહીએ તો "મવાળ" એટલે કે એક સનાતન સમાજ દ્રોહી વ્યક્તિ, જે "સતપંથીઓનો દલાલ/વકીલ/જાસૂસ" બની સનાતની સમાજને અંદરથી ઉધઈની જેમ કોરી ખાઈને પાંગળી બનાવી દે.
- આવા મવાળોને ઓળખવું બહુ અઘરું હોય છે. તેમ છતાં આવા વ્યક્તિને તેની વાતો પરથી ઓળખી શકાય. એક મવાળની "મવાળવાદી" વાતોમાં નીચે મુજબના અમુક લક્ષણો જોવા મળશે;

1. <u>હું પણ તમારા મતનોજ છું:</u> સતપંથ વિષે કોઈ પણ વાત શરુ કરવાથી પહેલાં એવું કહેશે કે હું પણ તમારા (એટેલે સનાતનીઓના) મતનો છું. તમે જાહેરમાં કામ કરો છો, હું અંદરો અંદર કામ કરું છું. *(એને ક્યારેક પુછજો કે તારા કામનું ફળ આજ સુધી કેમ નથી દેખાયું? સનાતનીઓના કામનું પરિણામતો જગ જાહેર છે. વાતો શિવાય તેં એવું શું કર્યું છે? જરા અમને સમજાવ તો ખરો?)*

253

..."મવાળ" એટલે કોણ?...

"મવાળ" એટલે કોણ? (2/4):

2. <u>ધર્મના નામે ઝગડા:</u> સમાજમાં ધર્મના નામે ઝગડા શા માટે?... સમાજમાં બધાને કોઈ પણ ધર્મ પાળવાની છૂટ છે... ધર્મના નામે ઝગડા ન થવા જોઈએ... હું માનવ ધર્મમા માનું છું... કોઈ સતપંથ પાળતો હોય તો આપણને શું વાંધો હોય?... વગેરે વગેરે. *(આવી ઢીલી નીતિની વાતો કરે.)*
3. <u>સુધારો થઈ ગયો:</u> હવે સતપંથમા પહેલાં જેવું મુસલામની નથી રહ્યું. સુધારા થઈ ગયા છે. પોતાને હિંદુ તરીકે ઓળખાવે છે. તેમના ધાર્મિક પુસ્તકો પણ બદલાઈ ગયાં છે. આપણે લક્ષ્મી નારાયણને, સત્ય નારાયણને, સ્વામી નારાયણને માનીએ છીએ, તેજ રીતે, તેઓં નિષ્કલંકી નારાયણને માને છે. તો આપણામાં અને એનામાં ફેર શું છે? *(પુસ્તકોમાં "અલી"નું નામ બદલીને "નિષ્કલંકી નારાયણ" લખ્યું હોય તો, તેથી તેમનો ભગવાન બદલતો નથી. તાકિયાના કારણે તેવો ભલે બાહ્ય રીતે બદલાવ કર્યો હોય કે પોતાને હિંદુ ઓળખાવતા હોય, પણ વાસ્તવમાં તેવો એક મુસલમાન ધર્મજ પાળે છે.)*
4. <u>ભાઈ ભાઈ:</u> સતપંથીઓ તો આપણાજ ભાઈઓ છે. આપણું લોહી એક છે. એને અલગ કેમ કરાય? *(લાગણી ભરી વાતો કરી, કે જેથી સનાતનીઓ લાગણીમાં આવીને ચુપ બેસી જાય. પણ સનાતનીઓ ભૂલી જાય છે કે "એક" સતપંથી પોતાના ધર્મ માટે તેના ભાઈઓ અને બાકીના પરિવારોને છોડી દેવા તૈયાર થઈ જાય છે, ધર્મ છોડતો નથી. ત્યારે ભાઈ ભાઈની વાતોને ક્યાં સ્થાન છે.)*

254

..."મવાળ" એટલે કોણ?...

"મવાળ" એટલે કોણ? (3/4):

5. **થોડો સમય આપો:** સતપથીઓને થોડો સમય આપો ભાઈ. ઘણા વર્ષોથી તેઓ સતપંથ પાળે છે. તો રાતો રાત સતપંથ કેમ છોડી શકે? *(સનાતની ચળવળને ૨૨૫ થી વધારે વર્ષ થયાં છે. હજી કેટલો સમય જોઈશે? જો તેઓ ગંભીર હોત તો હમણાં સુધી સતપંથ છોડી દીધો હોત.)*

6. **સંબંધો:** આપણો સતપંથીઓ સાથે રોટી બેટીનો સંબંધ છે. તેમની દીકરીઓ આપણા ઘરોમાં છે અને આપણી દીકરીઓ એ લોકોના ઘરોમાં છે. તો આપણે સગાંના સંબંધ કેવી રીતે કાપી શકીએ? *(પણ ભૂલી જાય છે કે જો આજે આ સતપંથ નામની કેન્સરની ગાંઠને સમાજમાંથી કાપીને બહાર નહિ ફેંકીએ, તો તે ગાંઠ વધી જશે, અને કાલે વધારે દીકરીઓને બલિદાન આપવાં પડશે. ભાર નવા સંબંધો ન જોડવા પર આપવો જોઈએ.)*

7. **મુસલમાન થઈ જશે:** જો તેમને સુધારવા હોય તો તેમને સાથે રાખવા જરૂરી છે. નહિ તો તેઓ આગળ જતાં મુસલમાન થઈ જશે. *(પણ સાથે રાખશો તો બીજા સનાતનીઓને બગાડશે, પોતે તો નહિજ સુધારે.)*

255

..."મવાળ" એટલે કોણ?

"મવાળ" એટલે કોણ? (4/4):

8. **એકતા - સંગઠન:** આપણે બધા એક છીએ. આપણી એકતા અને સંગઠન રહેશે તો સમાજ કોઈ પણ મુશ્કેલી સામે લડી શકશે. આજના જમાનામાં એકતા બહુ જરૂરી છે. પાણીમાં ધોકો મારો, તો પાણી અલગ ન થાય... વગેરે વગેરે. *(પાણીને જેમ ફીલટર (સાફ) કરાય, તેમ સનાતની સમાજ રૂપે આ પાણીને સાફ કરવું શું જરૂરી નથી? સનાતની સમાજ નાની મોટી જે રહે, પણ ચોખ્ખી તો રહેશે. જો સતપંથી વગરની સમાજ રહે, તો તેમાં એકતા તો રહેશેજ).*

9. **સતપંથને વખોડવાનું બંદ કરો:** મવાળો દ્વારા સનાતનીઓને કહેવામાં આવે છે કે હવે બસ થયું, સતપંથ વિષે લોકો હવે બધુજ જાણી ગયા છે. તેથી વિરોધ કરવાનું બંદ કરી આપણા સનાતન ધર્મની વિશેષતાઓનો પ્રચાર કરો. *(અરે ભાઈ શું બધાજ સતપંથીઓ અને સનાતનીઓ સત્ય અને અસત્ય સમજી ગયા છે? શું આખી જ્ઞાતિમાં સુધારો થઇ ગયો છે? સતપંથ સામેની લડત જીવંત રાખવી એ આપણા સનાતની અસ્તિત્વ માટે બહુજ જરૂરી છે. આમ કરવાથીજ આપણી યુવાન પેઢી ઇતિહાસથી વાકેફ રહી સતપંથીઓના તાકિયા સામે લડી શકશે.)*

- ઉપરોકત જણાવેલ મુદ્દાઓ તો ફક્ત નમુના રૂપે છે. એક મવાળની બધીજ વાતો પાછળ એક હેતુ હોયજ છે, અને એ છે કે ગમે તેમ કરીને સનાતનીઓને ટાઢા પાડી તેમને ઢીલા કરી દેવા, જેથી સતપંથીઓને કોઈ પણ નુકસાન ન થાય.
- સાથે સાથે મવાળોનું બીજું એક મહત્વનું કામ પણ હોય છે. અને એ છે કે સનાતનીઓની વાતો સતપંથીઓ સુધી પહોચાડવી. આમ કરવા માટે પોતે સનાતનીઓના સંપર્કમાં રહી અને તેમનો વિશ્વાસ જીતી (દા.ખ. સામાજિક કાર્યક્રમમાં મોટું દાન આપીને, પૈસાના જોરે), સનાતનીઓની વ્યૂહ રચના, રણનીતિ, વિચારો વગેરે જાણી લે અને ત્યાર બાદ, સનાતનીઓ સાથે દગો કરીને, તેમનીજ પીઠ પાછળ ખંજર ભોંકવાના રૂપે, આ માહિતી સતપંથીઓને આપે, જેથી સતપંથીઓ પૂર્વ તૈયારી કરે શકે.

256

- સતપંથીઓ આવા મવાળોના મદદથી અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજને તોડવાનું કામ કરતા રહ્યા છે.

"મવાળો"ને કેવી રીતે અટકાવવા?

એક સવાલ રૂપે મહત્વનો મુદ્દો:

- **સવાલ:** સમાજમાં "મવાળો" આસાનીથી પોતાનું કાર્ય કેવી રીતે શકે છે? તેને અટકાવવા કેવી રીતે?
- **જવાબ:** ઊંડાણથી વિચારીએ તો આપણને આનો જવાબ મળી જશે. આપણે એક વાત સમજવી જરૂરી છે અને એ છે કે, મવાળો પોતાનું કામ કરે ત્યારે તેમને કોઈ પણ જાતનો ભય નથી હોતો. ન બદનામીનો કે ન એની સામે દંડાત્મક પગલાં લેવાનો ડર. આના લીધે તેવો બે ખોફ કામ કરે છે. એટલે સનાતનીઓ ને એક એવી સામાજિક વ્યવસ્થા ઊભી કરવી પડશે કે જેથી તેઓ મવાળોને સમાજના લોકો સામે ખુલ્લા પાડી શકે (દા.ખ. "મવાળ સામે જવાળ" અભિયાન – જુવો ઈન્ટરનેટ પર www.realpatidar.com/a/category/mavaal) અને તેમનું સમાજનું સભ્યપદ પણ રદ્દ કરી નાખવું જોઈએ.

પણ આવું કરે કોણ? અને ક્યારે કરે? એટલા માટે એક સમિતિ (ભરોસેમંદ કટ્ટર સનાતનીઓની) હોવી જોઈએ જે અમુક સમય અંતરે (દા.ખ. દર વર્ષે) સમાજના દરેક સભ્યોનું, સતપંથ વિષે વ્યવહારની તપાસ કર્યા બાદ, સભ્યપદ રિન્યુ (Renew) કરે. આવી રીતે લોકોને જવાબદારીનો અહેસાસ રહેશે અને ડર પણ રહેશે કે મારી હરકતોની કોઈક નોંધ લે છે અને જો હું સતપંથ વિષે ઢીલો વ્યવહાર રાખીશ કે પીરાણા દર્શન કરવા જઈશ કે સતપંથીઓ સાથે વ્યવહાર રાખીશ તો મારું સભ્ય પદ છીનવાઈ જશે. અને જો આમ થાય તો તેમના સામાજિક વ્યવહારો જેમ કે દીકરા દીકરીઓના સગપણ, સામાજિક ઉઠબેસ, માન મર્યાદા વગેરેમાં અવરોધ આવી જાય. હાલે તેમને આવો કોઈ ડર નથી એટલે સનાતની સમાજ સાથે વફાદાર ન રહે તોય તેમનો બધો વ્યવહાર બીના રોક ટોક ચાલે છે.

એક વખત મવાળોને ડર લાગે કે જો તેઓ સનાતની સમાજ સાથે વફાદાર નહિ રહે, તો તેમને ભારો ભાર નુકસાન થશે, ત્યારેજ તેવો સનાતની સમાજ સાથે "સીધા" ચાલશે અને "વફાદાર" રહેશે. **પીઠ પાછળ ખંજર ભોંકવાવાળાઓ માટે ડરનો માહોલ ઊભો કરવો જરૂરી છે.**

257

4.9 અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ

અત્યાચારો સામે બળવો

258

સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

1. ક્રૂરતા અને અત્યાચારો સામે ઉકળાટ:

- ખોટા કેસોના આધારે, સતપંથીઓ, સનાતનીઓનાં ભોગે પોતાનો ફાયદો કરવા લાગ્યા. સતપંથીઓના સામે લડવા માટે, કોઈ પણ બાજુથી કોઈ મદદ આવતી ન દેખાવાના કારણે, ગમે તેમ કરીને સનાતનીઓ કેસથી પીછો છોડાવવા માંગતા હતા.
- પદ્ધતિસરની સંસ્થાકીય મદદના અભાવે સનાતનીઓનું મનોબળ ભાંગવા લાગી ગયું હતું.
- વાતાવરણ એટલું ખરાબ થઈ ગયું હતું કે લોકો સનાતનીઓના હિતની વાત કરવાથી ગભરાવા લાગ્યા હતા.
- પણ ભાગ્યવશ લોકોએ પોતાના વિશ્વાસુ મિત્રો સાથે વાત કરવાનું ચાલું રાખ્યું અને તેમનો બળાપો મિત્રો સામે કાઢતા રહેતા.
- જલ્દીથી લોકોને ખબર પડી કે તેઓ એકલા નથી. બીજા લોકોની ભાવના અને વિચારો તેમના વિચારો સાથે મળે છે.
- લોકોના હૃદયની પીડા અને દુઃખ એવા સ્તર સુધી પહોચી ગયાં હતાં કે બસ લોકોના ક્રોધનો ભડકો થવાનીજ વાર હતી.

259

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

2. નિર્ણાયક બિંદુ (Turning point); પ્રમુખ સાહેબની ભૂલ:

- નવેંબર 2008માં અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના પ્રમુખને સતપંથીઓનું નખત્રાણામાં બંધાયેલ નવા "ખાના"ના (તાકિયાનાં કારણે આ ખાનાને નિષ્કલંકી નારાયણ મંદિર નામ દીધું છે) ઉદઘાટનનું આમંત્રણ મળ્યું. આ ખાનાનું બાહ્ય રૂપ એક પરંપરાગત હિંદુ મંદિર જેવું આપવામાં આવ્યું છે.
- પીરાણા સતપંથનાં કારણે ક.ક.પા. જ્ઞાતિની જે દૂર્ગતિ થઈ હતી તેનો ઇતિહાસ સાક્ષી છે. બન્ને નૈતિક અને તકનીકી કારણોસર પ્રમુખ સાહેબનું તે કાર્યક્રમમાં જવું બીનવ્યાજબી હતું. આવા સંજોગોમાં જો પ્રમુખ સાહેબ તે કાર્યક્રમમાં જાય, તો સામાન્ય જનતામાં ખોટો સંદેશો જાય, એમાં કોઈ બે મત નહોતો.
- આમંત્રણની જાણ થતાં, રતનશી બાપાના દીકરા હિમ્મતભાઈએ પ્રમુખ સાહેબને તે કાર્યક્રમમાં ન જવાની સલાહ આપી. તેમજ દેશભરનાં જુદી જુદી જગ્યાએ વસતા લોકોએ પણ પ્રમુખ સાહેબને ત્યાં ન જવાનો અનુરોધ કર્યો.
- પણ દુર્ભાગ્યવશ, લોકોની લાગણીનો અનાદર કરીને પ્રમુખ સાહેબ તે કાર્યક્રમમાં ગયા.

260

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

3. લોકોના ક્રોધ અને અસંતોષની જ્વાળા ફૂટી:

- બીજી બાજુ લોકોના મનમાં સળગતો ક્રોધ અને અસંતોષની જ્વાળા ફૂટવાની અણી પર આવી પહોંચી હતી.
- લોકોને એક નેતાની જરૂર હતી કે જે સતપંથના અત્યાચારો સામે તેમની ભાવના વ્યક્ત કરતો આવાજ કેન્દ્રિય સમાજ સુધી પહોચાડી શકે.
- તા. ૦૭-૦૮-૨૦૦૯ (07th August, 2009) (i.e., 7/8/9)ના દિવસે શ્રી હિમ્મતભાઈ રતનશી ખેતાણીએ ૧૮ મીનીટનું હૃદયને ધ્રુજાવી દેતું ભાષણ, અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજની જાહેર/જનરલ સભામાં કર્યું. તેમણે સમાજના નેતાઓ પર ચોખ્ખો આક્ષેપ કર્યો કે તેઓ સમાજને અવળે રસ્તે લઈ જઈ રહ્યા છે. અને સમાજના સ્થાપક સભ્યોએ જે કડી મહેનત અને લોહીનાં પાણી કરીને સમાજ ઉભી કરી છે, તેને તેઓ બગાડી રહ્યા છે.

હિમ્મતભાઈનું ભાષણ: હવે પછીની સ્લાઈડ માં...

- **સનાતનીઓના ક્રોધ અને અસંતોષ રૂપી જ્વાળાને નાની ચિનગારી મળી અને જ્વાળા તો બસ ભડકી ગઈ.**

261

હિમ્મત રતનશી ખેતાણીનું તા. ૦૭-૦૮-૨૦૦૯ના (07-Aug-2009) નખત્રાણા ખાતે કેન્દ્રીય સમાજમાં કરેલું ઐતિહાસિક ભાષણ

૧૮મી કલમ... એ રીતિ રિવાજો માટે... થઈને કંઈ કહે છે...

આપણે હિંદુ છીએ. હિંદુ રિવાજો પાળવા જોઈએ.. બાહ્ય આચરણ

હિમ્મત રતનશી ખેતાણીનું તા. ૦૭-૦૮-૨૦૦૯ના નખત્રાણા ખાતે કેન્દ્રીય સમાજમાં કરેલું ઐતિહાસિક ભાષણ

૧૮મી કલમ... એ રીતિ રિવાજો માટે... થઈને કંઈ કહે છે... આપણે હિંદુ છીએ. હિંદુ રિવાજો પાળવા જોઈએ.. બાહ્ય આચરણ હિંદુઓનું હોવું જોઈએ. જો એનું પાલન ન કરીએ... તો શું થાય એના શું પ્રોવિઝન છે એ બધા રમેશભાઈએ વાંચીને સંભળાવ્યા. મને કહેતાં અત્યંત ખેદ છે... કે આપણા સમાજનું બંધારણ... જેના વડા પ્રમુખશ્રી હોય, એના સહયોગીઓ હોય... એમના દ્વારાજ જો એ કલમોનું ઉલ્લંઘન થતું હોય... તો પછી આ બંધારણની કલમોને કોણ પાળશે?

હવે હું તમને સમજાવું ઉલ્લંઘન કઈ રીતે થાય છે. ૧૮મી કલમમાં, ચોખ્ખું લખવામાં આવ્યું છે... કે હિંદુ રીતિ રિવાજો પાળવા. સતપંથ શબ્દની વ્યાખ્યા શું છે? ચોખ્ખું તમને સમજાઈ જશે કે એ ઈસ્માઈલી ધરમનો એક ભાગ છે. એ ઈસ્માઈલી ધરમથી અલગ નથી. ચોખ્ખું લખીને આપવામાં આવ્યું છે એની વ્યાખ્યા છે. મારી પાસે એના પુરાવા છે. એ સતપંથનો નારાયણ બાપાએ વિરોધ કર્યો અને નારાયણ બાપાને આપણે આદરની નજરથી જોઈએ છીએ એમની પૂજા કરીએ છીએ. અને બીજી બાજુ... એમણે જેનો વિરોધ કર્યો... જે મુસ્લિમ પીર... ઘણાં બધા હિંદુઓને વટલાવવા માટે થઈને જવાબદાર હતો... એ પીરનો એમણે વિરોધ કર્યો. અને આજે... એવા પીરના નામે ઉભા થતા મંદિરોને આપણે પ્રોત્સાહિત કરીએ છીએ. વાહ રે વાહ આ સમાજની બેવડી નીતિ... વાહ. કોઈ કહેવા વાળું નથી... કોઈ કહેવા વાળું નથી. સમજતા હોવા છતાં... કોઈ કહેવા વાળું નથી. કઈ રીતે શક્ય બને? હું હાથ જોડીને સવાલ પુછું છું... કે આ કઈ રીતે શક્ય બને? એક બાજુ નારાયણ રામજી લીંબાણીની તમે પૂજા કરો... બીજી બાજુ ઈમામ શાહના નામે ઉભા થતા મંદિરોમાં જ્યાં ઉમિયા માતાજીની છબી સાથે રાખવામાં આવે. અરે કેટલું ઘોર અપમાન થાય છે, જુઓ તો ખરા. તમને વંચાવું... મારી પાસે પહેલી બુક નથી, આજે નથી લઇ આવ્યો. મારી પાસે છે, બધા પુરાવા છે. આ નકલંકી નારાયણ... ઈમામ શાહ બાવા એના વિષે શું લખી ગયા છે... ઈમામ શાહ બાવાએ નકલંકી નારાયણનો જન્મ આજે વર્ષોથી થઈ ગયો છે એમ બતાવ્યું છે. એ બીજું કોઈ નથી, બાવાએ કહ્યું છે... કે બીજું કોઈ નથી, એ... હઝરત મોહમ્મદ પેગંબરના જમાઈ... હઝરત અલી... એજ નિષ્કલંકી નારાયણ છે. ડોકયુંમેન્ટ પર બતાવું તમને. આપણાં આદ્યશક્તિ... શક્તિ... એ કોણ છે? ઈમામ શાહ બાવાની વ્યાખ્યા પ્રમાણે... બીબી ફાતમા. શરમ આવવી જોઈએ શરમ... આપણને શરમ નથી આવતી બધું જાણતા હોવા છતાંય. એનું પારાવાર દુઃખ છે. કોઈ કહેવા વાળું નથી. આજે છેલ્લા ૪૦-૫૦ વરસથી... આ બધું ચાલ્યા કરે છે. કોઈ ઓબજેકશન (વિરોધ) લેતું નથી. અને આમારા જેવા બેવકૂફો... કોઈ વખતે ગુસ્સે થઈ જાય... તો ટાઢા પાડવામાં આવે. *અરે... હવે એવું નથી રહ્યું, હવે આવડા તપોમાં... પાણીમાં ધોકો હણો તો પાણી અલગ ન થાય... આપડે બધા એક છીએ...* કેમ એક છીએ? મને સમજાવો? આજે મુસલમાન પીરને માનવા વાળા સાથે હું એક કઈ રીતે.... ***ચાલો***

મુસલમાન પીરને એક્સેપ્ટ કર્યો (એટલે સ્વીકાર્યો) એક વાર, પણ કેવો પીર... એવો પીર કે જે મારા પૂર્વજોને વટલાવવા માટે થઈને કોશિશ પૂરી કરી ચુક્યો. પણ આ તો નસીબ હતાં... પૂરે પુરા મુસલમાન ન થયા... અડધેથી પાછા વળી આવ્યા. આજે લહેર કરી હોત... ખરું કહું રહ્યો... આ ડોહાએ બધાએ હુરે કરી નાખ્યા આપણને. લહેર કરતાં હોત આપણે. મિયાં થઈ ગયા હોત... આજે ફર્સ્ટ ક્લાસ મોજ કરતાં હોત આપણે. અહીંયા કુરાને શરીફની આયાતોનું પઠન થતું હોત... અલ્લાહ હો અકબર. ગાંડ ભીડીને રડું કરતાં હોત આપડે. બે શરમ માણસો.

મહેર બાની કરીને ખેલજોમાં, આ બહું દુઃખ થાય યું... *"ફરમાનજી બીસ્મીલ્લા હરરહેમાન નરરહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ઈમામશાહ આદી વિષ્ણુ નિરંજન નરઅલી મહંમદશાહ તમારી દુઆ... હક લાએલાહ ઇલ્લલ્લાહો મહંમદ્દર રસુલીલ્લાહે"*... વાહ રે હિંદુ વાહ... વાહ હિંદુ વાહ. આ રીતે પૂજા થતી. આપણે બેશરમો... આ રીતે પૂજા કરતા. આજેબી... છુપી રીતે... આજ પ્રમાણેની પૂજાઓ ચાલુ છે. આ એક ઇસ્લામ ધરમનો ફાંટો છે. ઇસ્લામના બે મેઈન પંથ... શિયા અને સુન્ની. આ શિયા ધરમનો ફાંટો છે. એ ફાંટાનું નામ નીઝારી... એ નીઝારીની અંદર બીજા ફાંટાઓ છે, એમાંનો આ સતપંથ. જે સતપંથ ધરમ પાળીને લોહાણાઓ ખોજા થયા, પાટીદારો મુમના થયા, હવે એજ સતપંથમાં આપણે છીએ. શરમ આવવી જોઈએ એવો ઇતિહાસ છે આપણો. ગૌરવ બૌરવ કંઈ નથી. ગૌરવ હવે આપવવાનું છે... સુધરીને. છેલ્લા ૪૦-૫૦ વરસથી આ વડીલોની મહેનત જે રંગ લાવી હતી... એના ફળ સ્વરૂપે... આપણે સુધર્યા. આપણે આજે વાદ વિવાદ કરીએ છીએ... ધર્મ બારામાં કે... રામાયણમાં આમ... મહાભારતમાં આમ... એની જગ્યાએ આપણે ઇસ્લામ ધર્મના બારામાં ચર્ચા કરતાં હોત. ખૈર બચી ગયા. પણ હવે ઈ બીજી બાજુ... વળગી રહેલા... આજ દિવસ સુધી... એ જુઠી બુનિયાદ પર ઉભા થયેલા પંથને... આજ દિવસ સુધી વળગી રહેલા લોકોની સાથે... સબંધો શા માટે રાખવામાં આવે છે? અરે સંપ્રદાય હોઈ શકે... સંપ્રદાય એટલે હિંદુ ધર્મનો સંપ્રદાય. એમાં હોઈ શકે. આજે મને કહો... આપણો કોઈ દિવસ સ્વામીનારયણ જોડે ઝગડો થયો..? આર્ય સમજીઓ સાથે કોઈ દિવસ ઝગડો થયો..? નથી થયો. ઝગડો થાય... તો ફક્ત આ સતપંથીઓ સાથેજ કેમ થાય? કેમ થાય? આજે હિન્દુસ્તાનમાં... ઘણાં બધા ધર્મો અસ્તિત્વમાં છે. પણ રમખાણો થાય... ત્યારે હિંદુ અને મુસલમાન જોડેજ કેમ થાય? હિંદુઓને પારસીઓ જોડે કેમ નથી થતું? શું કામ? વિચાર કરો.. ગહન વિચાર માંગી લે છે. આ સંસ્કારો ખોટાં છે. ત્યાં આપણે જે ભટકાઇ ગયા હતા, ત્યાંના સંસ્કારો ખોટાં છે. એટલેજ નારાયણ બાપા જેવાએ એનો વિરોધ કર્યો. નહિતો કંઈ વાંધો નહતો, આપણે સતપંથ. આપણેતો ધરમ પાળવો અને પૂજા અર્ચના કરવીને... એમાં થોડું મુસલમાની તત્વ હોય તો એમાં શું ફેર પડે... મરવાદો... હાલો. પણ ના... એનો વિરોધ કર્યો. નારાયણ બાપાએ સખત વિરોધ કર્યો. અમારા બાપુજીએ સખત વિરોધ કર્યો. એનું કારણ આજ હતું. ઇસ્લામી વિચાર ધારા હતી. સમજી લેજો, ઇસ્લામી વિચાર ધારા હતી એનો આ વિરોધ છે. અને આજેબી

એવા આ ઇસ્લામી, જેને સંત કહેવામાં આવે છે, એ બાવાની પૂજા કરવાવાળાની જોડે, તમારું નથી જામતું એનું કારણજ આ છે. મહેરબાની કરીને આની નોંધ લેવી જરૂરી છે. આ સમાજની સ્થાપના કોણે કરી એ ઇતિહાસ સમજવો જરૂરી છે. કયા લોકોએ આમાં મહેનત કરી, કયા લોકોએ આ મિલકતો બધી ઉભી કરી... આ બધો વિચાર કરો... પછી જે નિર્ણય લેવાં હોય તે લો.

બાકી હવે એક વસ્તુ ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે. સમાજનો જે યુવા વર્ગ છે એ જાગૃત થતો જાય છે. પહેલાં ગરીબી હતી. લોકો દબાયલા હતાં. બોલી નહોતા શકતા. અમુક ખોટી રજુઆતો મંચ ઉપરથી થતી એને ચલાવી લેવામાં આવતી. વિરોધ નહોતો થતો. હવે લોકો નિર્ધન નથી રહ્યા, પૈસા આવી ગયા છે. પૈસાની સાથે ભણતરબી આવી ગયું છે. બુદ્ધિ આવી ગઈ છે. દલીલ કરવાની ક્ષમતા આવી ગઈ છે. એટલે તમે અને હું એમને બેવકૂફ નહિ બનાવી શકીએ. એને ગુમરાહ નહિ કરી શકીએ. વાદ વિવાદો સમાજમાં થતા રહેશે. એટલે બને ત્યાં સુધી સમાજમાં જે કોઈબી તમારા બંધારણો હોય, તમારા સંચાલનની પદ્ધતિઓ હોય, એને યોગ્ય રીતે રાખો, એને કાયદેસર બનાવવાની કોશિશમાં રહો. જે થી કરીને આવતી કાલે, કાયદાના વિદ્વાનોની સલાહ લઈને કામ કરવાની જરૂર છે. હું તમને દાખલો આપું, ગયા વખતે ચુંટણીની પ્રક્રિયા કરી તમે. આપણે ભારતના ખૂણે ખૂણે ઝોન બનાવી દીધા. એ ઝોનના સભ્યો અહીંયા હજાર થયા. તમે એમને કહ્યું, મોખિક રીતે... હજી સુધી મોખિક રીતે એમને માન્યતા અપાઈ છે. આજ દિવસ સુધી ઝોન સિસ્ટમને કાયદેસરતા મળી નથી. ધ્યાનમાં રાખજો. એને કાયદેસર માન્યતા આપવા માટે થઈને તમારે બંધારણ સુધારવું પડશે. હજી સુધી તમે બંધારણ નથી સુધાર્યું. તમારી ગયા વખતની ચૂંટણી પ્રક્રિયાને એક મીનીટમાં હું અટકાવી શકતો હતો. બધું સાંભળતો હતો. પણ મારે આખી સભાના જોડા નહોતા ખાવા. દેશ પરદેશમાંથી કેટલાય પ્રતિનિધિઓ બિચારા ગાંઠના ગોપીચંદ કરીને અહિયાં હજાર થયા હતા. હોંશે હોંશે આવ્યા હતાં, પહેલી વાર આવ્યા હતાં. અને બહું મોટી સંખ્યામાં હાજરી હતી. ખાસ કરીને ચુંટણીનું વર્ષ હોવાથી, ઉત્સાહ બહું હતો. એ ઉત્સાહનો ભંગ મારે નહતો કરવો. નહીતો ચુંટણીની પ્રક્રિયા એક મીનીટમાં બંધ થઈ શકે એમ હતી. હું છેલ્લે બેઠો'તો... મારી આદત પ્રમાણે હું છેલ્લે બેઠો હતો ત્યાં... સાંભળતો હતો બધું. આજ દિવસ સુધી ઝોનલ સિસ્ટમને માન્યતા કાયદેસર રીતે નથી મળી. આ બધું ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે. અને સત્વરે આ બધા કામ કરવાની જરૂર છે. આ ધાર્મિક બાબત અંગે સુસ્તી દેખાડવાનું હવે બંધ થવું જોઈએ. અને જે પક્ષપાત ભરેલું વલણ દેખાય છે, તે સત્વરે બંધ કરવાની જરૂર છે. હવે નહિ સાંખી લેવામાં આવે. અને હવે, હજી સુધી જો એ નીતિ ચાલુ રહેશે, તો પછી એના પરિણામો સારા નહિ આવે. હું તમને સાચી વાત કરું છું. લોકોમાં હવે બહુ સહનશીલતાની હદ્દ આવી ગઈ છે. હવે સહન નથી થતું. હવે સહન નહિ થાય. મહેરબાની કરીને આના પર તાત્કાલિક પગલાં લો.

તમે જે ભૂલો કરી છે, એનો તમને આજ દિવસ સુધી પશ્ચાતાપ નથી થતો, મનેતો એનું દુઃખ છે. તમે પોતે હોદેદારો થઈને, તમેજ બનાવેલ કાયદાઓનો ભંગ કરો છો.. તમે. જુઓ મે તમારૂં ધ્યાન દોર્યું છે. આ બાહ્ય આચરણો... મેં તમને સમજાવ્યું. પૂજા અર્ચના કરવી એ બાહ્ય આચરણોમાં છે અને જે મુસલમાન પીરના નામે બનતા મંદિરો હોય... અને મુસલમાન પીરને ઉમિયા માતાજીની સાથે બેસાડવામાં આવ્યા હોય... એવા મંદિરોની પ્રતિષ્ઠાઓમાં હાજરી દઈ એની શોભામાં અભિવૃદ્ધિઓ કરી એને પ્રોત્સાહન આપવાની આ સમાજના પ્રમુખને અને એમના સહયોગીઓને કોઈ જરૂર હોતી નથી. છતાંબી તમને વારવામાં આવ્યા હતાં. તમારૂં ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. પણ કોણ જાણે કેમ, એ વખતે તમારી બુદ્ધિને શું થયું હતું? મને સમજણ નથી પડતી. તમારા પરિવારજનો... તમારા મિત્ર, નિકટના એકદમ.. સહયોગીયો, જેને તમારા પર ભારોભાર લાગણી હોય એવા લોકોએ તમને વાર્યા હતા. છતાંય તમે માન્યા નહિ અને તમે ત્યાં ગયા. બહુ દુઃખની વાત છે. તમે કાનૂનનો ભંગ કર્યો છે. સાચું પૂછો... એ હવે બંધ કરવા માંગુ છું મારી વાત, પરંતુ સાચું પૂછો તો આખો જે કેસ છે એ અવિશ્વાસની દરખાસ્તને લાયકનો કેસ છે. હું અત્યારે અવિશ્વાસની દરખાસત અને ઠરાવ અહીંયા રજુ કરી શકું એમ છું. પણ મારે એમ નથી કરવું. કારણકે આ રામજી કરમશી જેવો માણસ આ સમાજને નહિ મળે. કોઈ એબ નથી આ માણસમાં. આ માણસને બગાડવામાં આવ્યા. અહીંયા આગળ અમુક ભવાઈયાઓ છે. અહિયાં એવા કલાકારો છે, કે એનું માથું ફેરવી નાખ્યું. પાંડુરંગ શાસ્ત્રીનો ચુસ્ત અનુયાયી આ માણસ, એનું માથું ભ્રમિત કરી નાખવામાં આવ્યું. નારાયણ બાપાના સિદ્ધાંતોને વરેલો આ માણસ... એનું માથું ફેરવી નાખવામાં આવ્યું. વિરાણીનો આ દીકરો, જેનું અમને બધા વિરાણીવાસીઓને ગર્વ હોય, એવા માણસનું માથું ફેરવી નાખ્યું. આ ભવાઈયાઓએ ભાવાઈ કરી, નાટકો બતાવી એમનું માથું ફેરવી નાખ્યું. એનું મને પારાવાર દુઃખ છે. હવે મહેરબાની કરીને આમાં કોઈ સુધારો થાય... તો હું મારી જાતને ભાગ્યશાળી ગણીશ... કે મે અહીંયા આગળ બે શબ્દો તમારી સામે રજુ કર્યા, એમના કાને પડ્યા, અને એમાં કંઇક સારૂં થવાનું હશે, એવી આશા સાથે, હું અહીંયાથી રજા લેવાં માંગુ છું... અસ્તુ.

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

4. રમેશભાઈ વાઘડીયાની સમાજના પ્રાંગણમાં થયેલ ધરપકડ – (1 / 2):

- તા. ૨૭-૦૨-૨૦૧૦નાં કેન્દ્રિય સમાજના કાર્યાલયમાં રમેશભાઈની થએલી ધરપકડના કિસ્સાએ સનાતનીઓની ચળવળમાં તેજી લાવી દીધી. આ કિસ્સાના લીધે સંપૂર્ણ સમાજ જાગૃત થઈ ગયો.
- જ્યારે આપણે આ કિસ્સા પાછળના સંજોગો અને થયેલ ખોટા નાટકો પર નજર કરીશું ત્યારે આપણને આ ધરપકડવાળા કિસ્સાનું મહત્વ સમજાશે.
- હિમ્મતભાઈનું તા. ૭-૮-૨૦૦૯નું ભાષણ થયા પછી જ્ઞાતિના (સમાજમાં નહિ, કારણકે સતપંથ સમાજ જુદી છે) બન્ને પક્ષો વચ્ચે સમજૂતીના પ્રયાસો થવા લાગ્યા.
- બન્ને જુથમાં સમજુતી થાય, એટલે સમાધાન કરવા માટે, સતપંથીઓ અને સનાતનીઓ વચ્ચે તા. ૨૭-૦૨-૨૦૧૦નાં મિટિંગ બોલવામાં આવી.

263

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

4. રમેશભાઈ વાઘડીયાની સમાજના પ્રાંગણમાં થયેલ ધરપકડ – (2 / 2):

- એક બાજુ રમેશભાઈને સમજુતીની મિટીંગમાં બોલાવીને બીજી બાજુ પોલીસને તૈયાર કરવામાં આવી. અમદાવાદથી ખાસ પોલીસને લઇઆવીને સતપંથીઓના નખત્રાણાના નવા "ખાના"માં (નિષ્કલંકી નારાયણ મંદિર)માં તેમને ઉતારો આપવામાં આવેલ હતો. આખો દિવસ પોલીસ ત્યાં આરામ કરતી રહી.
- દિવસ પુરો થવાની અણીએ આવ્યો, ત્યાં સુધી રમેશભાઈ પોતાની વાતને મક્કમતાથી મિટિંગ સમક્ષ રજુ કરવામાં સફળ રહ્યા હતા. સ્વાભાવિક છે કે સતપંથીઓ તેમની વાતથી ઘેરાઈ ગયા હતા. એટલે લગભગ સાંજના ૫:૦૦ વાગે અમદાવાદથી બોલાવેલી પોલીસએ મિટિંગ રૂમમાં આવીને રમેશભાઈની ધરપકડ કરી.
- આશ્ચર્યની વાત એ છે કે પોલીસના પહોચવાથી પહેલાં બીનબોલાવેલા પીરાણા સતપંથના, જુદા-જુદા ગામોમાંથી, ૨૦૦ જેટલા સતપંથીઓ અગાઉથીજ આવી પહોચ્યા હતા. આ વાતોથી એક પૂર્વ-નિયોજીક પ્રપંચની ગંધ આવે છે અને જાણે કે આ સતપંથીઓને પોલીસ કાર્યવાહીની પહેલીથીજ જાણ હતી એવું સ્પષ્ટ સમજી શકાય છે.
- ખરેખર શરમની વાત છે કે સમાજના એકાદ બે નેતાઓ સિવાય, બાકી બધા સંકટની આ ઘડીએ, તે સ્થળેથી ગાયબ થઇ ગયા.

264

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

5. સંબંધોમાં કાપ – (1 / 3):

- હવે સતપંથીઓનો ઈરાદો એક આંધળાને પણ સાફ દેખાવા લાગ્યો.
- એક બાજુ સમાજમાં શાંતિ અને એકતાની વાતો કરે અને બીજા બાજુ હાથ મરોડવાની રણનીતિ અપનાવે.
- રમેશભાઈની કેન્દ્રિય સમાજના પ્રાંગણમાં થયેલી ધરપકડના કિસ્સાએ સાબિત કરી આપ્યું કે કેન્દ્રિય સમાજના ઉચ્ચ અધિકારત્વ માટે સતપંથીઓને કોઈ સન્માન નથી.
- જ્યારે આ વાતની ખબર, અગ્નિની જ્વાળાની જેમ, ફેલાઈ ત્યારે દેશભરમાંથી સતપંથીઓ સાથે હંમેશ માટે બધા સંબંધો કાપી નાખવાના કડક પગલાં લેવાની માંગણી થવા લાગી.
- સનાતની સંસ્થાઓના ઘણા સભ્યો ખુલ્લે આમ આવીને આ વ્યાજબી અને સાચી માંગનું સમર્થન કરવા લાગ્યા.

265

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

5. સંબંધોમાં કાપ – (2 / 3):

- અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના નેતાઓએ પરિસ્થિતિની ગંભીરતા સમજીને અને લોકોની લાગણીઓ જાણીને ખુબ ઊંડો વિચાર કર્યા પછી તા. ૨૫ માર્ચ ૨૦૧૦ના એક શ્વેત પત્ર બહાર પાડ્યું. તેમાં ચોખવટ કવામાં આવી કે આ સમાજ સનાતનીઓ દ્વારા, સનાતનીઓના હિત માટે ઉભી કરવામાં આવી છે. તેમાં સતપંથીઓને કોઈ સ્થાન નથી.
- અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજે તેમના બંધારણમાં વધુ ખુલાસા સૂચવતા ફેરફારો કરી નાખ્યા. તા. ૦૭ મે ૨૦૧૦ના અ.ભા.ક.ક.પા. સમાજના સભ્યોની એક જાહેર (જનરલ) સભા બોલાવામાં આવી. જેમાં જંગી ૨૫,૦૦૦ થી પણ વધારે માણસો હાજર હતા. આ સભામાં, બંધારણમાં વધુ ચોખવટ કરતા ફેરફારો પસાર કરવામાં આવ્યા. તેમાં ખાસ કરીને, કે આ સમાજ ફક્ત સનાતનીઓની હતી, છે અને ભવિષ્યમાં પણ રહેશે એવી ચોખવટ થઈ ગઈ. અપેક્ષા વિપરીત આ બંધારણીય ફેરફારો નિરવિરોધ અને સર્વાનુમતે પસાર થઈ ગયા.

  (નોંધ: સાધારણ રીતે, સમાજની જાહેર સભાઓમાં ૨૦૦૦થી વધારે માણસોની હાજરી નથી હોતી. આ સભામાં ૨૫૦૦૦ની જંગી સંખ્યામાં લોકોની હાજરીથી, ચોખ્ખું થઈ જાય છે કે સામાન્ય માણસને પોતાના ધર્મ પ્રત્યે કેટલી કાળજી છે અને તેનાં માટે તેમના નેતાઓને સમર્થન આપવાની તેમને કેટલી ચિંતા છે.)
- બધા સંબંધો કાપવામાં આવ્યા અને સતપંથ સામે કડક વલણ અપનાવવાની નીતિ અપનાવામાં આવી.

266

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

5. સંબંધોમાં કાપ – (3 / 3):

- હિમ્મતભાઈ અને તેમના સાથીદારોએ અગણિત સભાઓ ભરવાનું ચાલું રાખ્યું. જ્યાં જાય ત્યાં તેમને એક નાયકનો આવકાર મળવા લાગ્યો. તેમને લોકો તરફથી ખુબ સમર્થન મળ્યું.
- તેમની મહેનતના કારણે આજે પણ સનાતની ચળવળની ગતિ જળવાઈ રહી છે.
- જલદીથી સનાતનીઓની ભારતભરના જુદા જુદા પ્રાંતોની સ્થાનિક સંથાઓએ પણ સતપંથીઓને બાકાત કરવાના ઠરાવો, બંધારણો પસાર કર્યા. લગભગ બધીજ સંસ્થાઓમાં આવા ઠરાવો / ફેરફારો નિરવિરોધ અને સર્વાનુમતે પસાર થયાં. કોઈક જગ્યાએ વિરોધ થયો હોય, તો પણ, પ્રચંડ બહુમતીના જોરે સનાતન તરફી ઠરાવો / ફેરફારો પસાર કરવામાં આવ્યા.

267

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

6. સતપંથીઓ જિદ્દ પરજ દૃઢ (1 / 3):

- પણ સતપંથીઓએ પોતાની જિદ્દ ન છોડી. પોતાનો વટ રાખવા માટે એક પીઠ પાછળ ઘા કરવા જેવું કામ તેઓએ કર્યું. ગમે તેમ કરીને વધારાના ચેરીટી કમિશનર, રાજકોટ પાસેથી સમાજની તા. ૦૭-૦૫-૨૦૧૦ની સામાન્ય સભા અને કાર્યક્રમમાં "કચ્છના કડવા પાટીદારોનો ઇતિહાસ" નામના પુસ્તકના અનાવરણ પર રોકનો આદેશ લઈ આવ્યા.
- શરમની વાત છે કે વધારાના ચેરીટી કમિશનરે એક વિવાદભર્યો આદેશ બહાર પડ્યો. કાયદાના જાણકારોનું માનવું છે કે કમિશનરે આવી કોઈ પણ સત્તા વગર આદેશ બહાર પડ્યો છે. તેમને કાયદાના આર્થીક મુદ્દાઓ માટેની કલમોનો ઉપયોગ, સભા અટકાવવા અને ઇતિહાસ ગ્રંથનું વિમોચન અટકાવવા જેવાં, બીન-આર્થીક કામો માટે કર્યો છે.

268

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

6. સતપંથીઓ જિદ્દ પરજ દૃઢ (2 / 3):

- તા. ૦૭ મે ૨૦૧૦ના બોલાવેલ જાહેર સભા પછી, આયોજિત તા. ૧૨ મે ૨૦૧૦ના સ્વર્ણિમ મહોત્સવ કાર્યક્રમમાં સમાજના પંચમ અધિવેશન દરમ્યાન, અમુક મુઠ્ઠીભર સતપંથીઓએ એજ નિયમોનો વિરોધ કર્યો જેને સમાજે અગાઉ મિટિંગમાં સર્વાનુમતે પસાર કર્યા હતા.
- તેઓએ ડખો ઊભો કર્યો અને પ્લાસ્ટિકની ખુરસીઓ હવામાં ઉડાડીને મહોત્સવ બગાડવાનો પ્રયત્ન કર્યો. પણ હાજર પોલીસ તરતજ દોડી આવી અને પરિસ્થિતિને કાબુમાં કરી લીધી. આ ઘટનાનું વીડીઓ રેકોર્ડીંગ પણ થયેલ છે.
- એટલું બધું થઈ જવા પછી પણ આ લોકોએ સનાતનીઓ સામે ખોટી પોલીસ ફરિયાદ નોંધાવી. અને કાર્યક્રમ બગાડવાનો આક્ષેપ સનાતનીઓ પર કર્યો. પણ અંદરો અંદર તેઓ માને છે કે ખરા ગુનેગાર તો તેઓ પોતેજ છે. સાચી વાત સમજવા છતાં, સનાતનીઓને હેરાન પરેશાન કરવાના હેતુંથી આ ખોટી ફરિયાદ નોંધાવી છે.
- આ ફરિયાદમાં મજાની વાતતો એ છે કે કોઈ સનાતની પોતાનાજ સનાતની કાર્યક્રમને શા માટે બગાડે? કોઈ પણ સામાન્ય માણસ પણ આ વાત સમજી શકે કે હમેશની જેમ, સતપંથીઓએ હડહડતું જુઠ્ઠાણું અને બીન બુનિયાદી ફરિયાદ નોંધાવી છે.

269

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ ...

6. સતપંથીઓ જિદ્દ પરજ દૃઢ (3 / 3):

- સનાતનીઓ સામે ખોટી પોલીસ ફરિયાદ નોંધાવવાનો સીલસીલો ચાલતોજ રહ્યો. આજ સુધી ધર્મ પ્રેરિત ખોટા કેસો ઘણી જગ્યાએ નોંધાવેલા છે. નોંધ ન લેવાયલા ઘણા કેસોની વાતો વારંવાર સંભાળવા મળે છે.
- આ બધી વાતો અહીં જણાવવા પાછળનો મકસદ એટલોજ છે, કે વાચકોનું ધ્યાન એ વાત પર લઇ જવું છે કે સતપંથીઓ તેમના કર્મથી દર્શાવે છે કે તેઓને તેમનાથી થયેલા ખોટા કામનો કોઈ પણ પશ્ચાતાપ નથી થતો.
- તેઓને હિંદુઓની ઓળખ રાખવી છે અને મુસલમાની નીઝારી ઈસ્માઈલી ધર્મને વફાદાર રહેવું છે. તેવો ઇસ્લામ ધર્મના હિત માટે “તાકિયા” પાળે છે.

270

... સમાજમાં બીજી ક્રાંતિ

7. સનાતનીઓની સાચી ક્રાંતિ:

- સનાતનીઓ સારી રીતે જાણે છે કે ભવિષ્યમાં પણ તેમના લોકોને, ખોટી પોલીસ ફરિયાદો અને કોર્ટ કેસોની મદદથી, હેરાન પરેશાન કરીને તેમનું મનોબળ તોડવાની કોશિશો ચાલતીજ રહેશે.
- સતપંથીઓની રણનીતિ એ હશે કે જ્યારે તેમને એવું લાગે કે કોર્ટનો ચુકાદો પોતાની વિરૂદ્ધ જશે, ત્યારે ભાવનાતમક અપીલ કરીને કે પછી, શાંતિ અને સંઘઠનની વાતો કરીને કે પછી, ભાઈ ભાઈની ફરજની આદર્શવાદી વાતો યાદ કરાવીને કે પછી મિત્રો, સગા સબંધી અને એવાં પરિવાર પાસેથી દબાણ લઇ આવીને, ગમે તેમ કોર્ટ બહાર સમજુતી કરી લેશે. જેના થકી તેમનો કાયદાકીય ટ્રેક રેકોર્ડ અબાધિત જળવાઈ રહે.
- આજ સુધી તેઓએ સનાતનીઓ વિરૂદ્ધ આ હથિયારનો ભરપુર ઉપયોગ કર્યો છે અને ભવિષ્યમાં પણ કરતા રહેશે તેનાં વિષે કોઈજ શંકા નથી.
- પણ પરમાત્માની કૃપાથી, સનાતનીઓએ તેમની સામે થતી ખોટી પોલીસ ફરિયાદો અને કોર્ટ કેસોની બીક સામે મજબુત પ્રતિરોધક શક્તિ ઉભી કરી લીધી છે. તેમનો યુવાવર્ગ બહુ ભણેલો ગણેલો છે. જેના કારણે તેમને શક્તિ અને આત્મવિશ્વાસ મળે છે.
- સનાતનીઓનો આત્મવિશ્વાસ, સમાજ પ્રત્યે તેમની પ્રતિબદ્ધતા (commitment) અને તેમના જાહેર પ્રવચનો ચોખ્ખું દર્શાવે છે કે તેઓએ આ સચ્ચાઈનો સ્વીકાર કરી લીધો છે અને છેલ્લો માણસ જીવે ત્યાં સુધી લડવા માટે તેઓ તૈયાર છે.
- **આ ક્રાંતિ કાયમ માટે છે.**

271

4.10 આશંકાઓ

ખરો ભય શાનો છે?

272

ખરો ભય શાનો?...

- હાલની ક.ક.પા.જ્ઞાતિમાં ઉદભવેલી બીજી ક્રાંતિના પરિણામે, સમય જતાં, સતપંથીઓ હિંદુઓથી અલગ પડી જશે અને તેમની હિંદુ ઓળખ ખતરામાં આવી જશે.
- ત્યાર બાદ ધીરેધીરે, તેમની મૂળ ઓળખ "મુમના મુસલમાન" તેમના ઉપર હાવી થઈ જશે.
- એક વખત તેમની આ ઓળખ પ્રસિદ્ધ થઈ જશે ત્યારે, એ પંથ હિંદુ ધર્મની પકડથી છુટીને, તેઓના મૂળ ઇસ્લામી ધર્મ તરફ વળી જશે.
- જે રીતે મૂળ સતપંથી ખોજાઓ, ધીરેધીરે મૂળ ઇસ્લામ તરફ વળી ગયા, તેમ પીરાણા સતપંથ પણ તેમના પગલે ચાલીને મૂળ ઇસ્લામમાં ભળી જશે.

273

ખોજા કોમે કેવો રસ્તો અપનાવ્યો?

- વર્ષ 1975માં, પેરિસમાં, આગા ખાનની આગેવાની હેઠળ, એક અધિવેશન યોજાયું અને તેમાં એવો ઠરાવ પસાર કર્યો કે જેના કારણે તેમના ધાર્મિક ગીનાનોને નીચે જણાવેલ ત્રણ ભાગમાં વિભાજીત કરવામાં આવ્યા;

1. <u>સમસ્યા રહિત:</u> જે ગીનાનમાં "હિંદુ તત્વો" ન હોય તેવાં અને ખાનાઓ (જમાતખાનાઓ)માં તેમનું રટણ કરી શકાય.
2. <u>થોડા હિંદુ તત્વો:</u> જે ગીનાનોમાં થોડા હિંદુ તત્વો હોય, તેવાં તત્વોને હટાવીને તેમની જગ્યાએ ઇસ્લામી તત્વો મૂકી દેવા. જેમ કે "હરી"ની જગ્યાએ "અલી", "ગુર", "પીર" વગેરે.
3. <u>બહું ઘણા હિંદુ તત્વો:</u> સતપંથીઓના પ્રખ્યાત "દસ અવતાર" ઉપર આના કારણે કાયમ માટે પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો.

- આવી રીતે ધીરેધીરે સંપૂર્ણ ખોજા કોમ, મૂળ ઇસ્લામમાં ભળી ગઈ છે. આધુનિક યુગને અને લોકોમાં અભ્યાસના ઉચ્ચ સ્તરને ધ્યાનમાં રાખીને ખોજા કોમ સમજી ગઈ છે કે, હવે તાકિયાનો ઉપયોગ બરાબર ન કહેવાય. એટલે માનપૂર્વક તેઓએ જાહેર કર્યું કે તેમનો ધર્મ મુસલમાન ધર્મનો એક ફાંટો છે અને ચોખ્ખા ઇસ્લામને અપનાવાની કોશિશ કરશે. આના કારણે તેમના અનુયાયીઓ સમ્માન અનુભવવા લાગ્યા અને અન્ય ધર્મ વાળા પણ તેમને આદરની નજરથી જોવા લાગ્યા.
- દુર્ભાગ્યવશ, પીરાણા સતપંથને આ વાત સમજાઈ નથી. જેટલો વધુ સમય તેમને લાગશે, તેટલું તેમને વધુ નુકસાન થશે. એક વખત તાકિયા પાળવાનું બંદ કરી દેશે અને પોતાને બિન-હિંદુ જાહેર કરી દેશે, તો, જે અનુયાયીઓ તેમાં રહેશે, તેઓ દિલથી સતપંથ પાળશે અને બધા સાચા સતપંથી થશે.

274

... ખરો ભય શાનો?

- એટલું તો સ્પષ્ટ દેખાય છે કે જ્યારે સતપંથના ધાર્મિક નેતાઓની પકડમાં સંપૂર્ણ સમાજ આવી જશે, ત્યારે લોકો પાસે સતપંથ પાળવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નહિ બચે. ત્યાર બાદ સતપંથના ધાર્મિક નેતાઓ ચતુરાઈ વાપરીને તે પંથમાં ધીરેધીરે ઇસ્લામી તત્વો હજી વધુ ઘુસાડીને પંથને અસલ/ખરા ઇસ્લામ તરફ લઇ જશે.
- આવી રીતે પીર સદ્દ્દીનનું અધૂરું રહેલું કામ પૂરું થશે.

275

સારાંશ

276

સારાંશ ...

- આ પ્રસ્તુતિ (Presentation) દ્વારા એક વાત ચોખ્ખી સમજાઈ આવે છે અને એ છે કે સતપંથીઓએ તાકિયાની મદદથી ચતુરાઈ ભરી રણનીતિ તૈયાર કરી છે. પરિસ્થિતિ પ્રમાણે કાંચીડાની જેમ રંગ બદલે અને અમીબાની (આકાર બદલતો જીવ) જેમ આકાર બદલી શકે.
- જ્યારે લઘુમતીમાં હશે ત્યારે તેમના હાવ ભાવ, વેશ ભૂષા અને આચરણ બહુમતી જેવાં હશે.
- પણ, એક વખત તેમની પાસે નિયંત્રણ આવી જશે, ત્યારે તેમનું ખરું ઇસ્લામી રૂપ અને આચરણ અપનાવી લેશે.

277

... સારાંશ ...

- બાહ્ય પરિસ્થિતિ અનુરૂપ તેઓ પોતાની ઓળખ બદલી નાખે. ઘણી વખત કાંચીડાની જેમ રંગ બદલીને હિંદુપણાનો દેખાવ કરે અને અમીબાની જેમ આકાર બદલીને હિંદુઓના રીત રિવાજો, પ્રાર્થનાઓ અને પરંપરાઓ પણ પાળે.
- આજે સતપંથીઓ બધી બાજુથી સપડાઈ ગયા છે. એટલે સતપંથને બાજુએ રાખીને બાહ્ય હિંદુ દેખાવ અપનાવી લેશે, જાણે હિંદુ ધર્મ સ્વીકારી લીધો હોય.
- આવી બાબતોને લઈને તેમના પર વિશ્વાસ રાખવો અસંભવ છે અને કદાચ રાખો, તો એ નરી મૂર્ખતા છે. તેથી તેમની વાતો અને આચરણો પર ભરોસો મૂકી શકાય નહી.

278

... સારંશ

આ પરિસ્થિતિમાં જાણવા જેવી મહત્વની વાત એ છે કે, પરિસ્થિતિ અનુરૂપ સતપંથીઓની ઓળખ, સાહિત્યો અને શ્રદ્ધા, તેમની સંસ્થાઓ, વગેરે ત્રણ મુદ્દાઓની આસ પાસ ફર્યા રાખશે.

1. ઈમામ શાહ
2. હઝરત અલી / નિષ્કલંકી નારાયણ
3. પીરાણા સ્થિત ઈમામ શાહની દરગાહ

નોંધ: ભવિષ્યમાં તેઓ નામો બદલશે, નવી વ્યાખ્યાઓ ઉભી કરશે, સાહિત્યો બદલશે, (તાકિયા પાળશે) પણ તેમની ઓળખ, ઉપરોક્ત જણાવેલ ત્રણ મુદ્દાઓની આસપાસજ ફર્યા રાખશે.

સતપંથ અને સતપંથી ઉપર નજર રાખવાવાળાઓએ, વિશ્વાસ રાખવાવાળાઓએ તેમજ કુમળું વલણ રાખી સબંધો જાળવવા વાળાઓએ ઉપર જણાવેલ મુખ્ય ત્રણ મુદ્દાઓને જરૂર ધ્યાનમાં રાખવા પડશે.

279

એક હિંદુની પીડા

એક હિંદુને ઇસ્લામ તરફ જતો જોઈને કોઈ પણ હિંદુનું મન પીડાય. પણ સતપંથીઓને સાથે રાખે તો તેમની વટલાવવાની યુક્તિ પ્રયુક્તિઓના લીધે વધુ નુકસાન થાય અને મોટી તકલીફો ઉભી થાય.

ક.ક.પા. જ્ઞાતિએ સતપંથીઓથી છેડો ફાડીને ઓછા નુકસાન વાળો રસ્તો અપનાવ્યો છે.

280

THANK YOU

Real Patidar

www.realpatidar.com

mail@realpatidar.com

www.facebook.com/realpatidar

Download: http://www.realpatidar.com/satyaprakash

281

અનુક્રમણિકા

ૐ

અ

આ

ઇ

ઈ

ઉ

ઊ

એ

ઐ

ઓ

ઔ

ક

ખ

ગ

ઘ

ચ

થ

દ

ધ

ન

પ

ફ

બ

ભ

મ

ય

ર

લ

વ

શ

સ

હ

See Below

વર્ષ ૧૯૩૫ નો મુંબઈ હાઈ કોર્ટનો કેસ છે.
જેમાં લેવા પાટીદાર સમાજે ધર્મના આધારે સતપંથીઓ ને સમાજ બહાર કરેલ હતા અને કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો, જેમાં મુખ્ય મુદ્દા હતા...
૧) કોર્ટને સમાજના લીધેલ નિર્ણયોમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.
૨) સમાજના નિર્ણય અટકાવવાનો પણ કોઈ અધિકાર નથી.
૩) સમાજ બહાર કરેલ વ્યક્તિને મિલકતમાં ભાગ મળી શકે નહિ.

A. I. R. 1935 Bombay 361

MURPHY AND BARLEE, JJ.

Devchand Totaram Kirange and *another*—Plaintiffs—Appellants.

v.

Ghanashyam Sakharam Chaudhari and others—Defendants—Respondents.

First Appeal No. 289 of 1928, Decided on 15th January 1935, from decision of First Class Sub-Judge, Jalgaon, in Special Regular Civil Suit No. 497 of 1924.

(a) Jurisdiction — Civil Court — Whether particular cult is within Vedic religion or not—Civil Court is not competent to decide —Civil P. C., S. 9.

The civil Court is not competent to decide whether a cult is within the Vedic religion or not. It is not for the Courts to decide that the Satpanth cult is abhorrent to the feelings of the

leva patidar caste as a whole. That is a question for the caste itself. [P 362 C 2]

(b) Limitation Act (1908), Arts. 36 and 24—Suit for compensation for exclusion of plaintiff from their civil rights in caste is governed by Art. 36—Caste.

A suit for compensation for exclusion of the plaintiffs from their civil rights, if occasion arises for their exercise, in the administration of the caste funds, and the benefits, of being able to scrutinize the caste accounts, is mainly intended to vindicate rights of plaintiff as members of caste and is governed by Art. 36 and not by Art. 24. [P 363 C 1]

જો સમાજ કોઇ સભ્યને સમાજ બહાર કરે તો કોર્ટને અટકાવવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

(c) Caste— Properly assembled panchayat has jurisdiction to outcaste members committing caste offences—If proceedings are in order, civil Court cannot interfere.

A properly assembled caste panchayat has jurisdiction to outcaste members of its community who have committed caste offences and when the panchayat's proceedings are in order and consonant to natural justice, Courts of law cannot by decree interfere with them. [P 364 C 2]

(d) Caste—Panchayat — Courts cannot lay down rules as to procedure.

Courts cannot lay down rules as to the procedure to be followed by a caste panchayat in such matters which are for the panchayat itself. [P 364 C 2]

સમાજની કાર્ય પ્રણાલી નક્કી કરવાનો કોર્ટને કોઈ અધિકાર નથી.

(e) Caste –Panchayat—Notice to members of caste— Standard cannot be that of civil Court.

The standard of notice of caste meeting cannot be that of a civil Court to a party to a suit and if it is found that actually there was a widespread notice of a meeting in the customary way, enabling a substantial proportion of the caste to attend, the requirements of natural justice are broadly satisfied. [P 365 C 1]

M. R. Jayakar and *W. B. Pradhan*—for Appellants.

A. G. Desai—for Respondents.

Murphy, J.—These two first appeals have very similar subject-matters and have been heard together as the two suits were tried together in the Court below. They turn on the constitution of the leva patidar caste and its government. The leva patidars were migrants from Gujerat to the north-east of the Khandesh District in the Yaval taluka and some of the caste have gone beyond and into adjacent villages in the Nizam's Dominions and Berar. The headquarters of the caste are at Padalsa and there the kutumb-nayaks, or representatives of the leading families, reside. These by turn are leaders of the caste, and summon the caste panchayat and also issue its decisions. A panchayat is convened by sending a summons in the form of a notice, in a book kept for the purpose, by messengers from village to village, till all those in which leva patidars are living have been served. The messenger takes the book to the leading man of each village and he, and sometimes other leading men as well, sign it in token of acknowledgment, and, it is then these persons' duty to communicate the notice of the meeting to their fellow villagers.

The point we are concerned with is in reality a caste question. The bulk of the leva patidar caste are ordinary Hindus under Brahminical guidance, but the caste also includes many sects or special cults. The one in question here is that of the Satpanth, which expression means the "truth faith." This cult is said to have been founded in the fifteenth century by a Mahomedan saint named Imamshah. He performed a miracle, which had the effect of converting a certain number of leva patidars to his teaching, and the cult has flourished ever since. Its headquarters are near Ahmedabad where the saint was buried, and his tomb is in charge of his descendants, described in the evidence as the "Syeds." A Hindu "kaka" or religious head of the sect also lives at Pirana and serves his co-religionists. A second seat of Satpanth is at a place called Bahadurpur. This was founded by a grandson of Imamshah and is called the new Satpanth. Except for there being no Hindu teacher, it is, as far as we can gather, a portion of the main Satpanthi cult. Satpanthis are not born into the cult, but become so by initiation and the cult has some scriptures and also certain rites which are described in the evidence, and a comprehensive account of the cult and its history is also to be found in the Ahmedabad District Gazetteer.

સતપંથનો મુદ્દો છે.

ઈમામ શાહ મુસ્લિમ હતા અને હિંદુઓને વટલાવ્યા હતા.

લેવા પાટીદાર સમાજે સતપંથને બિન હિંદુ ધર્મ જાહેર કર્યો હતો અને તે પ્રમાણે સતપંથી લોકોને સમાજ બહાર કર્યા હતા. કોર્ટના પ્રમાણે કોર્ટને ધર્મ હસ્તક્ષેપ કરવાનો અધિકાર નથી.

The main question now agitating the leva patidar caste is one which we are not competent to decide. It is whether this cult is within the Vedic religion, or not? The leva patidar caste has decided that the Satpanthis are not Hindus and has outcasted them; and the two plaintiffs have sought redress through the Court. This has been denied them in the Court below, the learned trial Judge holding that the meeting which outcasted them was properly convened and regularly held; and also that the suits were time barred. As to this last finding we disagree with the learned Subordinate Judge. His view was that

since the suits were in the nature of ones for damages for defamation, Art. 24, Lim. Act, applied.

The resolution outcasting the plaintiffs was come to on 2nd December 1922, and the suits were filed on 20th November 1924, more than a year from the date of the cause of action. But if the plaint is read carefully, it is clear that the suits were not for relief on this ground, though allusion to such a wrong have been made in the plaint. The ruling case in this Court on suits for relief in which caste questions are involved is 26 Bom 174 (1) in which Chandavarkar J. laid down, broadly, the three classes into which they can be resolved, and the plaint draftsman must have had this ruling in mind and been aware that a suit based on defamation was then barred. We think the Article applicable is 36, as the plaints as framed are for compensation for exclusion of the plaintiffs from their civil rights if occasion arises for their exercise, in the administration of the caste funds, and the benefit of being able to scrutinize the caste accounts., These are remote benefits, hardly assessable to compensation, but Mr. Jayakar has told us that it is not cash the plaintiffs seek but the vindication of their position as Hindus.

The history of the caste schism goes back to plaintiffs' father's time. In 1905-06 the question of Satpanth was, as far as we are concerned, first raised. A very large caste meeting was convened at Padalsa, and it is contended for one side that the meeting condemned the cult itself as being extra-Vedic; and by the other, that all that was disapproved of was some of its practises which savoured of Muhammadanism. The Satpanthis of the day recanted either their belief or the practices disapproved of according to the view one takes and no one seems to have been excommunicated then. Unfortunately the caste resolution of 1906 is not available to us. The original is either lost or it has been suppressed by the defendants' side. A copy from the copy in the Faizpur caste drafter was tendered to the learned Subordinate Judge and rejected as inadmissible. We must gather the purport of the decision from some of the witnesses who were present, and here we think that a distinction has been drawn in the arguments which could hardly have been present to the caste meeting. The caste is one of cultivators, and as the record shows many of them are even now illiterate. We think they could hardly have distinguished between the dogma of the cult and certain of the practices of its followers. There is in any case a strong tradition in the caste that what was condemned in 1906 was the cult itself, and we think it must have been so.

After this nothing much in this connection seems to have happened in the caste, though plaintiff's father was fined Rs. 2,000 for not having closed the Satpanth dharmasala at Faizpur, as he had agreed to do. In 1919 it was discovered that five or six castemen had again lapsed into the Satpanth cult. They were reported and outcasted on the basis of the resolution of 1906, and plaintiff Totaram himself took an active part against the backsliders in that year, see Exs. 51 and 52 signed by him as well as many others, reporting the names of these persons to the kutumb-nayaks. Part of the arguments for plaintiffs is based on these letters as showing that what was then dealt with was the Bahadurpur Satpanth cult and not the old one; but the references to a new Satpanth, may only mean a new recrudescence of it. Nevertheless these five and others gave a caste dinner in the dharmasala of the cult at Faizpur, and this festivity led to 56 more persons of the caste of that place being outcasted, besides others from the neighbouring villages. It has been strenuously urged in this Court, as in the one below, that the five or six fresh Satpanthis were converts to the new and not the old Satpanthi; that is, the Bahadurpur one, but the learned Subordinate Judge has not accepted this argument. In fact there seems to be no real distinction between the two beliefs and we accept his view.

The large number of outcastes so created has led to difficulties in the caste over betrothals, marriages and the status of widows. We are told that betrothals have been denounced, marriages refused, and widows recalled to their parents' houses. It was to settle these difficulties that the caste meeting

1. Nathu v. Keshawj, (1901) 26 Bom 174=3 Bom L R 718.

ફેજપુરની સતપંથ ધર્મ શાળા બંધ ન કરવા બદલ રૂ. ૨૦૦૦ નો દંડ

જુનો અને નવા સતપંથમાં કઈ ફરક નથી

of 1922 was convened. The two plaintiffs were present at this meeting, and took with them to it their legal adviser, but this person not being a leva patidar was not allowed to address it. The plaintiffs themselves however did so. Their main contention was that the question whether their beliefs were extra-Vedic or not, had never been properly examined by any person competent to decide it, and they urged that it should be referred for the opinion of the Shankaracharya. But these arguments were brushed aside and they were told that if they wanted that authority's opinion, they could themselves procure it. The meeting passed six resolutions.

The record of its proceedings opens with a recital of its having been summoned. There is next a preamble stating that in connexion with Satpanth a meeting had been held in 1906, at which it had been resolved that the Satpanth religion was outside the pale of the Vedic religion, and that all persons of the caste should give it up. It next states that Satpanthis then confessed and abjured the cult: but that thereafter some persons had again gone back to it and had been outcasted, as had some more who had dined with the outcastes, and that for this reason marriage ceremonies of relatives of the outcastes were impeded, and in order to solve these difficulties the resolutions which follow were arrived at.

The first resolution recites that of those outcasted, some on purging their heresy have been readmitted, but that those who have not are outcasted as will be all who help them. The second resolution states that those who have formed marriage alliances (really arranged betrothals) with Satpanthi families are authorized to break them off. The third resolution states that widows in Satpanthi families may be recalled to their parents' houses. The fourth provides a time limit within which absent Satpanthis may recant and surrender to their village panchas, who shall transmit a list of such persons to the head panchas. The fifth requires the village panchas to explain the resolutions to absentees from the meeting and more particularly to the followers of the cult or those connected with them, or suspected of it, and to take and record their signatures. And the sixth directs the kutumb-nayaks at Padalsa to prepare a list of outcastes and of those who refuse to comply with the caste's decition, or to give effect at once to the letters of excommunication. Next comes a note evidently later than 3rd January, the limit for abjuring the cult, saying the lists have been received and annexing a list of those outcasted. The two plaintiffs were accordingly outcasted. This is a precis of the history of the plaintiffs' grievances.

There is no doubt that a properly assembled caste panchayat has jurisdiction to outcaste members of its community who have committed caste offences, and that when the panchayat's proceedings are in order and consonant to natural justice, Courts of law cannot by decree interfere with them. On their face these proceedings appear to be quite regular. They have been attacked on the grounds, that plaintiffs were not given an opportunity to show that their beliefs in fact were not repugnant to the Hindu religion, and that the meeting itself was not properly called, as notice of it was not sent to all the villages where leva patidars reside.

As to the first question it would, no doubt, have been within the competence of the panch to seek the opinion of the Shankaracharya or any other authority on the question, or to take evidence on it and so to decide the point, but Courts cannot lay down rules as to the procedure to be followed by a caste panchayat in such matters, which are for the panchayat itself. The Satpanth cult is in fact wellknown. There is a long account of it in the Gazetteer for the Ahmedabad District, and we do not suppose that its tenets were not known to the caste. Moreover, in 1906, there had clearly been a long debate about it, and the meeting in 1922 proceeded on the footing that that panchayat had already made a decree, and that what it was doing was the enforcement of this decree against backsliders and newly won adherents of the cult, who were offered an opportunity to recant, the alternative being to leave the caste. We think there was jurisdiction to act as the panchayat did.

As to the second objection, the system of convening meetings has been described. Messengers were sent with a notice of it to a certain number of vil-

કોર્ટનો નિષ્કર્ષ:
કોઈ વ્યક્તિ, જ્યારે સમાજનો ગુનો કરતી હોય, ત્યારે તેવા વ્યક્તિને સમાજ બહાર કરવાનો અબાધિત અધિકાર, સમાજની નિયમ પ્રમાણે બોલાવેલી અને નિયમ પ્રમાણે ચલાવેલી, સભા ને હોય છે. કોર્ટોને હસ્ત ક્ષેપ કરવાનો કોઈ અધિકાર હોતો નથી.

સતપંથ વિષે ૬ ઠરાવો પસાર કરેલ હતા. તેમાં નોંધ પત્ર હતા... ૧) થયેલ લગ્નને પણ તોડવાની અનુમતિ આપેલ હતી ૨) સતપંથીઓને સમાજ બહાર મુકવામાં આવેલ હતા.

lages, the leading man in each of which had to endorse the messenger's book with a kind of receipt of the notice. In other cases, according to the evidence "chits" were sent to villages where weekly bazaars are held, and post-cards to distant ones, and the villages in Berar got notice through the kutumb-nayak of Datala which is apparently their headquarters. These were the customary modes. According to the plaintiff there are ninety-seven villages in Khandesh and sixty-seven in Berar and Nemad where leva patidars live, but some are probably only hamlets and the number must vary from time to time. There is in fact no real census, and no good ground on which to find on this point. The learned Subordinate Judge thought that the Satpanthi groups refused to acknowledge the notice and to sign the book, but found that eighty-four villages got notice, through the thakoors or messengers and that the representatives of eighty-seven villages were, in fact, present at the meeting of 1922.

મિટિંગની નોટીસ જાહેરમાં બહાર પાડી હોય, જેનાથી મોટી સંખ્યામાં લોકો આવી સકે, તો કાનુનની દૃષ્ટિએ એ પૂરતું છે.

Here again it is clear that the standard of notice of a caste meeting cannot be that of a civil Court to a party to a suit; and that if it is found that actually there was a widespread notice of a meeting in the customary way enabling a substantial proportion of the caste to attend, the requirements of natural justice are broadly satisfied, and this is the learned Subordinate Judge's finding, with which we are not prepared to interfere. But the learned Subordinate Judge has also found that though allegations as to the irregularity of the meeting are now made, this is an afterthought, and that at the time no protest on this point was made as appears from Ex. 140, which was a pamphlet published afterwards as an appeal to the whole of the Hindu community, with a full statement of the Satpanth cult's position, the point taken in it being, not that the meeting had been irregularly convened, but that it had refused to listen to arguments, or to consult the Shankaracharya. In fact, the finding is that the panchayat's jurisdiction had been submitted to by the plaintiff. We agree. But even had this not been the finding as to the jurisdiction of the panchayat and the regularity of its proceedings, we think that on the frame of the suit it was not possible to give the plaintiffs any relief. The defendants are said to have been impleaded as being leading men of the caste, and some of them have said in their written statements that they voted against the proposal that the two plaintiffs and others be outcasted because they were Satpanthis, and that they were over-ruled by the majority.

Had the suit been framed for damages for slander, it might have been possible in certain circumstances to give the plaintiffs decrees on that basis, against persons who took part in the defamatory proceedings; but such suits were time-barred when these were brought. Had the suits been for declarations that the proceedings of December 1922 were void, and had they been brought against the defendants as representatives of the caste, some other remedy might have been open to the plaintiffs. But, on the facts, even had the plaintiffs been able to show that the panchayat meeting of 1922 had no jurisdiction and had been irregularly convened and had decided in contravention of the rules of natural justice, we feel that no relief could have been given to the plaintiffs. In Appeal No. 289 plaintiff Devchand Totaram's grievance is that defendants have denied his civil rights of managing and supervising the caste property and caste funds, for which wrongs he claimed Rs. 3,000 damages; and Rs. 2,250 for the defendants having broken the marriage engagements of his sons and daughter (the actual persons breaking off the betrothals being defendants 1, 2 and 3).

But in the course of the trial of the suits, as appellants' learned counsel, Mr. Jayakar, admitted, the questions of caste rights and damages were lost sight of—there is nothing to show that every leva patidar has as by birth-right a part in the management of caste property, or caste funds, if there be any—for these must clearly be managed by some sort of a committee to which a particular leva patidar may never be nominated or elected, and at most the right would be some sort of voice in such nomination or election; but there is no evidence as to how caste funds are managed, or to show that the plaintiffs were ever excluded from management, or denied the right of supervising the funds. The grievance as to the breaking off of betrothals is rather like a suit for damages for

breach of promise of marriage; but this is another of the pleadings which seems to have been forgotten at the trial and there is no issue upon it and no finding.

Plaintiff Totaram Badhu's suit is similar, though the damages are put at Rs. 30,000. In the plaint the cause of action is that the defendants have unjustly and without any justifiable reason outcasted the plaintiff, and so deprived him of all his civil rights appertaining to the community, and his right to look at or scrutinize the caste fund accounts. But there is nothing to show what the funds are, and what the accounts may be; or evidence to prove that he has ever been refused any such rights. It may of course be said that the act of outcasting the two plaintiffs itself involves a loss of these privileges, but we think that something more is needed. There must clearly be an occasion in each case in which the plaintiff sought to exercise these rights and were refused, and the remedy would clearly be a declaration and injunction against the caste as a whole, sued in a representative suit, but this is not what has been sought. But even such a declaration and injunction seem to be ineffective remedies in the case, of such shadowy and vague rights as the plaintiffs have sought to enforce.

The learned Subordinate Judge seems to have been unnecessarily harsh to plaintiff Totaram—he has applied to him the, as far as we can see, undeserved epithets of bare-faced liar, turn-coat, time server and thorough hypocrite, while though he may have been inconsistent, he and the second plaintiff are really fighting on a point of faith. It is not for the Courts to decide, as the learned Subordinate Judge has nevertheless done, that the Satpanth cult is abhorrent to the feelings of the leva patidar caste as a whole. That is a question for the caste itself, and we think that it has decided it, and that its procedure in coming to a decision was not so irregular and contrary to the dictates of natural justice, and that, however the plaints may be framed, what they raised was really a caste question outside our purview. We think the plaintiffs must fail. We confirm the lower Court's decree and dismisss these two appeals with costs.

Barlee, J.—I am unable to agree with the finding of the Subordinate Judge on issue 1, i. e. whether the Court had jurisdiction. The learned Subordinate Judge has relied on 26 Bom. 174 (1). In that case Chandavarkar, J., held that a suit raising a caste question in which the plaintiff complained of the loss of rights of property or office or of defamation was cognizable by a civil Court; and he went on to say:

> If a caste has funds or property which is controlled by all its members and one of its members is excommunicated, he can sue for his right to control it or have a voice in its management and a civil Court can give him relief because he has a civil right.

This, it seems to me, means no more than that a right of management of property is a right to property which can give a civil Court jurisdiction, and so far the statement of the law is unexceptional. But it is difficult to conceive a case to which it would apply, for an autonomous caste can make what rules it pleases, and may at any time hand over the management to its headman or a panch; and, as remarked by Batchelor, J. in 11 Bom. L. R. 1014 (2), a civil Court will not make a decree which can at any time be rendered nugatory, or, I may add, base its finding as to jurisdiction on a mere privilege which can be taken away. In my opinion, therefore 26 Bom. 174 (1) cannot help the plaintiff appellant as he has not based his claim on defamation and does not claim any right to property, apart from the right of management. Further he has admitted that the immovable property of the caste is managed by a committee and that no one has a right of appointment to the Committee (para. 40). The kutumb-nayak, he says, keeps the accounts of the caste. He places them before caste meetings, when every member has a right of inspection. This is as far as he can go. He does not claim that every member has a right of management. Clearly his case is not that visualized by Chandavarkar, J., where every member has a right of management. I think then that the learned Subordinate Judge was wrong and that the plaintiff has not shown grounds on which a civil Court can interfere. Again, I cannot find that the resolution of the caste gave the plaintiff any cause of action except defamation, which is

એક સમાજને જે નિયમ બનવા હોય, તે બનાવી શકે છે.

સમાજ બહાર કરેલ વ્યક્તિ ને મિલકત માં ભાગ મળે નહિ.

2. Jethabhai v. Chapsey, (1909) 34 Bom 467=4 I C 108=11 Bom L R 1014.

not pleaded as a basis for damages. I accept Mr. Jayakar's argument that if he proved an infringement of his right (injuria) he need not prove pecuniary loss (damnum). But there is no evidence that the infringement pleaded, i. e. exclusion from the management of the caste property, had occurred at the date of the suit. He was not at that date a panch and the most that can be said is that as he was not bidden to the caste meetings he had no opportunity of examining the accounts. This hardly seems enough. He could have asked to see them. In any case, the date of the cause of action entered in the plaint is 24th December 1922, the date of the resolution, and he has not complained of any tort apart from it. In other words, his suit is really based on defamation and exclusion from the caste and not on the deprivation of any civil rights.

I agree with my learned brother that an attempt was made to summon the whole caste with the exception of the Satpanthis to the meeting of A. D. 1922, but I am not satisfied that the Satpanthis were summoned. To my mind this does not affect the defence, for the purpose of the meeting was not to consider the question of Satpanth but to carry out the previous resolution of Samvat 1962 (A. D. 1905-06), and it cannot be necessary to convene the whole caste for the purpose of executing its decrees. The meeting of 1962 was regular, at any rate no technical objection to its resolution has been put forward. The complaint is only that the theological question was not considered on its merits by persons competent to decide it. This is probably true and a genuine grievance; but a civil Court cannot dictate to a caste the grounds on which it must act. If the leva patidars chose to say that no one who worships a Muhammadan Pir might continue to be a member, no one can challenge their decision. It appears to me then that the plaintiff's grievance dates back 30 years and it is much too late now for a civil Court to help him. It is also not competent for the civil Court to consider and decide the only point on which he asks a decision whether the Satpanth is within or without the Vedic religion.

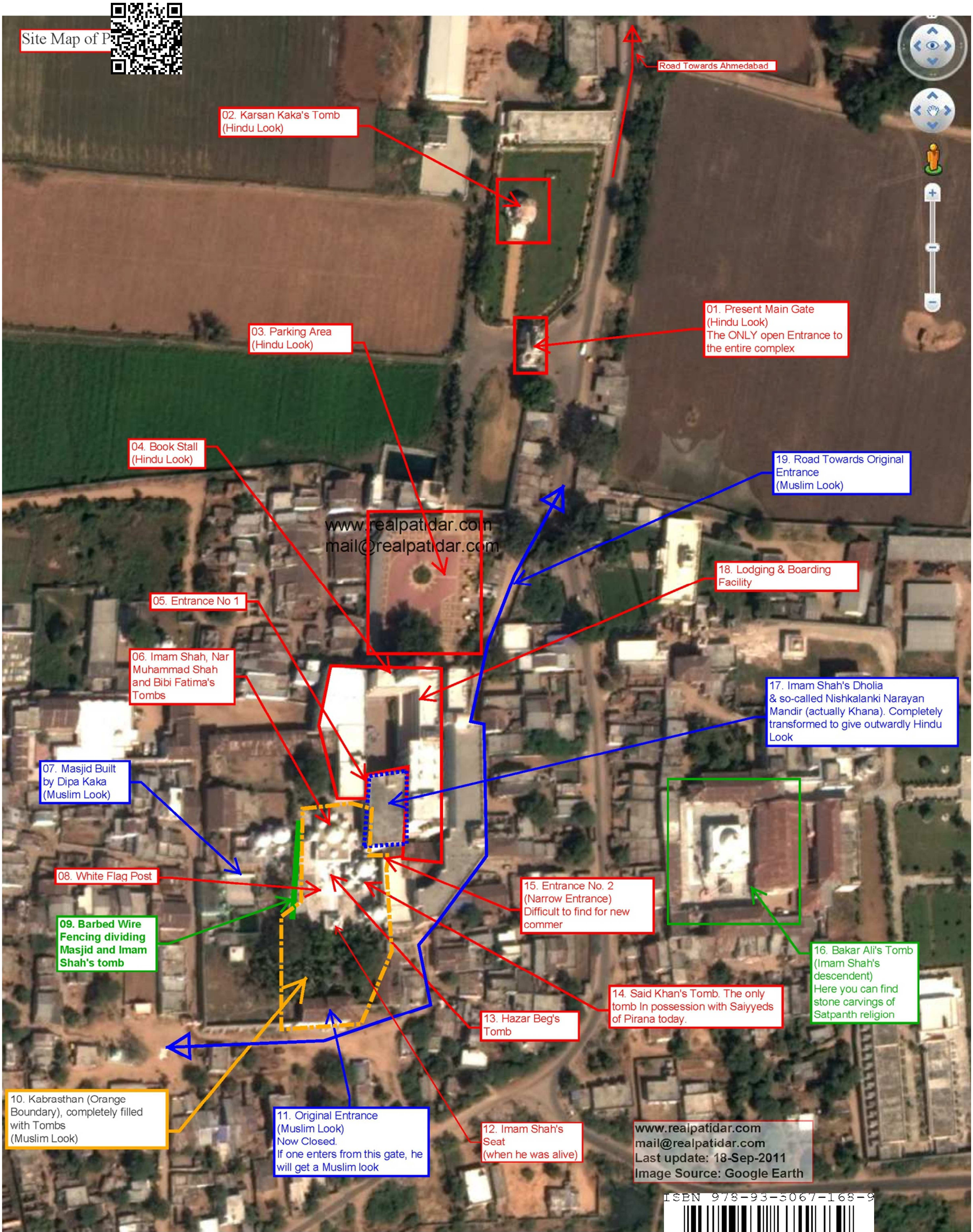
અગર સમાજ નક્કી કરી કે મુસલમાન પીર ને માનવાવાળા વ્યક્તિ સમાજના સભ્ય ન રહી સકે, તો તે નિર્ણય ને કોઈ પણ પડકાર (challenge) કરી શકે નહિ.

Lastly, it has been argued that there is no admissible evidence of the purport of the resolution of 1962, since the book in which it was written has not been produced. There are three answers. Firstly, it is proved that the book has been lost and in consequence oral secondary evidence is admissible. Secondly, the resolution is not a contract or matter which had to be reduced to writing. So oral evidence is not excluded by S. 92, Evidence Act, 1872. The oral evidence too is primary. The witnesses were mostly illiterate, and were giving direct evidence of what they heard at the meeting and not secondary evidence of a document which they had read. Lastly the purport of this resolution was pleaded by the defendants and the plaintiffs in their counter written statement admitted it. It was not a fact which had to be proved. The appeals should be dismissed with costs.

K.S. *Appeals dismissed.*

[illegible]

This page is intentionally left blank

ISBN 978-93-5067-168-9
9 789350 671689 >